

OSHO

Tình yêu, tự do, một mình

Công án về mối quan hệ

HÀ NỘI 9/2009

OSHO

Love, freedom, alone

The Koan of Relationships

©OSHO INTERNATIONAL FOUNDATION

|

Tình yêu, tự do, một mình

|

Mục lục

Lời giới thiệu	iii
Phần một - Tình yêu	1
Chương một Ủy mị	3
Chương hai Thực và giả - Bước đầu tiên	7
Chương ba Đức hạnh của ích kỉ	25
Chương bốn Gắn bó với cái không	31
 Phần hai - Từ thân thuộc tới việc quan hệ	 77
Chương năm Tuần trăng mật không bao giờ chấm dứt	79
Chương sáu Từ thèm khát tới yêu tới yêu thương .	85
Chương bảy Để có khoảng cách	91
Chương tám Công án về thân thuộc	99
 Phần ba - Tự do	 145
Chương chín Tabula Rasa	147
Chương mười Sự nô lệ nền tảng	155
Chương mười một Đề phòng giáo hoàng	173
Chương mười hai Có cuộc sống sau dục không?... .	185
Chương mười ba Điều đó xảy ra ở một làng	199

Phần bốn - Một mình	245
Chương mười bốn Một mình là bản tính của bạn	247
Chương mười lăm Người lạ với bản thân mình	257
Chương mười sáu Một mình và được chọn	259
Chương mười bảy Sư tử và cừu	283
Báo trước Hai đàn bà và một sư	309
Lời bạt Năm lấy nghịch lí	339
Về Osho	351

Lời giới thiệu

Trong Symposium của Plato, Socrates nói:

Người công phu điều huyền diệu của yêu sẽ trong tiếp xúc không chỉ với cái phản xạ, mà với bản thân chân lí. Để biết ân huệ này của bản tính con người, người ta không thể tìm đâu ra người giúp đỡ tốt hơn là tình yêu.

Tôi đã từng cả đời bình luận về yêu, theo cả nghìn cách khác nhau, nhưng thông điệp là một. Chỉ một điều nền tảng cần phải được ghi nhớ: Nó không phải là tình yêu mà bạn vẫn nghĩ là tình yêu đâu. Cả Socrates không nói về tình yêu đó mà tôi cũng không nói về nó.

Yêu bạn biết không là gì ngoài thôi thúc sinh học; nó phụ thuộc vào hệ thống hoá chất của bạn và hoóc môn của bạn. Nó có thể bị thay đổi rất dễ dàng - một thay đổi nhỏ trong hệ thống hoá chất của bạn và tình yêu mà bạn nghĩ là "chân lí tối thượng" sẽ đơn giản biến mất. Bạn đã gọi thèm khát là "tình yêu." Phân biệt này đáng được ghi nhớ.

Socrates nói, "Người công phu điều huyền diệu của yêu..." Thèm khát chẳng có điều huyền diệu nào. Nó đơn giản là trò chơi sinh học; mọi con vật, mọi con chim, mọi cái cây đều biết về nó. Chắc chắn tình yêu có điều huyền diệu sẽ hoàn toàn khác với tình yêu mà bạn vẫn thường quen thuộc.

Người công phu điều huyền diệu của yêu sẽ trong tiếp xúc không chỉ với phản xạ, mà với bản thân chân lí.

Tình yêu này, cái có thể trở thành tiếp xúc với bản thân chân lí, nảy sinh chỉ từ tâm thức của bạn - không từ thân thể bạn, mà từ bản thể cốt lõi bên trong nhất. Thèm khát nảy sinh từ thân thể bạn, tình yêu nảy sinh từ tâm thức bạn. Nhưng mọi người không biết tâm thức của mình, và hiểu lầm cứ tiếp diễn mãi - thèm khát thân thể của họ được lấy làm tình yêu.

Rất ít người trên thế giới này biết được tới yêu. Đó là những người đã trở nên im lặng thế, an bình thế... và từ im lặng và an bình đó họ đi vào tiếp xúc với bản thể bên trong nhất của mình, linh hồn họ. Một khi bạn trong tiếp xúc với linh hồn mình, tình yêu của bạn trở thành không chỉ là thân thuộc mà đơn giản là cái bóng của bạn. Dù bạn đi đâu, dù bạn đi tới bất kì ai, bạn cũng đều yêu.

Ngay bây giờ, điều bạn gọi là yêu mới chỉ hướng tới ai đó, hạn chế vào ai đó. Và tình yêu lại không phải là hiện tượng có thể bị giới hạn. Bạn có thể có nó trong bàn tay để mở, nhưng bạn không thể có nó trong bàn tay nắm của mình được. Khoảnh khắc tay bạn nắm lại, chúng thành trống rỗng. Khoảnh khắc tay bạn mở ra, cái toàn thể của sự tồn tại lại có sẵn cho bạn.

|

Socrates đúng: Người biết tình yêu cũng biết chân lí, bởi vì chúng chỉ là hai cái tên của một kinh nghiệm. Và nếu bạn còn chưa biết tới chân lí, nhớ rằng bạn vẫn còn chưa biết tới tình yêu đâu.

Để biết ân huệ này của bản tính con người, người ta không thể tìm đâu ra người giúp đỡ tốt hơn là tình yêu.

Phần một

Tình yêu

Bạn sẽ ngạc nhiên mà biết rằng từ tiếng Anh cho yêu *love* bắt nguồn từ từ tiếng Phạn *lobha*; *lobha* nghĩa là tham lam. Có thể đây chỉ là tình cờ mà từ tiếng Anh *love* đã phát triển từ từ tiếng Phạn mang nghĩa tham lam, nhưng cảm giác của tôi là ở chỗ điều đó không thể là tình cờ được. Phải có cái gì đó bí ẩn đằng sau nó, phải có lí do giả kim thuật nào đó đằng sau nó. Thực tế, tham lam được hiểu thấu trở thành tình yêu. Chính tham lam, *lobha*, được hiểu thấu khéo, trở thành tình yêu.

Tình yêu là chia sẻ; tham lam là tích trữ. Tham lam chỉ muốn lấy và không bao giờ cho, còn yêu chỉ biết cho mà không bao giờ đòi cái gì đền đáp lại; nó là chia sẻ vô điều kiện. Có thể có lí do giả kim thuật nào đó mà *lobha* đã trở thành *love* trong tiếng Anh. *Lobha* trở thành *love* khi có liên quan tới giả kim thuật nội tâm.

Chương một

Uỷ mị

Tình yêu không phải là điều vẫn thường được hiểu bởi từ này. Tình yêu thông thường chỉ là sự giả dạng; cái gì đó khác đang ẩn kín đằng sau nó. Tình yêu thực là hiện tượng hoàn toàn khác. Tình yêu thường là đòi hỏi, tình yêu thực là chia sẻ. Nó không biết gì tới đòi hỏi; nó biết niềm vui của việc cho.

Tình yêu thông thường giả vờ quá nhiều. Tình yêu thực không giả vờ; nó đơn giản có đấy. Tình yêu thông thường trở thành gần như tương tự, ẻo lả, ướm át, cái bạn vẫn gọi là "uỷ mị." Nó phát lờm giọng, nó phát buồn nôn. Tình yêu thực là nuôi dưỡng, nó làm mạnh cho linh hồn bạn. Tình yêu thường chỉ nuôi dưỡng cho bản ngã bạn - không phải là bạn thực mà là bạn giả. Cái giả bao giờ cũng nuôi dưỡng cái giả, nhớ lấy; và cái thực nuôi dưỡng cái thực.

Trở thành người phục vụ cho tình yêu thực - và điều đó nghĩa là trở thành người phục vụ cho tình yêu trong thuần khiết tối thượng của nó. Cho đi, chia sẻ bất kì cái gì bạn có, chia sẻ và tận hưởng việc chia sẻ. Đừng làm

nó cứ dường như đó là nghĩa vụ - thế thì toàn thể niềm vui sẽ mất đi. Và đừng cảm thấy rằng bạn đang làm ơn cho người khác, đừng bao giờ, thậm chí đừng có điều đó trong một khoảnh khắc. Tình yêu không bao giờ là gia ơn. Ngược lại, khi ai đó nhận tình yêu của bạn, *bạn* cảm thấy biết ơn. Tình yêu mang tính biết ơn rằng nó đã được chấp nhận.

Tình yêu chưa bao giờ chờ đợi được ban thưởng, thậm chí không đợi cả được cảm ơn. Nếu cảm ơn tới từ phía bên kia, tình yêu bao giờ cũng ngạc nhiên - nó là ngạc nhiên hài lòng, bởi vì không có trông đợi.

Bạn không thể thất vọng với tình yêu thực được, bởi vì không có trông đợi ngay chỗ đầu tiên. Và bạn không thể đáp ứng được cho tình yêu giả bởi vì nó bắt rễ trong trông đợi rằng bất kì cái gì được làm bao giờ cũng vẫn không đủ. Trông đợi của nó quá lớn, chẳng ai có thể đáp ứng được cho nó cả. Cho nên tình yêu giả bao giờ cũng đem tới thất vọng, còn tình yêu thật bao giờ cũng đem tới mãn nguyện.

Và khi tôi nói, "Trở thành người phục vụ của tình yêu," tôi không nói trở thành người phục vụ của ai đó mà bạn yêu đâu, không, không phải thế chút nào. Tôi không nói trở thành người phục vụ của người yêu. Tôi nói trở thành người phục vụ của *tình yêu*. Ý tưởng thuần khiết về tình yêu nên được tôn thờ. Người yêu của bạn chỉ là một trong những hình dạng của ý tưởng thuần khiết đó, và toàn thể sự tồn tại không chứa đựng gì ngoài hàng triệu hình dạng của ý tưởng thuần khiết đó. Hoa là một ý tưởng, một hình dạng, trắng lại là hình dạng khác, người yêu của bạn lại là hình dạng khác... con bạn, mẹ bạn, bố bạn, họ tất cả đều là những hình dạng, tất cả đều là những con sóng trong đại dương của

tình yêu. Nhưng đừng bao giờ trở thành người phục vụ của người yêu. Bao giờ cũng nhớ rằng người yêu của bạn chỉ một cách diễn đạt tí hon.

Phục vụ tình yêu qua người yêu, để cho bạn không bao giờ trở nên bị gấn bó với người yêu. Và khi người ta không bị gấn bó với người yêu, tình yêu đạt tới những đỉnh cao nhất của nó. Khoảnh khắc người ta bị gấn bó, người ta bắt đầu tụt xuống thấp. Gấn bó là một loại hấp dẫn - không gấn bó mới là ân huệ. Tình yêu giả là cái tên khác cho gấn bó; tình yêu thực rất tách rời.

Tình yêu giả biểu lộ lo lắng quá nhiều - nó bao giờ cũng lo lắng. Tình yêu thực ân cần chu đáo nhưng không lo lắng. Nếu bạn thực sự yêu một người, bạn sẽ ân cần chu đáo với nhu cầu thực của người đó nhưng bạn sẽ không biểu lộ lo lắng không cần thiết tới cái ngu xuẩn của người đó, những ý nghĩ kì cục ngu xuẩn của người đó. Bạn sẽ chăm nom tới các nhu cầu của người đó, nhưng bạn không có đó để đáp ứng các ham muốn hão huyền của người đó. Bạn sẽ không đáp ứng cái gì thực sự sẽ làm hại cho người đó. Chẳng hạn, bạn sẽ không đáp ứng bản ngã của người đó, mặc dầu bản ngã của người đó sẽ đòi hỏi. Người quá lo lắng, gấn bó, sẽ đáp ứng cho đòi hỏi của bản ngã - điều đó nghĩa là bạn đang đầu độc người yêu của mình. Ân cần chu đáo nghĩa là bạn sẽ thấy điều này không phải là nhu cầu thực sự mà là nhu cầu của bản ngã; bạn sẽ không đáp ứng nó.

Tình yêu biết từ bi nhưng không lo lắng. Đôi khi nó cứng rắn, bởi vì đôi khi nó cần cứng rắn. Đôi khi nó rất xa cách. Nếu xa cách là có ích, nó chính là xa cách. Đôi khi nó rất lạnh nhạt; nếu nó cần phải lạnh nhạt thì nó lạnh nhạt. Bất kì cái gì là nhu cầu, tình yêu đều chu đáo

tính tới - nhưng không lo lắng. Nó sẽ không đáp ứng cho bất kì nhu cầu không thực nào; nó sẽ không đáp ứng cho bất kì ý tưởng độc hại nào trong người khác.

Tìm vào bên trong, thiên về tình yêu, thực nghiệm đi. Tình yêu là thực nghiệm lớn lao nhất trong cuộc sống, và những người sống mà không thực nghiệm bằng năng lượng tình yêu thì sẽ không bao giờ biết cuộc sống là gì. Họ sẽ chỉ vẫn còn trên bề mặt mà không đi vào trong chiều sâu của nó.

Giáo huấn của tôi là hướng theo tình yêu. Tôi có thể vứt bỏ từ *Thượng đế* rất dễ dàng - chẳng có vấn đề gì - nhưng tôi không thể vứt bỏ được từ *tình yêu*. Nếu tôi phải chọn giữa từ *tình yêu* và *Thượng đế*, tôi sẽ chọn tình yêu; tôi sẽ quên tất cả về Thượng đế, bởi vì những người biết tới tình yêu nhất định biết tới Thượng đế. Nhưng không có điều ngược lại. Nhưng người nghĩ về Thượng đế và triết lí hoá về Thượng đế chẳng bao giờ biết về tình yêu cả - và sẽ chẳng bao giờ biết về Thượng đế nữa.

Chương hai

Thực và giả - Bước đầu tiên

Yêu bản thân mình và quan sát - hôm nay, ngày mai, luôn luôn

Chúng ta bắt đầu với một trong những giáo huấn sâu sắc nhất của Phật Gautam:

Yêu bản thân mình.

Bạn đã được dạy chính điều đối lập lại trong mọi truyền thống trên thế giới - tất cả các nền văn minh, tất cả các nền văn hoá, tất cả các nhà thờ. Họ nói: *Yêu người khác, đừng yêu bản thân mình.* Và chắc chắn có chiến lược tinh ranh đằng sau giáo lý của họ.

Tình yêu là chất nuôi dưỡng cho linh hồn. Cũng như thức ăn dành cho thân thể, tình yêu dành cho linh hồn. Không có thức ăn thân thể yếu đuối, không có tình yêu linh hồn yếu đuối. Và không nhà nước nào, không nhà thờ nào, không quyền lợi được đầu tư nào đã từng muốn mọi người có linh hồn mạnh mẽ, bởi vì người có năng lượng tâm linh nhất định là người nổi dậy.

Tình yêu làm cho bạn mang tính nổi dậy, cách mạng. Tình yêu cho bạn đôi cánh bay lên cao. Tình yêu cho bạn sáng suốt trong mọi việc, để cho không ai có thể lừa được bạn, khai thác bạn, áp bức bạn. Và các tu sĩ và chính khách tồn tại chỉ trên máu của bạn; họ tồn tại chỉ trên bóc lột.

Tất cả các tu sĩ và chính khách đều là kẻ ăn bám. Để làm cho bạn yếu đuối về tâm linh họ đã tìm ra một phương pháp chắc chắn, đảm bảo một trăm phần trăm, và đó là dạy bạn không yêu bản thân mình. Bởi vì nếu một người không yêu bản thân mình thì người đó không thể yêu được ai khác cả. Giáo lý này rất thủ đoạn - họ nói, "Yêu người khác"... bởi vì họ biết rằng nếu bạn không thể yêu được bản thân mình, bạn không thể yêu được chút nào. Nhưng họ cứ nói, "yêu người khác, yêu nhân loại, yêu Thượng đế, yêu tự nhiên, yêu vợ bạn, chồng bạn, bố mẹ bạn." Nhưng đừng yêu bản thân mình - bởi vì yêu bản thân mình là ích kỉ theo họ. Họ kết án việc tự yêu mình vì họ không kết án cái gì khác.

Và họ đã làm cho giáo lý của họ có vẻ rất logic. Họ nói, "Nếu bạn yêu bản thân mình bạn sẽ trở thành kẻ bản ngã; nếu bạn yêu bản thân mình bạn sẽ trở thành quá chăm chú cho bản thân mình." Điều đó là không đúng.

Người yêu mình thấy rằng không có bản ngã trong mình. Chính bởi việc yêu người khác mà *không* yêu mình, bởi việc *cố gắng* yêu người khác, mà bản ngã mới phát sinh. Những nhà truyền giáo, những nhà cải cách xã hội, những đầy tớ xã hội đều có bản ngã lớn nhất trên thế giới - một cách tự nhiên, bởi vì họ tự coi mình là những người siêu phàm. Họ không bình thường - người

thường yêu bản thân họ. Họ yêu người khác, họ yêu những ý tưởng lớn, họ yêu Thượng đế.

Và tất cả tình yêu của họ đều giả, bởi vì tất cả tình yêu của họ đều không có gốc rễ nào.

Người yêu bản thân mình lấy bước đầu tiên tiến tới tình yêu thực. Điều đó cũng giống như ném hòn đá vào cái hồ im lặng: đầu tiên, những gợn sóng hình tròn sẽ nảy sinh quanh hòn đá, rất gần với hòn đá - một cách tự nhiên, chúng còn có thể nảy sinh ở chỗ nào khác được? Và thế rồi chúng sẽ cứ lan rộng ra; chúng sẽ đạt tới bờ xa nhất. Nếu bạn dừng việc phát sinh gợn sóng đó gần hòn đá, sẽ không có gợn sóng nào hết cả. Thế thì bạn không thể hi vọng tạo ra gợn sóng đạt tới bờ xa nhất; điều đó là không thể được.

Và các tu sĩ và chính khách trở nên nhận biết về hiện tượng này: Ngăn cản mọi người yêu bản thân mình và bạn đã phá huỷ đi khả năng yêu của họ. Bây giờ bắt kì cái gì họ nghĩ là tình yêu cũng sẽ chỉ là giả. Nó có thể là nghĩa vụ, nhưng không phải tình yêu - và nghĩa vụ là từ thô tục bản thiêu. Cha mẹ đang hoàn thành nghĩa vụ của mình với con cái và đến lượt chúng, con cái sẽ hoàn thành nghĩa vụ với cha mẹ. Vợ mang nghĩa vụ với chồng và chồng mang nghĩa vụ với vợ. Tình yêu ở đâu?

Tình yêu không biết gì tới nghĩa vụ. Nghĩa vụ là gánh nặng, hình thức. Tình yêu là niềm vui, chia sẻ; tình yêu là không hình thức. Người yêu không bao giờ cảm thấy rằng mình đã làm đủ; người yêu bao giờ cũng cảm thấy rằng nhiều hơn nữa là có thể. Người yêu không bao giờ cảm thấy, "Mình đã làm ơn cho người kia rồi." Ngược lại, người đó cảm thấy, "Bởi vì tình yêu của mình đã được tiếp nhận, mình biết ơn lắm. Người kia đã

gia ân cho mình bằng việc tiếp nhận món quà của mình, không phải là bác bỏ nó."

Con người của nghĩa vụ nghĩ, "Ta cao hơn, ta tâm linh, phi thường. Nhìn cách ta phục vụ mọi người đây!" Những đầy tớ của nhân dân này là những người giả dối nhất trên thế giới, và gây tác hại nhất nữa. Nếu chúng ta có thể gạt bỏ đi những đầy tớ nhân dân này, nhân loại sẽ đỡ gánh nặng, sẽ cảm thấy rất nhẹ nhàng, sẽ có khả năng lại nhảy múa, lại ca hát.

Nhưng trong hàng thế kỉ gốc rễ của bạn đã bị chặt đi, bị đầu độc. Bạn đã bị làm cho sợ ở trong tình yêu với bản thân mình - chính là bước đầu tiên của tình yêu, và kinh nghiệm đầu tiên. Người yêu bản thân mình kính trọng bản thân mình. Và người yêu và kính trọng bản thân mình cũng kính trọng người khác nữa, bởi vì người đó biết: "Cũng như mình đây, người khác cũng thế. Cũng như mình tận hưởng tình yêu, sự kính trọng, phẩm giá, người khác cũng thế." Người đó trở nên nhận biết rằng chúng ta không khác nhau khi có liên quan tới nền tảng; chúng ta là một. Chúng ta ở dưới cùng một luật. Phật nói chúng ta sống dưới cùng một luật vĩnh hằng - *aes dhammo sanantano*. Về chi tiết chúng ta có thể khác nhau chút ít - điều đó đem tới đa dạng, điều đó là đẹp - nhưng trong nền tảng chúng ta là một phần của một tự nhiên.

Người yêu bản thân mình tận hưởng tình yêu nhiều đến mức, trở nên phúc lạc đến mức tình yêu bắt đầu tuôn tràn, nó bắt đầu đạt tới người khác. Nó *phải* đạt tới chứ! Nếu bạn sống tình yêu, bạn phải chia sẻ nó. Bạn không thể cứ yêu bản thân mình mãi mãi được, bởi vì một điều sẽ trở thành tuyệt đối rõ ràng với bạn: rằng nếu yêu một người, bản thân bạn, mà cực lạc và tuyệt diệu

vô cùng thế, thì biết bao cực lạc hơn còn đang chờ đợi bạn nếu bạn bắt đầu chia sẻ tình yêu của mình với nhiều, nhiều người!

Dần dần các gợn sóng bắt đầu lan đi ngày một xa hơn. Bạn yêu người khác, thế rồi bạn bắt đầu yêu con vật, chim chóc, cây cối, tảng đá. Bạn có thể rót đầy cả vũ trụ này bằng tình yêu của mình. Một người là đủ để làm tràn đầy toàn thể vũ trụ bằng tình yêu, chỉ một hòn đá cuội cũng có thể làm đầy toàn thể cái hồ bằng những gợn sóng - một hòn đá nhỏ thôi.

Chỉ vị Phật mới có thể nói *Yêu bản thân mình*. Không tu sĩ nào, không chính khách nào có thể đồng ý với điều đó, bởi vì đây là việc phá huỷ toàn thể dinh thự của họ, toàn thể cấu trúc khai thác của họ. Nếu một người mà không được phép yêu bản thân mình, tâm linh người đó, linh hồn người đó, trở nên yếu đuối và mọi ngày yếu đuối. Thân thể người đó trưởng thành nhưng người đó không có trưởng thành bên trong vì người đó không có chất nuôi dưỡng bên trong. Người đó vẫn còn là thân thể gần như không có linh hồn hay chỉ với một tiềm năng, một khả năng có linh hồn. Linh hồn vẫn còn là hạt mầm - và nó sẽ vẫn còn là hạt mầm nếu bạn không thể tìm thấy mảnh đất tình yêu đúng cho nó. Và bạn sẽ không tìm thấy nó nếu bạn theo ý tưởng ngu xuẩn, "Đừng yêu bản thân mình."

Tôi cũng dạy bạn yêu bản thân mình trước hết. Điều đó chẳng liên quan gì tới bản ngã cả. Thực tế, tình yêu là ánh sáng tới mức bóng tối của bản ngã không thể tồn tại trong nó chút nào. Nếu bạn yêu người khác, nếu tình yêu của bạn được tập trung vào người khác, bạn sẽ sống trong bóng tối. Quay ánh sáng của bạn vào bản thân mình trước hết, trở thành ánh sáng lên bản thân mình

trước hết. Để ánh sáng này xua tan đi bóng tối bên trong của bạn, cái yếu ớt bên trong của bạn. Để tình yêu làm cho bạn thành lực mạnh vô cùng, thành lực tâm linh.

Và một khi linh hồn bạn mạnh mẽ, bạn biết mình sẽ không chết, bạn bất tử, bạn vĩnh hằng. Tình yêu cho bạn cái nhìn thấu đầu tiên vào vĩnh hằng. Tình yêu là kinh nghiệm duy nhất siêu việt lên trên thời gian - đó là lí do tại sao những người yêu lại không sợ chết. Tình yêu không biết tới chết. Một khoảnh khắc của tình yêu còn nhiều hơn toàn thể vĩnh hằng.

Nhưng tình yêu phải bắt đầu từ chính lúc ban đầu. Tình yêu phải bắt đầu từ bước đầu tiên này:

Yêu bản thân mình

Đừng kết án bản thân mình. Bạn đã từng bị kết án nhiều thế, và bạn đã chấp nhận tất cả những kết án đó. Bây giờ bạn cứ làm hại bản thân mình. Không ai tự cho bản thân mình đủ xứng đáng, không ai tự cho bản thân mình là sáng tạo đẹp đẽ của Thượng đế; không ai cho rằng mình được cần tới chút nào. Đây toàn là những ý tưởng độc hại, nhưng bạn đã bị đầu độc. Bạn đã bị đầu độc bởi sữa mẹ mình - và điều này đã là toàn thể quá khứ của bạn. Nhân loại đã sống trong đám mây đen tối của tự kết án mình. Nếu bạn tự kết án mình, làm sao bạn có thể trưởng thành được? Làm sao bạn có thể trở nên chín chắn được? Và nếu bạn tự kết án mình, làm sao bạn có thể tôn thờ sự tồn tại được? Nếu bạn không thể tôn thờ sự tồn tại bên trong mình, bạn sẽ trở nên không có khả năng tôn thờ sự tồn tại trong người khác; điều đó sẽ là không thể được.

Bạn có thể trở thành một phần của cái toàn thể chỉ nếu bạn có kính trọng lớn lao đối với Thượng đế đang

ngủ bên trong bạn. Bạn là người chủ, Thượng đế là khách của bạn. Bằng việc yêu bản thân mình bạn sẽ biết điều này: rằng Thượng đế đã chọn bạn làm phương tiện. Trong việc chọn bạn làm phương tiện, ngài đã kính trọng bạn, yêu mến bạn. Trong việc tạo ra bạn, ngài đã biểu lộ tình yêu của ngài với bạn. Ngài đã không tạo ra bạn một cách tình cờ; ngài đã làm ra bạn với định mệnh nào đó, với tiềm năng nào đó, với niềm vinh quang nào đó mà bạn phải đạt tới. Vâng, Thượng đế đã tạo ra con người theo hình ảnh riêng của ngài. Con người phải trở thành Thượng đế. Chừng nào con người chưa trở thành Thượng đế thì sẽ không có sự hoàn thành, không có mãn nguyện.

Nhưng làm sao bạn có thể trở thành Thượng đế? Các tu sĩ nói rằng bạn là tội đồ. Các tu sĩ nói rằng bạn đã bị kết án rồi, rằng bạn nhất định xuống địa ngục. Và họ làm cho bạn rất sợ yêu bản thân mình. Đây là thủ đoạn của họ, để chặt ngay rễ của tình yêu. Và họ là những người rất tinh ranh. Nghề ranh mãnh nhất trên thế giới là nghề của tu sĩ. Thế rồi họ nói, "Yêu người khác." Bây giờ điều đó sẽ là chất dẻo thôi, chất tổng hợp, sự giả tạo, cách biểu diễn.

Họ nói, "Yêu nhân loại, đất mẹ của bạn, tổ quốc của bạn, cuộc sống, sự tồn tại, Thượng đế." Những lời to tát, nhưng hoàn toàn vô nghĩa. Bạn đã bao giờ bắt gặp nhân loại chưa? Bạn bao giờ cũng bắt gặp con người thôi - và bạn đã lên án con người đầu tiên mà bạn gặp, đó là *bạn*.

Bạn đã không kính trọng bản thân mình, không yêu bản thân mình. Bây giờ toàn thể cuộc sống của bạn sẽ bị phí hoài trong kết án người khác. Đó là lí do tại sao mọi người đều là những kẻ bối lung tìm vết vĩ đại thế. Họ tìm lỗi với chính họ - làm sao họ có thể tránh được việc

tìm ra cùng lỗi ở người khác? Thực tế, họ sẽ tìm thấy lỗi và họ sẽ khuếch đại chúng lên, họ sẽ làm cho chúng thành lớn nhất có thể được. Điều đó dường như là lỗi ra duy nhất; bằng cách nào đó, để giữ thể diện, bạn phải làm điều đó. Đó là lí do tại sao lại có nhiều phê bình chỉ trích và thiếu tình yêu thế.

Tôi nói đây là một trong những lời kinh sâu sắc nhất của Phật, và chỉ người đã thức tỉnh mới có thể cho bạn việc nhìn xuyên thấu như thế.

Ông ấy nói, *Yêu bản thân mình*... Điều này có thể trở thành nền tảng của biến đổi triệt để. Đừng sợ yêu bản thân mình. Yêu một cách toàn bộ, và bạn sẽ ngạc nhiên: Ngày bạn có thể gạt bỏ đi tất cả những tự kết án mình, bất kính với mình - ngày bạn có thể gạt bỏ đi ý tưởng về tội lỗi nguyên thủy, ngày bạn có thể nghĩ về bản thân mình là có giá trị và được sự tồn tại yêu mến - sẽ là ngày của phúc lành lớn lao. Từ ngày đó trở đi bạn sẽ bắt đầu thấy mọi người trong ánh sáng thực của họ, và bạn sẽ có từ bi. Và điều đó sẽ không phải là từ bi được rèn luyện đâu; nó sẽ là luồng chảy tự nhiên, tự phát.

Và người yêu bản thân mình có thể dễ dàng trở nên có tính thiện, bởi vì thiện nghĩa là ở với bản thân mình. Nếu bạn ghét bản thân mình - như bạn vẫn làm, như bạn đã từng được bảo phải làm, và bạn đã tuân theo điều đó một cách tôn giáo - nếu bạn ghét bản thân mình, làm sao bạn có thể ở cùng bản thân mình được? Và thiện không là gì ngoài việc tận hưởng tính một mình đẹp đẽ của bạn. Mở hội cho bản thân mình, đó chính là tất cả mọi điều về thiện.

Thiện không phải là mối quan hệ; người khác không được cần đến chút nào, người ta là đủ cho bản thân

minh. Người ta được tắm trong niềm vinh quang riêng của mình, được tắm trong ánh sáng riêng của mình. Người ta đơn giản vui sướng bởi vì người ta sống động, bởi vì người ta *hiện hữu*.

Phép màu vĩ đại nhất trên thế giới là ở chỗ bạn hiện hữu, ở chỗ tôi hiện hữu. Hiện hữu là phép màu lớn nhất - và thiên mở ra những cánh cửa cho phép màu vĩ đại này. Nhưng chỉ người yêu bản thân mình mới có thể thiên được; bằng không bạn bao giờ cũng trốn chạy khỏi bản thân mình, tránh né bản thân mình. Ai muốn nhìn vào khuôn mặt xấu xí, và ai muốn thâm vào trong sự hiện hữu xấu xí? Ai muốn đi sâu vào trong bùn lầy riêng của mình, vào bóng tối riêng của mình? Ai muốn đi vào trong địa ngục mà bạn nghĩ mình đang là? Bạn muốn giữ toàn thể điều này được che đậy bởi những bông hoa đẹp và bạn bao giờ cũng muốn trốn chạy khỏi bản thân mình.

Do đó mọi người liên tục đi tìm bầu bạn. Họ không thể ở một mình được; họ muốn ở cùng người khác. Mọi người đều tìm kiếm bất kì kiểu bầu bạn nào; nếu họ có thể tránh được bầu bạn với bản thân mình, bất kì cái gì cũng được. Họ sẽ ngồi trong rạp chiếu bóng ba giờ để xem cái gì đó hoàn toàn ngu xuẩn. Họ sẽ đọc tiểu thuyết trinh thám trong hàng giờ, phí hoài thời gian của họ. Họ sẽ đọc cùng tờ báo đọc đi đọc lại chỉ để giữ cho mình bận rộn. Họ sẽ chơi bài và chơi cờ chỉ để giết thời gian - cứ dường như họ có nhiều thời gian lắm!

Chúng ta không có nhiều thời gian đâu. Chúng ta không có đủ thời gian để trưởng thành, để hiện hữu, để vui sướng.

Nhưng đây là một trong những vấn đề cơ sở được tạo ra bởi dạy dỗ sai lầm: bạn né tránh bản thân mình.

Mọi người đều ngồi lì trước ti vi dính chặt lấy chiếc ghế, trong bốn, năm thậm chí sáu tiếng đồng hồ. Người Mỹ trung bình xem ti vi năm giờ một ngày, và bệnh này đang lan rộng trên khắp thế giới. Và bạn đang xem gì? Và bạn thu được cái gì? Chỉ thiêu mất bạn...

Nhưng điều này bao giờ cũng là như vậy; cho dù không có ti vi, vẫn có những thứ khác. Vấn đề vẫn nguyên thế: làm sao né tránh bản thân mình bởi vì người ta cảm thấy xấu thế. Và ai đã làm cho bạn xấu thế? - cái gọi là những người tôn giáo của bạn đấy, các giáo hoàng, các *shankaracharyas* đấy. Họ chịu trách nhiệm cho việc bóp méo khuôn mặt bạn - và họ đã thành công; họ đã làm cho mọi người thành xấu.

Tùng đưa trẻ sinh ra đều đẹp và thế rồi chúng ta bắt đầu bóp méo cái đẹp của nó, làm què quặt nó theo nhiều cách, làm tê liệt nó theo nhiều cách, bóp méo cân đối của nó, làm cho nó thành mất cân bằng. Chẳng chóng thì chầy nó trở nên chán ghét bản thân mình đến mức nó sẵn sàng sống với bất kì ai. Nó có thể đi tới nhà thổ chỉ để tránh bản thân mình.

Yêu bản thân mình, Phật nói. Và điều này có thể biến đổi toàn thể thế giới. Nó có thể phá huỷ toàn thể quá khứ xấu xí. Nó có thể báo trước thời đại mới, nó có thể là sự bắt đầu của nhân loại mới.

Do đó nhấn mạnh của tôi là vào tình yêu - nhưng tình yêu bắt đầu với bản thân bạn, thế thì nó có thể cứ lan toả mãi. Nó cứ lan toả theo cách riêng của nó; bạn không cần làm gì để lan toả nó cả.

Yêu bản thân mình, Phật nói và thế rồi ngay lập tức ông ấy bổ sung thêm, và *quan sát*. Đó là thiên - đó là cái tên của Phật dành cho thiên. Nhưng yêu cầu đầu tiên là

yêu bản thân mình, và *thế rồi* quan sát. Nếu bạn không yêu bản thân mình, và bắt đầu quan sát, bạn có thể cảm thấy giống như tự tử! Nhiều Phật tử cảm thấy giống như tự tử bởi vì họ không chú ý tới phần thứ nhất của lời kinh này. Họ lập tức nhảy vào phần thứ hai: "Quan sát bản thân mình." Thực tế tôi chưa bao giờ bắt gặp một lời bình chú nào về *The Dhammapada*, về những lời kinh này của Phật, mà đã chú ý tới phần thứ nhất: *Yêu bản thân mình*.

Socrates nói, "Biết bản thân mình." Phật nói, "Yêu bản thân mình" và Phật đúng hơn nhiều, bởi vì chừng nào bạn còn chưa yêu bản thân mình, bạn sẽ chẳng bao giờ biết tới bản thân mình - việc biết chỉ tới về sau thôi. Yêu chuẩn bị mảnh đất. Yêu là khả năng của việc tự biết mình; yêu là con đường đúng để tự biết mình.

Tôi có lần đã nói với một sư Phật giáo, Jagdisk Kashyap; ông ấy bây giờ chết rồi. Ông ấy là người tốt. Chúng tôi đã nói về *The Dhammapada* và chúng tôi bắt gặp lời kinh này, và ông ấy bắt đầu nói về quan sát, cứ dường như ông ấy chưa đọc phần thứ nhất chút nào. Không một Phật tử truyền thống nào đã chú ý gì tới phần thứ nhất; ông ta đơn giản bỏ qua nó.

Tôi nói với khất sĩ Jagdisk Kashyap, "Đợi đã! Ông đã bỏ sót điều gì đó rất bản chất rồi. Quan sát là bước thứ hai mà ông lại làm cho nó thành bước thứ nhất. Nó không thể là bước thứ nhất được."

Thế rồi ông ấy đọc lại lời kinh này và ông ấy nói, với con mắt bối rối, "Tôi đã đọc *The Dhammapada* cả đời mình và tôi phải đã đọc lời kinh này cả triệu lần. Nó là lời cầu nguyện buổi sáng hàng ngày của tôi để đi qua *The Dhammapada* tôi có thể lặp lại nó đơn giản từ trí nhớ, nhưng tôi chưa bao giờ nghĩ rằng 'Yêu bản thân

mình' là phần thứ nhất của thiền, và quan sát là phần thứ hai."

Và đây là hoàn cảnh cho hàng triệu Phật tử trên khắp thế giới - và đây là hoàn cảnh cho các tân Phật tử nữa, bởi vì ở phương Tây Phật giáo bây giờ đang lan truyền. Thời cho Phật đã tới ở phương Tây - bây giờ phương Tây sẵn sàng để hiểu Phật, và cùng sai lầm này lại đang bị phạm phải ở đó nữa. Không ai nghĩ rằng yêu bản thân mình phải là nền tảng của việc biết bản thân mình, của việc quan sát bản thân mình... bởi vì chừng nào bạn còn chưa yêu bản thân mình, bạn không thể đối diện với bản thân mình được. Bạn sẽ né tránh. Việc quan sát của bạn, bản thân nó có thể là một cách né tránh bản thân bạn.

Thứ nhất: *Yêu bản thân mình và quan sát - hôm nay, ngày mai, luôn luôn*.

Tạo ra năng lượng yêu quanh bản thân mình đi. Yêu thân thể bạn, yêu tâm trí bạn. Yêu toàn thể bộ máy của bạn, toàn thể tổ chức của bạn. Với "yêu" được ngụ ý là chấp nhận nó như nó đang đấy. Đừng cố gắng kìm nén. Chúng ta kìm nén chỉ khi chúng ta ghét cái gì đó, chúng ta kìm nén chỉ khi chúng ta chống lại cái gì đó. Đừng kìm nén, bởi vì nếu bạn kìm nén, làm sao bạn quan sát được? Và chúng ta không thể nhìn thẳng vào mắt của kẻ thù được; chúng ta chỉ có thể nhìn vào mắt của người mình yêu thôi. Nếu bạn không phải là người yêu bản thân mình thì bạn sẽ không có khả năng nhìn vào mắt riêng của mình, vào khuôn mặt riêng của mình, vào thực tại riêng của mình.

Quan sát là thiền, cái tên của Phật dành cho thiền. *Quan sát* là khẩu lệnh của Phật. Ông ấy nói: nhận biết, tỉnh táo, đừng vô ý thức. Đừng cư xử theo cách đang

ngủ. Đừng cứ vận hành như cái máy, như người máy. Đó là cách mọi người đang vận hành.

Mike vừa mới dọn vào căn hộ của mình và quyết định anh ta phải làm quen với nhà hàng xóm đối diện. Khi cánh cửa mới mở ra anh ta sung sướng ngạc nhiên khi thấy một cô gái trẻ đẹp tóc vàng nhô ra trong bộ quần áo ngủ khít khao mỏng tang thấy được cả bên trong.

Mike nhìn thẳng vào mắt cô ấy và ứng khẩu, "Chào cô! Tôi là cục cưng mới đối diện cô đây - tôi có thể mượn chiếc cốc của người hàng xóm được không?"

Mọi người đều sống trong vô thức. Họ không nhận biết về điều họ đang nói, điều họ đang làm - họ không mang tính quan sát. Mọi người cứ đoán, không thấy; họ không có sáng suốt nào, họ *không thể* có được. Sáng suốt chỉ nảy sinh qua tính quan sát lớn lao; thế thì bạn có thể thấy ngay cả với mắt nhắm. Ngay bây giờ bạn không thể thấy được ngay cả với mắt mở. Bạn đoán, bạn suy diễn, bạn áp đặt, bạn phóng chiếu.

Grace nằm trên chiếc trường kỉ của nhà tâm thần.

"Nhắm mắt lại và thanh thoi đi," bác sĩ tâm thần nói, "và tôi sẽ thử một thực nghiệm."

Ông ta lấy một cái túi khoá bằng da từ túi quần ra, bật mở nó ra và tìm chìa khoá. "Âm thanh đó nhắc nhở cô điều gì?" ông ta hỏi.

"Dục," cô ấy thì thào.

Thế rồi ông ta đóng cái túi khoá lại và chạm nó vào lòng bàn tay đang để ngửa của cô gái. Thân thể cô ấy cứng lại.

"Còn cái đó?" nhà tâm thần hỏi.

"Dục," Grace làm bầm một cách sốt ruột.

"Bây giờ mở mắt ra," bác sĩ ra lệnh, "và nói cho tôi sao điều tôi đã làm lại gợi dục cho cô."

Một cách ngần ngại, mắt cô ấy hấp háy mở ra. Grace thấy cái túi khoá trong tay bác sĩ tâm thần và đỏ bừng mặt.

"Thế này lúc đầu," cô ấy lắp bắp, "tôi cứ tưởng rằng âm thanh thứ nhất là của việc cởi féc mơ tuya quần của ông..."

Tâm trí bạn thường xuyên phóng chiếu - phóng chiếu bản thân nó. Tâm trí bạn thường xuyên xen vào thực tại, cho nó màu sắc, hình hài và dáng vẻ mà nó vốn không có. Tâm trí bạn chưa bao giờ cho phép bạn thấy cái đang đó; nó cho phép bạn thấy chỉ cái nó *muốn* thấy.

Các nhà khoa học thường nghĩ rằng mắt, tai, mũi và các giác quan khác của chúng ta, và tâm trí, không là gì ngoài những lối mở ra thực tại, những cây cầu nối với thực tại. Nhưng bây giờ toàn thể hiểu biết này đã thay đổi. Bây giờ họ nói các giác quan của chúng ta và tâm trí không thực là lối mở ra thực tại mà là lính gác canh phòng thực tại. Chỉ hai phần trăm thực tại là đi qua được những lính gác này vào trong bạn; chín mươi tám phần trăm thực tại bị giữ ở bên ngoài. Và hai phần trăm đó đạt tới bạn và bản thể bạn không còn như cũ nữa. Nó phải đi qua biết bao nhiêu là rào chắn, nó phải tuân theo nhiều thứ tâm trí tới mức đến lúc nó đạt tới bạn thì nó không còn là bản thân nó nữa.

Thiền nghĩa là gạt tâm trí sang bên để cho nó không còn xen vào thực tại và bạn có thể thấy mọi thứ như chúng đang đấy.

Sao tâm trí lại xen vào tất cả thế? Bởi vì tâm trí do xã hội tạo ra. Nó là tác nhân của xã hội bên trong bạn; nó không trong phục vụ bạn, nhớ lấy! Nó là tâm trí của bạn, nhưng nó không phục vụ bạn; nó đang trong mưu đồ chống lại bạn. Nó đã được xã hội huấn luyện; xã hội đã cấy nhiều thứ vào trong nó. Nó là tâm trí của bạn nhưng nó không còn vận hành như người phục vụ cho bạn nữa, nó vận hành như người phục vụ cho xã hội. Nếu bạn là người Ki tô giáo, nó vận hành như một tác nhân của nhà thờ Ki tô giáo, nếu bạn là người Hindu giáo, tâm trí bạn mang tính Hindu, nếu bạn là Phật tử, tâm trí bạn mang tính Phật giáo. Còn thực tại lại không phải là người Ki tô giáo không là người Hindu giáo, không là Phật giáo; thực tại đơn giản như nó vậy.

Bạn phải gạt những tâm trí này sang bên: tâm trí Hindu giáo, tâm trí Mô ha mét giáo, tâm trí Cơ đốc giáo, tâm trí Tin lành... Có ba nghìn tôn giáo trên trái đất này - những tôn giáo lớn và tôn giáo nhỏ và những giáo phái rất nhỏ và những giáo phái bên trong giáo phái - ba nghìn tất cả. Cho nên tồn tại ba nghìn tâm trí, các kiểu tâm trí - còn thực tại là một, và sự tồn tại là một, và chân lí là một!

Thiền nghĩa là: Gạt tâm trí sang bên và quan sát. Bước thứ nhất - *yêu bản thân mình* - sẽ giúp bạn nhiều vô cùng. Bằng việc yêu bản thân mình bạn sẽ phá hủy đi nhiều điều mà xã hội đã cấy vào trong bạn. Bạn sẽ trở nên tự do với xã hội và những huấn luyện của nó.

Và bước thứ hai là *quan sát* - chỉ quan sát thôi. Phật không nói phải quan sát cái gì - mọi thứ! Bước, quan sát việc bước. Ăn, quan sát việc ăn. Tắm, quan sát nước, nước lạnh xối lên bạn, cái động chạm của nước, cái mát

mẻ, cái rung mình chạy qua xương sống bạn - quan sát mọi thứ, *hôm nay, ngày mai, luôn luôn*.

Cuối cùng một khoảnh khắc tới khi bạn có thể quan sát ngay cả giấc ngủ của mình. Đó là điều tối thượng trong việc quan sát. Thân thể cứ ngủ và vẫn có người quan sát đang thức, im lặng quan sát thân thể ngủ say. Đó là điều tối thượng trong quan sát. Ngay bây giờ chính cái đối lập mới là trường hợp xảy ra: Thân thể bạn thức nhưng *bạn* đang ngủ. Thế rồi bạn sẽ thức và thân thể bạn sẽ ngủ.

Thân thể cần nghỉ ngơi, nhưng tâm thức của bạn không cần ngủ. Tâm thức của bạn là *ý thức* rồi; nó là tỉnh táo, đó là chính bản tính của nó. Thân thể mệt mỏi bởi vì thân thể sống dưới luật hấp dẫn. Chính lực hấp dẫn làm cho bạn mệt mỏi - đó là lí do tại sao khi chạy nhanh, bạn sẽ chóng mệt, đi lên cầu thang, bạn sẽ chóng mệt, bởi vì lực hấp dẫn kéo bạn xuống. Thực tế, đứng cũng mệt, ngồi cũng mệt - khi bạn nằm dài ra theo chiều ngang, chỉ thế thì mới có chút ít nghỉ ngơi cho thân thể bởi vì bây giờ bạn trong hài hoà với luật hấp dẫn. Khi bạn đứng, theo chiều đứng, bạn đang đi ngược lại luật; máu đi lên đầu, ngược lại với luật này; tim phải bơm mạnh.

Nhưng tâm thức không vận hành dưới luật hấp dẫn; do đó nó không bao giờ bị mệt cả. Lực hấp dẫn không có tác dụng lên tâm thức; nó không phải là tảng đá, nó không có trọng lượng. Nó vận hành dưới một luật hoàn toàn khác: luật của uyển chuyển, hay như nó vẫn được biết tới ở phương Đông, luật của khinh công. Hấp dẫn nghĩa là kéo xuống, khinh công nghĩa là kéo lên.

Thân thể liên tục bị kéo xuống - đó là lí do tại sao cuối cùng nó sẽ phải nằm trong nấm mồ. Đó mới là nghỉ

ngôi thực dành cho nó, cát bụi trở về với cát bụi. Thân thể đã trở lại cội nguồn của nó, rối loạn đã dừng lại, bây giờ không có xung đột. Các nguyên tử của thân thể bạn sẽ có nghỉ ngơi thực, chỉ trong năm mơ.

Linh hồn soãi cánh bay lên ngày càng cao hơn. Khi bạn trở nên ngày một mang tính quan sát hơn, bạn bắt đầu có cánh - thể thì toàn thể bầu trời là của bạn.

Con người là sự gặp gỡ của đất và trời, của thân thể và linh hồn.

Chương ba

Đức hạnh của ích kỉ

Nếu bạn không ích kỉ, bạn sẽ không vị tha đâu, nhớ lấy. Nếu bạn không ích kỉ, bạn sẽ không phải là người không ích kỉ, nhớ lấy. Chỉ người ích kỉ rất sâu sắc mới có thể không ích kỉ được. Nhưng điều này phải được hiểu bởi vì nó có vẻ như nghịch lí.

Nghĩa của việc có tính ích kỉ là gì? Điều cơ bản thứ nhất là lấy mình làm trung tâm. Điều cơ bản thứ hai là bao giờ cũng tìm phúc lạc cho mình. Nếu bạn lấy mình làm trung tâm, bạn sẽ ích kỉ dù bạn làm bất kì điều gì. Bạn có thể đi và phục vụ mọi người nhưng bạn sẽ làm điều đó chỉ bởi vì bạn tận hưởng nó, bởi vì bạn yêu thích làm điều đó, bạn cảm thấy hạnh phúc và phúc lạc khi làm điều đó - bạn cảm thấy *bản thân mình* làm điều đó. Bạn không làm bất kì nghĩa vụ nào; bạn không phục vụ nhân loại. Bạn không phải là kẻ tử vì đạo vĩ đại; bạn không hi sinh. Đây toàn là những thuật ngữ vô nghĩa. Bạn đơn giản hạnh phúc theo cách riêng của mình - điều đó làm cho bạn cảm thấy thoải mái. Bạn tới bệnh viện và phục vụ người ốm ở đó, hay bạn đi tới người nghèo

và phục vụ họ, nhưng bạn *yêu thích* điều đó. Đó là cách bạn trưởng thành. Sâu bên dưới bạn cảm thấy phúc lạc và im lặng, hạnh phúc về bản thân mình.

Người lấy mình làm trung tâm bao giờ cũng tìm kiếm hạnh phúc của mình. Và đây là cái đẹp của nó, rằng bạn càng tìm kiếm nhiều hạnh phúc của mình thì bạn sẽ càng giúp đỡ nhiều cho người khác được hạnh phúc. Bởi vì đó là cách duy nhất để hạnh phúc trên thế giới này. Nếu mọi người khác quanh bạn đều bất hạnh, bạn không thể hạnh phúc được, bởi vì con người không phải là hòn đảo. Con người là một phần của lục địa mênh mông. Nếu bạn muốn hạnh phúc, bạn sẽ phải giúp đỡ người khác, những người ở xung quanh bạn được hạnh phúc. Thế - và chỉ thế - bạn mới có thể hạnh phúc được.

Bạn phải tạo ra bầu không khí hạnh phúc quanh mình. Nếu mọi người khổ, làm sao bạn có thể hạnh phúc được? Bạn sẽ bị ảnh hưởng chứ. Bạn không phải là đá, bạn là sinh linh rất tinh tế, rất nhạy cảm. Nếu mọi người đều khổ quanh bạn, khổ của họ sẽ ảnh hưởng tới bạn. Khổ hay lây như bất kì bệnh tật nào. Phúc lạc cũng hay lây như bất kì bệnh tật nào. Nếu bạn giúp người khác hạnh phúc, cuối cùng bạn tự giúp mình hạnh phúc đấy. Người quan tâm sâu sắc tới hạnh phúc của mình bao giờ cũng quan tâm tới hạnh phúc của người khác nữa - nhưng không vì họ. Sâu bên dưới người đó quan tâm tới bản thân mình, đó là lí do tại sao người đó giúp đỡ. Nếu trong thế giới này mọi người đều được dạy hãy ích kỉ, thì toàn thể thế giới sẽ hạnh phúc. Sẽ không có khả năng nào cho khổ.

Dạy mọi người ích kỉ - tính không ích kỉ sẽ phát triển lên từ nó. Tính không ích kỉ, chung cuộc, là tính

ích kỉ - nó có thể có vẻ không ích kỉ lúc ban đầu nhưng cuối cùng nó hoàn thành cho *bạn*. Và thế rồi hạnh phúc có thể được nhân lên: càng nhiều người quanh bạn hạnh phúc, hạnh phúc lại cứ dôn lên bạn càng nhiều. Bạn có thể trở nên hạnh phúc vô cùng.

Và người hạnh phúc thì hạnh phúc thế, người đó muốn được bỏ lại một mình để hạnh phúc. Người đó muốn sự riêng tư của mình được gìn giữ. Người đó muốn sống với hoa và thơ ca và âm nhạc. Tại sao người đó phải bận tâm đi vào chiến tranh, bị giết chết và đi giết người khác? Sao người đó phải giết người và tự tử? Chỉ những người không ích kỉ mới có thể làm điều đó, bởi vì họ chưa bao giờ biết phúc lạc là có thể có cho họ. Họ chưa bao giờ có kinh nghiệm nào về nó là gì, mở hội nó là gì. Họ chưa bao giờ nhảy múa, họ chưa bao giờ thờ cuộc sống. Họ đã không biết tới thoáng nhìn thiêng liêng nào; tất cả những thoáng nhìn đó đều tới từ hạnh phúc sâu sắc, từ sự thoả mãn sâu sắc, sự mãn nguyện.

Người không ích kỉ bị mất gốc rễ, không định tâm. Người đó trong loạn thần kinh sâu sắc. Người đó đang chống lại tự nhiên; người đó không thể mạnh khoẻ và toàn thể được. Người đó đang tranh đấu chống lại dòng chảy cuộc sống, sự hiện hữu, sự tồn tại - người đó đang cố gắng để không ích kỉ. Người đó *không thể* không ích kỉ được - bởi vì chỉ người ích kỉ mới có thể không ích kỉ.

Khi bạn hạnh phúc bạn có thể chia sẻ nó; khi bạn không có nó, làm sao bạn có thể chia sẻ nó được? Để chia sẻ, ngay chỗ đầu tiên người ta phải có nó. Người không ích kỉ bao giờ cũng nghiêm chỉnh, sâu bên dưới ốm yếu, trong khổ sở. Người đó đã bỏ lỡ cuộc sống riêng của mình. Và nhớ lấy, bất kì khi nào bạn bỏ lỡ

cuộc sống của mình, bạn trở thành giết người, tự tử. Bất kì khi nào một người sống trong khổ, người đó sẽ muốn huỷ diệt.

Khổ mang tính huỷ diệt; hạnh phúc mang tính sáng tạo. Chỉ có một tính sáng tạo và đó là của phúc lạc, vui đùa, vui sướng. Khi bạn vui sướng bạn muốn tạo ra cái gì đó - có thể là đồ chơi cho trẻ con, có thể là bài thơ, có thể là bức hoạ, cái gì đó. Bất kì khi nào bạn quá vui sướng trong cuộc sống, làm sao diễn đạt nó? Bạn sáng tạo ra cái gì đó - cái này hay cái nọ. Nhưng khi bạn khổ bạn muốn chà nát và phá huỷ cái gì đó. Bạn muốn trở thành chính khách, bạn muốn trở thành người lính - bạn muốn tạo ra tình huống nào đó mà bạn có thể mang tính huỷ diệt.

Đó là lí do tại sao thỉnh thoảng chiến tranh lại bùng phát ở đâu đó trên trái đất. Đó là bệnh dịch lớn. Và tất cả các chính khách cứ nói về hoà bình - họ chuẩn bị cho chiến tranh và họ nói vì hoà bình. Thực tế họ nói, "Chúng ta chuẩn bị cho chiến tranh để gìn giữ hoà bình." Vô lí hết sức! Nếu bạn chuẩn bị cho chiến tranh, làm sao bạn có thể gìn giữ hoà bình được? Để gìn giữ hoà bình người ta phải chuẩn bị cho hoà bình chứ.

Đó là lí do tại sao thế hệ mới trên khắp thế giới đang là mối nguy lớn cho các tổ chức. Họ chỉ quan tâm tới việc sống trong hạnh phúc. Họ quan tâm tới tình yêu, họ quan tâm tới thiên nhiên, họ quan tâm tới âm nhạc, điệu vũ... Các chính khách đã trở nên rất cảnh giác trên khắp thế giới. Thế hệ mới không quan tâm tới chính trị - cực tả hay cực hữu. Không, họ không quan tâm chút nào. Họ không phải là người cộng sản; họ không thuộc vào bất kì *chủ nghĩa* nào.

Người hạnh phúc thuộc vào bản thân mình. Tại sao người đó lại phải thuộc vào bất kì tổ chức nào? Đó là con đường của người không hạnh phúc: thuộc vào tổ chức nào đó, thuộc vào đám đông nào đó. Bởi vì người đó không có gốc rễ bên trong bản thân mình, người đó không thuộc vào mình - và điều đó cho người đó lo âu rất, rất sâu sắc: Người đó phải thuộc vào đâu chứ. Người đó tạo ra sự lệ thuộc thay thế. Người đó đi và trở thành một phần của đảng phái chính trị, của đảng cách mạng, hay bất kì cái gì - tôn giáo. Bây giờ người đó cảm thấy mình thuộc vào đâu đó: đám đông có đó và người đó được bắt rễ vào.

Người ta phải được bắt rễ vào bản thân mình bởi vì đó là con đường từ bản thân mình đi sâu xuống sự tồn tại. Nếu bạn thuộc vào đám đông, bạn thuộc vào ngõ cụt; từ đó không thể có được trưởng thành nào thêm nữa. Tại đó là đi tới chỗ kết, ngõ cụt.

Cho nên tôi không dạy bạn không ích kỉ bởi vì tôi biết nếu bạn ích kỉ, bạn sẽ tự động, tự phát không ích kỉ. Nếu bạn không ích kỉ, bạn đã bỏ lỡ bản thân mình; bây giờ bạn không thể trong tiếp xúc với bất kì ai khác - tiếp xúc cơ bản bị lỡ. Bước đầu tiên đã bị bỏ lỡ.

Quên thế giới và xã hội và xã hội không tương đi. Quên tất cả những điều này đi. Bạn chỉ ở đây vài năm thôi. Tận hưởng, vui sướng, hạnh phúc, nhảy múa và yêu; và sự tuôn tràn năng lượng sẽ bắt đầu từ tình yêu và nhảy múa của bạn, từ tính ích kỉ sâu sắc của bạn.

Tình yêu, tôi nói, là một trong những điều ích kỉ nhất.

Chương bốn

Gắn bó với cái không

Tình yêu là tự do duy nhất khỏi gắn bó. Khi bạn yêu mọi thứ, bạn không bị gắn bó với cái gì.

... Đàn ông bị làm thành tù nhân bởi tình yêu của đàn bà và đàn bà bị làm thành tù nhân bởi tình yêu của đàn ông là không khớp tương đương cho vương miện quý giá của tự do. Nhưng đàn ông và đàn bà bị làm thành một bởi tình yêu, không tách rời được, không phân biệt được, quả thực xứng đáng được trao phần thưởng.

- từ Sách về Mirdad, Mikhail Naimy

Cuốn *Sách về Mirdad* là cuốn sách tôi yêu mến nhất. Mirdad là một nhân vật hư cấu, nhưng từng phát biểu và hành động của Mirdad lại cực kì quan trọng. Không nên đọc nó như cuốn tiểu thuyết, nên đọc nó như kinh sách linh thiêng - có lẽ kinh sách linh thiêng duy nhất.

Và bạn có thể thấy trong phát biểu này chỉ một thoáng nhìn về sáng suốt, nhận biết, hiểu biết của Mirdad. Ông ấy nói, *Tình yêu là tự do duy nhất khỏi gắn bó...* và bạn bao giờ cũng đã nghe nói rằng tình yêu là gắn bó duy nhất! Tất cả các tôn giáo đều đồng ý ở điểm đó, rằng tình yêu là gắn bó duy nhất.

Tôi đồng ý với Mirdad:

Tình yêu là tự do duy nhất khỏi gắn bó. Khi bạn yêu mọi thứ, bạn không bị gắn bó với cái gì.

Thực tế, người ta phải hiểu chính hiện tượng gắn bó này. Sao bạn lại níu bám lấy cái gì đó? Bởi vì bạn sợ bạn sẽ mất nó. Có lẽ ai đó có thể đánh cắp nó. Nỗi sợ của bạn là ở chỗ cái đang sẵn có đây cho bạn hôm nay có thể không sẵn có nữa cho bạn vào ngày mai.

Ai biết được về cái gì sẽ xảy ra ngày mai? Người đàn bà bạn yêu hay người đàn ông bạn yêu - cả hai biến động đều có thể: Bạn có thể lại gần hơn, bạn có thể trở nên xa cách. Bạn có thể lại thành người xa lạ hay bạn có thể trở thành một với người kia tới mức ngay cả nói rằng các bạn là hai sẽ không đúng; tất nhiên có hai thân thể đây, nhưng trái tim là một, và bài ca của trái tim là một, và niềm cực lạc bao quanh cả hai bạn như đám mây. Bạn biến mất trong niềm cực lạc đó: Bạn không phải là bạn. Tôi không phải là tôi. Tình yêu trở thành toàn bộ tới mức, tình yêu lớn lao và tràn ngập tới mức bạn không thể còn là bản thân mình nữa; bạn phải chìm ngập bản thân mình và biến mất.

Trong sự biến mất đó ai sẽ bị gắn bó, và gắn bó với ai? Mọi thứ đều *hiện hữu*. Khi tình yêu nở hoa trong tính toàn bộ của nó, mọi thứ đơn giản hiện hữu. Lo sợ về ngày mai không nảy sinh; do đó không có vấn đề về

gắn bó, níu bám, hôn nhân, về bất kì loại hợp đồng, tù túng nào.

Hôn nhân của bạn là gì ngoài bản hợp đồng kinh doanh? "Chúng ta cam kết lẫn nhau trước cơ quan hành chính" - bạn đang sỉ nhục tình yêu! Bạn tuân theo luật pháp, vốn là cái thấp nhất trong sự tồn tại, và là cái xấu nhất. Khi bạn đem tình yêu tới toà án là bạn đang phạm tội lỗi không thể tha thứ được. Bạn làm cam kết trước cơ quan hành chính trong toà án rằng "Chúng tôi muốn lấy nhau và chúng tôi sẽ vẫn còn lấy nhau. Đó là lời hứa của chúng tôi, được qui định theo luật pháp: Chúng tôi sẽ không xa cách và chúng tôi sẽ không lừa dối lẫn nhau." Bạn có cho rằng đây không phải là sỉ nhục lớn lao đối với tình yêu không? Bạn không đặt luật pháp lên trên tình yêu chứ?

Luật pháp để dành cho những người không biết cách yêu. Luật pháp để dành cho người mù, không dành cho những người có mắt. Luật pháp để dành cho người đã quên mất ngôn ngữ của trái tim và chỉ biết ngôn ngữ của tâm trí. Phát biểu của Mirdad có giá trị lớn lao tới mức nó phải được hiểu sâu sắc - không chỉ về mặt trí tuệ, không chỉ về mặt tình cảm, mà trong tính toàn bộ của bạn. Toàn thể bản thể bạn nên uống lấy nó:

Tình yêu là tự do duy nhất khỏi gắn bó... bởi vì khi bạn yêu bạn thậm chí không thể nghĩ về cái gì khác. *Khi bạn yêu mọi thứ, bạn không bị gắn bó với cái gì.* Từng khoảnh khắc tới với huy hoàng mới, vinh quang mới, bài ca mới; từng khoảnh khắc đều đem tới điệu vũ mới để nhảy múa. Có lẽ bạn tình có thể thay đổi, nhưng tình yêu vẫn còn mãi.

Gắn bó là ham muốn rằng bạn tình phải không bao giờ thay đổi. Vì điều đó bạn phải cam kết với toà án, với

xã hội - tất cả những thứ nghi lễ hình thức ngu xuẩn. Và nếu bạn đi ngược lại những nghi lễ đó bạn sẽ mất đi tất cả mọi kính trọng và thanh danh trong con mắt của những người bạn phải sống cùng.

Tình yêu không biết gì tới gắn bó cả bởi vì tình yêu không biết tới khả năng của sa ngã khỏi chân giá trị. Tình yêu là chính bản thân tôn kính, chính bản thân kính trọng; bạn không thể làm gì ngược lại nó được. Tôi không nói rằng bạn tình không thể thay đổi, nhưng điều đó không thành vấn đề. Nếu bạn tình thay đổi nhưng tình yêu còn lại như dòng sông, vẫn tuôn chảy, thế thì thực tế thế giới sẽ có nhiều tình yêu hơn nó có hôm nay. Hôm nay nó chỉ như cái vòi nước - nhỏ giọt, nhỏ giọt, nhỏ giọt. Nó không có khả năng làm dịu đi cơn khát của bất kì ai. Tình yêu cần mang tính đại dương, không phải là từng giọt, từng giọt chảy ra từ vòi nước công cộng. Và tất cả mọi hôn nhân đều mang tính công cộng.

Tình yêu mang tính vũ trụ. Tình yêu không chỉ mời vài người tới mở hội, tình yêu mời các vì sao và mặt trời và hoa và chim chóc; toàn thể sự tồn tại đều được đón chào tới mở hội.

Tình yêu không cần cái gì khác - đêm đầy sao, bạn còn đòi hỏi cái gì hơn nữa? Chỉ vài người bạn thôi sao... mà toàn thể vũ trụ này đều mang tính thân thiện đầy chứ. Tôi chưa bao giờ bắt gặp cái cây nào chống lại tôi cả. Tôi đã từng tới nhiều ngọn núi, nhưng tôi chưa bao giờ thấy ngọn núi nào mang tính đối kháng. Toàn thể sự tồn tại đều rất thân thiện.

Một khi hiểu biết riêng của bạn về tình yêu nở hoa thì không có vấn đề gắn bó chút nào. Bạn có thể cứ thay đổi bạn tình, điều đó không có nghĩa là bạn ruồng bỏ

bất kì ai. Bạn có thể quay lại với cùng bạn tình, không có vấn đề về bất kì định kiến nào.

Con người nên hiểu bản thân mình cũng giống như đứa trẻ chơi trên bờ biển, nhặt vỏ sò, đá mâu, và vui sướng mê mẩn, cứ dường như mình đã tìm ra kho báu lớn lao. Nếu một người có thể tận hưởng những điều nhỏ bé của cuộc sống, có thể sống trong tự do và có thể cho phép người khác sống trong tự do, thì toàn thể thế giới này có thể trở thành một loại thế giới hoàn toàn khác. Thế thì nó sẽ có phẩm chất của cái đẹp, duyên dáng; nó sẽ có chói sáng lớn lao, mọi trái tim đều bốc cháy. Và một khi bạn biết ngọn lửa này rồi, ngọn lửa cứ phát triển mãi. Ngọn lửa của tình yêu phát triển giống như cây cối phát triển; ngọn lửa của tình yêu đem tới hoa và quả, như cây vậy.

Nhưng điều bạn nghĩ là tình yêu thì không phải là tình yêu đâu. Đó là lí do tại sao những kinh nghiệm kì lạ thế lại xảy ra. Ai đó nói với bạn, "Em trông đẹp làm sao! Anh yêu em nhiều lắm, không có người phụ nữ nào như em trong toàn thể vũ trụ này." Và bạn chẳng bao giờ phản đối, "Anh không có quyền nói điều như vậy đâu, bởi vì anh không biết tất cả các phụ nữ của toàn thể vũ trụ." Khi những điều đẹp đẽ như vậy được nói ra, người ta quên mất hoàn toàn cái phi lí của chúng.

Những điều này mọi người học từ phim ảnh, từ tiểu thuyết - tất cả những đối thoại này và họ không ngụ ý điều gì cả. Họ đơn giản ngụ ý, "Mình lên giường đi!" Nhưng bởi vì chúng ta là những người văn minh, mà không làm vài câu dạo đầu, chút ít lời nói đầu, thì bạn không thể nói thẳng với ai đó, "Mình lên giường đi." Đàn bà sẽ chạy tới đồn cảnh sát để tố cáo, "Người đàn ông này nói điều gì đó rất xấu với tôi!" Nhưng nếu bạn

đi vào theo cách văn minh, trước hết mời chiếc kem đã - điều đó làm cho trái tim mát mẻ - đem tới vài bông hồng, nói vài điều sáo rỗng ngọt ngào... Thế thì cả hai đều hiểu rằng cuối cùng nó phải chấm dứt với dư âm văng vất buổi sáng, đầu đầu, đầu nửa đầu, và buổi sáng cả hai sẽ nhìn nhau lúng túng ngượng ngịu: Họ đã làm gì trên giường? Người ta sẽ ăn mình sau tờ báo, cứ dường như người đó thực sự đang đọc báo, còn người kia sẽ bắt đầu chuẩn bị trà hay cà phê, chỉ bằng cách nào đó quên đi điều đã xảy ra.

Và về sau Mirdad nói:

Đàn ông bị thành tù nhân bởi tình yêu của đàn bà và đàn bà bị thành tù nhân bởi tình yêu của đàn ông là không khớp tương đương cho vương miện quý giá của tự do.

Khoảnh khắc tình yêu trở thành gấn bó, tình yêu trở thành thân thuộc. Khoảnh khắc tình yêu trở thành đòi hỏi, nó là nhà tù. Nó đã phá hủy đi tự do của bạn; bạn không thể bay trên trời, bạn bị giam trong lồng. Và người ta muốn biết... đặc biệt tôi muốn biết về bản thân mình. Mọi người muốn biết về tôi, tôi làm gì một mình trong phòng tôi. Và tôi muốn biết về họ - hai người này cứ làm gì với nhau thế? Một mình tôi ít nhất cũng thấy thoải mái. Nếu ai đó khác có đó, thì có phiền toái; cái gì đó sẽ xảy ra. Nếu người khác có đó, im lặng không thể duy trì được. Người khác sẽ hỏi cái gì đó, nói điều gì đó, làm cái gì đó, hay buộc *bạn* phải làm cái gì đó. Hơn nữa, nếu cùng người đó cứ liên tục đẩy, ngày tiếp ngày...

Người đã phát minh ra chiếc giường đôi là một trong những kẻ thù lớn nhất của nhân loại. Ngay cả trên

giường cũng không tự do! Bạn không thể cử động được; người kia ở bên cạnh rồi. Và thường là người kia chiếm phần lớn không gian. Nếu bạn có thể xoay xở được một chỗ nhỏ, bạn may mắn đấy - và nhớ lấy, người kia cứ mở rộng mãi ra. Đó là một thế giới rất kì lạ, nơi đàn bà cứ mở rộng ra còn đàn ông thì cứ co lại. Và toàn thể lỗi lầm là của đàn ông - anh ta làm cho những người đàn bà đó trở nên béo hơn, mang thai. Thêm nhiều rắc rối ở phía trước. Một khi bạn đặt hai người ở với nhau, một con trai và một con gái, chẳng chóng thì chầy người thứ ba sẽ tới. Nếu nó không tới, hàng xóm bắt đầu bắn khoăn: "Có chuyện gì thế nhỉ? Sao không có con?"

Tôi đã sống với nhiều người, ở nhiều chỗ. Tôi ngạc nhiên - sao mọi người lại bắn khoăn thế để tạo ra phiền toái cho người khác? Nếu ai đó không lấy vợ họ lo lắng: "Sao anh không lấy vợ đi?" - cứ dường như hôn nhân là luật phổ quát nào đó phải được tuân theo. Bị hành hạ bởi mọi người, người ta nghĩ tốt hơn cả là xây dựng gia đình - ít nhất thì những người này sẽ thôi không hành hạ họ. Nhưng bạn nhầm: Một khi bạn đã lấy vợ rồi họ bắt đầu hỏi, "Khi nào thì có con?"

Bây giờ, đây là vấn đề rất khó khăn. Nó không nằm trong tay bạn; đứa trẻ có thể tới, có thể không tới - và sẽ tới vào thời điểm riêng của nó. Nhưng mọi người cứ quấy rầy bạn... "Một gia đình sẽ không ra gia đình nếu không có con." Điều đó là đúng - bởi vì gia đình dường như là ngôi đền im lặng nếu không có trẻ con; có đứa trẻ, gia đình dường như là nhà thương điên! Và với nhiều đứa trẻ, phiền phức cứ nhân lên.

Tôi ngồi im lặng trong phòng mình, cả đời mình. Tôi không bận tâm tới ai cả, tôi chưa bao giờ hỏi bất kì ai, "Sao anh không xây dựng gia đình, sao anh không

sinh con?" Bởi vì tôi cho rằng sẽ là không văn minh mà đi hỏi những câu hỏi như vậy, làm ra những câu hỏi như vậy; đó là can thiệp vào tự do của ai đó.

Và mọi người cứ sống với vợ mình, với con mình - và bởi vì sự hiện diện của mọi thành viên mới tới, gia đình bạn cứ làm rối lên nhiều điều, bạn tự động trở thành ngày một ít nhạy cảm. Bạn nghe kém đi, bạn nhìn kém đi, bạn ngửi kém đi, bạn nếm kém đi.

Bạn không dùng tất cả các giác quan của mình với sức mạnh của chúng. Đó là lí do tại sao khi ai đó lần đầu tiên yêu, bạn có thể thấy khuôn mặt người đó rạng ngời. Bạn có thể thấy bước đi của người đó có dáng tươi tắn mới, có điệu vũ trong nó; bạn có thể thấy cái cà vạt của người đó được thắt ngay ngắn, quần áo người đó được là phẳng phiu. Cái gì đó đã xảy ra. Nhưng điều đó không kéo dài được lâu. Trong vòng một hay hai tuần thôi, vẫn cái chán chường đó lắng xuống; bạn thấy bụi bặm bắt đầu đọng lại. Ánh sáng mất đi; anh ta lại kéo lê, không còn nhảy múa nữa. Hoa vẫn nở hoa, nhưng anh ta không thấy cái đẹp nào nữa. Các vì sao vẫn cứ kêu gọi anh ta, nhưng anh ta không nhìn lên trời.

Có hàng triệu người chưa bao giờ nhìn lên trên cả; mắt họ bị dính vào đất cứ dường như họ sợ rằng ngôi sao nào đó sẽ rơi vào mình. Có rất ít người muốn ngủ dưới bầu trời đầy sao - nỗi sợ cái bao la, sự một mình, bóng tối.

Và hàng triệu người cứ tiếp tục, sâu bên dưới cảm thấy rằng dường như họ chỉ còn một mình, họ chưa bao giờ bận tâm tới tình yêu và hôn nhân... nhưng bây giờ chẳng thể làm được gì. Bạn không thể quay lại được; bạn không thể lại là người độc thân lần nữa. Thực tế bạn có thể đã trở thành quen thuộc với nhà tù này tới

mức bạn không thể rời khỏi nhà tù được. Nó là một loại an toàn; nó âm cúng, mặc dầu khô. Cái chần cũ mèn, nhưng cái giường đôi này - ít nhất bạn cũng không một mình trong khổ của mình, ai đó đang chia sẻ nó. Sự kiện là ai đó đang tạo ra nó cho bạn và bạn đang tạo ra nó cho anh ấy hay cô ấy.

Tình yêu phải mang phẩm chất đem lại tự do, không phải là xiềng xích mới cho bạn; tình yêu cho bạn đôi cánh và nâng đỡ cho bạn bay cao nhất có thể được.

Nhưng đàn ông và đàn bà bị làm thành một bởi tình yêu, không tách rời được, không phân biệt được, quả thực xứng đáng được trao phần thưởng.

Cuốn *Sách của Mirdad* này là một trong những cuốn sách sẽ sống vĩnh hằng, chừng nào con người còn tồn tại trên trái đất. Nhưng người đã viết cuốn sách này lại hoàn toàn bị quên lãng. Mirdad là nhân vật hư cấu, Mirdad là cái tên của nhân vật chính. Người đã viết cuốn sách này... tên ông ấy là Mikhail Naimy, nhưng tên ông ấy không thành vấn đề. Sách của ông ấy vĩ đại thế, vĩ đại hơn bản thân ông ấy. Bản thân ông ấy đã cố gắng cả đời để tạo ra cái gì đó tương tự như thế, nhưng ông ấy đã thất bại. Ông ấy đã viết nhiều cuốn sách khác, nhưng cuốn *Sách của Mirdad* là đỉnh Everest. Các cuốn khác đều là những ngọn đồi nhỏ, chúng chẳng thành vấn đề mấy.

Nếu tình yêu mà được hiểu là việc gặp gỡ của hai linh hồn - không chỉ là sự gặp gỡ dục, sinh học của hoóc môn đàn ông và đàn bà - thế thì tình yêu có thể cho bạn đôi cánh lớn lao, nó có thể cho bạn cái nhìn sáng suốt lớn lao trong cuộc sống. Và những người yêu

lần đầu tiên có thể trở thành những người bạn. Bằng không thì họ bao giờ cũng là kẻ thù trá hình.

Các tôn giáo và cái gọi là thánh nhân, những người đã trốn khỏi thế giới, những kẻ hèn nhát không thể đối diện và đương đầu được với cuộc sống, đã đầu độc toàn thể ý tưởng về tình yêu chỉ là tâm linh. Họ đã kết án dục, và với kết án dục họ cũng kết án tình yêu, bởi vì mọi người nghĩ dục và yêu là đồng nghĩa. Chúng không đồng nghĩa đâu. Dục là phần rất nhỏ của năng lượng sinh học của bạn. Yêu là toàn thể bản thể bạn, yêu là linh hồn bạn. Bạn phải học rằng dục đơn giản là nhu cầu của xã hội, của giống nòi, để tiếp tục bản thân nó - bạn có thể tham gia nếu bạn muốn. Nhưng bạn không thể tránh được yêu. Khoảnh khắc bạn né tránh yêu thì tất cả mọi sáng tạo của bạn chết đi và tất cả giác quan của bạn trở thành không nhạy cảm; bụi bặm lớn đọng quanh bạn. Bạn trở thành xác chết sống.

Vâng, bạn thở và bạn ăn và bạn nói và bạn đi tới văn phòng hàng ngày cho tới khi cái chết tới và giải thoát cho bạn khỏi sự chán chường mà bạn mang cả đời mình.

Nếu dục là tất cả mọi thứ bạn có, thế thì bạn chẳng có gì cả; thế thì bạn chỉ là công cụ của sinh học, của vũ trụ, để sinh sản mà thôi. Bạn chỉ là cái máy, xưởng máy. Nhưng nếu bạn có thể hiểu yêu là bản thể thực của mình, và việc yêu người khác là tình bạn sâu sắc, là điệu vũ của hai trái tim cùng nhau trong đồng bộ tới mức họ trở thành một, thì bạn không cần tâm linh khác nào cả. Bạn đã tìm thấy nó.

Tình yêu dẫn tới kinh nghiệm tối thượng - được gọi là Thượng đế, được gọi là Tuyệt đối, được gọi là Chân

lí. Đây chỉ là những cái tên. Thực tế điều tối thượng không có tên; nó là vô danh, nhưng tình yêu dẫn tới nó.

Nếu bạn chỉ nghĩ về dục và không bao giờ trở nên nhận biết về yêu, thế thì bạn đang đi tới kiệt quệ. Vâng, bạn sẽ tạo ra trẻ con và bạn sẽ sống trong khổ sở và bạn sẽ chơi bài và bạn sẽ đi xem phim và bạn sẽ xem đá bóng và bạn sẽ có những kinh nghiệm lớn lao về điều hoàn toàn vô tích sự, chán chường, chiến tranh, và là dòng chảy ngầm thường xuyên của lo âu, điều được các nhà hiện sinh gọi là "cảm giác lo lắng." Nhưng bạn sẽ không bao giờ biết tới cái đẹp thực sự của sự tồn tại, im lặng thực và an bình của vũ trụ.

Tình yêu có thể làm điều đó thành có thể.

Nhưng nhớ lấy, tình yêu không biết tới biên giới. Tình yêu không thể mang tính ghen tuông, bởi vì tình yêu không thể sở hữu. Điều đó là xấu, chính ý tưởng rằng bạn sở hữu ai đó bởi vì bạn yêu. Bạn sở hữu ai đó - điều đó nghĩa là bạn đã giết chết ai đó và biến người đó thành món hàng.

Chỉ đồ vật mới có thể bị sở hữu. Tình yêu cho tự do. Tình yêu là tự do.

Câu hỏi

Xin thầy hãy nói về khác biệt giữa tình yêu lành mạnh với bản thân mình và lòng kiêu hãnh bản ngã?

Có khác biệt lớn lao giữa hai điều này, mặc dầu chúng cả hai có vẻ rất giống nhau. Tình yêu lành mạnh với bản thân mình mang giá trị tâm linh lớn lao. Người không yêu bản thân mình sẽ không thể có khả năng yêu bất kì ai khác. Gọn sóng tình yêu đầu tiên phải nảy sinh trong trái tim bạn. Nếu nó không nảy sinh cho bản thân bạn, nó không thể nảy sinh cho bất kì ai khác, bởi vì mọi người khác đều ở xa bạn hơn.

Người ta phải yêu thân thể mình, người ta phải yêu linh hồn mình, người ta phải yêu tính toàn bộ của mình. Và điều này là tự nhiên; bằng không bạn sẽ không thể sống còn được chút nào. Và điều đó là đẹp bởi vì nó làm bạn đẹp lên. Người yêu bản thân mình trở thành duyên dáng, thanh lịch. Người yêu bản thân mình nhất định trở nên im lặng hơn, mang tính thiên hơn, mang tính cầu nguyện hơn người không yêu bản thân mình.

Nếu bạn không yêu ngôi nhà của mình, bạn sẽ không lau dọn nó; nếu bạn không yêu ngôi nhà của mình, bạn sẽ không sơn lại nó; nếu bạn không yêu nó, bạn sẽ không bao quanh nó bằng khu vườn đẹp, với ao sen. Nếu bạn yêu bản thân mình bạn sẽ tạo ra khu vườn quanh bản thân mình. Bạn sẽ cố gắng làm phát triển tiềm năng của mình, bạn sẽ cố gắng đem ra tất cả những cái ở trong bạn để được diễn đạt. Nếu bạn yêu, bạn sẽ cứ mưa rào lên bản thân mình, bạn sẽ cứ nuôi dưỡng bản thân mình.

Và nếu bạn yêu bản thân mình, bạn sẽ ngạc nhiên: Người khác sẽ yêu bạn. Không ai yêu người không yêu bản thân mình. Nếu bạn thậm chí không thể yêu được bản thân mình, ai khác sẽ nhận phần toái này?

Và người không yêu bản thân mình thì không thể vẫn còn trung lập được. Nhớ lấy, trong cuộc sống không

có trung lập. Người không yêu bản thân mình sẽ ghét - sẽ phải ghét; cuộc sống không biết tới trung lập. Cuộc sống bao giờ cũng là chọn lựa. Nếu bạn không yêu, điều đó không có nghĩa là bạn có thể đơn giản vẫn còn trong trạng thái không yêu đó. Không, bạn sẽ ghét. Và người ghét bản thân mình trở nên mang tính huỷ diệt. Người ghét bản thân mình sẽ ghét mọi người khác - người đó sẽ giận dữ và bạo hành thể và liên tục trong cuồng nộ. Người ghét bản thân mình, làm sao người đó có thể hi vọng rằng người khác sẽ yêu người đó? Toàn thể cuộc sống của người đó sẽ bị phá huỷ. Yêu bản thân mình có giá trị tâm linh lớn lao.

Tôi dạy yêu bản thân mình. Nhưng nhớ lấy, yêu bản thân mình không có nghĩa là lòng kiêu hãnh bản ngã, không phải thế chút nào. Thực tế điều đó ngụ ý chính điều đối lập lại. Người yêu bản thân mình thấy không có cái ta trong mình. Tình yêu bao giờ cũng làm tan chảy cái ta - đó là một trong những bí mật giả kim thuật cần được học, được hiểu, được kinh nghiệm. Tình yêu bao giờ cũng làm tan chảy cái ta. Bất kì khi nào bạn yêu, cái ta cũng biến mất. Bạn yêu người đàn bà, và ít nhất trong vài khoảnh khắc khi có tình yêu thực với người đàn bà đó, sẽ không có cái ta trong bạn, không bản ngã.

Bản ngã và tình yêu không thể cùng tồn tại. Chúng giống như ánh sáng và bóng tối: khi ánh sáng tới, bóng tối biến mất. Nếu bạn yêu bản thân mình bạn sẽ ngạc nhiên - yêu bản thân mình nghĩa là cái ta biến mất. Trong yêu bản thân mình không cái ta nào được tìm thấy cả. Đó là nghịch lí: yêu bản thân mình là hoàn toàn không ích kỉ. Nó không phải là ích kỉ - bởi vì bất kì khi nào có ánh sáng thì không có bóng tối, và bất kì khi nào có tình yêu thì không có cái ta. Tình yêu làm tan chảy

cái ta đông cứng. Cái ta giống như khối băng, tình yêu giống như mặt trời buổi sáng. Hơi ấm của tình yêu... và cái ta bắt đầu tan chảy. Bạn càng yêu bản thân mình, bạn sẽ thấy càng ít cái ta trong mình, và thế rồi điều đó trở thành việc thiên lớn lao, bước nhảy lớn lao vào sùng kính.

Và bạn biết điều đó đấy! Bạn có thể không biết điều đó tới mức có liên quan tới việc yêu bản thân mình, bởi vì bạn đã không yêu bản thân mình. Nhưng bạn đã yêu người khác rồi; những thoáng nhìn về nó phải đã xảy ra cho bạn. Phải có những khoảnh khắc hiếm hoi khi mà, trong một khoảnh khắc thôi, bỗng nhiên bạn không có đó và chỉ tình yêu có đó. Chỉ năng lượng tình yêu tuôn chảy, không từ trung tâm nào, từ không đâu tới không đâu. Khi hai người yêu ngồi cùng nhau có hai cái không ngồi cùng nhau, hai số không ngồi cùng nhau - và đó là cái đẹp của tình yêu, cái làm cho bạn hoàn toàn trống rỗng cái ta.

Cho nên nhớ lấy, lòng kiêu hãnh bản ngã không bao giờ là tình yêu với bản thân mình. Lòng kiêu hãnh bản ngã chính là cái đối lập. Người đã không có khả năng yêu lấy bản thân mình thì trở thành ích kỉ. Lòng kiêu hãnh bản ngã là điều các nhà phân tâm gọi là hình mẫu tự ái của cuộc sống, lòng tự ái.

Bạn phải đã nghe câu chuyện ngụ ngôn về Narcissus. Ông ta đắm ra tự yêu mình. Nhìn xuống mặt ao tĩnh lặng, ông ta đắm yêu sự phản xạ của riêng mình.

Bây giờ bạn hãy thấy sự khác biệt: Người yêu bản thân mình không yêu sự phản xạ của mình, người đó đơn giản yêu *bản thân mình*. Chẳng cần tấm gương nào cả; người đó biết bản thân mình từ bên trong. Bạn không biết bản thân mình, rằng bạn hiện hữu sao? Bạn

có cần bằng chứng rằng bạn đang hiện hữu không? Bạn có cần tấm gương để chứng tỏ rằng bạn tồn tại không? Nếu không có tấm gương, bạn có trở nên nghi ngờ về sự tồn tại của mình không?

Narcissus yêu sự phản xạ riêng của ông ấy - không với bản thân ông ấy. Đó không phải là việc yêu đúng với bản thân mình. Ông ấy yêu cái phản xạ; cái phản xạ là điều khác. Ông ấy đã trở thành hai, ông ấy đã trở nên bị phân chia. Narcissus bị chia chẻ. Ông ấy là một loại tinh thần phân liệt. Ông ấy đã trở thành hai - người yêu và người được yêu. Ông ấy đã trở thành đối tượng riêng của tình yêu của mình - và đó là điều xảy ra cho nhiều người, những người cứ tưởng mình đang yêu.

Khi bạn rơi vào tình yêu với người đàn bà, quan sát, tỉnh táo đi - điều đó có thể chẳng là gì ngoài tự ái. Khuôn mặt của người đàn bà này, và đôi mắt cô ấy, và lời nói của cô ấy, có thể đơn giản vận hành như cái hồ mà trong đó bạn thấy sự phản xạ của mình. Quan sát riêng của tôi là thế này: trong một trăm người yêu, chín mươi chín là tự ái. Mọi người không yêu người đàn bà đang có đấy. Họ yêu lời ca ngợi mà người đàn bà đó đem cho họ, sự chú ý mà người đàn bà đó đem cho họ, lời tăng bốc mà người đàn bà đó đang trút lên người đàn ông. Người đàn bà tăng bốc người đàn ông, người đàn ông tăng bốc người đàn bà - đấy là tăng bốc lẫn nhau. Người đàn bà nói, "Không ai đẹp như anh. Anh là phép màu! Anh là điều vĩ đại nhất mà Thượng đế đã từng tạo ra. Ngay cả Alexandre Đại Đế cũng chẳng là gì nếu so với anh." Và bạn dương dương tự đắc, và ngực bạn căng lên gấp đôi, và đầu bạn bắt đầu phồng lên - chẳng có gì ngoài rom rác, nhưng nó bắt đầu phồng lên. Và bạn có thể nói với người đàn bà, "Em là sáng tạo vĩ đại nhất của Thượng đế. Ngay cả Cleopatra cũng chẳng là

gì nếu so với em. Anh không thể tin được rằng Thượng đế lại có khả năng cải tiến em. Sẽ không bao giờ có người đàn bà khác đẹp như thế."

Đây là điều bạn gọi là tình yêu đấy! Đây là tự ái - người đàn ông trở thành vũng nước và phản xạ người đàn bà, và người đàn bà trở thành vũng nước và phản xạ người đàn ông. Thực tế, vũng nước không chỉ phản xạ chân lí mà còn tô điểm cho nó, theo cả nghìn lẻ một cách làm cho nó có vẻ ngày càng đẹp hơn. Đây là điều mọi người gọi là tình yêu. Đây không phải là tình yêu đâu; đây là thỏa mãn bản ngã lẫn nhau thôi.

Tình yêu thực không biết gì tới bản ngã cả. Tình yêu thực bắt đầu trước hết từ việc yêu bản thân mình.

Một cách tự nhiên, bạn có thân thể này, con người này, bạn được bắt rễ trong nó - tận hưởng nó, yêu mến nó, mở hội nó đi! Và không có vấn đề về tự hào hay bản ngã bởi vì bạn không so sánh bản thân mình với bất kì ai. Bản ngã chỉ tới với so sánh thôi. Yêu bản thân mình mà không biết tới so sánh - bạn là bạn, có vậy thôi. Bạn không nói rằng ai đó khác là kém hơn bạn; bạn không so sánh chút nào. Bất kì khi nào so sánh tới, biết rõ nó không phải là tình yêu; nó là thủ đoạn ở đâu đó, chiến lược tinh tế của bản ngã.

Bản ngã sống qua so sánh. Khi bạn nói với người đàn bà, "Anh yêu em," đó là một điều; khi bạn nói với người đàn bà, "Cleopatra chẳng là gì so với em," đấy lại là điều khác - hoàn toàn khác, chính là cái đối lập. Sao lại đem Cleopatra vào? Bạn không thể yêu người đàn bà này mà không đem Cleopatra vào được sao? Cleopatra được đem vào để thổi phồng bản ngã lên. Yêu người đàn ông *này* - sao phải đem Alexander Đại Đế vào?

Tình yêu không biết tới so sánh; tình yêu đơn giản yêu mà không có so sánh.

Cho nên bất kì khi nào có so sánh, nhớ lấy, đó là lòng kiêu hãnh bản ngã. Đó là tự ái. Và bất kì khi nào không có so sánh, nhớ lấy, đó là tình yêu, dù đó là yêu bản thân mình hay yêu người khác.

Trong tình yêu thực không có phân chia. Người yêu tan chảy vào trong nhau. Trong tình yêu bản ngã có phân chia lớn lao, phân chia của người yêu và người được yêu. Trong tình yêu thực không có sự thân thuộc. Để tôi nhắc lại điều đó: Trong tình yêu thực không có sự thân thuộc, bởi vì không có hai người được thân thuộc với nhau. Trong tình yêu thực chỉ có tình yêu, việc nở hoa, hương thơm, tan chảy, hội nhập. Chỉ trong tình yêu bản ngã mới có hai người, người yêu và người được yêu. Và bất kì khi nào có người yêu và người được yêu, tình yêu biến mất. Bất kì khi nào có tình yêu, người yêu và người được yêu cả hai cùng biến mất trong tình yêu.

Tình yêu là hiện tượng lớn lao thế; bạn không thể sống sót được trong nó.

Tình yêu thực bao giờ cũng trong hiện tại. Tình yêu bản ngã bao giờ cũng trong quá khứ hoặc trong tương lai. Trong tình yêu thực có bình thân thiết tha. Điều đó có vẻ nghịch lí, nhưng tất cả những thực tế lớn lao hơn của cuộc sống đều nghịch lí cả; do đó tôi gọi nó là bình thân thiết tha. Có nồng nàn, nhưng không có cuồng nhiệt trong nó. Nồng nàn chắc chắn có đó, nhưng cũng có cả mát mẻ trong nó, trạng thái rất bình tĩnh, thanh thản, điềm tĩnh. Tình yêu làm cho người ta ít cuồng nhiệt hơn. Nhưng nếu nó không phải là tình yêu thực mà là tình yêu bản ngã, thế thì có cuồng nhiệt lớn. Thế

thì đam mê có đó giống như cơn sốt, không có sự bình thản chút nào.

Nếu bạn có thể nhớ những điều này thì bạn sẽ có tiêu chí để đánh giá. Nhưng người ta phải bắt đầu từ bản thân mình, không có cách nào khác. Người ta phải bắt đầu từ nơi người ta đang hiện hữu.

Yêu bản thân mình, yêu vô cùng, và trong chính tình yêu đó lòng kiêu hãnh của bạn, bản ngã của bạn và tất cả những cái vô nghĩa đó sẽ biến mất. Và khi nó đã biến mất thì tình yêu của bạn sẽ bắt đầu đạt tới người khác. Và nó sẽ không phải là thân thuộc mà là chia sẻ. Nó sẽ không phải là quan hệ đối thể/chủ thể mà là sự tan chảy, sự cùng nhau. Nó sẽ không cuồng nhiệt, nó sẽ là say mê bình thản. Nó sẽ nồng nàn và bình thản cùng nhau. Nó sẽ cho bạn mùi vị đầu tiên của tính nghịch lí của cuộc sống.

Tại sao yêu lại đau thế?

Yêu là đau bởi vì nó tạo ra con đường cho phúc lạc. Yêu là đau bởi vì nó biến đổi; yêu là chuyển hoá. Mỗi biến đổi đều sẽ là đau bởi vì cái cũ phải ra đi để nhường chỗ cho cái mới. Cái cũ là quen thuộc, an ninh, an toàn, cái mới là tuyệt đối không được biết tới. Bạn sẽ đi vào đại dương chưa từng được thám hiểm. Bạn không thể dùng tâm trí mình với cái mới; với cái cũ, tâm trí thành thạo rồi. Tâm trí có thể vận hành chỉ với cái cũ; với cái mới, tâm trí hoàn toàn vô dụng.

Do đó sợ hãi nảy sinh. Và bỏ lại thế giới cũ, thoải mái, an toàn, thế giới của tiện nghi, đau nảy sinh. Đó là cùng nỗi đau mà đứa trẻ cảm thấy khi nó ra khỏi bụng mẹ. Đó là cùng nỗi đau mà con chim cảm thấy khi nó cố gắng tung cánh bay lần đầu tiên. Nỗi sợ cái không biết, và an ninh của cái đã biết, không an ninh của cái không biết, điều không thể dự đoán được của cái không biết, làm cho người ta rất kinh hãi.

Và bởi vì việc biến đổi sẽ là từ cái ta hướng tới trạng thái vô ngã, đau là rất sâu sắc. Nhưng bạn không thể có cực lạc mà không trải qua đau. Nếu vàng muốn được thuần khiết, nó phải qua lửa.

Tình yêu là lửa.

Chính bởi vì nỗi đau của tình yêu mà hàng triệu người sống cuộc sống không tình yêu. Họ đau khổ nữa, và đau khổ của họ là vô ích. Đau khổ trong tình yêu không phải là đau khổ vô ích. Đau khổ trong tình yêu là mang tính sáng tạo; nó đem bạn lên tầm mức tâm thức cao hơn. Đau khổ không có tình yêu thì hoàn toàn phí hoài; nó chẳng dẫn bạn đến đâu cả, nó giữ bạn đi vào trong cùng cái vòng luân quần.

Người sống không tình yêu là kẻ tự ái, người đó bị đóng kín. Người đó chỉ biết bản thân mình. Và người đó có thể biết bản thân mình được bao nhiêu nếu người đó không biết tới người khác? Bởi vì chỉ người khác mới có thể vận hành như tấm gương. Bạn sẽ không bao giờ biết tới bản thân mình mà không biết tới người khác. Tình yêu là rất nền tảng cho việc biết bản thân mình nữa. Người không biết tới người khác trong tình yêu sâu sắc, trong đam mê mãnh liệt, trong cực lạc hoàn toàn, sẽ không có khả năng biết mình là ai, bởi vì người đó sẽ không có tấm gương để nhìn phản xạ riêng của mình.

Mối quan hệ là tấm gương, và tình yêu càng thuần khiết, tình yêu càng cao hơn, tấm gương càng tốt hơn, tấm gương càng rõ hơn. Nhưng tình yêu cao hơn cần bạn cởi mở. Tình yêu cao hơn cần bạn mong manh hơn. Bạn phải vứt bỏ áo giáp của mình; điều đó là đau đớn. Bạn phải không thường xuyên đề phòng. Bạn phải vứt bỏ tâm trí tính toán. Bạn phải mạo hiểm. Bạn phải sống một cách nguy hiểm. Người khác có thể làm tổn thương bạn; đó là nỗi sợ trong mong manh. Người khác có thể bác bỏ bạn; đó là nỗi sợ trong tình yêu.

Sự phản xạ, mà bạn sẽ thấy trong người khác, về cái ta riêng của bạn có thể là xấu - đó là nỗi lo âu; tránh gương ra! Nhưng bằng việc tránh gương bạn sẽ không trở nên đẹp đâu. Bằng việc tránh né tình huống bạn sẽ không trưởng thành nữa. Thách thức phải được chấp nhận.

Người ta phải đi vào tình yêu. Đó là bước đầu tiên hướng tới Thượng đế, và điều đó không thể bị bỏ qua được. Những người cố bỏ qua bước tình yêu sẽ không bao giờ đạt tới Thượng đế. Điều đó là tuyệt đối cần thiết, bởi vì bạn trở nên nhận biết về tính toàn bộ của mình chỉ khi bạn được kêu gọi bởi sự hiện diện của người khác, khi sự hiện diện của bạn được nâng cao bởi sự hiện diện của người khác, khi bạn được đem ra khỏi tính tự ái của mình, thế giới đóng kín dưới bầu trời mở.

Tình yêu là bầu trời mở. Sống trong tình yêu là trên đôi cánh. Nhưng chắc chắn, bầu trời vô hạn tạo ra sợ hãi.

Và vứt bỏ bản ngã là rất đau bởi vì chúng ta đã được dạy trau dồi bản ngã. Chúng ta coi bản ngã là kho báu duy nhất của mình. Chúng ta đã từng phóng chiếu nó, chúng ta đã từng tô điểm nó, chúng ta đã từng liên

tục trau chuốt nó. Và khi tình yêu gõ cửa, tất cả mọi điều cần thiết để rơi vào tình yêu là gạt bản ngã sang một bên. Chắc chắn điều đó là đau. Nó là công việc cả đời của bạn, nó là tất cả những gì bạn đã tạo ra - bản ngã xấu xí này, cái ý tưởng này rằng "Minh tách rời khỏi sự tồn tại."

Ý tưởng này là xấu bởi vì nó là giả. Ý tưởng này là ảo tưởng, nhưng xã hội chúng ta tồn tại là dựa trên ý tưởng này rằng mỗi người đều là một người, không phải là sự hiện diện.

Chân lí là ở chỗ không có người nào trên thế giới này cả; chỉ có sự hiện diện thôi. Bạn hiện hữu - không phải như bản ngã, tách rời khỏi cái toàn thể. Bạn là một phần của cái toàn thể. Cái toàn thể thấm vào bạn, cái toàn thể thở trong bạn, đập trong bạn, cái toàn thể là cuộc sống của bạn.

Tình yêu cho bạn kinh nghiệm đầu tiên về hài hoà với cái gì đó không phải là bản ngã của bạn. Tình yêu cho bạn bài học đầu tiên rằng bạn có thể rơi vào hài hoà với ai đó, người chưa bao giờ là một phần của bản ngã của bạn. Nếu bạn có thể trong hài hoà với người đàn bà, nếu bạn có thể trong hài hoà với người bạn, với người đàn ông, nếu bạn có thể trong hài hoà với con bạn hay với mẹ bạn, sao bạn không thể trong hài hoà với tất cả mọi người? Và nếu hài hoà với một người cho bạn niềm vui thể, kết quả sẽ là thế nào nếu bạn trong hài hoà với tất cả mọi người? Và nếu bạn có thể trong hài hoà với tất cả mọi người, sao bạn không thể trong hài hoà với con vật và chim chóc và cây cối? Thế thì bước nọ dẫn tới bước kia.

Tình yêu là chiếc thang. Nó bắt đầu với một người, nó kết thúc với cái toàn bộ. Tình yêu là chỗ bắt đầu,

Thượng đế là chỗ kết thúc. Sự tình yêu, sự nỗi đau phát triển của tình yêu, là vẫn còn bị khép kín trong xà lim tối tăm. Con người hiện đại đang sống trong xà lim tối tăm. Đó là tự ái - tự ái là nỗi ám ảnh lớn nhất của tâm trí hiện đại. Và thế rồi có các vấn đề, toàn vô nghĩa. Có những vấn đề mang tính sáng tạo bởi vì chúng đưa bạn tới nhận biết cao hơn. Có những vấn đề chẳng dẫn bạn tới đâu cả; chúng đơn giản giữ bạn bị buộc lại, chúng đơn giản giữ bạn trong đồng lộn xộn cũ của mình. Tình yêu tạo ra vấn đề. Bạn có thể né tránh những vấn đề đó bằng cách né tránh tình yêu - nhưng đấy là những vấn đề rất bản chất! Chúng phải được đối diện, được đương đầu; chúng phải được sống và được trải qua và vượt ra ngoài. Và để vượt ra ngoài, con đường là đi qua. Tình yêu là điều thực duy nhất đáng làm. Tất cả những cái khác đều là phụ. Nếu nó giúp cho tình yêu, nó là tốt. Tất cả những cái khác chỉ là phương tiện, tình yêu là mục đích. Cho nên dù đau đớn thế nào, cứ đi vào tình yêu.

Nếu bạn không đi vào tình yêu, như nhiều người đã quyết định, thế thì bạn bị mắc kẹt với bản thân mình. Thế thì cuộc sống của bạn không phải là cuộc hành hương, thế thì cuộc sống của bạn không phải là dòng sông đi ra đại dương; cuộc sống của bạn là cái ao tù đọng, bẩn thỉu và chẳng mấy chốc sẽ chẳng có gì ngoài bùn và bẩn. Để giữ sạch, người ta cần giữ luồng chảy. Dòng sông vẫn còn sạch bởi vì nó cứ chảy mãi. Việc chảy là quá trình liên tục giữ trong trắng.

Người yêu vẫn còn trong trắng - tất cả mọi người yêu đều trong trắng. Những người không yêu không thể còn trong trắng được; họ trở thành im lìm, tù đọng; chẳng chóng thì chầy họ bắt đầu bốc mùi - và sớm còn tốt hơn là muộn - bởi vì họ chẳng có đâu mà đi. Cuộc sống của họ chết rồi.

Đó là chỗ con người hiện đại tìm thấy bản thân mình, và bởi vì điều này, đủ mọi loại thần kinh, đủ mọi loại điên khùng đã trở thành lan tràn tùm lum. Bệnh tật tâm lý đã chiếm tỉ lệ bệnh dịch. Không còn là chuyện vài cá nhân ốm yếu về tâm lý nữa; thực tế là toàn thể trái đất đã trở thành nhà thương điên. Toàn thể nhân loại đang chịu đựng một bệnh thần kinh, và chứng thần kinh đó tới từ tù động tự ái của bạn. Mọi người đều bị mắc kẹt với ảo tưởng riêng của họ về việc có cái ta tách biệt; thế rồi mọi người phát khùng. Và điên khùng này là vô nghĩa, vô ích, không sáng tạo. Hay người ta bắt đầu tự tử. Nhưng người tự tử đó cũng là những người không hữu ích, không sáng tạo.

Bạn có thể không tự tử bằng việc uống thuốc độc hay nhảy từ mỏm đá hay bằng việc tự bắn mình, nhưng bạn có thể tự tử theo một quá trình rất chậm chạp, và đó là điều đang xảy ra. Rất ít người tự tử một cách bất thành linh. Những người khác đã quyết định tự tử dần dần; chút một, từ từ họ chết. Nhưng xu hướng tự tử đã trở thành phổ quát.

Đây không phải là con đường sống. Và lí do, lí do nền tảng là ở chỗ chúng ta đã quên mất ngôn ngữ của tình yêu. Chúng ta không có đủ dũng cảm để đi vào trong cuộc phiêu lưu có tên tình yêu.

Do đó mọi người đều quan tâm tới dục, bởi vì dục thì không rủi ro. Nó là tạm thời, bạn không bị tham dự vào. Tình yêu là tham gia; nó là cam kết. Nó không tạm thời. Một khi nó bắt rễ, nó có thể còn mãi mãi. Nó có thể là việc tham gia cả đời. Tình yêu cần thân mật, và chỉ khi bạn thân mật thì người kia mới trở thành tấm gương. Khi bạn gặp gỡ với người đàn bà hay đàn ông về mặt dục, bạn chưa gặp gỡ chút nào đâu; thực tế, bạn đã

né tránh linh hồn của người kia. Bạn chỉ dùng thân thể và trốn đi, còn người kia dùng thân thể bạn và trốn đi. Bạn chưa bao giờ trở nên đủ thân mật để làm lộ ra khuôn mặt nguyên thủy của nhau.

Tình yêu là công án Thiền lớn lao nhất.

Nó đau đấy, nhưng đừng né tránh nó. Nếu bạn né tránh nó, bạn đã né tránh cơ hội lớn lao nhất để trưởng thành. Đi vào trong nó, chịu đau tình yêu, bởi vì qua cái đau đó thì cực lạc lớn lao mới tới. Vâng, có đau đớn, nhưng từ đau đớn đó cực lạc mới sinh ra. Vâng, bạn sẽ phải chết như bản ngã, nhưng nếu bạn có thể chết đi như bản ngã, bạn sẽ được sinh ra như Thượng đế, như vị phật.

Và tình yêu sẽ cho bạn nhấp ngum đầu tiên về Đạo, về Sufi², về Thiền. Tình yêu sẽ cho bạn bằng chứng đầu tiên rằng cuộc sống không phải là vô nghĩa. Những người nói cuộc sống vô nghĩa là những người đã không biết tới tình yêu. Tất cả mọi điều họ nói đều là việc cuộc sống của họ đã bỏ lỡ tình yêu.

Cứ để có đau đi, cứ để có đau khổ đi. Đi qua đêm tối này, và bạn sẽ đạt tới ánh mặt trời lên đẹp đẽ. Chính là chỉ trong bụng mẹ của đêm tối mà mặt trời mới ló ra. Chính là chỉ qua đêm tối mà buổi sáng mới tới.

Toàn bộ cách tiếp cận của tôi là cách tiếp cận của tình yêu. Tôi dạy tình yêu và chỉ tình yêu chứ không cái gì khác. Bạn có thể quên Thượng đế; đó chỉ là từ trống rỗng. Bạn có thể quên lời cầu nguyện bởi vì chúng chỉ là những nghi lễ bị người khác áp đặt lên bạn. Tình yêu là lời cầu nguyện tự nhiên, không bị áp đặt bởi ai cả. Bạn được sinh ra với nó. Tình yêu là Thượng đế thực -

---

² Một tôn giáo ở Ấn Độ

không phải là Thượng đế của các nhà thượng đế học, mà là Thượng đế của Phật, Jesus, Mohammed, Thượng đế của người Sufi. Tình yêu là phương cách, phương pháp để giết chết bạn như một cá nhân tách biệt và để giúp cho bạn trở thành vô hạn. Biến mất như giọt sương và trở thành đại dương - nhưng bạn sẽ phải trải qua cánh cửa của tình yêu.

Và chắc chắn khi người ta bắt đầu biến mất như giọt sương, và người ta đã sống lâu như giọt sương, điều đó gây đau, bởi vì người ta đã từng nghĩ, "Mình là cái này, còn bây giờ cái này đi mất. Mình đang chết." Bạn không chết, chỉ ảo tưởng đang chết thôi. Bạn đã trở nên bị đồng nhất với ảo tưởng này, đúng, nhưng ảo tưởng vẫn và ảo tưởng mà thôi. Và chỉ khi ảo tưởng mất đi thì bạn mới có khả năng thấy mình là ai. Và khả năng đó đem bạn tới đỉnh tối thượng của niềm vui, phúc lạc, lễ hội.

Làm sao mà câu khắc trên ngôi đền Hi Lạp Delphi lại là "Biết bản thân mình" chứ không là "Yêu bản thân mình"?

Tâm trí Hi Lạp bị ám ảnh với tri thức. Tâm trí Hi Lạp nghĩ dưới dạng tri thức, *làm sao để biết*. Đó là lý do tại sao người Hi Lạp đã tạo ra truyền thống vĩ đại nhất các triết gia, các nhà tư tưởng, các nhà logic - những tâm trí hợp lý vĩ đại, nhưng niềm đam mê là để biết.

Trong thế giới này, như tôi thấy nó, chỉ có hai kiểu tâm trí: Hi Lạp và Hindu. Tâm trí Hi Lạp có niềm đam mê để biết còn tâm trí Hindu có niềm đam mê để hiện hữu. Đam mê Hindu không quá bận tâm tới việc biết,

nhưng mà về việc hiện hữu. *Sat*, hiện hữu, là chính việc tìm kiếm - ta là ai? Không biết điều đó theo cách logic, mà nhấn chìm vào trong sự tồn tại của riêng người ta để cho người ta có thể nắm trái nó, để cho người ta có thể là nó - bởi vì không có cách nào khác để biết, thực sự. Nếu bạn hỏi người Hindu, họ sẽ nói không có cách nào khác để biết ngoài việc hiện hữu. Làm sao bạn có thể biết được yêu? Cách duy nhất là trở thành người yêu. Là người yêu và bạn sẽ biết. Và nếu bạn đang cố gắng đứng bên ngoài kinh nghiệm này và chỉ là người quan sát, thế thì bạn có thể biết về yêu, nhưng bạn sẽ không bao giờ biết yêu.

Tâm trí Hi Lạp đã tạo ra toàn thể sự phát triển khoa học. Khoa học hiện đại là sản phẩm phụ của tâm trí Hi Lạp. Khoa học hiện đại nhấn mạnh vào sự vô tư, đứng bên ngoài, quan sát, không định kiến. Khách quan, không liên quan - đây là yêu cầu cơ sở nếu bạn muốn trở thành nhà khoa học. Không liên quan, đừng cho phép tình cảm của bạn tô màu lên cái gì; khách quan, gần như không quan tâm tới bất kỳ giả thuyết nào theo bất kỳ cách nào. Chỉ quan sát sự kiện - không bị tham dự vào trong nó, vẫn còn ở ngoài. Đừng là người tham gia. Đây là niềm đam mê Hi Lạp: tìm kiếm khách quan về tri thức.

Điều đó đã có ích, nhưng nó có ích chỉ theo một chiều, chiều vật chất. Đó là cách để biết vật chất. Bạn không bao giờ đi tới biết được tâm trí theo cách đó, chỉ biết vật chất thôi. Bạn không bao giờ đi tới biết được tâm thức theo cách đó. Bạn có thể biết cái bên ngoài, bạn không bao giờ biết được cái bên trong - bởi vì ở bên trong bạn đã tham dự vào rồi. Không có cách nào để đứng ra ngoài nó, bạn đã ở đó rồi. Bên trong là bạn - làm sao bạn có thể thoát ra khỏi nó được? Tôi có thể

quan sát hòn đá, tảng đá, dòng sông, một cách khách quan bởi vì tôi tách rời. Làm sao tôi có thể quan sát bản thân mình một cách khách quan được? Tôi tham gia vào trong nó. Tôi không thể ở bên ngoài nó được. Tôi không thể thu mình lại trở thành một đối thể. Tôi sẽ vẫn còn là chủ thể, và tôi sẽ vẫn còn là chủ thể - dù tôi làm bất kì cái gì, tôi vẫn là người biết, tôi không là cái được biết.

Cho nên tâm trí Hi Lạp đã dịch chuyển, dần dần hướng tới vật chất. Khẩu hiệu, câu khắc tại ngôi đền Delphi, *Biết bản thân mình*, trở thành cội nguồn của toàn thể tiến bộ khoa học. Nhưng dần dần, chính ý tưởng về tri thức khách quan đã đưa tâm trí phương Tây đi xa khỏi hiện hữu riêng của nó.

Tâm trí Hindu, kiểu tâm trí khác trên thế giới, lại có chiều hướng khác. Chiều hướng là về hiện hữu. Trong Upanishad, bậc thầy vĩ đại Udalak nói với con mình và đệ tử của mình Swetketu, "Cái đó là người" - *Tatwamasi*, Swetkety. Cái đó là người - không có sự phân biệt giữa *cái đó* và *người*. *Cái đó* là thực tại của bạn, *người* là thực tại - không có phân biệt. Không có khả năng để biết nó như bạn biết tảng đá. Không có khả năng để biết nó như bạn biết thứ khác; bạn chỉ có thể là nó.

Trên ngôi đền Delphi, tất nhiên người ta đã viết *Biết bản thân mình*. Đó là cách diễn đạt của tâm trí Hi Lạp. Bởi vì ngôi đền này là ở Hi Lạp, lời khắc trong tiếng Hi Lạp. Nếu ngôi đền mà ở Ấn Độ thì lời khắc sẽ là *Là bản thân mình* - bởi vì cái đó là người. Tâm trí Hindu đi ngay một gần hơn tới bản thể riêng của người ta - đó là lí do tại sao nó lại trở thành không khoa học. Nó trở thành mang tính tôn giáo, nhưng không khoa học. Nó trở thành hướng nội, nhưng thế thì nó mất đi tất cả mọi

cái neo vào thế giới bên ngoài. Tâm trí Hindu trở thành rất giàu có bên trong, nhưng bên ngoài trở nên rất nghèo nàn.

Một sự tổng hợp lớn là cần thiết, tổng hợp lớn giữa tâm trí Hindu và Hi Lạp. Nó có thể là ân huệ lớn nhất cho trái đất. Mãi cho tới giờ điều đó chưa có thể được, nhưng bây giờ các yêu cầu cơ sở có đó rồi và sự tổng hợp là có thể. Phương Đông và phương Tây đang gặp gỡ theo cách rất tinh tế. Người phương Đông đang đi sang phương Tây học khoa học, trở thành nhà khoa học, còn người tìm kiếm phương Tây đang đi sang phương Đông để học tôn giáo là gì. Xoắn xuýt và hội nhập lớn lao đang xảy ra.

Trong tương lai, phương Đông sẽ không là phương Đông và phương Tây sẽ không là phương Tây. Trái đất sẽ trở thành cái làng toàn cầu - một chỗ nhỏ nơi tất cả mọi phân biệt sẽ biến mất. Và thế thì lần đầu tiên sự tổng hợp lớn sẽ nảy sinh, lớn nhất cho tới giờ - sự tổng hợp không nghĩ theo các cực đoan, sự tổng hợp không nghĩ rằng nếu bạn đi ra ngoài, nếu bạn là nhà nghiên cứu tri thức thì bạn mất gốc rễ của mình trong bản thể; hay nếu bạn đi tìm vào bản thể mình thì bạn đánh mất gốc rễ trong thế giới, trong cõi giới khoa học. Cả hai đều có thể cùng nhau, và bất kì khi nào điều này xảy ra con người có đôi cánh và con người có thể bay vào bầu trời cao nhất có thể được. Bằng không bạn chỉ có một cánh.

Như tôi thấy điều đó, người Hindu bị thiên lệch cũng nhiều như tâm trí Hi Lạp thiên lệch. Cả hai đều là một nửa của thực tại. Tôn giáo là một nửa; khoa học là một nửa. Cái gì đó phải xảy ra để đem tôn giáo và khoa học lại cùng nhau trong một toàn thể lớn hơn, nơi khoa

học không phủ nhận tôn giáo và nơi tôn giáo không lên án khoa học.

"Làm sao mà câu khắc trên ngôi đền Hi Lạp Delphi lại là "*Biết bản thân mình*" chứ không là "*Yêu bản thân mình*"? *Yêu bản thân mình* là có thể chỉ nếu bạn trở thành bản thân mình, nếu bạn là *bản thân mình*. Bằng không điều đó là không thể được. Bằng không, khả năng duy nhất là cứ cố gắng biết bạn là ai, và điều đó nữa cũng là từ bên ngoài; quan sát từ bên ngoài bạn là ai, và điều đó nữa cũng theo cách khách quan, không theo cách trực giác.

Tâm trí Hi Lạp đã phát triển khả năng logic vô cùng. Aristotle đã trở thành người cha của mọi logic và mọi triết học. Tâm trí phương Đông có vẻ phi logic - nó thể đấy. Chính nhân mạnh vào thiên là phi logic bởi vì thiên nói rằng bạn chỉ có thể biết khi tâm trí bị vứt bỏ, khi suy nghĩ bị vứt bỏ và bạn hội nhập bản thân mình vào trong bản thể mình một cách toàn bộ tới mức thậm chí không một ý nghĩ có đấy làm sao lãng bạn. Chỉ thế thì bạn mới có thể biết. Còn tâm trí Hi Lạp nói bạn có thể biết chỉ khi suy nghĩ sáng tỏ, logic, hợp lí, hệ thống. Tâm trí Hindu nói, khi suy nghĩ biến mất hoàn toàn, chỉ thế thì mới có khả năng để biết. Chúng là khác nhau toàn bộ, đi theo những chiều đối nghịch; nhưng có khả năng để tổng hợp cả hai.

Con người có thể dùng tâm trí mình khi làm việc trên vật chất; thế thì logic là công cụ vĩ đại. Và cùng người đó có thể gạt tâm trí sang bên khi người đó đi vào phòng thiền của mình và đi vào trong vô trí. Bởi vì tâm trí không phải là bạn - nó là công cụ cũng giống như tay tôi vậy, như chân tôi vậy. Nếu tôi muốn bước đi tôi dùng chân, nếu tôi không muốn bước đi tôi không dùng

chân. Đích xác theo cùng cách đó bạn có thể dùng tâm trí một cách logic nếu bạn định biết về vật chất. Điều đó hoàn toàn đúng, nó khớp ở đó. Và khi bạn đi vào bên trong, gạt nó sang bên. Bây giờ chân không còn được cần tới; suy nghĩ không được cần tới. Bây giờ bạn cần trạng thái vô ý nghĩ sâu sắc, im lặng.

Và cả hai điều này có thể xảy ra trong một con người - khi tôi nói điều đó, tôi nói điều đó từ kinh nghiệm riêng của mình. Tôi đã làm cả hai. Khi được cần tới, tôi có thể trở nên logic như bất kì người Hi Lạp nào. Khi không được cần tới, tôi có thể trở thành gàn dở, phi logic như bất kì người Hindu nào. Cho nên khi tôi nói điều đó tôi ngụ ý điều đó, và nó không phải là giả thuyết. Tôi đã kinh nghiệm nó theo cách đó.

Tâm trí có thể được dùng và có thể bị gạt sang bên. Nó là công cụ, một công cụ rất hay; không cần phải bị ám ảnh bởi nó. Không cần phải cố định, gắn chặt vào nó. Thế thì nó trở thành bệnh tật. Cứ nghĩ về một người muốn ngồi nhưng không thể ngồi được bởi vì người đó nói, "Tôi có chân - làm sao tôi có thể ngồi được?" Hay, nghĩ về một người muốn giữ yên tĩnh và im lặng và không thể giữ được yên tĩnh và im lặng bởi vì người đó nói, "Tôi có tâm trí." Điều đó là như nhau.

Người ta phải trở nên có khả năng tới mức ngay cả công cụ gần gũi nhất của tâm trí cũng có thể bị gạt sang bên và có thể được tắt đi. Điều đó có thể được thực hiện, điều đó đã được thực hiện, nhưng điều đó đã không được thực hiện trên qui mô lớn. Nhưng điều đó sẽ được thực hiện ngày một nhiều hơn - đây là điều tôi đang cố gắng làm ở đây với bạn. Tôi nói với bạn, tôi thảo luận vấn đề với bạn - đó là logic, đó là việc dùng tâm trí. Và rồi tôi nói với bạn, "Vứt bỏ tâm trí và đi vào

trong thiền sâu. Nếu bạn nhảy múa, nhảy múa toàn bộ tới mức không còn một ý nghĩ nào bên trong; toàn thể năng lượng của bạn trở thành điệu múa. Hay hát, chỉ hát thôi. Hay ngồi, chỉ ngồi thôi - trong toạ thiền, không làm gì cả. Đừng cho phép một ý nghĩ thoáng qua. Yên tĩnh, tuyệt đối yên tĩnh." Đây là những điều mâu thuẫn.

Mọi sáng bạn thiền và mọi sáng bạn tới và nghe tôi. Mọi sáng bạn nghe tôi và thế rồi bạn đi và thiền. Điều này là mâu thuẫn. Nếu tôi chỉ là người Hi Lạp, tôi sẽ nói với bạn, tôi sẽ tạo ra trao đổi logic với bạn, nhưng thế thì tôi sẽ không nói tới thiền. Điều đó là ngu ngốc. Nếu mà tôi chỉ là người Hindu, sẽ không cần nói với bạn. Tôi có thể nói, "Đi và thiền đi, bởi vì phông có ích gì mà nói? Người ta phải trở nên im lặng." Tôi là cả hai. Và đây là hi vọng của tôi: rằng bạn cũng sẽ trở thành cả hai - bởi vì thế thì cuộc sống rất giàu có, cực kì giàu có. Thế thì bạn không mất cái gì cả. Thế thì mọi thứ đều được hấp thu; thế thì bạn trở thành dàn nhạc lớn. Thế thì tất cả các cực gặp gỡ trong bạn.

Với người Hi Lạp, chính ý tưởng về "yêu bản thân mình" đã là ngớ ngẩn, bởi vì họ sẽ nói - và họ sẽ nói một cách logic - rằng tình yêu là có thể chỉ giữa hai người. Bạn có thể yêu ai đó khác, bạn thậm chí có thể yêu kẻ thù của mình, nhưng làm sao bạn có thể yêu bản thân mình được? Chỉ mỗi bạn có đó, một mình. Tình yêu có thể tồn tại giữa cái hai, phân cực; làm sao bạn có thể yêu bản thân mình được? Với tâm trí Hi Lạp, chính ý tưởng về yêu bản thân mình là dở hơi: với tình yêu, cần có người khác.

Với tâm trí Hindu, trong Upanishad³ họ nói rằng bạn yêu vợ bạn không phải vì vợ bạn đâu; bạn yêu vợ bạn chỉ vì riêng bạn thôi. Bạn yêu bản thân mình qua cô ấy. Bởi vì cô ấy cho bạn niềm hoan lạc, đó là lí do tại sao bạn yêu cô ấy - nhưng sâu bên dưới, bạn yêu niềm hoan lạc riêng của mình. Bạn yêu con bạn, bạn yêu bạn của bạn, không phải bởi vì họ mà bởi vì bạn. Sâu bên dưới con bạn làm cho bạn sung sướng, bạn của bạn cho bạn sự khuây khoả. Đó là điều bạn đang khao khát. Cho nên Upanishad nói rằng bạn yêu bản thân mình, thực sự. Cho dù bạn nói rằng bạn yêu người khác, điều đó chỉ là *qua phương tiện* để yêu bản thân mình, con đường dài, vòng vo để yêu bản thân mình.

Người Hindu nói rằng không có khả năng khác; bạn chỉ có thể yêu bản thân mình. Còn người Hi Lạp nói không có khả năng nào để yêu bản thân mình bởi vì ít nhất cần có hai người.

Nếu bạn hỏi tôi, tôi là cả hai, người Hindu và người Hi Lạp. Nếu bạn hỏi tôi, tôi sẽ nói yêu là nghịch lí. Nó là hiện tượng rất nghịch lí. Đừng cố gắng qui nó thành một cực; cả hai cực đều cần. Người khác là cần, nhưng trong tình yêu sâu sắc người khác biến mất. Nếu bạn quan sát hai người yêu, họ là hai và một cùng nhau. Đó là nghịch lí của tình yêu, và đó là cái đẹp của nó - họ là hai, vâng, họ là hai; và vậy mà họ lại không là hai, họ là một. Nếu cái một này mà không xảy ra thế thì tình yêu là không thể có được. Họ có thể làm cái gì đó khác nhân danh tình yêu. Nếu họ vẫn là hai và không là một, thế thì tình yêu đã không xảy ra. Và nếu bạn chỉ một mình và không có ai khác, thế nữa tình yêu cũng không thể có được.

---

³ Bộ các bản kinh cổ của Ấn Độ

Tình yêu là hiện tượng nghịch lí. Nó cần hai ở chỗ đầu tiên, và ở chỗ cuối cùng nó cần hai để tồn tại như một. Nó là điều bí ẩn lớn lao nhất; nó là câu đố lớn lao nhất.

Làm sao tôi có thể yêu tốt hơn?

Tình yêu là đủ cho chính nó. Nó không cần tốt hơn. Nó là hoàn hảo như nó đây; nó không được ngụ ý phải hoàn hảo hơn theo bất kì cách nào. Chính ham muốn này chỉ ra hiểu lầm về tình yêu và bản chất của nó. Bạn có thể có vòng tròn hoàn hảo được không? Mọi vòng tròn đều hoàn hảo rồi; nếu chúng không hoàn hảo, chúng không phải là vòng tròn. Hoàn hảo về bản chất là vòng tròn và cùng điều đó cũng là luật về tình yêu. Bạn không thể yêu ít hơn, và bạn cũng không thể yêu nhiều hơn - bởi vì nó không phải là số lượng. Nó là chất lượng, cái không thể đo được.

Chính câu hỏi của bạn chỉ ra rằng bạn chưa bao giờ nếm trải tình yêu là gì, và bạn đang cố gắng che giấu việc không có tình yêu của mình trong ham muốn biết "làm sao yêu tốt hơn." Không người nào biết tới tình yêu lại có thể hỏi câu hỏi này.

Tình yêu phải được hiểu, không như mê đắm sinh học - cái đó là thèm khát. Cái đó tồn tại trong tất cả các con vật; không có gì đặc biệt về nó cả; nó tồn tại ngay cả trong cây cối. Nó là cách thức tự nhiên của sinh sản. Chẳng có gì tâm linh trong nó cả và chẳng có gì đặc biệt cho con người. Cho nên điều đầu tiên là phải phân biệt cho rõ ràng giữa thèm khát và tình yêu. Thèm khát là

đam mê mù quáng; tình yêu là hương thơm của trái tim im lặng, an bình, mang tính thiền. Tình yêu chẳng có liên quan gì tới sinh học hay hoá học hay hoóc môn.

Tình yêu là chuyển bay của tâm thức bạn vào cõi giới cao hơn, bên ngoài vật chất và bên ngoài thân thể. Khoảnh khắc bạn hiểu tình yêu là cái gì đó siêu việt, thế thì tình yêu không còn là câu hỏi nền tảng nữa. Câu hỏi nền tảng là làm sao siêu việt lên trên thân thể, làm sao biết cái gì đó bên trong bạn ở cõi bên kia - bên kia tất cả những cái đo được. Đó là ý nghĩa của từ *matter* - vật chất. Nó bắt nguồn từ gốc tiếng Phạn, *matra*, có nghĩa là việc đo; nó nghĩa là cái có thể được đo. Từ *meter* (mét) bắt nguồn từ cùng gốc này. Câu hỏi nền tảng là làm sao vượt ra ngoài cái đo được và đi vào trong cái không đo được. Nói cách khác, làm sao đi vượt ra ngoài vật chất và mở mắt bạn hướng tới tâm thức nhiều hơn. Và không có giới hạn cho tâm thức - bạn càng trở nên có ý thức, bạn càng nhận ra nhiều thứ nữa có thể có phía trước. Như bạn đạt tới một đỉnh, thì đỉnh khác nảy sinh phía trước bạn. Nó là cuộc hành hương vĩnh hằng.

Tình yêu là sản phẩm phụ của tâm thức phát sinh. Nó cũng giống như hương thơm của hoa. Đừng tìm nó ở rễ; nó không có đó. Sinh học của bạn là rễ; tâm thức của bạn là việc nở hoa. Khi bạn trở thành ngày một là bông sen- tâm thức mở ra, bạn sẽ ngạc nhiên - giật lùi lại - với một kinh nghiệm vô cùng, điều chỉ có thể được gọi là tình yêu. Bạn tràn đầy với niềm vui thể, tràn đầy với phúc lạc thể, từng thớ thịt của con người bạn đều nhảy múa với niềm cực lạc. Bạn giống hệt như đám mây mưa muốn mưa xuống và mưa rào xuống.

Khoảnh khắc bạn tràn ngập với phúc lạc, niềm khao khát vô cùng nảy sinh trong bạn để chia sẻ nó. Việc chia sẻ nó là tình yêu.

Tình yêu không phải là cái gì đó mà bạn có thể nhận được từ ai đó còn chưa đạt tới phúc lạc - và đây là nỗi khổ của toàn thể thế giới. Mọi người đều hỏi xin được yêu, và giả vờ yêu. Bạn không thể yêu được bởi vì bạn không biết tâm thức là gì. Bạn không biết *satyam, shivam, sundram*; bạn không biết chân lý, bạn không biết kinh nghiệm về điều thiêng liêng, và bạn không biết hương thơm của cái đẹp. Bạn có cái gì để cho? Bạn trống rỗng thế, bạn là lỗ hổng thế... Chẳng cái gì phát triển trong bản thể bạn, chẳng cái gì xanh tươi. Không có hoa bên trong bạn; mùa xuân của bạn còn chưa tới.

Tình yêu là sản phẩm phụ. Khi mùa xuân tới và bạn bỗng nhiên bắt đầu ra hoa, nở hoa, và bạn toả ra hương thơm tiềm năng của mình - việc chia sẻ hương thơm đó, việc chia sẻ sự duyên dáng đó, việc chia sẻ cái đẹp đó là tình yêu.

Tôi không muốn làm tổn thương bạn nhưng tôi bắt buộc, tôi phải nói chân lý cho bạn: Bạn không biết tình yêu là gì. Bạn không thể biết được bởi vì bạn còn chưa đi sâu hơn vào trong tâm thức của mình. Bạn chưa kinh nghiệm bản thân mình, bạn chẳng biết gì về mình là ai. Trong mù quáng này, trong cái dốt nát này, trong cái vô thức này, tình yêu không phát triển. Đây là sa mạc mà bạn đang sống trong đó. Trong bóng tối này, trong sa mạc này, không có khả năng cho tình yêu nở hoa.

Trước hết bạn phải tràn đầy ánh sáng, và tràn đầy niềm vui - tràn đầy tới mức bạn bắt đầu tuôn trào. Năng lượng tuôn trào đó là tình yêu. Thế thì tình yêu được

biết tới như sự hoàn hảo lớn lao nhất trên thế giới. Nó không bao giờ ít hơn, và không bao giờ nhiều hơn.

Nhưng chính giáo dục của chúng ta mới thần kinh thế, ồm yếu về mặt tâm lý tới mức nó phá huỷ đi tất cả mọi khả năng của trưởng thành bên trong. Bạn được dạy từ ngay lúc ban đầu phải là người hoàn hảo, và thế thì một cách tự nhiên bạn sẽ cứ áp dụng những ý tưởng hoàn hảo của mình cho mọi thứ, kể cả cho tình yêu.

Mới hôm nọ tôi bắt gặp một phát biểu: *Người hoàn hảo là người nhận nỗi đau lớn, và cho người khác nỗi đau còn lớn hơn.* Và kết quả chỉ là một thế giới khổ.

Mọi người đều cố gắng là hoàn hảo. Và khoảnh khắc ai đó bắt đầu cố gắng được hoàn hảo, người đó bắt đầu trông đợi mọi người khác cũng hoàn hảo. Người đó bắt đầu kết án mọi người, người đó bắt đầu xúc phạm mọi người. Đó là điều tất cả các cái gọi là thánh nhân của bạn đã từng làm trong nhiều thời đại. Đó là điều các tôn giáo đã làm cho bạn - đầu độc bản thể bạn bằng ý tưởng về hoàn hảo.

Bởi vì bạn không thể hoàn hảo được, bạn bắt đầu thấy mặc cảm, bạn đánh mất sự kính trọng bản thân mình. Và người đã đánh mất sự kính trọng bản thân mình thì cũng làm mất đi tất cả chân giá trị của con người. Lòng kiêu hãnh của bạn đã bị chà nát, nhân cách của bạn đã bị phá huỷ bởi những từ mỹ miều như hoàn hảo.

Con người không thể hoàn hảo được. Vâng, có cái gì đó mà con người có thể kinh nghiệm, nhưng cái đó ở bên ngoài khái niệm thông thường của con người. Chẳng nào con người còn chưa kinh nghiệm được cái gì

đó của điều thiêng liêng, con người không thể biết được tới sự hoàn hảo.

Hoàn hảo không phải là cái gì đó giống như kỉ luật; nó không phải là cái gì đó bạn có thể thực hành. Nó không phải là cái gì đó bạn phải trải qua tập luyện để có. Nhưng đó là điều vẫn được dạy cho mọi người, và kết quả là thế giới đầy rẫy những kẻ đạo đức giả, những người biết rất rõ rằng họ là lỗ hổng và trống rỗng, nhưng họ cứ giả vờ đủ mọi loại phẩm chất vốn không là gì ngoài những từ trống rỗng.

Khi bạn nói với ai đó, "Anh yêu em," bạn đã bao giờ nghĩ bạn ngụ ý gì không? Đây chỉ là mê đắm sinh học giữa hai giới sao? Thế thì một khi bạn đã thoả mãn sự thèm muốn con vật của mình thì tất cả mọi cái gọi là tình yêu sẽ biến mất. Nó chỉ là con dơi và bạn đã đáp ứng cho con dơi của mình và bạn được kết thúc. Cùng người đàn bà đó đang đi tìm điều đẹp nhất trên thế giới, cùng người đàn ông đó đang có vẻ giống như Alexander Đại Đế - bạn bắt đầu nghĩ làm sao gạt bỏ người này đi!

Phải rất sáng tỏ mới hiểu được bức thư này do Paddy viết cho người yêu Maureen của mình:

Em Maureen yêu dấu của anh,

Anh sẽ trèo lên đỉnh núi cao nhất vì em, và bơi trong vùng biển hoang vắng nhất vì em. Anh sẽ chịu đựng bất kì gian nan nào để có được một khoảnh khắc bên em.

Yêu em vô cùng, Paddy.

T.B. Anh sẽ đến gặp em vào đêm thứ sáu nếu trời không mưa.

Khoảnh khắc bạn nói với ai đó "Anh yêu em," bạn không biết mình đang nói gì đâu. Bạn không biết rằng đó chỉ là thèm khát ẩn nấp đằng sau từ đẹp đẽ: yêu. Nó sẽ biến mất đấy. Nó rất tạm thời.

Tình yêu là cái gì đó vĩnh hằng. Nó là kinh nghiệm của vị phật, không phải của người vô ý thức mà cả thế giới toàn là họ. Chỉ rất ít người mới biết tình yêu là gì, và cùng những người đó là những người thức tỉnh nhất, chứng ngộ nhất, những đỉnh cao nhất của tâm thức con người.

Nếu bạn thực sự muốn biết tình yêu, quên về yêu đi và nhớ tới thiên. Nếu bạn muốn đem hoa hồng vào khu vườn của mình, quên hoa hồng đi và chăm nom tới bụi hồng. Cho nó chất nuôi dưỡng, tưới nước cho nó, chăm sóc để nó nhận được đủ ánh mặt trời, nước. Nếu mọi thứ đều được chăm sóc, vào đúng thời gian hoa hồng được định mệnh tới. Bạn không thể đem chúng tới sớm hơn, bạn không thể buộc chúng nở sớm hơn. Và bạn không thể yêu cầu hoa hồng hoàn hảo hơn.

Bạn đã bao giờ thấy hoa hồng không hoàn hảo chưa? Bạn còn muốn làm cái gì hơn nữa? Mọi hoa hồng trong tính duy nhất của nó đều hoàn hảo rồi. Nhảy múa trong gió, trong mưa, trong ánh mặt trời... bạn không thể thấy được cái đẹp vô cùng, niềm vui tuyệt đối đó sao? Bông hồng bình thường nhỏ bé vẫn toả ra sự huy hoàng ẩn kín của sự tồn tại.

Tình yêu là hoa hồng trong bản thể bạn. Nhưng chuẩn bị bản thể bạn đi - xua tan bóng tối và vô ý thức. Trở nên ngày một tỉnh táo và nhận biết, và tình yêu sẽ tới theo cách riêng của nó, vào thời điểm riêng của nó. Bạn không cần phải lo âu về nó. Và bất kì khi nào nó tới, nó bao giờ cũng hoàn hảo.

Tình yêu là kinh nghiệm tâm linh - chẳng liên quan gì tới dục và chẳng liên quan gì tới thân thể, nhưng cái gì đó cần làm với bản thể bên trong nhất. Nhưng bạn thậm chí còn chưa đi vào trong ngôi đền riêng của mình. Bạn không biết chút nào về mình là ai, và bạn đang cố gắng tìm ra cách yêu tốt hơn. Trước hết, cứ là bản thân mình đi; trước hết biết bản thân mình, và tình yêu sẽ tới như phần thưởng. Nó là phần thưởng từ cõi bên kia đây. Nó mưa rào lên bạn giống như hoa... trút đầy bản thể bạn. Và nó cứ mưa rào lên bạn, và nó đem lại niềm khao khát vô cùng để chia sẻ.

Theo ngôn ngữ con người việc chia sẻ đó chỉ có thể được gọi ra bởi từ *yêu*. Nó không nói nhiều, nhưng nó chỉ ra chiều hướng đúng.

Tình yêu là cái bóng của tỉnh táo, của tâm thức. Ngày một ý thức hơn, và tình yêu sẽ tới khi bạn trở nên ý thức hơn. Nó là vị khách tới thăm, dứt khoát tới với những người đã sẵn sàng và được chuẩn bị để đón nhận nó. Bạn thậm chí còn không sẵn sàng để nhận ra nó! Nếu tình yêu tới cửa nhà bạn, bạn sẽ không nhận ra nó đâu. Nếu tình yêu gõ cửa nhà bạn, bạn có thể tìm ra cả nghìn lẻ một cơ; bạn có thể nghĩ có lẽ đây là cơn gió mạnh nào đó, hay cái cơ khác nào đó; bạn sẽ không mở cửa. Và cho dù bạn mở cửa ra thì bạn sẽ không nhận ra tình yêu bởi vì bạn chưa bao giờ gặp tình yêu trước đây; làm sao bạn có thể nhận ra nó được?

Bạn có thể nhận ra chỉ cái gì đó bạn biết. Khi tình yêu tới lần đầu tiên và rót đầy bản thể bạn, bạn bị tràn ngập tuyệt đối và bị choáng ngợp. Bạn không biết điều gì đang xảy ra. Bạn biết trái tim mình đang nhảy múa, bạn biết bạn được bao quanh bởi âm nhạc tinh tú, bạn biết hương thơm mà bạn chưa bao giờ biết tới trước

đây. Nhưng phải mất chút thời gian để gắn tất cả những kinh nghiệm này lại và để nhớ rằng có lẽ đây chính là tình yêu là gì. Dần dần, nó chìm vào trong bản thể bạn.

Chỉ các nhà huyền môn mới biết yêu. Khác hơn nhà huyền môn, không có loại người nào đã bao giờ kinh nghiệm tình yêu. Tình yêu là độc quyền tuyệt đối của nhà huyền môn. Nếu bạn muốn biết yêu bạn sẽ phải đi vào trong thế giới của các nhà huyền môn.

Jesus nói, "Thượng đế là tình yêu." Ông ấy đã là một thành phần của trường phái huyền bí, Essene, một trường phái cổ đại của các nhà huyền môn. Nhưng có lẽ ông ấy đã không tốt nghiệp qua trường phái huyền bí đó, bởi vì điều ông ấy nói là không đúng. Thượng đế không phải là tình yêu, tình yêu là Thượng đế - và khác biệt là vô cùng; nó không chỉ là việc đổi từ đâu. Khoảnh khắc bạn nói Thượng đế là tình yêu, bạn đơn giản nói rằng tình yêu chỉ là một thuộc tính của Thượng đế. Ngài còn là trí huệ nữa chứ, ngài cũng còn là từ bi nữa, ngài cũng còn là khoan dung, ngài có thể là hàng triệu thứ bên cạnh tình yêu; tình yêu chỉ là một trong các thuộc tính của Thượng đế.

Và trong thực tế, ngay cả việc làm cho nó thành một thuộc tính nhỏ của Thượng đế cũng rất phi lí và phi logic, bởi vì Thượng đế là tình yêu thể thì ngài không thể "công bằng" được. Nếu Thượng đế là tình yêu thể thì ngài không thể đủ độc ác để ném kẻ tội đồ xuống địa ngục vĩnh hằng. Nếu Thượng đế là tình yêu thì Thượng đế không thể là luật được. Một nhà huyền môn Sufi vĩ đại, Omar Khayyam, biểu lộ hiểu biết nhiều hơn Jesus khi ông ấy nói, "Ta sẽ tiếp tục chỉ là bản thân ta. Ta không định chú ý gì tới các tu sĩ và người thuyết giảng bởi vì ta tin cậy rằng tình yêu của Thượng đế là đủ vĩ

đại rồi: ta không thể phạm vào tội là có thể lớn hơn tình yêu của ngài. Cho nên sao phải lo nghĩ? Bàn tay chúng ta nhỏ bé và tội lỗi chúng ta cũng nhỏ bé. Tầm với của chúng ta nhỏ bé; làm sao chúng ta có thể phạm tội mà tình yêu của Thượng đế không thể dung thứ được? Nếu Thượng đế là tình yêu thì ngài không thể hiện diện vào ngày phán xử cuối cùng để lọc ra thánh nhân và tổng phần còn lại gồm hàng triệu và hàng triệu người vào địa ngục vĩnh hằng."

Giáo huấn của Essenes chính là điều đối lập; Jesus trích dẫn lầm. Có lẽ ông ấy đã không được bắt rễ sâu lắm vào trong giáo huấn của họ. Giáo huấn của họ là, "Tình yêu là Thượng đế." Điều đó là khác biệt vô cùng. Bây giờ Thượng đế trở thành chỉ là một thuộc tính của tình yêu; bây giờ Thượng đế trở thành chỉ là một phẩm chất của kinh nghiệm vô cùng về tình yêu. Bây giờ Thượng đế không còn là người mà chỉ là kinh nghiệm của những người đã biết tới tình yêu. Bây giờ Thượng đế trở thành điều phụ cho tình yêu. Và tôi nói với bạn, phái Essenes là đúng đây. Tình yêu có giá trị tối thượng, việc nở hoa cuối cùng. Không có gì bên ngoài nó; do đó, bạn không thể làm hoàn thiện nó được.

Thực tế, trước khi bạn đạt tới nó bạn sẽ phải biến mất. Khi tình yêu có đó bạn sẽ không có đó.

Nhà huyền môn phương Đông vĩ đại, Kabir, có một phát biểu rất có ý nghĩa - một phát biểu mà chỉ có thể được nêu ra bởi một người đã kinh nghiệm, đã hiểu ra, người đã đi vào chốn linh thiêng bên trong của thực tại tối thượng. Phát biểu đó là, "Ta đã từng tìm kiếm chân lí, nhưng điều kì lạ phải nói rằng chừng nào người tìm kiếm còn có đó, thì chân lí không được tìm thấy. Và khi chân lí được tìm thấy, ta nhìn xung quanh... ta vắng

mặt. Khi chân lí được tìm thấy, người tìm kiếm không còn nữa; và khi người tìm kiếm hiện hữu, chân lí không có ở đâu cả."

Chân lí và người tìm kiếm không thể cùng tồn tại với nhau. Bạn và tình yêu không thể tồn tại cùng nhau. Không có sự đồng tồn tại nào là có thể: Hoặc bạn hoặc tình yêu, bạn có thể chọn. Cha mẹ đang bảo con cái, "Bố mẹ yêu các con" - và họ là những người phá hủy con cái mình. Họ là những người đem cho con cái mình đủ mọi loại định kiến, đủ mọi loại mê tín chết. Họ là những người đè nặng con cái mình bằng toàn thể đồng rác rưởi mà nhiều thế hệ đã từng mang và từng thế hệ lại cứ truyền nó cho thế hệ khác. Sự diên khùng cứ tiếp diễn... trở thành như núi.

Vậy mà tất cả các cha mẹ vẫn cứ cho rằng họ yêu con cái mình. Nếu họ thực sự yêu con cái mình, họ sẽ không muốn con cái mình là hình ảnh của mình, bởi vì họ chỉ khổ chứ không gì khác. Kinh nghiệm về cuộc sống của họ là gì? Thuần khổ sở, đau đớn... cuộc sống đã không phải là phúc lành cho họ, mà là tai ương. Và dầu vậy họ vẫn muốn con cái mình giống như họ.

Tôi đã là khách trong một gia đình. Tôi ngồi trong khu vườn của họ vào buổi tối. Mặt trời đã lặn và lúc đó là buổi tối im lặng, thật đẹp. Chín bay về cây cối, và đứa trẻ nhỏ của gia đình đó đang ngồi bên cạnh tôi. Tôi hỏi nó, "Cháu có biết cháu là ai không?" Và trẻ con thì sáng tỏ hơn, cảm nhận hơn người lớn, bởi vì người lớn đã bị làm hư hỏng, biến chất, ô nhiễm với đủ mọi loại thức hệ, tôn giáo. Đứa trẻ nhỏ đó nhìn tôi và nó nói, "Bác hỏi cháu một câu hỏi rất khó."

Tôi nói, "Khó gì trong đây?"

Nó nói, "Khó là ở chỗ cháu chỉ là đứa trẻ con của bố mẹ cháu như cháu có thể nhớ, bất kì khi nào có khách tới, ai đó nói mặt cháu giống mặt bố cháu, ai đó nói mũi cháu giống mũi mẹ cháu, ai đó nói mặt cháu giống mặt bác cháu. Cho nên cháu không biết cháu là ai cả, bởi vì chẳng ai nói điều gì có vẻ giống cháu."

Nhưng đây là điều đang được làm cho mọi đứa trẻ. Bạn không để cho đứa trẻ một mình kinh nghiệm bản thân nó, và bạn không để cho đứa trẻ trở thành bản thân nó. Bạn cứ chất lên đứa trẻ những tham vọng không được thoả mãn của mình. Mọi cha mẹ đều muốn con mình là hình ảnh của họ.

Nhưng đứa trẻ có định mệnh của riêng nó; nếu nó trở thành hình ảnh của bạn thì nó sẽ không bao giờ trở thành bản thân nó. Và không trở thành bản thân mình, bạn sẽ không bao giờ cảm thấy được mãn nguyện; bạn sẽ không bao giờ cảm thấy thoải mái với sự tồn tại. Bạn bao giờ cũng sẽ trong hoàn cảnh bỏ lỡ cái gì đó.

Cha mẹ bạn yêu bạn, và họ cũng bảo bạn rằng bạn phải yêu họ bởi vì họ là bố bạn, họ là mẹ bạn. Đó là hiện tượng kì lạ và không ai dường như nhận biết về điều đó. Chỉ bởi vì bạn là mẹ không có nghĩa là đứa trẻ phải yêu bạn đâu. Bạn phải đáng yêu chứ; việc là mẹ của bạn là không đủ. Bạn có thể là bố, nhưng điều đó không có nghĩa là tự động bạn trở nên đáng yêu. Chỉ bởi vì bạn là bố không tạo ra cảm giác yên thương vô cùng trong đứa trẻ đâu. Nhưng điều đó lại được trông đợi... và đứa trẻ đáng thương không biết phải làm gì. Nó bắt đầu giả vờ: đó là cách thức có thể duy nhất. Nó bắt đầu mỉm cười khi không có nụ cười trong trái tim nó; nó bắt đầu biểu lộ tình yêu, sự kính trọng, lòng biết ơn - và tất cả những cái đó chỉ là giả dối. Nó trở thành một

diễn viên, kẻ đạo đức giả từ ngay lúc ban đầu, một chính khách.

Tất cả chúng ta đều đang sống trong thế giới này nơi cha mẹ, thầy giáo, tu sĩ - mọi người đều làm biến chất bạn, thay thế bạn, lấy đi trung tâm khỏi bản thân bạn. Nỗ lực của tôi là trao trung tâm của bạn lại cho bạn. Tôi gọi điều này là "thiền" định tâm. Tôi muốn bạn đơn giản là bản thân mình, với việc tự kính trọng mình lớn lao, với chân giá trị của việc biết rằng sự tồn tại cần tới bạn - và thế thì bạn có thể bắt đầu tìm kiếm bản thân mình. Trước hết đi tới trung tâm, và thế rồi bắt đầu tìm kiếm bạn là ai.

Việc biết khuôn mặt nguyên thủy của mình là bắt đầu của cuộc sống tình yêu, của cuộc sống lễ hội. Bạn sẽ có khả năng cho thật nhiều tình yêu - bởi vì nó không phải là cái gì đó có thể cạn kiệt. Nó là vô hạn, nó không thể bị cạn kiệt. Và bạn càng cho nó nhiều, bạn càng trở nên có khả năng cho nó.

Kinh nghiệm lớn lao nhất trong cuộc sống là khi bạn đơn giản cho mà không có điều kiện gì, không có trông đợi gì ngay cả một lời cảm ơn đơn giản. Ngược lại, tình yêu đích thực, chân thực cảm thấy biết ơn người đã chấp nhận tình yêu của mình. Người đó có thể bác bỏ nó chứ.

Khi bạn bắt đầu cho tình yêu với ý thức sâu sắc về lòng biết ơn với tất cả những người chấp nhận nó, thì bạn sẽ ngạc nhiên rằng bạn đã trở thành hoàng đế - không còn là kẻ ăn xin đòi hỏi tình yêu bằng bình bát ăn xin, gõ vào mọi cánh cửa. Và những người mà bạn gõ lên cửa của họ, không thể cho bạn tình yêu được; bản thân họ là những kẻ ăn xin. Kẻ ăn xin đang đòi hỏi ở người khác tình yêu và cảm thấy thất vọng, giận dữ, bởi

vì tình yêu không tới. Nhưng điều này chắc chắn xảy ra. Tình yêu thuộc vào thế giới của các hoàng đế, không của kẻ ăn xin. Và một người là hoàng đế khi người đó tràn đầy tình yêu tới mức người đó có thể cho nó mà không có điều kiện nào.

Thế rồi một điều ngạc nhiên lớn hơn lại đến: Khi bạn bắt đầu đem tình yêu của mình cho bất kì ai, ngay cả người lạ, thì vấn đề không phải là bạn trao nó cho ai - chính niềm vui của việc cho lại nhiều tới mức ai còn để ý tới người ở đầu nhận nữa? Khi không gian này đi vào trong bản thể bạn, bạn cứ cho từng người và mọi người - không chỉ con người mà cả con vật, cho cây cối, cho các vì sao xa xăm, bởi vì tình yêu là cái gì đó có thể được truyền ngay cả cho vì sao xa xăm nhất chỉ bởi cái nhìn yêu thương của bạn. Cũng như cái chạm của bạn, tình yêu có thể được truyền cho cây cối. Không nói một lời... nó có thể được truyền đạt trong im lặng tuyệt đối. Nó không cần được nói ra, tự bản thân nó tuyên bố rồi. Nó có những cách riêng của nó để đạt tới chính các chiều sâu, vào trong bản thể bạn.

Trước hết tràn đầy tình yêu, thế rồi chia sẻ xảy ra. Và thế rồi sự ngạc nhiên lớn... rằng khi bạn cho, bạn bắt đầu nhận từ những cội nguồn không biết, từ những góc không biết, từ những người không biết, từ cây cối, từ dòng sông, từ núi non. Từ tất cả mọi ngóc ngách của sự tồn tại tình yêu bắt đầu mưa rào lên bạn. Bạn càng cho nhiều, bạn càng nhận nhiều. Cuộc sống trở thành hoàn toàn là điệu vũ tình yêu.

Phần hai

Từ thân thuộc tới quan hệ

Khoảnh khắc bạn cảm thấy mình không còn phụ thuộc vào bất kì ai, sẽ có bình thản sâu sắc và im lặng sâu sắc lắng đọng bên trong, buông bỏ, thanh thoi. Điều đó không có nghĩa là bạn dừng yêu. Ngược lại, lần đầu tiên bạn biết một phẩm chất mới, một chiều hướng mới của tình yêu - tình yêu không mang tính sinh học, tình yêu ở gần sự thân mật hơn bất kì quan hệ nào. Đó là lí do tại sao tôi thậm chí không dùng từ tình bạn, bởi vì cái "tình" đó đã nhấn chìm biết bao nhiêu người.

Chương năm

Tuần trăng mật không bao giờ chấm dứt

Tình yêu không phải là thân thuộc. Tình yêu tạo quan hệ, nhưng nó không phải là thân thuộc. Thân thuộc là cái gì đó bị chấm dứt. Thân thuộc là danh từ; dấu chấm hết đã tới, tuần trăng mật qua đi. Bây giờ không có niềm vui, không có nhiệt tình, bây giờ tất cả đều chấm dứt. Bạn có thể mang nó đi tiếp, chỉ để giữ lời hứa của mình. Bạn có thể mang nó đi tiếp bởi vì điều đó là thoải mái, thuận tiện, ăm cúng. Bạn có thể mang nó đi tiếp bởi vì không có cái gì khác để làm. Bạn có thể mang nó đi tiếp bởi vì nếu bạn phá vỡ nó, nó sẽ tạo ra nhiều rắc rối cho bạn... Thân thuộc nghĩa là cái gì đó đầy đủ, kết thúc, đóng kín.

Tình yêu không bao giờ là thân thuộc; tình yêu là quan hệ. Nó bao giờ cũng là dòng sông, tuôn chảy, không dứt. Tình yêu không biết tới chấm hết; tuần trăng mật bắt đầu nhưng không bao giờ chấm dứt. Nó không giống như tiểu thuyết bắt đầu tại điểm nào đó và kết thúc tại điểm nào đó. Nó là hiện tượng đang tiếp diễn.

Người yêu chấm dứt, tình yêu tiếp tục - nó là sự liên tục. Nó là động từ, không là danh từ.

Và tại sao chúng ta lại qui cái đẹp của quan hệ thành thân thuộc? Sao chúng ta lại vội vã thế? Bởi vì quan hệ là không an ninh, còn thân thuộc là an ninh. Thân thuộc có sự chắc chắn; quan hệ chỉ là sự gặp gỡ của hai người lạ, có thể chỉ là ở qua đêm và đến sáng chúng ta nói lời tạm biệt. Ai biết điều gì sẽ xảy ra ngày mai? Và chúng ta sợ tới mức chúng ta muốn làm cho điều đó chắc chắn, chúng ta muốn làm cho điều đó thành dự đoán được. Chúng ta muốn ngày mai sẽ tương ứng với ý tưởng của chúng ta; chúng ta không cho phép nó tự do có cách nói riêng của nó. Cho nên chúng ta lập tức qui mọi động từ thành danh từ.

Bạn đang trong tình yêu với người đàn bà hay người đàn ông và lập tức bạn bắt đầu nghĩ về lấy nhau. Làm cho nó thành hợp đồng pháp lí. Tại sao? Làm sao luật pháp lại bước vào tình yêu? Luật pháp bước vào tình yêu bởi vì tình yêu không có đó. Nó chỉ là tưởng tượng, và bạn biết tưởng tượng sẽ biến mất. Trước khi nó biến mất phải giải quyết nó, trước khi nó biến mất phải làm điều gì đó để cho nó trở thành không thể tách rời được.

Trong một thế giới tốt hơn, với nhiều người mang tính thiện hơn, với thêm ít người chứng ngộ lan toả khắp trái đất, mọi người sẽ yêu, yêu mệnh mông, nhưng tình yêu của họ sẽ vẫn còn là quan hệ, không là thân thuộc. Và tôi không nói rằng tình yêu của họ sẽ chỉ là tạm thời. Có mọi khả năng tình yêu của họ sẽ đi sâu hơn tình yêu của bạn, có thể có phẩm chất thân mật cao hơn, có thể có cái gì đó mang tính thơ ca nhiều hơn và mang tính thượng đế nhiều hơn trong nó. Và có mọi khả năng tình yêu của họ có thể kéo dài hơn cái gọi là thân thuộc

của bạn kéo dài. Nhưng điều đó sẽ không được đảm bảo bằng luật pháp, bằng toà án, bằng cảnh sát. Sự đảm bảo sẽ là cái bên trong. Nó sẽ là cam kết từ trái tim, nó sẽ là giao cảm im lặng.

Nếu bạn tận hưởng việc sống cùng ai đó, bạn sẽ muốn tận hưởng nó ngày một nhiều hơn. Nếu bạn tận hưởng thân mật, bạn sẽ muốn thám hiểm thân mật ngày một nhiều hơn. Và có vài bông hoa của tình yêu chỉ nở ra sau thân mật lâu dài. Có những bông hoa thời vụ nữa; trong vòng sáu tuần chúng có đó, trong mặt trời, nhưng trong vòng sáu tuần thôi rồi chúng sẽ mất vĩnh viễn. Có những bông hoa phải mất hàng năm mới tới, và có những bông hoa phải mất *nhiều* năm mới tới. Càng mất nhiều thời gian, nó càng đi sâu hơn. Nhưng nó phải là cam kết từ trái tim này tới trái tim kia. Nó thậm chí không được phát ngôn ra, bởi vì nói ra nó là làm tầm thường nó. Nó phải là cam kết im lặng; mắt sang mắt, tim sang tim, bản thể sang bản thể. Nó phải được hiểu, không được nói ra.

Quên thân thuộc đi và học quan hệ.

Một khi bạn trong thân thuộc bạn bắt đầu coi nhau như được cho không - đó là điều phá huỷ đi mọi chuyện tình. Người đàn bà nghĩ cô ấy biết người đàn ông, người đàn ông nghĩ anh ấy biết người đàn bà. Chẳng ai biết cả! Không thể nào biết được người khác, người khác vẫn còn là bí ẩn. Và coi người khác như cho không là xúc phạm, là bất kính.

Nghĩ rằng bạn biết vợ mình là rất, rất bạc bẽo. Làm sao bạn có thể biết được người đàn bà? Làm sao bạn có thể biết được người đàn ông? Họ là những quá trình, họ không phải là đồ vật. Người đàn bà mà bạn biết hôm qua không có đó hôm nay. Biết bao nhiêu nước đã chảy

xuôi sông Hằng rồi; cô ấy là ai đó khác, hoàn toàn khác. Lại quan hệ, lại bắt đầu, đừng coi điều đó là cho không.

Và người đàn ông bạn ngủ cùng đêm hôm trước, nhìn vào khuôn mặt anh ấy vào buổi sáng. Anh ấy không còn là cùng người đó nữa, biết bao nhiêu điều đã thay đổi rồi. Biết bao nhiêu điều, nhiều không tính được đã thay đổi. Đó là khác biệt giữa vật và người. Đồ đạc trong phòng vẫn như cũ, nhưng người đàn ông và đàn bà, họ không còn như cũ nữa. Lại thám hiểm, lại bắt đầu. Đó là điều tôi ngụ ý bởi việc quan hệ.

Việc quan hệ nghĩa là bạn bao giờ cũng bắt đầu, bạn liên tục cố gắng trở nên quen thuộc. Lặp đi lặp lại, bạn tự giới thiệu mình với nhau. Bạn đang cố gắng nhìn nhiều khía cạnh của cá tính người kia. Bạn đang cố gắng thám ngày một sâu hơn vào cõi tình cảm bên trong của người đó, vào những chỗ thâm kín sâu sắc của bản thể người đó. Bạn đang cố gắng làm sáng tỏ một bí ẩn mà không thể được làm sáng tỏ. Đó là niềm vui của tình yêu: thám hiểm tâm thức.

Và nếu bạn quan hệ, và không qui nó thành thân thuộc, thế thì người kia sẽ trở thành tấm gương cho bạn. Thám hiểm người đó, không nhận biết nhưng bạn sẽ thám hiểm bản thân mình nữa. Đi sâu hơn vào trong người khác, biết tình cảm của người đó, ý nghĩ của người đó, xúc động sâu hơn của người đó, bạn sẽ biết xúc động sâu hơn của mình nữa. Những người yêu trở thành tấm gương cho nhau, và thế thì tình yêu trở thành thiên.

Thân thuộc là xấu, việc quan hệ là đẹp.

Trong thân thuộc cả hai người đều trở nên mù với nhau. Nghĩ mà xem, đã bao lâu rồi kể từ khi bạn nhìn

thăng vào vợ mình mắt với mắt? Đã bao lâu rồi kể từ khi bạn nhìn vào chồng mình? Có thể đến nhiều năm rồi. Ai nhìn vào vợ riêng của mình? Bạn đã coi điều đó như cho không tới mức bạn biết cô ấy rồi; còn gì ở đó nữa mà nhìn vào? Bạn quan tâm nhiều tới người lạ hơn là những người bạn biết - bạn biết toàn thể địa hình thân thể họ, bạn biết cách họ đáp ứng, bạn biết mọi thứ đã xảy ra lại sắp xảy ra lặp đi lặp lại. Nó là cái vòng lặp lại.

Nó không phải như vậy đâu, nó không thực như vậy đâu. Chẳng cái gì lặp lại cả; mọi thứ đều mới mọi ngày. Chỉ mắt bạn trở nên cũ đi, giả định của bạn trở nên cũ đi, tấm gương của bạn tích tụ bụi bặm và bạn trở nên không có khả năng phản xạ người khác.

Do đó tôi nói cứ làm quan hệ. Bằng việc nói quan hệ, tôi ngụ ý vẫn còn liên tục trong tuần trăng mật. Cứ tìm kiếm lẫn nhau, tìm ra cách yêu nhau mới, tìm ra cách mới ở cùng nhau. Và từng người lại là bí ẩn vô hạn, không cạn, không dò hết được, tới mức bạn không thể nào nói được, "Tôi đã biết cô ấy," hay, "Tôi đã biết anh ấy." Nhiều nhất bạn có thể nói, "Tôi đã cố gắng hết sức, nhưng bí ẩn vẫn còn là bí ẩn."

Thực tế bạn càng biết nhiều, người khác càng trở nên bí ẩn hơn. Thế thì tình yêu là cuộc phiêu lưu thường xuyên.

Chương sáu

Từ thèm khát tới yêu tới yêu thương

Tình yêu là gần như không thể có được trong trạng thái bình thường của tâm trí con người. Tình yêu là có thể chỉ khi người ta đạt tới bản thể, không trước đó. Trước đó bao giờ cũng là cái gì đó khác. Chúng ta cứ gọi nó là tình yêu nhưng đôi khi gọi nó là tình yêu lại là điều gần như ngu xuẩn.

Người đàn ông rơi vào tình yêu với người đàn bà bởi vì anh ta thích cách cô ấy bước đi, hay tiếng nói của cô ấy, hay cách cô ấy nói "chào bạn" hay mắt cô ấy. Mới hôm nọ tôi vừa đọc rằng người đàn bà nào đó nói về người đàn ông, "Anh ấy có đôi lông mày đẹp nhất thế giới." Chẳng cái gì sai trong điều đó - lông mày có thể đẹp chứ - nhưng nếu bạn rơi vào tình yêu với lông mày thì chẳng chóng thì chầy bạn sẽ bị thất vọng, bởi vì lông mày là phần rất không bản chất của con người.

Và vì những điều không bản chất đó người ta rơi vào tình yêu! Hình dáng, đôi mắt,... những điều không bản chất này. Bởi vì khi bạn sống với một người, bạn không sống với phần thân thể; bạn không sống với lông mày hay màu tóc. Khi bạn sống với một người, con người là điều rất vĩ đại và bao la... gần như không định nghĩa được, và những điều nhỏ bé này ở ngoài vì chẳng chóng thì chầy trở thành vô nghĩa. Nhưng thế rồi bỗng nhiên người ta ngạc nhiên: làm gì đây?

Mọi tình yêu đều bắt đầu theo cách lãng mạn. Vào lúc tuần trăng mật kết thúc, toàn thể vấn đề được kết thúc bởi vì người ta không thể sống với điều lãng mạn được. Người ta phải sống với thực tế - và thực tế lại hoàn toàn khác. Khi bạn nhìn một người, bạn không thấy tính toàn bộ của người đó; bạn chỉ thấy cái bề ngoài. Cứ dường như bạn đã rơi vào tình yêu với chiếc ô tô bởi vì màu sắc của nó. Bạn thậm chí đã không nhìn xuống dưới nắp máy; có thể chẳng có động cơ nào cả, hay có thể cái gì đó khiếm khuyết. Chung cuộc màu sắc chẳng ích gì.

Khi hai người tới với nhau, thực tại bên trong của họ va chạm và cái bên ngoài trở thành vô nghĩa. Phải làm gì với lông mày, với tóc và kiểu tóc đây? Bạn gần như quên mất chúng. Chúng không còn hấp dẫn bạn nữa bởi vì chúng có đây. Và bạn càng biết nhiều về một người, bạn càng trở nên sợ hãi rồi bạn đi tới biết về cái gần gũi của người đó, và người đó đi tới biết về cái dở hơi của bạn. Thế thì cả hai cảm thấy bị lừa và cả hai trở nên giận dữ. Cả hai bắt đầu trả thù người kia, cứ dường như người kia đã lừa dối hay dối trá. Chẳng ai lừa ai cả, mặc dầu mọi người đều bị lừa.

Một trong những điều cơ sở nhất cần nhận ra là ở chỗ khi bạn yêu một người, bạn yêu bởi vì người đó không sẵn có. Bây giờ người đó sẵn đây, vậy làm sao tình yêu có thể tồn tại được?

Bạn muốn trở nên giàu có bởi vì bạn nghèo - toàn thể ham muốn trở thành giàu có là bởi vì cái nghèo nàn của bạn. Bây giờ bạn giàu có, bạn không quan tâm. Hay nghĩ về nó theo cách khác. Bạn đói, cho nên bạn bị ám ảnh bởi thức ăn. Nhưng khi bạn ăn no rồi và dạ dày bạn đầy, ai bận tâm? Ai nghĩ về thức ăn?

Cùng điều đó xảy ra cho cái gọi là tình yêu của bạn. Bạn săn đuổi người đàn bà và người đàn bà cứ thu mình lại, trốn khỏi bạn. Bạn trở nên ngày một háng hái hơn, và rồi bạn săn đuổi cô ấy nhiều hơn. Và đó là một phần của trò chơi này. Mọi người đàn bà theo bản năng đều biết rằng mình phải chạy trốn, cho nên cuộc săn đuổi tiếp diễn. Tất nhiên cô ấy không chạy trốn nhiều tới mức bạn quên hết tất cả về cô ấy - cô ấy phải vẫn còn trong cái nhìn, quyến rũ, làm say đắm, vẫy gọi, mời chào mà vẫn trốn chạy.

Cho nên trước hết đàn ông đuổi theo đàn bà còn đàn bà cố gắng trốn chạy. Một khi đàn ông đã bắt được đàn bà, lập tức toàn bộ thủy triều đổi đi. Thế rồi đàn ông bắt đầu trốn chạy và đàn bà bắt đầu săn đuổi - "Anh định đi đâu đấy? Anh nói với ai vậy? Sao anh muốn thế? Anh đã ở với ai?"

Và toàn thể vấn đề là ở chỗ cả hai đều bị hấp dẫn tới nhau bởi vì họ đã không biết nhau. Cái không biết là hấp dẫn, cái không quen thuộc là hấp dẫn. Bây giờ cả hai đều biết rõ nhau rồi. Họ đã làm tình với nhau nhiều lần rồi và bây giờ điều đó đã trở thành gần như việc lặp lại - nhiều nhất đó là một thói quen, sự thanh thoi,

nhưng lãng mạn mất đi rồi. Thế thì họ cảm thấy chán. Người đàn ông trở thành thói quen, người đàn bà trở thành thói quen. Họ không thể sống mà thiếu nhau bởi vì thói quen này, và họ không thể sống cùng nhau bởi vì không có lãng mạn.

Đây là điều thực nơi người ta phải hiểu dù nó là tình yêu hay không. Và người ta không nên tự lừa dối mình; người ta nên rõ ràng. Nếu nó là tình yêu, hay cho dù một mảnh mầu của nó là tình yêu, thì những điều này sẽ trôi qua. Thế thì người ta nên hiểu rằng những điều này là điều tự nhiên. Chẳng có gì để giận dữ cả. Và bạn vẫn yêu người này. Cho dù bạn biết người này, bạn vẫn yêu người đó.

Thực tế nếu tình yêu có đó, bạn yêu người này nhiều hơn bởi vì bạn biết. Nếu tình yêu có đó, nó tồn tại. Nếu nó không có đó thì nó biến mất. Cả hai đều tốt.

Với trạng thái tâm trí bình thường, điều tôi gọi là tình yêu là không thể có được. Nó chỉ xảy ra khi bạn có bản thể rất tích hợp. Tình yêu là chức năng của bản thể tích hợp. Nó không lãng mạn, nó chẳng liên quan gì tới những điều ngu ngốc này. Nó đi thẳng tới người kia và nhìn vào bên trong linh hồn. Thế thì tình yêu là một loại hấp dẫn với bản thể bên trong nhất của người kia - nhưng thế thì nó lại hoàn toàn khác. Mọi tình yêu đều có thể trưởng thành vào trong nó, phải trưởng thành vào trong nó, nhưng chín mươi chín trong một trăm tình yêu chưa bao giờ trưởng thành tới điểm đó. Rối loạn và rắc rối lớn tới mức chúng phá huỷ mọi thứ.

Nhưng tôi không nói rằng người ta phải níu bám. Người ta phải tỉnh táo và nhận biết. Nếu tình yêu của bạn bao gồm chỉ những điều ngu xuẩn này, nó sẽ biến mất. Nó không xứng đáng để bận tâm tới. Nhưng nếu

nó là thực, thế thì qua tất cả mọi rối loạn nó sẽ tồn tại. Cho nên cứ quan sát...

Tình yêu không phải là vấn đề. Nhận biết của bạn mới là vấn đề. Điều này có thể chỉ là một tình huống mà trong đó nhận biết của bạn sẽ trưởng thành và bạn sẽ trở nên tỉnh táo hơn về bản thân mình. Có thể tình yêu này biến mất nhưng tình yêu tiếp sẽ tốt hơn; bạn sẽ chọn với ý thức tốt hơn. Hay có thể tình yêu này, với ý thức tốt hơn, sẽ thay đổi phẩm chất của nó. Cho nên bất kì điều gì xảy ra, người ta vẫn nên còn cởi mở.

Tình yêu có ba chiều. Một là giống như con vật; nó chỉ là thèm khát, hiện tượng vật lí. Chiều khác là giống con người; nó cao hơn thèm khát, cao hơn dâm dục, cao hơn nhục dục. Nó không chỉ là khai thác người khác như phương tiện. Chiều thứ nhất chỉ là việc khai thác; người khác được dùng như phương tiện trong chiều thứ nhất. Trong chiều thứ hai người khác không được dùng như phương tiện, người khác là bình đẳng với bạn. Người khác là mục đích cho riêng người đó cũng như bạn vậy, và tình yêu không phải là khai thác mà là chia sẻ lẫn nhau của các bản thể của bạn, của niềm vui của bạn, của âm nhạc của bạn, của tính thơ ca thuần khiết của cuộc sống. Nó là việc chia sẻ và chung lẫn nhau.

Chiều thứ nhất là sở hữu, chiều thứ hai là không sở hữu. Chiều thứ nhất tạo ra tù túng, chiều thứ hai cho tự do. Và chiều thứ ba của tình yêu là tính thượng đế, như thượng đế: khi không có đối thể để yêu, khi tình yêu không phải là thân thuộc chút nào, khi tình yêu trở thành trạng thái của bản thể bạn. Bạn đơn giản yêu - không trong tình yêu với ai đó nói riêng, mà đơn giản là trạng thái yêu, nên bất kì điều gì bạn làm, bạn đều làm nó một cách yêu thương; bất kì ai bạn gặp, bạn gặp một

cách yêu thương. Ngay cả bạn chạm vào tảng đá, bạn chạm tảng đá cứ dường như bạn đang chạm vào người yêu; ngay cả bạn nhìn vào cây cối, mắt bạn cũng đầy tình yêu.

Chiều thứ nhất dùng người khác như phương tiện; trong chiều thứ hai, người khác không còn là phương tiện; trong chiều thứ ba người khác đã hoàn toàn biến mất. Chiều thứ nhất tạo ra tù túng, chiều thứ hai cho tự do, chiều thứ ba vượt ra ngoài cả hai; nó siêu việt lên trên tất cả nhị nguyên. Không có người yêu và không có người được yêu, chỉ có tình yêu.

Đó là trạng thái tối thượng của tình yêu, và đó là mục đích của cuộc sống cần được đạt tới. Đại đa số mọi người vẫn còn bị giới hạn trong chiều thứ nhất. Chỉ rất hiếm người mới đi vào chiều thứ hai, và hiếm hoi nhất là hiện tượng tôi gọi là chiều thứ ba. Chỉ vị Phật, Jesus... Có vài người ở đây đó, họ có thể được đếm trên đầu ngón tay, những người đã đi vào chiều thứ ba của tình yêu. Nhưng nếu bạn dán mắt mình cố định vào ngôi sao xa xăm, điều đó là có thể. Và khi nó trở thành có thể, bạn được hoàn thành. Thế thì cuộc sống không thiếu cái gì, và trong sự hoàn thành đó là niềm vui, niềm vui vĩnh hằng. Ngay cả cái chết cũng không thể phá huỷ được nó.

Chương bảy

Cứ để có khoảng cách...

Trong *Nhà tiên tri* của Kahlil Gibran, Almustafa nói:

*Để có khoảng cách trong sự cùng nhau của bạn.
Và để gió của thiên đường nhảy múa giữa các bạn.
Yêu lẫn nhau, nhưng không tạo ra ràng buộc tình yêu:
Để nó đúng là biến động giữa đôi bờ linh hồn bạn.*

Nếu sự cùng nhau của bạn không phải là từ thèm khát, thì tình yêu của bạn sẽ sâu sắc hơn từng ngày. Thèm khát làm cùn nhụt đi mọi thứ, bởi vì sinh học không quan tâm tới liệu bạn có còn cùng nhau hay không. Mỗi quan tâm của nó là việc sinh sản; với điều đó, tình yêu là không cần thiết. Bạn có thể cứ sinh ra con cái mà chẳng có tình yêu nào.

Tôi đã từng quan sát đủ mọi loại con vật. Tôi đã sống trong rừng, trên núi, và tôi bao giờ cũng phân vân - bấy kì khi nào chúng làm tình chúng đều trông rất buồn. Tôi chưa bao giờ thấy con vật nào làm tình một

cách vui sướng; cứ dường như một lực không biết nào đó đang ép buộc chúng làm điều đó. Nó không xuất phát từ chọn lựa riêng của chúng; nó không phải là tự do của chúng mà là tù túng của chúng. Điều đó làm cho chúng buồn.

Cùng điều đó tôi đã quan sát ở con người. Bạn đã bao giờ thấy chồng và vợ trên đường không? Bạn có thể không biết liệu họ là chồng và vợ, nhưng nếu họ cả hai đều buồn thì bạn có thể chắc chắn họ là vợ chồng đấy.

Tôi đã du hành từ Delhi tới Srinagar. Trong khoảng có điều hoà nhiệt độ của tôi chỉ có hai chỗ, và một chỗ đã được dành riêng cho tôi. Một đôi tới, một người đàn bà đẹp và một đàn ông trẻ, đẹp. Cả hai không thể ở được trong ngăn nhỏ bé đó, cho nên anh ta để người đàn bà lại và anh ta đi sang khoang khác. Nhưng mọi ga anh ta đều quay lại, đem tới kẹo, hoa, quả.

Tôi quan sát toàn bộ khung cảnh. Tôi hỏi người đàn bà, "Anh chị đã cưới nhau được bao lâu rồi?"

Cô ta nói, "Phải đã được bảy năm rồi."

Tôi nói, "Đừng dối tôi! Chị có thể lừa được ai đó khác, nhưng chị không thể lừa được tôi đâu. Anh chị chưa cưới nhau."

Cô ấy choáng. Từ một người lạ, còn chưa nói ra... người đơn giản mới quan sát. Cô ta nói, "Sao ông lại biết điều đó?"

Tôi nói, "Chẳng có gì trong nó cả, điều đó là đơn giản. Nếu anh ấy mà là chồng chị, thế thì một lần thôi anh ấy đã biến mất rồi, nếu anh ấy mà quay lại tại ga nơi chị xuống tàu, chị đã là người may mắn rồi!"

Cô ấy nói, "Ông không biết tôi, tôi không biết ông. Nhưng điều ông nói lại đúng. Anh ấy là người yêu của tôi. Anh ấy là bạn của chồng tôi."

Tôi nói, "Thế thì mọi việc mới có nghĩa..."

Điều gì đi sai giữa chồng và vợ? Đó không phải là tình yêu, và mọi người đều đã chấp nhận nó cứ dường như mình biết tình yêu là gì. Nó thuần túy là thèm khát thôi. Chẳng mấy chốc bạn chán ngán nhau. Sinh học đã kích động bạn cho việc sinh sản và chẳng mấy chốc chẳng có gì mới - cùng khuôn mặt ấy, cùng địa lí ấy, cùng địa hình ấy. Bao nhiêu lần bạn đã thám hiểm nó? Toàn thiên hạ đều buồn bởi vì hôn nhân, và thiên hạ vẫn còn không nhận biết về nguyên nhân.

Tình yêu là một trong những hiện tượng bí ẩn nhất. Về tình yêu đó, Almustafa đang nói tới. Bạn không thể chán được, bởi vì nó không phải là thèm khát.

Almustafa nói, *Để có khoảng cách trong sự cùng nhau của bạn.*

Cứ ở cùng nhau nhưng đừng cố gắng chi phối, đừng cố gắng sở hữu và đừng phá hủy tính cá nhân của người kia.

Khi bạn sống cùng nhau, *để có khoảng cách...* Chồng về nhà muộn; không có nhu cầu, không cần vợ phải dò hỏi anh ấy đã ở đâu, sao anh ấy lại về muộn. Anh ấy có không gian riêng của mình, anh ấy là cá nhân tự do. Hai cá nhân tự do đang sống cùng nhau và không ai xâm lấn vào không gian của nhau. Nếu vợ về muộn, không cần phải hỏi, "Em đã ở đâu?" Bạn là ai? - cô ấy có không gian riêng của mình, tự do riêng của mình.

Nhưng điều này đang xảy ra mọi ngày, trong mọi nhà. Từ những việc con con họ lục đục nhau, nhưng sâu

bên dưới vấn đề là ở chỗ họ không sẵn sàng cho phép người kia có không gian riêng của mình.

Sở thích là khác nhau. Chồng bạn có thể thích cái gì đó, bạn có thể không thích nó. Điều đó không có nghĩa là đây là sự bắt đầu của lục đục, không có nghĩa bởi vì bạn là chồng và vợ, nên sở thích của các bạn cũng phải như nhau. Và tất cả những câu hỏi này... mọi người chồng khi trở về nhà đều cứ lớn vồn trong đầu, "Cô ấy sẽ hỏi cái gì đây? Mình sẽ trả lời ra sao đây?" Và người đàn bà biết cô ấy sẽ hỏi gì và anh ấy sẽ trả lời gì, và tất cả những câu trả lời đó đều giả, hư cấu. Anh ta đang lừa cô ta.

Đây là cái loại tình yêu gì thế này, mà bao giờ cũng nghi ngờ, bao giờ cũng sợ ghen tuông? Nếu vợ thấy bạn cùng người đàn bà khác - toàn cười nói - thế là đủ để phá tan cả đêm của bạn rồi. Bạn sẽ ăn năn; thế này thì mất mát quá nhiều chỉ vì chút ít tiếng cười. Nếu chồng thấy vợ cùng người đàn ông khác và cô ấy dường như vui vẻ hơn, hạnh phúc hơn, điều này là đủ để tạo ra rối loạn.

Mọi người đều không nhận biết rằng họ không biết tình yêu là gì. Tình yêu chưa bao giờ nghi ngờ, tình yêu chưa bao giờ ghen tuông. Tình yêu chưa bao giờ can thiệp vào tự do của người khác. Tình yêu chưa bao giờ áp đặt lên người khác. Tình yêu cho tự do, và tự do là có thể chỉ nếu có không gian trong sự cùng nhau của bạn.

Đây là cái hay của Kahlil Gibran... cực kì sáng suốt. Tình yêu phải hạnh phúc để thấy rằng người đàn bà của mình hạnh phúc với ai đó, bởi vì tình yêu muốn người đàn bà của mình được hạnh phúc. Tình yêu muốn người chồng được vui sướng. Nếu người đó chỉ nói với người

đàn bà nào đó và cảm thấy vui sướng, thì người vợ cũng nên hạnh phúc, không có vấn đề cãi cọ. Họ ở cùng nhau để làm cho cuộc sống của họ hạnh phúc hơn, nhưng chính điều đối lập lại đang xảy ra. Cứ dường như nếu vợ và chồng ở cùng nhau chỉ để làm cho cuộc sống của nhau thành khổ, điều tàn. Lí do là, họ không hiểu ngay cả ý nghĩa của tình yêu.

Nhưng để có khoảng cách trong sự cùng nhau của bạn... Điều đó không mâu thuẫn. Bạn càng cho nhau nhiều không gian, bạn lại càng cùng nhau hơn. Bạn càng cho phép nhau tự do, bạn càng thân mật hơn. Không phải là kẻ thù thân thiết, mà là bạn bè thân thiết.

Và để gió của thiên đường nhảy múa giữa các bạn.

Một luật nền tảng của sự tồn tại là ở cùng nhau quá nhiều, không để lại không gian nào cho tự do, sẽ phá huỷ hoa của tình yêu. Bạn đã nghiền nát nó rồi, bạn đã không cho phép nó có không gian để phát triển.

Các nhà khoa học đã phát hiện ra rằng con vật có nhu cầu lãnh thổ. Bạn phải đã thấy con chó đá lên cái cột này, đá lên cột kia - bạn nghĩ điều đó vô dụng sao? Không phải vậy đâu. Chúng đang vẽ ra biên giới đấy - "Đây là lãnh thổ của ta." Mùi nước đá của chúng sẽ ngăn cản các con chó khác khỏi đi vào. Nếu con chó khác tới gần biên giới này, con chó có lãnh thổ này sẽ không để ý gì đâu. Nhưng một bước thêm nữa và sẽ có cắn xé.

Tất cả các con vật trong hoang dã đều làm như vậy. Ngay cả sư tử, nếu bạn không bước qua biên giới của nó, nó sẽ không tấn công bạn đâu - bạn là quý ông. Nhưng nếu bạn đi qua biên giới của nó thế thì dù bạn là ai, nó sẽ giết bạn.

Chúng ta vẫn phải khám phá ra nhu cầu lãnh thổ của con người. Bạn phải đã cảm thấy nó, nhưng nó còn chưa được thiết lập một cách khoa học. Đi tàu hỏa địa phương trong một thành phố như Bombay, tàu hỏa sao đông thế... tất cả mọi người đều đứng, rất ít người tìm được chỗ ngồi. Nhưng quan sát những người đứng - mặc dầu họ rất gần nhau, họ đang cố gắng bằng đủ mọi cách để không chạm vào nhau.

Khi thế giới này trở nên ngày một đông hơn, ngày một nhiều người thành điên khùng, tự tử, giết người, bởi một lẽ đơn giản là họ không có không gian nào cho mình. Ít nhất những người yêu cũng nên nhạy cảm, rằng vợ cần không gian riêng của mình cũng như bạn cần không gian riêng của bạn.

Một trong những cuốn sách tôi yêu thích nhất là cuốn *Akhari Kavita*, "*Bài thơ cuối cùng*" của Rabindranath Tagore. Nó không phải là cuốn sách thơ, nó là tiểu thuyết - nhưng nó là một tiểu thuyết rất kì lạ, rất sáng suốt.

Một người đàn bà trẻ và một người đàn ông yêu nhau và khi điều đó xảy ra, lập tức họ muốn cưới nhau. Người đàn bà nói, "Chỉ một điều kiện thôi..." Cô ấy rất văn hoá, rất tinh tế, rất giàu có.

Người đàn ông nói, "Bất kì điều kiện nào cũng được, nhưng anh không thể sống thiếu em."

Cô ấy nói, "Thứ nhất anh nghe điều kiện này; thế rồi hãy nghĩ kĩ về nó. Nó không phải là điều kiện thường đâu. Điều kiện là ở chỗ chúng ta sẽ không sống trong cùng ngôi nhà. Em có mảnh đất bao la, cái hồ đẹp bao quanh bởi cây cối và khu vườn cùng bãi cỏ. Em sẽ

làm cho anh một ngôi nhà ở bên này, ngay đối diện với nơi em sống."

Anh ấy nói, "Thế thì phỏng có ích gì mà cưới nhau?"

Cô ấy nói, "Hôn nhân không phá huỷ lẫn nhau. Em đang cho anh không gian của anh, em có không gian riêng của em. Thỉnh thoảng, đi vào vườn chúng ta có thể gặp nhau. Thỉnh thoảng, đi thuyền trên hồ chúng ta có thể gặp nhau - tình cờ thôi. Hay đôi khi em có thể mời anh tới uống trà với em, hay anh có thể mời em."

Người đàn ông nói, "Ý tưởng này dở hơi lắm."

Người đàn bà nói, "Thế thì quên mọi chuyện cưới xin đi. Đây mới là ý tưởng đúng duy nhất - chỉ thế thì tình yêu của chúng ta mới phát triển, bởi vì chúng ta bao giờ cũng vẫn còn tươi tắn và mới mẻ. Chúng ta không bao giờ coi nhau là cho không. Em có mọi quyền từ chối lời mời của anh cũng như anh có mọi quyền từ chối lời mời của em; tự do của chúng ta không bị quấy rối theo bất kì cách nào. Giữa hai tự do này phát triển lên hiện tượng tình yêu đẹp đẽ."

Tất nhiên người đàn ông này không hiểu được, và đã vứt bỏ ý tưởng này. Nhưng Rabindranath có cùng sáng suốt như Kahlil Gibran... và họ đã viết ra gần như cùng thời.

Nếu điều này là có thể - có không gian và sự cùng nhau cả hai - thế thì *gió của thiên đường nhảy múa giữa các bạn.*

Yêu lẫn nhau, nhưng không tạo ra ràng buộc tình yêu. Nó phải là món quà tự do, được cho hay được nhận, nhưng không nên có đòi hỏi. Bằng không, chẳng mấy chốc bạn ở cùng nhau nhưng bạn lại xa nhau như

các vì sao xa xăm. Không có hiểu biết bắc cầu cho bạn; bạn đã không để lại không gian ngay cả cho chiếc cầu.

Để nó đứng là biển động giữa đôi bờ linh hồn bạn.

Đừng làm nó thành cái gì đó tĩnh tại. Đừng làm cho nó thành thường lệ. *Để nó đứng là biển động giữa đôi bờ linh hồn bạn.*

Nếu tự do và tình yêu cùng nhau có thể là của bạn, thì bạn không cần gì thêm nữa cả. Bạn đã có nó rồi - cái mà vì nó cuộc sống được trao cho bạn.

Chương tám

Công án về thân thuộc

Công án tốt nhất có đó, là tình yêu, là thân thuộc. Đó là cách nó đang được dùng ở đây. Thân thuộc là câu đố không có manh mối nào cho nó. Dù bạn cố gắng tới đâu để điều khiển nó, bạn sẽ chẳng bao giờ có khả năng điều khiển nó. Nó được tạo ra theo cách nó đơn giản cứ vẫn còn là thách đố. Bạn càng cố gắng làm sáng tỏ nó, nó lại càng trở nên bí ẩn hơn. Bạn càng cố gắng để hiểu nó, nó lại càng khó nắm hơn.

Nó là công án lớn hơn bất kì công án nào mà các Thiền sư trao cho đệ tử của mình, bởi vì công án của họ mang tính thiền - người ta một mình. Khi bạn được trao cho công án về thân thuộc, nó phức tạp hơn nhiều, bởi vì bạn là hai - được tạo ra khác nhau, được huấn luyện khác nhau, cực đối lập lẫn nhau, lôi kéo theo các hướng khác nhau, thao tác lẫn nhau, cố gắng sở hữu, chi phối... có cả nghìn lẻ một vấn đề.

Khi thiền, vấn đề duy nhất là làm sao im lặng, làm sao không bị ý nghĩ bắt lấy. Trong thân thuộc có cả nghìn lẻ một vấn đề. Nếu bạn im lặng, có vấn đề. Chỉ

ngồi im lặng bên cạnh vợ mình và bạn sẽ thấy - cô ấy sẽ lập tức nhẩy lên bạn: "Sao anh lại im lặng? Anh ngụ ý gì đây?" Hay nói, và bạn sẽ trong rắc rối - bất kì cái gì bạn nói, bạn bao giờ cũng bị hiểu lầm.

Không thân thuộc nào đã bao giờ có thể đi tới một điểm mà không có vấn đề. Hay nếu đôi khi bạn thấy thân thuộc đi tới điểm không còn vấn đề, điều đó đơn giản nghĩa là nó không còn là thân thuộc nữa. Thân thuộc đã biến mất - các chiến sĩ mệt mỏi rồi, họ đã bắt đầu chấp nhận mọi thứ như chúng vậy. Họ đã chán; họ không muốn tranh đấu thêm nữa. Họ đã chấp nhận nó, họ không muốn cải thiện nó.

Hay, trong quá khứ, mọi người cố gắng tạo ra một loại hài hoà cưỡng ép. Đó là lí do tại sao, qua nhiều thời đại, đàn bà đã bị kìm nén - đó là một cách sắp thứ tự mọi thứ. Cứ buộc đàn bà phải tuân theo đàn ông, thế thì không có vấn đề gì. Nhưng đây lại không phải là thân thuộc. Khi đàn bà không còn là người độc lập, vấn đề biến mất - nhưng người đàn bà cũng biến mất luôn. Thế thì cô ấy chỉ là một thứ đồ để được dùng; thế thì không có niềm vui, và người đàn ông bắt đầu tìm người đàn bà khác nào đó.

Nếu bạn bắt gặp một cuộc hôn nhân hạnh phúc, đừng tin điều đó trên bề mặt. Đi sâu thêm chút ít và bạn sẽ ngạc nhiên. Tôi đã nghe về một cuộc hôn nhân hạnh phúc...

Một nông dân vùng sâu vùng xa quyết định đã đến lúc phải xây dựng gia đình, cho nên anh ta thắng yên lên con la của mình và khởi hành tới thành phố để tìm vợ. Đúng lúc, anh ta gặp một người đàn bà và họ lấy nhau. Thế rồi cả hai trèo lên con la và bắt đầu trở về

nông trại. Một lát sau, con la dờ chừng không chịu đi. Anh nông dân nhảy xuống, tìm một cái gậy lớn, và đánh con la cho tới khi nó bắt đầu đi.

"Đó là một lần," anh nông dân nói.

Vài dặm sau, con la lại dờ chừng không chịu đi nữa, và toàn bộ cảnh ấy lại diễn ra. Sau cú đánh, khi con la lại bước đi, anh nông dân nói, "Đó là hai lần."

Vài dặm sau, con la lại dờ chừng không chịu đi. Anh nông dân nhảy xuống, bảo vợ nhảy xuống, và rồi rút khẩu súng lục ra và bắn vào giữa mắt con la, giết chết nó ngay lập tức.

"Sao anh làm điều ngu xuẩn thế!" chị vợ tru chéo lên. "Đây là con vật có giá trị và chỉ bởi vì nó làm anh khó chịu, anh đã giết nó! Thật là ngu xuẩn, tội phạm..." và cô ta cứ lải nhải như thế vài lần. Khi cô ấy ngừng lại lấy hơi, anh nông dân nói, "Đó là một lần."

Và câu chuyện được kể là, sau đó họ đã sống mãi mãi trong hạnh phúc hôn nhân!

Đó là một cách để giải quyết mọi sự, đó là cách nó đã được thực hiện trong quá khứ. Trong tương lai, điều ngược lại sẽ được thử - chồng phải tuân theo vợ. Nhưng đây là cùng một điều cả thôi.

Thân thuộc là công án. Và chừng nào bạn còn chưa giải được điều nền tảng hơn về bản thân mình, bạn không thể giải nó được. Vấn đề của tình yêu chỉ có thể được giải khi vấn đề của thiền đã được giải, không trước nó. Bởi vì đây thực sự là hai người không mang tính thiền mới tạo ra vấn đề. Hai người trong lẫn lộn, người không biết họ là ai - một cách tự nhiên họ lẫn lộn của nhau lên, họ khuếch đại nó lên.

Chừng nào thiền còn chưa được đạt tới, thì yêu vẫn còn là khổ. Một khi bạn đã học được cách sống một mình, một khi bạn đã học được cách tận hưởng sự tồn tại đơn giản của mình, chẳng bởi lí do nào hết cả, thế thì có khả năng giải quyết vấn đề thứ hai, vấn đề phức tạp hơn của hai người sống cùng nhau. Chỉ hai thiền nhân mới có thể sống trong yêu - và thế thì yêu sẽ không phải là công án. Nhưng thế thì nó sẽ không là thân thuộc nữa, theo nghĩa bạn vẫn hiểu nó. Nó sẽ đơn giản là trạng thái của yêu, không phải trạng thái của thân thuộc.

Cho nên tôi hiểu rắc rối của thân thuộc. Nhưng tôi khuyến khích mọi người đi vào những rắc rối này bởi vì những rắc rối này sẽ cho bạn nhận biết về vấn đề nền tảng - rằng bạn, sâu bên trong bản thể bạn, là điều bí ẩn. Và người khác đơn giản là tấm gương. Khó mà biết được rắc rối riêng của bạn một cách trực tiếp, rất dễ biết chúng trong thân thuộc. Tấm gương trở thành sẵn đây; bạn có thể thấy khuôn mặt của mình trong tấm gương này, và người khác có thể thấy khuôn mặt của họ trong tấm gương của bạn. Và cả hai đều giận dữ, bởi vì cả hai đều thấy những khuôn mặt xấu xí. Và một cách tự nhiên cả hai đều mắng lẫn nhau, bởi vì logic tự nhiên của họ là, "Chính em, tấm gương này, làm cho anh trông xấu thế. Bằng không thì anh là người đẹp cơ."

Đó là vấn đề mà những người yêu nhau cứ cố gắng giải quyết, và không thể nào giải quyết được. Điều họ đang nói đi nói lại là thế này: "Anh là người đẹp thế, nhưng em làm cho anh xấu thế."

Chẳng ai làm cho bạn trông xấu cả - bạn *xấu* thì có. Xin lỗi, nhưng đó là cách nó thế đấy. Cám ơn người kia đi, biết ơn người kia đi, bởi vì người đó giúp bạn thấy ra

khuôn mặt của mình. Đừng giận. Và đi sâu hơn vào bản thân mình, đi sâu hơn vào thiền.

Nhưng điều xảy ra lại là bất kì khi nào một người đang trong yêu, người đó quên mất tất cả về thiền. Tôi cứ nhìn quanh mình - bất kì khi nào tôi thấy vài người thiếu, tôi biết ngay điều gì đã xảy ra với họ. Yêu đã xảy ra cho họ. Bây giờ họ cho rằng họ không được cần tới ở đây. Họ sẽ tới chỉ khi yêu tạo ra nhiều rắc rối và nó trở thành không thể giải quyết được cho họ. Thế thì họ sẽ tới và hỏi, "Osho ơi, phải làm gì?"

Khi bạn đang trong yêu, đừng quên thiền. Yêu sẽ không giải quyết cái gì cả. Yêu chỉ bày tỏ cho bạn xem bạn là ai, bạn ở đâu. Và cũng tốt là yêu làm cho bạn tỉnh táo - tỉnh táo về toàn thể sự lẫn lộn và hỗn loạn bên trong bạn. Bây giờ là lúc để thiền! Nếu yêu và thiền đi cùng nhau, bạn sẽ có cả hai cánh, bạn sẽ có cân bằng.

Và điều đối lập cũng xảy ra. Bất kì khi nào một người bắt đầu đi sâu vào trong thiền, người đó bắt đầu né tránh yêu, bởi vì người đó nghĩ nếu người đó đi vào yêu thì việc thiền của người đó sẽ bị quấy rối - điều đó nữa cũng sai. Thiền sẽ không bị quấy rối đâu, thiền sẽ được giúp đỡ đấy. Tại sao nó sẽ được giúp đỡ? Bởi vì yêu sẽ cứ phơi bày bạn ở những nơi có vấn đề, nơi chúng hiện hữu. Không có yêu, bạn sẽ trở nên vô ý thức về vấn đề của mình. Nhưng việc trở nên vô ý thức không có nghĩa là bạn đã giải quyết được chúng. Nếu không có tấm gương, điều đó không có nghĩa là bạn không có khuôn mặt nào.

Yêu và thiền nên nắm tay nhau đi. Đó là một trong những thông điệp bản chất nhất mà tôi muốn chia sẻ cùng bạn: yêu và thiền nên nắm tay nhau đi. Yêu và thiền, thiền và yêu - và dần dần bạn sẽ thấy hài hoà mới

phát sinh trong bạn. Chỉ hài hoà đó mới làm cho bạn mãn nguyện.

Câu hỏi

Làm sao tôi có thể biết rằng người đàn bà đang yêu thực, và không đang trong trò chơi?

Điều này khó đây! Chẳng ai đã bao giờ có khả năng biết điều đó bởi vì, thực tế, yêu là trò chơi. Đó là thực tại của nó đấy! Cho nên nếu bạn chờ đợi và quan sát và suy nghĩ và phân tích liệu người đàn bà này, người đang trong tình yêu với bạn, có chỉ là đang trong trò chơi hay là yêu thật, thì bạn sẽ chẳng bao giờ có khả năng yêu người đàn bà nào - bởi vì yêu là trò chơi, trò chơi tối cao.

Không cần phải đòi hỏi nó là thực. Cứ chơi trò chơi này đi, đó là thực tại đấy. Và nếu bạn là người tìm kiếm quá nhiều về thực tại, thế thì yêu không dành cho bạn đâu. Nó là giấc mơ, nó là tưởng tượng, nó là hư cấu - nó là lãng mạn, nó mang tính thơ ca. Nếu bạn là người tìm kiếm quá nhiều theo thực tại, bị ám ảnh với thực tại, thế thì yêu không dành cho bạn. Thế thì hãy thiền.

Và tôi biết người hỏi này không thuộc và kiểu đó - không thiền nào là có thể được cho anh ấy, ít nhất cũng trong cuộc đời này! Anh ấy có nhiều nghiệp phải hoàn thành với đàn bà. Cho nên anh ta liên tục nghĩ về thiền

và liên tục cứ đi với đàn bà này nọ. Bây giờ những người đàn bà anh ấy đi cùng, họ cũng tới tôi và họ nói, "Anh ấy có thực yêu chúng con không? Phải làm gì?" Và ở đây anh ấy tới với một câu hỏi!

Nhưng vấn đề này xảy ra cho mọi người lúc này hay lúc khác, bởi vì không có cách nào đánh giá cả. Chúng ta là những người lạ thế - chúng ta là người lạ, và cuộc gặp gỡ của chúng ta chỉ là tình cờ. Trên đường bỗng nhiên chúng ta bắt gặp nhau, chẳng biết chúng ta là ai, chẳng biết người kia là ai. Hai người lạ gặp nhau trên đường, cảm thấy một mình, cầm tay nhau - và nghĩ họ đang trong tình yêu.

Họ đang cần người kia, chắc chắn, nhưng làm sao chắc chắn được rằng có tình yêu?

Tôi đã đọc một chuyện đùa hay; hãy nghe nó cho cẩn thận vào:

Một người đàn bà tới một thị trấn nhỏ miền Trung Tây muộn trong đêm, thấy không còn phòng khách sạn nào nữa. "Rất tiếc," nhân viên đứng quầy nói, "nhưng căn phòng đơn cuối cùng chúng tôi có vừa bị một người Italia lấy."

"Nó là số mấy?" người đàn bà nói trong thất vọng. "Có thể tôi thương lượng được điều gì đó với ông ấy."

Người thư kí nói cho bà ấy căn phòng và người đàn bà đi lên và gõ cửa. Người Italia cho bà ấy vào.

"Này, thưa ông," bà ấy nói, "Tôi không biết ông và ông không biết tôi, nhưng tôi cần chỗ nào đó để ngủ nên phải liệu hỏi ông. Tôi sẽ không làm phiền gì thêm, tôi hứa đấy, nếu ông cho tôi dùng cái tràng kỉ nhỏ đằng kia."

Người Italia nghĩ một phút và rồi nói, "Thôi được." Người đàn bà co mình trên chiếc tràng kỉ còn người Italia lên giường. Nhưng chiếc tràng kỉ lại rất không thuận tiện và sau vài phút người đàn bà nhón chân đi về phía giường và gõ vào tay người Italia. "Này, thưa ông," bà ta nói, "tôi không biết ông và ông không biết tôi, nhưng cái tràng kỉ kia thì không thể ngủ tiếp được. Tôi có thể nằm ở đây, ngay cạnh giường được không?"

"Được thôi," người Italia nói, "dùng cạnh giường ấy."

Người đàn bà nằm xuống cạnh giường, nhưng sau vài phút bà ta cảm thấy rất lạnh. Lần nữa bà ta gõ vào người Italia.

"Này, thưa ông," bà ấy nói, "tôi không biết ông và ông không biết tôi, nhưng trời lạnh quá ở đây. Tôi có thể chui vào chăn với ông được không?"

"Được chứ," người Italia nói, "chui vào chăn đi."

Người đàn bà rúc vào chăn, nhưng gần gũi với thân thể đàn ông làm kích động và bà ta bắt đầu cảm thấy chút ít động dục. Bà ta lại gõ vào người Italia.

"Này, thưa ông," bà ta nói, "tôi không biết ông và ông không biết tôi, nhưng ta làm chút tiệc được không?"

Cầu tiết, người Italia ngồi bật dậy trên giường. "Này, thưa bà," ông ta la lên, "tôi không biết bà và bà không biết tôi. Vào giữa đêm này, chúng ta mời ai đi ăn tiệc?"

Nhưng đây là cách nó xảy ra: "Bạn không biết tôi, tôi không biết bạn." Nó chỉ là tình cờ. Nhu cầu có đó; mọi người cảm thấy đơn độc; họ cần ai đó làm đầy đơn độc của mình. Họ gọi nó là tình yêu. Họ biểu lộ tình yêu

bởi vì đó là cách duy nhất để móc vào người khác. Người khác cũng gọi nó là tình yêu bởi vì đó là cách duy nhất để móc vào bạn. Nhưng ai biết liệu đó là tình yêu hay không? Thực tế, yêu chỉ là trò chơi.

Vâng, có khả năng của tình yêu thực, nhưng điều đó xảy ra chỉ khi bạn không cần ai cả - đó là khó khăn. Điều đó cũng là cùng cách ngân hàng hoạt động đấy. Nếu bạn tới ngân hàng và bạn cần tiền, họ sẽ không cho bạn cái gì đâu. Nếu bạn không cần tiền, bạn có đủ rồi, họ sẽ tới bạn và họ bao giờ cũng sẽ sẵn sàng đưa bạn tiền. Khi bạn không cần, họ sẵn sàng đưa cho bạn; khi bạn cần, họ không sẵn sàng đưa cho bạn.

Khi bạn không cần người nào cả, khi bạn hoàn toàn đủ cho bản thân mình, khi bạn có thể một mình và cực kì hạnh phúc và cực lạc, thế thì yêu là có thể. Nhưng thế nữa, bạn cũng không thể chắc chắn được liệu tình yêu của *người khác* có là thực hay không - bạn có thể chắc chắn chỉ mỗi một điều thôi: liệu tình yêu của bạn có là thực hay không. Làm sao bạn có thể chắc chắn về người khác được? Nhưng thế thì lại không có nhu cầu.

Nỗi lo âu liên tục này về liệu tình yêu của người khác có thực hay không đơn giản chỉ ra một điều: rằng tình yêu của bạn là không thực. Bằng không, ai bận tâm? Sao lo nghĩ về điều đó? Cứ tận hưởng nó khi nó đang kéo dài, ở cùng nhau trong khi bạn có thể ở cùng nhau! Đó là hư cấu, nhưng bạn cần hư cấu.

Nietzsche hay nói rằng con người còn ở mức không thể sống được nếu thiếu dối trá. Con người không thể sống với chân lí được; chân lí sẽ là quá nhiều không mang được. Bạn cần dối trá, nói dối, theo cách tinh tế, để làm cho trơn tru hệ thống của bạn. Chúng là chất bôi trơn - bạn thấy người đàn bà, bạn nói, "Em đẹp thế! Anh

chưa bao giờ gặp người nào đẹp như thế." Đây chỉ là lời dối trá bôi trơn - bạn biết điều đó! Bạn đã nói cùng điều đó cho các đàn bà khác trước đây rồi, và bạn biết mình sẽ nói cùng điều đó cho những người đàn bà khác trong tương lai. Và người đàn bà cũng nói rằng bạn là người duy nhất đã từng làm cô ấy bị hấp dẫn. Đây toàn là dối trá. Đằng sau những lời dối trá này chẳng có gì ngoài nhu cầu. Bạn muốn người đàn bà này ở cùng với bạn để rót đầy lỗ hồng bên trong của bạn; bạn muốn tống vào sự trống rỗng bên trong đó bằng sự hiện diện của cô ấy. Cô ấy cũng muốn điều đó. Các bạn đang cố gắng dùng lẫn nhau như phương tiện.

Đó là lí do tại sao những người yêu, cái gọi là những người yêu, bao giờ cũng trong xung đột - bởi vì không ai muốn bị dùng, bởi vì khi bạn dùng một người thì người này trở thành đồ vật, bạn đã qui người đó thành món hàng. Và mọi đàn bà đều cảm thấy, sau khi làm tình với người đàn ông, một chút ít buồn rầu, bị lừa dối, bị lừa, bởi vì người đàn ông quay lưng và ngủ - kết thúc là hết!

Nhiều đàn bà đã nói với tôi rằng họ khóc sau khi người đàn ông đã làm tình với họ - bởi vì sau khi làm tình anh ta không còn quan tâm nữa. Mỗi quan tâm của anh ta chỉ dành cho một nhu cầu đặc biệt; thế rồi anh ta quay lưng và đi ngủ và anh ta thậm chí không bận tâm về điều đã xảy ra cho người đàn bà. Và đàn ông cũng cảm thấy bị lừa. Thế rồi, dần dần, bắt đầu nghi ngờ rằng người đàn bà yêu họ vì cái gì đó khác - vì tiền, quyền lực, an ninh. Mỗi quan tâm có thể là kinh tế, nhưng nó không phải là tình yêu.

Nhưng điều đó đúng. Đây là cách nó có thể là vậy; *duy nhất* đây là cách nó có thể vậy! Cách bạn hiện hữu,

sống gần như ngủ, đi trong trạng thái ngẩn ngơ, mộng du, đây là cách duy nhất nó có thể vậy. Nhưng đừng lo nghĩ về nó, liệu người đàn bà có yêu bạn thực hay không. Trong khi bạn đang ngủ bạn sẽ cần tình yêu của ai đó - cho dù nó là giả dối, bạn sẽ cần nó. Tận hưởng nó đi! Đừng tạo ra lo âu. Và cố gắng trở nên ngày một thức tỉnh hơn.

Một ngày nào đó khi bạn thực sự thức tỉnh bạn sẽ có khả năng yêu - nhưng thế thì bạn sẽ chắc chắn về mỗi tình yêu *của mình* thôi. Nhưng thế là đủ rồi! Ai bận tâm? Bởi vì ngay bây giờ bạn muốn dùng người khác; khi bạn thực sự phúc lạc theo cách riêng của mình, bạn không muốn dùng ai cả. Bạn đơn giản muốn chia sẻ. Bạn có nhiều thế, nhiều tới mức tuôn tràn ra, và bạn muốn ai đó chia sẻ nó. Và bạn sẽ cảm thấy cảm ơn rằng ai đó đã thực sự đón nhận. Kết thúc, đó là chỗ cuối của nó!

Ngay bây giờ, bạn lo nghĩ quá nhiều liệu người khác có yêu bạn không, thực sự yêu, bởi vì bạn không chắc chắn về tình yêu riêng của mình. Đó là một điều. Và bạn không chắc chắn về giá trị riêng của mình nữa. Bạn không thể tin được rằng ai đó có thể thực sự yêu bạn; bạn không thấy cái gì trong bản thân mình cả. Bạn không thể yêu được bản thân mình, làm sao ai đó khác có thể yêu bạn được? Điều đó dường như không thực, nó dường như không thể được.

Bạn có yêu bản thân mình không? Bạn thậm chí còn không hỏi câu hỏi này. Mọi người ghét bản thân mình, mọi người kết án bản thân mình - họ cứ kết án; họ cứ nghĩ rằng họ sa đoạ. Làm sao người khác yêu được bạn, một người sa đoạ thế. Không, chẳng ai có thể yêu bạn thực được - người khác cũng phải đang lừa phỉnh, lừa

dối; phải có lí do khác nào đó. Cô ấy phải theo đuổi cái gì đó khác; anh ấy phải theo đuổi cái gì đó khác.

Bạn biết cái sa đoạ, cái vô giá trị của mình - tình yêu dường như ở ngoài vấn đề này. Và khi người đàn bà nào đó tới và nói cô ấy yêu bạn thiết tha, bạn không thể tin được. Khi bạn đi tới người đàn bà và bạn nói bạn yêu cô ấy thiết tha, còn cô ấy ghét bản thân mình, làm sao cô ấy có thể tin được vào bạn? Chính việc tự ghét mình tạo ra lo âu.

Không có cách nào để chắc chắn về người khác. Trước hết chắc chắn về bản thân bạn đã. Và người chắc chắn được về bản thân mình thì chắc chắn được về toàn thế giới. Sự chắc chắn đạt tới cốt lõi bên trong nhất trở thành chắc chắn về mọi thứ mà bạn làm và mọi thứ xảy ra cho bạn. Lắng động, định tâm, tiếp đất, trong bản thân mình, bạn chưa bao giờ lo nghĩ về những điều như vậy. Bạn chấp nhận.

Nếu ai đó yêu bạn, bạn chấp nhận điều đó bởi vì bạn yêu bản thân mình. Bạn hạnh phúc với bản thân mình; ai đó khác hạnh phúc - tốt! Điều đó không đi vào đầu bạn; ai đó khác cũng tìm thấy ở bạn điều thú vị - tốt! Trong khi nó đang kéo dài, sống điều hư cấu một cách đẹp đẽ nhất có thể được - nó sẽ không kéo dài mãi mãi đâu.

Điều đó nữa cũng tạo ra vấn đề, Khi tình yêu kết thúc, bạn bắt đầu nghĩ nó là giả - đó là lí do tại sao nó đã đi tới chấm dứt. Không, không cần - không cần đâu. Nó có thể có thoáng nhìn nào đó về chân lí trong nó, nhưng bạn cả hai lại không có khả năng giữ chân lí đó. Bạn đã giết chết nó. Nó có đó và bạn đã sát hại nó. Bạn đã không có khả năng yêu. Bạn cần tình yêu, nhưng bạn lại không có khả năng về nó. Cho nên bạn gặp người

đàn bà hay đàn ông; mọi sự diễn ra rất tốt đẹp, rất trơn tru, đẹp đẽ như tưởng tượng - lúc ban đầu ấy. Khoảnh khắc bạn đã lắng đọng, mọi thứ bắt đầu lên men chua, cay đắng ra. Bạn càng lắng đọng, xung đột càng phát sinh. Điều đó giết chết tình yêu.

Như tôi thấy nó, mọi tình yêu lúc ban đầu đều có tia sáng trong nó, nhưng những người yêu phá huỷ điều đó. Họ nhảy vào tia sáng đó với tất cả những bóng tối bên trong của mình. Họ nhảy lên nó và họ phá huỷ nó. Khi nó bị phá huỷ họ nghĩ nó là giả. Họ đã giết chết nó! Nó không phải là giả - họ mới là giả. Tia sáng là thực, thật.

Cho nên đừng lo nghĩ về người khác; đừng lo nghĩ liệu tình yêu là thực hay không. Trong khi nó có đó, cứ tận hưởng nó. Cho dù nó là giấc mơ, thì mơ về nó cũng tốt. Và trở nên ngày một tỉnh táo và nhận biết để cho giấc ngủ bị vứt bỏ.

Khi bạn nhận biết, một loại tình yêu hoàn toàn khác sẽ nảy sinh trong trái tim bạn - điều tuyệt đối đúng, điều là một phần của vĩnh hằng. Nhưng điều đó không phải là nhu cầu, nó là xa xỉ phẩm.

Nếu ghen tuông, sở hữu, gắn bó, nhu cầu và mong đợi và ham muốn và ảo tưởng bị vứt bỏ, thì cái gì sẽ còn lại trong tình yêu của tôi? Có phải mọi thơ ca và đam mê của tôi đều là dối trá không? Những đau đớn tình yêu của tôi có liên quan nhiều tới đau đớn hơn là với tình yêu không? Tôi có học yêu được không?

Tình yêu không thể học được, nó không thể được trau dồi. Tình yêu trau dồi sẽ không là tình yêu chút

nào. Nó sẽ không là hoa hồng thực, nó sẽ là hoa nhựa thôi. Khi bạn học cái gì đó, điều đó nghĩa là cái gì đó tới từ bên ngoài; nó không phải là sự trưởng thành bên trong. Và tình yêu phải là sự trưởng thành bên trong của bạn nếu nó là chân thực và thực.

Tình yêu không phải là việc học mà là trưởng thành. Tất cả mọi điều cần thiết về phần bạn không phải là học cách yêu, mà là gỡ bỏ cách không yêu. Rào cản phải được dỡ bỏ, chướng ngại phải bị phá huỷ - thế thì tình yêu là bản thể tự nhiên, tự phát của bạn. Một khi chướng ngại đã được loại bỏ, tảng đá đã bị vứt đi, luồng chảy bắt đầu. Nó đã có đó rồi - bị giấu kín đằng sau nhiều tảng đá, nhưng dòng suối thì đã có đó rồi. Nó là chính bản thể của bạn.

Nó là món quà, nhưng không phải là cái gì đó sẽ xảy ra trong tương lai; nó là món quà đã xảy ra cùng việc sinh của bạn. Hiện hữu là yêu đấy. Có khả năng thờ là đủ để có khả năng yêu. Yêu giống như việc thờ vậy. Thờ dành cho thân thể vật lí, yêu dành cho bản thể tâm linh. Không có thờ, thân thể chết; không có tình yêu, linh hồn chết.

Cho nên điều đầu tiên cần ghi nhớ: Nó không phải là cái gì đó bạn có thể học được. Và nếu bạn học bạn sẽ bỏ lỡ toàn thể vấn đề; bạn sẽ học cái gì đó khác nhân danh tình yêu. Nó sẽ là rơm, giả. Và đồng tiền giả có thể trông giống như đồng tiền thật; nếu bạn không biết cái thật, cái giả có thể cứ lừa dối bạn. Chỉ bằng việc biết cái thực, bạn mới có khả năng thấy sự phân biệt giữa cái giả và cái thực.

Và tất cả những cái này đều là chướng ngại: ghen tuông, sở hữu, gắn bó, trông đợi, ham muốn... Và nỗi sợ của bạn là đúng: "Nếu tất cả những cái này biến mất, cái

gì sẽ còn lại từ tình yêu của tôi?" Chẳng cái gì sẽ còn lại từ tình yêu của bạn. *Tình yêu* sẽ còn lại... nhưng tình yêu không có liên quan gì tới cái "tôi" hay "bạn." Thực tế, khi tất cả sở hữu, tất cả ghen tuông, tất cả trông đợi đều biến mất, tình yêu không biến mất - *bạn* biến mất, bản ngã biến mất. Những điều này là cái bóng của bản ngã.

Không phải tình yêu là ghen tuông đâu. Theo dõi, nhìn, lại quan sát. Khi bạn cảm thấy ghen tuông, đây không phải là tình yêu cảm thấy ghen tuông đâu; tình yêu chưa bao giờ biết gì tới ghen tuông cả. Cũng như mặt trời chưa bao giờ biết gì tới bóng tối, tình yêu chưa bao giờ biết gì tới ghen tuông. Chính bản ngã mới cảm thấy đau, chính bản ngã mới cảm thấy cạnh tranh, trong tranh đấu thường xuyên. Chính bản ngã mới tham vọng và muốn cao hơn người khác, muốn là ai đó đặc biệt. Chính bản ngã mới bắt đầu cảm thấy ghen tuông, sở hữu - bởi vì bản ngã có thể tồn tại được chỉ với sở hữu.

Bạn càng sở hữu nhiều, bản ngã càng được làm mạnh thêm; không sở hữu gì, bản ngã không thể tồn tại được. Nó học theo sở hữu, nó phụ thuộc vào sở hữu. Cho nên nếu bạn có nhiều tiền, nhiều quyền lực, nhiều danh tiếng, đàn bà đẹp, đàn ông đẹp, con cái đẹp, thì bản ngã cảm thấy được nuôi dưỡng nhiều lắm. Khi sở hữu biến mất, khi bạn không sở hữu cái gì cả, bạn sẽ không tìm thấy bản ngã bên trong. Sẽ không có ai có thể nói "tôi."

Và nếu bạn nghĩ *đây* là tình yêu của bạn, thế thì chắc chắn tình yêu của bạn cũng sẽ biến mất. Tình yêu của bạn không thực là tình yêu đâu. Nó là ghen tuông, sở hữu, thù hận, giận dữ, bạo hành; nó là nghìn lẻ một thứ ngoại trừ tình yêu. Nó đeo mặt nạ là tình yêu - bởi

vì tất cả những điều này đều xấu tới mức chúng không thể tồn tại được nếu thiếu mặt nạ.

Một chuyện ngụ ngôn cổ:

Thế giới được tạo ra, và Thượng đế mọi ngày đều gửi những điều mới tới thế giới. Một hôm ngài gửi các cô Đẹp và Xấu tới thế giới. Đó là cuộc hành trình dài từ thiên đàng tới địa đàng - khoảnh khắc họ tới lúc đó đã là sáng sớm, mặt trời đã lên. Họ tiếp đất gần cái hồ và cả hai quyết định tắm cái đã bởi vì toàn thể thân thể, quần áo đều đầy bụi bặm.

Không biết cách thức của thế giới - họ còn mới thế - họ cởi quần áo ra; hoàn toàn trần truồng, họ nhảy xuống nước lạnh của hồ. Mặt trời lên, mọi người bắt đầu tới. Xấu giở thủ đoạn - khi Đẹp bơi ra xa giữa hồ, Xấu trèo lên bờ, đeo đồ trang sức của Đẹp vào, và trốn mất. Vào lúc Đẹp trở nên nhận biết rằng "Mọi người đang tới rồi mà mình lại trần truồng," và cô ta nhìn quanh... quần áo của cô ấy mất rồi! Xấu chuồn đi rồi còn Đẹp đang đứng trần truồng trong ánh mặt trời, và đám đông đang tới gần hơn. Chẳng tìm ra cách nào, cô ta mặc quần áo của Xấu và đi tìm Xấu để cho họ có thể đổi lại quần áo.

Câu chuyện kể rằng cô ấy vẫn còn đang tìm... nhưng Xấu lại tinh ranh và cứ trốn hoài. Xấu vẫn mặc quần áo của Đẹp, đeo mặt nạ là Đẹp, còn Đẹp đang đi trong quần áo của Xấu.

Đó là một câu chuyện ngụ ngôn cực kì hay.

Tất cả những thứ này đều xấu tới mức bạn không thể dung thứ ở cùng với chúng được cho dù chỉ một khoảnh khắc nếu bạn thấy thực tại của chúng. Cho nên chúng không cho phép bạn thấy thực tại. Ghen tuông

giả vờ là tình yêu, sở hữu tạo ra mặt nạ tình yêu... và thế thì bạn thấy thoải mái.

Bạn không lừa được ai khác ngoài bản thân mình. Những điều này không phải là tình yêu. Cho nên điều bạn biết là tình yêu, điều bạn đã biết cho tới bây giờ là tình yêu, sẽ biết mất. Nó chẳng có thơ ca gì trong nó cả. Vâng, đam mê có đó - nhưng đam mê là trạng thái cuồng nhiệt, đam mê là trạng thái vô ý thức. Đam mê không mang tính thơ ca. Thơ ca chỉ được biết tới bởi chữ phạt - thơ ca của cuộc sống, thơ ca của sự tồn tại.

Kích động, sôi sục, không phải là cực lạc. Chúng có vẻ giống, đây mới là vấn đề. Trong cuộc sống nhiều thứ trông giống nhau và sự khác biệt rất tinh vi và tế nhị và vi tế. Kích động có thể trông giống cực lạc - nó không phải vậy, bởi vì cực lạc về cơ bản là điềm tĩnh. Đam mê thì nóng. Tình yêu mát mẻ, không lạnh mà mát mẻ. Hận thù thì lạnh lẽo. Đam mê, thèm khát là nóng. Tình yêu đích xác ở giữa. Nó mát mẻ - không lạnh không nóng. Nó là trạng thái của yên bình vô cùng, bình thản, chân thành, im lặng. Và từ im lặng đó là thơ ca, từ im lặng đó là bài ca, từ im lặng đó nảy sinh điệu vũ của bản thể bạn.

Điều bạn gọi là thơ ca và đam mê thì không là gì ngoài đối trá - với cái mẽ ngoài đẹp đẽ. Trong số một trăm nhà thơ của bạn, chín mươi chín người không thực là nhà thơ mà chỉ là người trong trạng thái rối loạn, xúc động, đam mê, thèm khát, dâm dục, nhục dục. Chỉ một người trong số một trăm nhà thơ của bạn mới là nhà thơ thực.

Và nhà thơ thực có thể chẳng bao giờ soạn ra bài thơ nào, bởi vì toàn thể bản thể người đó là thơ ca rồi. Cách người đó bước, cách người đó ngồi, cách người đó

ăn, cách người đó ngủ - tất cả đều là thơ ca. Người đó tồn tại như thơ ca. Người đó có thể sáng tác thơ, người đó có thể không sáng tác thơ, điều đó không liên quan.

Nhưng điều bạn gọi là thơ ca thì lại không là gì ngoài cách diễn đạt của cơn sốt của bạn, của trạng thái tâm thức nóng bỏng của bạn. Nó là trạng thái không lạnh mạnh. Đam mê là không lạnh mạnh, mù quáng, vô ý thức - bởi vì nó cho bạn cảm giác cứ dường như nó là tình yêu.

Tình yêu là có thể chỉ khi thiên đã xảy ra. Nếu bạn không biết cách định tâm trong bản thể mình, nếu bạn không biết cách nghỉ ngơi và thanh thoi trong bản thể mình, nếu bạn không biết cách hoàn toàn một mình và phúc lạc, thì bạn sẽ không bao giờ biết tình yêu là gì.

Tình yêu có vẻ như thân thuộc, nhưng bắt đầu trong trạng thái cô đơn sâu sắc. Tình yêu bày tỏ như việc quan hệ, nhưng cội nguồn của tình yêu lại không ở trong việc quan hệ; cội nguồn của tình yêu là trong thiên. Khi bạn tuyệt đối hạnh phúc trong tính một mình của mình - khi bạn không cần người khác chút nào, khi người khác không phải là nhu cầu - thế thì bạn có khả năng của tình yêu. Nếu người khác là nhu cầu của bạn, bạn chỉ có thể khai thác, thao túng, chi phối, nhưng bạn không thể yêu được.

Bởi vì bạn phụ thuộc vào người khác, nên sở hữu nảy sinh - từ nỗi sợ. "Ai biết được? Người ấy cùng mình hôm nay; ngày mai người ấy có thể không cùng mình nữa. Ai biết được về khoảnh khắc tiếp đây?" Người đàn bà của bạn có thể bỏ bạn, con bạn có thể lớn lên và ra đi, chồng bạn có thể bỏ bạn mà đi. Ai biết được về khoảnh khắc tiếp? Từ nỗi sợ đó về tương lai mà bạn trở

nên rất sở hữu. Bạn tạo ra tù túng quanh người bạn nghĩ bạn yêu.

Nhưng tình yêu không thể tạo ra nhà tù được - và nếu tình yêu tạo ra nhà tù, thế thì chẳng cái gì được để lại cho hận thù làm. Tình yêu đem tới tự do, tình yêu cho tự do. Nó là không sở hữu. Nhưng điều đó là có thể chỉ nếu bạn đã biết phẩm chất khác toàn bộ của tình yêu, không phải là nhu cầu mà là chia sẻ.

Tình yêu là việc chia sẻ của niềm vui tuôn trào. Bạn quá tràn đầy niềm vui; bạn không thể chứa được nó, bạn phải chia sẻ nó. Thế thì có thơ ca và thế thì có cái gì đó cực kì đẹp không phải của thế giới này, mà là cái gì đó tới từ cõi bên kia. Tình yêu này không thể được học, nhưng chương ngại có thể được vứt bỏ.

Nhiều lần tôi nói học nghệ thuật của tình yêu, nhưng điều tôi thực sự ngụ ý là: Học nghệ thuật loại bỏ tất cả những cái cản trở tình yêu. Nó là quá trình phủ định. Nó giống như đào giếng: Bạn cứ loại bỏ đi nhiều tầng đất, đá, đá tảng, và thế rồi bỗng nhiên có nước. Nước bao giờ cũng có đó rồi; nó là dòng chảy ngầm. Bây giờ bạn đã loại bỏ đi tất cả rào chắn, nước sẵn có đây. Tình yêu cũng thế: Tình yêu là dòng chảy ngầm của bản thể bạn. Nó đã tuôn chảy rồi, nhưng có nhiều tầng đá, nhiều tầng đất cần phải bị loại bỏ.

Đó là điều tôi ngụ ý khi tôi nói học nghệ thuật của tình yêu. Nó thực sự không phải là học yêu mà là tháo dỡ cách thức không yêu.

Đâu là khác biệt giữa việc thích và việc yêu, thích và yêu? Và cũng vậy, đâu là khác biệt giữa tình yêu bình thường và tình yêu tâm linh?

Có khác biệt lớn giữa việc thích và việc yêu. Thích không có cam kết trong nó, yêu là cam kết. Đó là lí do tại sao mọi người không nói nhiều về yêu. Thực tế mọi người đã bắt đầu nói về tình yêu trong những hoàn cảnh không cần tới cam kết. Chẳng hạn, ai đó nói, "Tôi yêu kem." Bây giờ làm sao bạn có thể yêu kem được? Bạn có thể thích, bạn không thể yêu được. Và ai đó nói, "Tôi yêu con chó của tôi, tôi yêu chiếc xe ô tô của tôi, tôi yêu cái này cái nọ."

Thực tế mọi người đều rất sợ nói với một người "Tôi yêu bạn."

Tôi đã nghe: Một người đàn ông đang tán tỉnh một cô gái, trong nhiều tháng liền. Và cô gái này tất nhiên chờ đợi, chờ đợi - họ thậm chí đã làm tình nhưng người đàn ông này lại không nói với cô ấy, "Anh yêu em."

Thấy sự khác biệt đi - thời cổ đại, mọi người hay "rơi vào tình yêu." Bây giờ mọi người "làm tình." Bạn thấy khác biệt không? Rơi vào tình yêu là bị tràn ngập bởi tình yêu; nó thụ động. Làm tình là gần như tràn tục, gần như phá huỷ cái đẹp của nó. Nó là tích cực, cứ dường như bạn *đang làm* cái gì đó; bạn thao túng và điều khiển. Bây giờ mọi người đã đổi ngôn ngữ - thay vì dùng 'rơi vào tình yêu' họ dùng "làm tình."

Và người đàn ông này đã làm tình với người đàn bà này, nhưng anh ta đã không nói lấy một lần, "Anh yêu em." Còn người đàn bà cứ chờ đợi và chờ đợi và chờ đợi.

Một hôm anh ta gọi điện thoại và anh ta nói, "Anh đã nghĩ đi nghĩ lại việc nói điều đó với em. Đường như bây giờ thời gian cho nó đã tới. Anh phải nói điều đó; bây giờ anh không thể giữ nó được thêm nữa." Và người đàn bà xúc động, và cô ấy trở thành chỉ là cái tai - vì điều này cô ấy đã chờ đợi. Và cô ấy nói, "Anh nói điều đó đi! Anh nói điều đó đi!" Và người đàn ông nói, "Anh phải nói điều đó, bây giờ anh không thể giữ được nó thêm nữa: anh thực sự thích em nhiều lắm."

Mọi người đang nói với nhau, "Anh thích em" hay "Em thích anh." Sao họ không nói "Anh yêu em" hay "Em yêu anh"? Bởi vì tình yêu là cam kết, tham dự, mạo hiểm, trách nhiệm. Thích chỉ là tạm thời - tôi có thể thích bạn, và tôi có thể không thích bạn vào ngày mai; chẳng có mạo hiểm gì trong nó. Khi bạn nói với một người, "Tôi yêu bạn," bạn nhận mạo hiểm. Bạn đang nói, "Tôi yêu bạn: tôi sẽ còn yêu bạn, tôi sẽ yêu bạn cả ngày mai nữa. Bạn có thể phụ thuộc vào tôi, đây là lời hứa."

Yêu là hứa hẹn, thích chẳng liên quan gì tới bất kỳ hứa hẹn nào. Khi bạn nói với một người, "Tôi thích bạn," bạn nói điều gì đó về *bạn*, không về người này. Bạn nói, "Đây là cách tôi đang hiện hữu, tôi thích bạn. Tôi thích kem nữa, và tôi thích chiếc xe của tôi nữa. Theo cùng cách này, tôi thích bạn." Bạn đang nói điều gì đó về bạn.

Khi bạn nói với một người "Tôi yêu bạn," bạn đang nói điều gì đó về người này, không về bạn. Bạn đang nói, "Bạn đáng yêu lắm." Mũi tên đang trở vào người khác. Và thế thì có nguy hiểm - bạn đang đưa ra lời hứa. Tình yêu có phẩm chất của hứa hẹn trong nó, và cam kết, và tham dự. Và tình yêu có cái gì đó của vĩnh hằng

trong nó. Thích là tạm thời; thích là không mạo hiểm, không có trách nhiệm.

Bạn hỏi tôi: *Đâu là khác biệt giữa việc thích và việc yêu, thích và yêu? Và cũng vậy, đâu là khác biệt giữa tình yêu bình thường và tình yêu tâm linh?*

Thích và yêu là khác nhau, nhưng không có khác biệt giữa tình yêu bình thường và tình yêu tâm linh. Tình yêu là tâm linh. Tôi chưa bao giờ bắt gặp tình yêu bình thường; thứ bình thường là thích. Yêu chưa bao giờ bình thường cả - nó không thể thế được, nó mang bản chất phi thường. Nó không phải là của thế giới này.

Khi bạn nói với người đàn bà hay đàn ông, "Anh yêu em" hay "Em yêu anh," bạn đơn giản nói, "Anh không thể bị lừa dối bởi thân thể em, anh đã thấy em. Thân thể em có thể già đi nhưng anh đã thấy em, em là phi thân thể. Anh đã thấy cốt lõi bên trong nhất của em, cốt lõi đó là điều thiêng liêng." Thích là ở bề mặt. Yêu thấm vào và đi tới chính cốt lõi của con người, chạm tới chính linh hồn của con người.

Không tình yêu nào là bình thường cả. Tình yêu không thể bình thường được, bằng không nó không phải là tình yêu đâu. Tình yêu chưa bao giờ bình thường, tình yêu bao giờ cũng phi thường, bao giờ cũng tâm linh. Đó là khác biệt giữa thích và yêu: thích là vật chất, yêu là tâm linh.

Thầy làm lẫn lộn tôi khi thầy nói về khác biệt giữa yêu và thích. Thầy nói yêu là cam kết, nhưng tôi nghĩ cam kết là loại gắn bó khác. Có nhiều người tôi yêu nhưng tôi không cảm thấy cam kết với họ.

Làm sao tôi có thể dự đoán liệu tôi sẽ yêu họ vào ngày mai?

Câu hỏi này có ý nghĩa đây. Bạn sẽ phải rất, rất hiểu biết, bởi vì nó là tinh tế và phức tạp nữa.

Khi tôi nói rằng tình yêu là cam kết, tôi ngụ ý điều gì bởi nó? Tôi không ngụ ý rằng bạn phải hứa hẹn vì ngày mai, nhưng việc hứa có đó rồi. Bạn không phải hứa hẹn, nhưng hứa hẹn có đó rồi. Đây là sự phức tạp và tinh tế của nó. Bạn không nói, "Anh sẽ yêu em ngày mai nữa" - nhưng trong khoảnh khắc đó của tình yêu lời hứa có đó, hoàn toàn hiện diện. Nó không cần diễn đạt.

Khi bạn yêu một người bạn không thể tưởng tượng được điều ngược lại; bạn không thể nghĩ được rằng bạn sẽ không yêu người này một ngày nào đó; điều đó là không thể được, điều đó không phải là một phần của tình yêu. Và tôi không nói rằng bạn sẽ không có khả năng thoát ra khỏi chuyện tình. Bạn có thể thoát ra, bạn có thể không thoát ra; điều đó không phải là vấn đề. Nhưng khi bạn đang trong khoảnh khắc tình yêu, khi năng lượng đang tuôn chảy giữa hai người, có cây cầu, cây cầu vàng, và họ được bắc cầu qua nó. Điều đó đơn giản không xảy ra: Tâm trí không thể quan niệm và lĩnh hội được rằng sẽ có lúc mà bạn sẽ không sống cùng người này và người này sẽ không sống cùng bạn. Đây là cam kết. Không phải bạn nói nhiều, không phải bạn đi ra toà và đưa ra tuyên bố chính thức: "Anh sẽ vẫn còn mãi mãi với em." Thực tế, đưa ra tuyên bố chính thức đó đơn giản chỉ ra không có tình yêu; bạn cần một dàn xếp pháp lí. Nếu cam kết có đó, không cần bất kì dàn xếp pháp lí nào.

Hôn nhân được cần tới bởi vì tình yêu bị mất. Nếu tình yêu có đó một cách sâu sắc, hôn nhân sẽ không được cần tới. Phỏng có ích gì mà làm hôn nhân? Điều đó cũng giống như gắn chân vào rân, hay vẽ mũi đỏ cho đỏ. Nó là không cần thiết. Sao phải ra toà? Phải có nỗi sợ nào đó bên trong bạn rằng tình yêu là không toàn bộ.

Ngay cả khi trong tình yêu sâu sắc bạn vẫn nghĩ về khả năng rằng ngày mai bạn có thể xa rời người đàn bà này. Người đàn bà cũng nghĩ, "Ai mà biết được? Ngày mai người đàn ông này có thể xa rời mình. Tốt hơn cả là ra toà. Trước hết hãy để nó thành hợp pháp, thế rồi người ta có thể chắc chắn." Nhưng điều đó chứng tỏ cái gì? Nó đơn giản chỉ ra rằng tình yêu là không toàn bộ. Bằng không, tình yêu toàn bộ có phẩm chất của cam kết theo cách riêng của nó. Cam kết không cần phải được mang ra cho nó, đó là phẩm chất cố hữu của nó.

Và khi bạn đang trong tình yêu, nó tới với bạn một cách tự nhiên, không phải là bạn vạch kế hoạch. Cảm giác này tới một cách tự nhiên và đôi khi thành lời nữa: "Anh sẽ yêu em mãi mãi." Đây là chiều sâu của khoảnh khắc *này*. Nó không nói gì về ngày mai cả, nhớ lấy. Nó không phải là hứa hẹn. Nó chỉ là chiều sâu và tính toàn bộ của tình yêu đã đi tới mức nó tự động tới với bạn để nói, "Anh sẽ yêu em mãi mãi. Ngay cả cái chết cũng sẽ không thể chia rẽ được chúng ta." Đây là cảm giác về tình yêu toàn bộ.

Và để tôi nhắc lại lần nữa - điều đó không có nghĩa là ngày mai bạn sẽ vẫn cùng nhau đâu. Ai biết được? Điều đó không phải là vấn đề chút nào. Ngày mai sẽ chăm nom tới bản thân nó. Ngày mai chưa bao giờ đi vào tâm trí đang trong tình yêu. Ngày mai không được

ngĩ tới chút nào; tương lai biến mất, khoảnh khắc này trở thành vĩnh hằng. Đây là cam kết.

Và khi ngày mai... có thể bạn sẽ không cùng nhau nữa, nhưng bạn không phản bội. Bạn không lừa dối, bạn không lừa bịp. Bạn sẽ cảm thấy buồn về điều đó, bạn sẽ cảm thấy tiếc nuối về nó, nhưng bạn phải chia tay. Và tôi không nói rằng điều đó phải xảy ra - nó có thể không xảy ra chứ. Điều đó tùy thuộc vào cả nghìn lẻ một thứ.

Cuộc sống không phụ thuộc chỉ vào tình yêu của bạn. Nếu nó mà phụ thuộc chỉ vào tình yêu của bạn thế thì bạn sẽ sống mãi mãi. Nhưng cuộc sống phụ thuộc và cả nghìn lẻ một thứ. Tình yêu có cảm giác rằng "Chúng ta sẽ sống cùng nhau mãi mãi," nhưng tình yêu không là toàn thể cuộc sống. Khi nó có đó, nó mãnh liệt thế, người ta bị say với nó. Nhưng thế rồi lại có cả nghìn lẻ một thứ, đôi khi toàn những điều nhỏ bé.

Bạn có thể rơi vào tình yêu với một người đàn ông, và trong khoảnh khắc đó bạn sẵn sàng lên giường với anh ta - và bạn có thể nói như vậy, và bạn không lừa dối. Bạn hoàn toàn đúng và chân thực và bạn nói, "Nếu em phải xuống địa ngục với anh, em cũng sẽ đi!" - và tôi nói lại, bạn đúng, bạn không nói cái gì khác.

Nhưng ngày mai, sống với người đàn ông đó, những điều nhỏ bé - nhà tắm bần có thể quấy rối chuyện tình của bạn. Địa ngục ở quá xa, không có nhu cầu đi xa thế - chỉ nhà tắm bần thôi! Hay chỉ một thói quen nhỏ: người đàn ông này ngáy trong đêm và làm bạn phát rồ. Và bạn đã sẵn sàng đi tới địa ngục đấy, và điều đó là thật, nó đích thực vào khoảnh khắc đó. Nó không phải là giả, bạn đã không có ý tưởng khác - nhưng người đàn ông này ngáy trong đêm, hay hơi thở của anh ta có mùi

như địa ngục, hay anh ta thở hôi và khi anh ta hôn bạn, bạn cảm thấy mình bị tra tấn.

Chỉ những điều nhỏ bé thôi, những điều rất nhỏ bé; người ta chưa bao giờ nghĩ về chúng khi người ta đang trong yêu. Ai bận tâm về buồng tắm, và ai nghĩ tới ngáy? Nhưng khi bạn sống cùng một người thì cả nghìn lẻ một thứ tham gia vào, bất kì điều gì nhỏ bé cũng có thể trở thành tảng đá và có thể phá huỷ bông hoa của tình yêu.

Cho nên tôi không nói rằng cam kết có hứa hẹn gì trong nó. Tôi đơn giản nói rằng *khoảnh khắc của tình yêu* là khoảnh khắc của cam kết. Bạn hoàn toàn trong nó, nó mang tính quyết định thế. Và một cách tự nhiên, từ khoảnh khắc này, khoảnh khắc tiếp sẽ tới, cho nên có mọi khả năng rằng bạn có thể ở cùng nhau. Từ hôm nay, ngày mai sẽ được sinh ra. Nó sẽ không tới từ trời xanh, nó sẽ phát triển từ hôm nay. Nếu hôm nay đã là của tình yêu lớn lao, ngày mai cũng sẽ mang cùng tình yêu đó. Nó sẽ là sự liên tục. Cho nên có mọi khả năng rằng bạn có thể yêu - nhưng nó bao giờ cũng có thể thôi. Và tình yêu hiểu điều đó.

Và nếu một ngày nào đó bạn bỏ người đàn bà của mình hay người đàn bà của bạn bỏ bạn, bạn sẽ không bắt đầu mắng cô ấy, "Em ngụ ý gì bây giờ? Em đã nói với anh hôm nọ rằng 'Em bao giờ và bao giờ cũng sẽ sống với anh.' Bây giờ thì sao? Sao em lại ra đi?" Nếu bạn yêu, nếu bạn đã biết tình yêu, bạn sẽ hiểu. Tình yêu có phẩm chất đó của cam kết.

Tình yêu là bí ẩn. Khi nó có đó, mọi thứ có vẻ trên thiên đường. Khi nó qua đi, mọi thứ có vẻ đơn giản nhạt nhẽo, vô nghĩa. Bạn có thể đã không sống nếu thiếu

người đàn bà này, còn bây giờ bạn không thể sống cùng người đàn bà này. Và cả hai đều là trạng thái đích thực.

Bạn hỏi, "*Thầy làm lẫn lộn tôi khi thầy nói về khác biệt giữa yêu và thích. Thầy nói yêu là cam kết, nhưng tôi nghĩ cam kết là loại gắn bó khác.*"

Nghĩa cam kết của tôi và nghĩa cam kết của bạn là khác nhau. Nghĩa của bạn là có tính luật pháp, nghĩa của tôi là không có tính luật pháp. Tôi đơn giản mô tả cho bạn phẩm chất của tình yêu, điều xảy ra khi bạn bị bao quanh trong nó: Cam kết xảy ra. Cam kết không tạo ra tình yêu, tình yêu tạo ra nó. Tình yêu đi trước, cam kết theo sau nó. Nếu một ngày nào đó tình yêu biến mất, cam kết đó cũng sẽ biến mất; nó là cái bóng.

Khi tình yêu qua đi, đừng nói về cam kết nữa; thế thì bạn ngu xuẩn. Nó là cái bóng của tình yêu. Nó bao giờ cũng tới cùng tình yêu. Và nếu tình yêu không còn nữa, nó đi - nó biến mất. Bạn không lải nhải mãi về cam kết đó: "Thế cam kết thì sao?" Không còn cam kết nếu tình yêu không có đó. Tình yêu là cam kết! Tình yêu mất, mọi cam kết cũng mất. Đây là nghĩa của tôi.

Và tôi hiểu nghĩa của bạn. Nghĩa của bạn là: Khi tình yêu mất rồi, thế cam kết thì sao? Đó là nghĩa của bạn. Bạn muốn cam kết vẫn tiếp tục khi tình yêu qua rồi và tình yêu không còn nữa. Nghĩa của bạn về cam kết là mang tính pháp luật.

Bao giờ cũng nhớ, khi bạn đang nghe tôi, hãy cố gắng theo nghĩa của tôi. Điều đó khó, nhưng bạn phải cố gắng thôi. Trong chính cố gắng đó bạn sẽ thoát ra khỏi nghĩa của mình. Dần dần cửa sổ sẽ mở ra và bạn sẽ có khả năng thấy điều tôi ngụ ý. Bằng không, sẽ có lẫn lộn: tôi nói điều gì đó, bạn nghe điều gì đó khác.

Ngay cả đôi khi cảm giác giống như yêu nảy sinh trong trái tim tôi, lập tức khoảnh khắc tiếp tôi bắt đầu cảm thấy đây không phải là tình yêu, đây không phải là tình yêu chút nào. Nó là tất cả mọi thèm khát ẩn kín của tôi về dục và tất cả những cái đó.

Vậy cái gì sai trong đó nào? Tình yêu phải nảy sinh ra từ thèm khát. Nếu bạn né tránh thèm khát, bạn sẽ né tránh toàn thể khả năng của bản thân tình yêu. Tình yêu không phải là thèm khát, đúng; nhưng tình yêu lại không có nếu thiếu thèm khát - điều đó nữa cũng đúng. Tình yêu cao hơn thèm khát, đúng, nhưng nếu bạn phá huỷ thèm khát hoàn toàn, bạn cũng phá huỷ chính khả năng của việc hoa mọc ra từ bùn. Tình yêu là hoa sen, thèm khát là bùn mà hoa sen mọc ra từ đó.

Nhớ điều đó; bằng không bạn sẽ chẳng bao giờ đạt tới được tình yêu. Nhiều nhất, bạn có thể giả vờ rằng bạn đã siêu việt lên trên thèm khát. Bởi vì không có tình yêu, không ai có thể siêu việt được lên trên thèm khát; bạn có thể kìm nén nó. Bị kìm nén, nó trở nên độc hại hơn. Nó lan toả trong toàn thể hệ thống của bạn, nó trở thành độc, nó phá huỷ bạn. Thèm khát được biến đổi thành tình yêu cho bạn niềm vinh quang, sự rạng ngời. Bạn bắt đầu cảm thấy nhẹ nhàng, dường như bạn có thể bay được. Bạn bắt đầu có đôi cánh. Với thèm khát bị kìm nén bạn trở nên nặng nề, dường như bạn mang vật nặng, dường như hòn đá lớn đang treo quanh cổ bạn. Với thèm khát bị kìm nén, bạn mất đi tất cả mọi cơ hội bay trên bầu trời. Với thèm khát được biến đổi thành tình yêu, bạn đã trải qua phép thử của sự tồn tại.

Bạn đã được trao cho chất liệu thô để làm việc, để mang tính sáng tạo. Thèm khát là chất liệu thô.

Tôi đã nghe...

Berkowitz và Michaelson, không chỉ là đối tác kinh doanh mà còn là bạn đời, đã làm ra một hiệp ước: Bất kì người nào chết trước cũng sẽ quay lại và kể cho người kia thiên đường như thế nào.

Sáu tháng sau, Berkowitz chết. Ông ta là người rất đạo đức, gần như thánh nhân, một người khát khe về đạo đức, người chưa bao giờ làm điều gì sai cả, người bao giờ cũng vẫn còn sợ hãi thèm khát và dục.

Và Michaelson đợi người bạn thiên thân thiết đã ra đi ra dấu hiệu rằng ông ta đã quay lại trái đất. Michaelson để thời gian trôi qua một cách nôn nóng cứ hi vọng và háo hức chờ đợi một thông điệp từ Berkowitz.

Thế rồi một năm sau ngày ông ấy chết, Berkowitz nói với Michaelson. Lúc đó đã muộn về đêm rồi; Michaelson đang trong giường.

"Michaelson, Michaelson," tiếng nói âm vang.

"Cậu đây à, Berkowitz?"

"Ừ."

"Chỗ cậu đang ở giống thế nào?"

"Chúng tớ ăn sáng và rồi chúng tớ làm tình, rồi chúng tớ ăn trưa và chúng tớ làm tình, chúng tớ ăn tối và rồi chúng tớ làm tình."

"Thiên đường giống thế à?" Michaelson hỏi.

"Ai nói gì về thiên đường đâu?" Berkowitz nói. "Tớ đang ở Wiscosin, và tớ là con bò đực."

Nhớ, điều này xảy ra cho những người kìm nén dục. Chẳng cái gì khác có thể xảy ra bởi vì toàn thể năng lượng bị kìm nén đó trở thành tải trọng và kéo bạn xuống. Bạn đi xuống những giai đoạn thấp hơn của bản thể.

Nếu tình yêu nảy sinh từ thèm khát, bạn bắt đầu vươn lên hướng tới bản thể cao hơn. Cho nên nhớ lấy - điều bạn muốn trở thành, vị phật hay con bò đực, là tùy thuộc vào bạn. Nếu bạn muốn trở thành vị phật, thế thì đừng sợ dục. Đi vào trong nó, biết rõ nó, trở nên ngày một tinh táo về nó. Chu đáo vào; nó là năng lượng cực kì có giá trị. Làm nó thành thiên và biến đổi nó, dần dần, thành tình yêu. Nó là chất liệu thô, giống như kim cương thô. Bạn phải cưa cắt nó, mài giũa nó; thế thì nó trở nên cực kì có giá trị. Nếu ai đó cho bạn một viên kim cương chưa đeo gọt, sần sùi, chưa đánh bóng, bạn thậm chí có thể không nhận ra rằng nó là viên kim cương. Ngay cả viên Kohinoor trong trạng thái thô thiên của nó cũng vô giá trị.

Thèm khát là viên Kohinoor; nó phải được mài giũa, nó phải được hiểu.

Người hỏi này dường như sợ hãi và đối kháng: "Nó là tất cả mọi thèm khát ẩn kín của tôi về dục và tất cả những cái đó." Có sự kết án trong đó. Chẳng có gì sai cả; con người là con vật có dục tính. Đó là cách chúng ta đang vậy. Đó là cách cuộc sống ngụ ý chúng ta vậy. Đó là cách chúng ta đã tìm ra bản thân mình ở đây. Đi vào trong nó đi. Không đi, bạn sẽ chẳng bao giờ có khả năng biến đổi nó. Tôi không nói vì ham mê đơn thuần. Tôi nói đi vào trong nó với năng lượng thiên, sâu sắc để

hiều nó là gì. Nó phải là cái gì đó cực kì có giá trị bởi vì bạn đã bắt nguồn từ nó, bởi vì toàn thể sự tồn tại tận hưởng nó, bởi vì toàn thể sự tồn tại đều mang tính dục.

Dục là cách Thượng đế đã chọn để hiện hữu trong thế giới, mặc dù điều người Ki tô giáo cứ nói, rằng Jesus được sinh ra từ người đàn bà đồng trinh - tất cả đều ngu xuẩn. Họ giả vờ rằng dục không tham dự vào việc sinh của Jesus. Họ sợ dục tới mức họ bịa ra những câu chuyện ngu xuẩn như thế này, rằng Jesus được sinh ra từ Mary đồng trinh. Mary phải đã rất thuần khiết, điều đó đúng; bà ấy phải đã là người đồng trinh tâm linh, điều đó đúng - nhưng không có cách nào để đi vào trong cuộc sống mà không đi qua năng lượng là dục. Thân thể không biết tới luật khác. Và tự nhiên lại bao hàm tất cả. Nó không tin vào ngoại lệ, nó không cho phép ngoại lệ. Bạn được sinh ra từ dục, bạn đầy năng lượng dục, nhưng điều này không phải là kết thúc. Điều này có thể là sự bắt đầu. Dục là cái bắt đầu, nhưng không là cái kết thúc.

Có ba kiểu người. Một kiểu nghĩ rằng dục là cái kết thúc. Họ là những người sống cuộc sống của đam mê. Họ bỏ lỡ, bởi vì dục là cái bắt đầu nhưng không là cái kết thúc. Thế rồi có những người chống lại đam mê. Họ lấy cực đoan kia, đối lập. Họ không muốn dục ngay cả là cái bắt đầu, cho nên họ bắt đầu chặt bỏ nó. Chặt bỏ nó đi, họ chặt bản thân mình. Phá huỷ nó, họ phá huỷ bản thân họ, họ héo tàn đi. Cả hai đều là thái độ ngu xuẩn.

Còn có khả năng thứ ba, khả năng của người trí huệ, người nhìn vào cuộc sống. Người không có lý thuyết nào để áp đặt lên cuộc sống, người chỉ cố gắng hiểu. Người đó đi tới thấy rằng dục là cái bắt đầu nhưng không là cái

kết thúc. Dục chỉ là một cơ hội để trưởng thành vượt ra ngoài nó - nhưng người ta phải đi qua nó.

Ở phương Đông, điều được nhấn mạnh là người ta nên ở với một người, một con người, trong sự thân thuộc yêu thương. Ở phương Tây, bây giờ mọi người trôi nổi từ sự thân thuộc này sang sự thân thuộc khác. Thầy thiên về đảng nào?

Tôi thiên về tình yêu.

Để tôi giải thích điều đó cho bạn. Chân thành yêu đi, và đừng bận tâm về bạn tình. Dù một bạn tình hay nhiều bạn tình cũng không thành vấn đề. Vấn đề là liệu bạn có chân thành yêu không. Nếu bạn sống với người đàn bà hay với người đàn ông và bạn không yêu người đó, bạn sống trong tội lỗi đấy. Nếu bạn lấy ai đó và bạn không yêu người đó và bạn vẫn cứ sống với người đó, làm tình với người đó, bạn đang phạm tội chống lại tình yêu.

Bạn quyết định chống lại tình yêu vì tiện nghi, qui ước, phép lịch sự xã hội. Điều đó cũng sai như bạn đi cưỡng hiếp đàn bà vậy. Bạn đi cưỡng hiếp đàn bà; đó là tội lỗi - bởi vì bạn không yêu người đàn bà và người đàn bà không yêu bạn. Nhưng cùng điều đó xảy ra nếu bạn sống với người đàn bà và bạn không yêu cô ấy. Thế thì đó là cưỡng hiếp - được xã hội chấp nhận, tất nhiên, nhưng nó là cưỡng hiếp - và bạn đi chống lại tình yêu.

Cho nên, giống như ở phương Đông, mọi người đã quyết định sống với một bạn tình trong nhiều kiếp sống;

chẳng có gì sai cả. Nếu bạn vẫn còn chân thành yêu, một trong những điều đẹp nhất là vẫn còn ở với một người, bởi vì thân mật phát triển. Nhưng, chín mươi chín phần trăm là khả năng rằng không có tình yêu; bạn chỉ sống với nhau. Và bằng việc sống với nhau sự thân thuộc nào đó phát triển mà chỉ là sống cùng, không phải là tình yêu. Và đừng lầm nó là tình yêu.

Nhưng nếu điều đó là có thể, nếu bạn yêu một người và sống cả đời với người đó, thân mật sẽ phát triển và tình yêu sẽ có những khái lộ ngày một sâu sắc hơn cho bạn. Điều đó là không thể được nếu bạn cứ thay đổi bạn tình rất thường xuyên. Dường như bạn cứ thay đổi cái cây từ chỗ này sang chỗ khác, rồi chỗ khác nữa; thế thì nó sẽ chẳng bao giờ bắt rễ được vào đâu cả. Để bắt rễ, cây cần đứng lại ở một chỗ. Thế thì nó ăn sâu hơn; thế thì nó trở nên mạnh mẽ hơn.

Thân mật là tốt, và vẫn còn trong một cam kết là đẹp, nhưng nhu cầu cơ bản là tình yêu. Nếu cái cây được bắt rễ vào một chỗ nơi chỉ có đá và chúng đang giết cây, thế thì tốt hơn cả hãy bỏ nó đi. Thế thì đừng cứ khẳng khẳng rằng nó phải vẫn còn ở một chỗ. Vẫn còn chân thành với cuộc sống - bỏ cái cây, bởi vì bây giờ nó sẽ chống lại cuộc sống.

Ở phương Tây, mọi người đang thay đổi - quá nhiều thân thuộc. Tình yêu bị giết chết theo cả hai cách. Ở phương Đông nó bị giết chết bởi vì mọi người sợ thay đổi. Ở phương Tây nó bị giết chết bởi vì mọi người sợ vẫn còn ở với một bạn tình trong thời gian dài - sợ bởi vì nó trở thành cam kết. Trước khi nó trở thành cam kết, thay đổi đi, để cho bạn vẫn còn trôi nổi và tự do. Cho nên phóng túng nào đó đang phát triển, và nhân danh của tự do, tình yêu gần như bị chà nát, bị bỏ đói tới

chết. Tình yêu đã đau khổ theo cả hai cách. Ở phương Đông mọi người níu bám lấy an ninh, thuận tiện, lễ thói; ở phương Tây họ níu bám lấy tự do của bản ngã, không cam kết. Nhưng tình yêu chịu đau khổ theo cả hai cách.

Tôi thiên về tình yêu. Tôi không là người phương Đông, không là người phương Tây, và tôi không bận tâm tới xã hội nào bạn thuộc vào. Tôi không thuộc vào xã hội nào cả, tôi thiên về tình yêu.

Bao giờ cũng nhớ: nếu nó là tình yêu thân thuộc, tốt. Trong khi tình yêu còn kéo dài, vẫn còn ở trong nó, và còn trong nó được cam kết sâu sắc nhất có thể được. Vẫn còn trong nó một cách toàn bộ nhất có thể được; bị hấp thu bởi thân thuộc. Thế thì tình yêu sẽ là có thể để làm biến đổi bạn. Nếu không có tình yêu, tốt hơn cả là thay đổi đi. Nhưng thế thì đừng trở nên nghiện việc thay đổi. Đừng làm nó thành thói quen. Đừng để nó trở thành thói quen máy móc là bạn phải thay đổi cứ sau hai hay ba năm, vì người ta phải đổi xe sau từng hai hay ba năm, hay sau từng năm. Một mô đen mới ra, cho nên phải làm gì? - bạn phải đổi xe của mình. Bỗng nhiên, bạn bắt gặp người đàn bà mới - nó cũng chẳng khác gì nhiều mấy.

Đàn bà là đàn bà, như đàn ông là đàn ông. Sự khác biệt chỉ là điều phụ, bởi vì nó là vấn đề năng lượng. Năng lượng nữ tính là năng lượng nữ tính. Trong từng người đàn bà tất cả mọi đàn bà đều được đại diện, và trong từng đàn ông tất cả mọi đàn ông đều được đại diện. Sự khác biệt là rất bề ngoài. Cái mũi dài hơn chút ít, hay nó không dài hơn chút ít; tóc màu hạt dẻ hay ngăm đen - khác biệt nho nhỏ, chỉ trên bề mặt. Sâu bên dưới, vấn đề là năng lượng nữ tính hay nam tính. Cho nên nếu tình yêu có đó, bám lấy nó. Cho nó cơ hội để

phát triển. Nhưng nếu nó không có đó, thay đổi trước khi bạn trở nên bị nghiện với thân thuộc mà không có tình yêu.

Người vợ trẻ trong chỗ ngồi xung tôi hỏi viên linh mục về thuốc ngừa thai. "Con phải không được dùng chúng," linh mục nói "Chúng chống lại luật của Thượng đế. Uống cốc nước đi."

"Trước hay sau?" người vợ hỏi.

"Uống thay thuốc!" linh mục đáp.

Bạn hỏi tôi liệu theo cách thức phương Đông hay phương Tây. Chẳng theo cách nào cả, bạn theo cách thức thiêng liêng. Và cách thức thiêng liêng là gì? Vẫn còn chân thành với tình yêu. Nếu tình yêu có đó, mọi điều đều được phép. Nếu tình yêu không có đó, chẳng cái gì được phép cả. Nếu bạn không yêu vợ mình, đừng chạm vào cô ấy, bởi vì điều đó là xúc phạm. Nếu bạn không yêu người đàn bà, đừng ngủ với cô ấy; điều đó là đi ngược lại luật của tình yêu, và điều đó là luật tối thượng. Chỉ khi bạn yêu thì mọi thứ mới được phép.

Ai đó hỏi Augustine ở Hippo, "Tôi là người rất không có giáo dục và tôi không thể đọc được kinh sách và những cuốn sách thượng đế học vĩ đại. Ông cho tôi một thông điệp nhỏ. Tôi rất ngu và trí nhớ của tôi lại cũng không tốt, cho nên ông cho tôi điều thực chất, để cho tôi có thể nhớ được nó và tuân theo nó." Augustine là một triết gia vĩ đại, một thánh nhân vĩ đại, và ông ấy đã thuyết giảng trong những buổi giảng đạo lớn lao, nhưng chẳng ai hỏi điều bản chất cả. Tương truyền ông ấy nhắm mắt lại, ông ấy suy tư hàng giờ. Và người này nói, "Thưa ông, nếu ông đã tìm thấy, nói cho tôi để tôi có thể đi, bởi vì tôi đã chờ đợi hàng giờ rồi." Augustine

nói, "Ta không thể tìm được cái gì khác ngoài điều này: Tình yêu, và mọi thứ khác đều được phép với ông. Chỉ tình yêu."

Jesus nói, "Thượng đế là tình yêu." Tôi muốn nói với bạn, tình yêu là Thượng đế. Quên tất cả về Thượng đế đi; tình yêu sẽ làm. Vẫn còn đủ dũng cảm để đi cùng tình yêu; không nên xem xét gì khác. Nếu bạn cân nhắc tới tình yêu, mọi thứ sẽ trở thành có thể cho bạn.

Trước hết, đừng đi với người đàn bà hay đàn ông mà bạn không yêu. Đừng đi chỉ vì người đó; đừng đi chỉ vì thèm khát. Tìm xem liệu bạn muốn được cam kết với một người đã nảy sinh trong bạn chưa. Bạn có đủ chín để tạo tiếp xúc sâu sắc không? Bởi vì tiếp xúc đó sẽ làm thay đổi toàn thể cuộc sống của bạn.

Và khi bạn tiếp xúc, làm cho nó chân thực. Đừng che giấu với người yêu của bạn - cứ thực lòng. Vứt bỏ tất cả mọi khuôn mặt giả mà bạn đã từng học đeo. Vứt tất cả các mặt nạ. Chân thực. Biểu lộ toàn tâm bạn; trần trụi. Giữa hai người yêu nhau không nên có gì bí mật, bằng không thì tình yêu không có được. Vứt bỏ mọi bí mật. Nó là chính trị; bí mật là chính trị. Điều đó không nên có trong tình yêu. Bạn không nên che giấu điều gì. Bất kỳ cái gì nảy sinh trong tim bạn cũng nên vẫn còn trong suốt với người yêu của bạn, và bất kỳ cái gì nảy sinh trong trái tim người đó cũng nên vẫn còn trong suốt với bạn. Các bạn nên trở thành hai người trong suốt với nhau. Dần dần, bạn sẽ thấy rằng qua nhau các bạn đang phát triển lên một đơn vị cao hơn.

Bằng việc gặp gỡ người đàn bà bên ngoài, bằng việc gặp gỡ thực sự, yêu cô ấy - bạn tự cam kết cùng con người cô ấy, tan biến vào trong cô ấy, tan chảy vào trong cô ấy - dần dần, bạn sẽ bắt đầu gặp gỡ người đàn

bà ở bên trong bạn; bạn sẽ bắt đầu gặp gỡ người đàn ông ở bên trong bạn. Người đàn bà bên ngoài chỉ là con đường đi tới người đàn bà bên trong; và người đàn ông bên ngoài cũng chỉ là con đường để đi tới người đàn ông bên trong.

Cực thích thực sự xảy ra bên trong khi người đàn ông và người đàn bà bên trong của bạn gặp gỡ. Đó là nghĩa của biểu tượng Hindu về *Ardhanarishwar*. Bạn phải đã thấy những bức tượng về Shiva một nửa đàn ông, một nửa đàn bà - mỗi đàn ông là một nửa đàn ông, một nửa đàn bà; mỗi đàn bà là một nửa đàn ông, một nửa đàn ông. Nó phải như vậy, bởi vì một nửa của con người bạn tới từ bố bạn và một nửa con người bạn tới từ mẹ bạn - bạn là cả hai. Và cực thích bên trong, gặp gỡ bên trong, hợp nhất bên trong là cần thiết. Nhưng để đạt tới hợp nhất bên trong đó bạn sẽ phải tìm thấy người đàn bà bên ngoài, người đáp ứng cho người đàn bà bên trong, người làm rung động bản thể bên trong của bạn, và làm cho người đàn bà bên trong của bạn, đang ngủ say, thức dậy. Qua người đàn bà bên ngoài, bạn phải gặp người đàn bà bên trong; và cùng điều đó cũng xảy ra cho người đàn ông.

Cho nên nếu thân thuộc tiếp tục trong một thời kì dài, nó sẽ tốt hơn, bởi vì người đàn bà bên trong đó cần thời gian để được đánh thức dậy. Như điều đó đang xảy ra ở phương Tây - chuyện gây tai nạn rồi bỏ chạy - người đàn bà bên trong không có thời gian, người đàn ông bên trong không có thời gian vươn dậy và trở nên thức tỉnh. Vào lúc có kích động, người đàn bà bị mất rồi... người đàn bà khác, với rung động khác. Và tất nhiên, nếu bạn cứ đổi người đàn bà của mình và người đàn ông của mình thì bạn sẽ trở thành thần kinh, bởi vì nhiều thứ, nhiều âm thanh sẽ đi vào trong bản thể bạn,

và do vậy nhiều phẩm chất khác nhau của rung động đến mức bạn sẽ bị lạc không tìm ra người đàn bà bên trong của mình. Điều đó sẽ là khó khăn. Và khả năng là ở chỗ bạn có thể trở nên nghiện thay đổi. Bạn sẽ chỉ bắt đầu tận hưởng thay đổi. Thế thì bạn bị lạc.

Người đàn bà bên ngoài chỉ là con đường để đi tới người đàn bà bên trong, và người đàn ông bên ngoài là con đường để đi tới người đàn ông bên trong. Và yoga tối thượng, sự hợp nhất huyền môn tối thượng xảy ra bên trong bạn. Khi điều đó xảy ra, bạn được tự do với mọi đàn bà và mọi đàn ông. Thế thì bạn là tự do với tính đàn ông - và tính đàn bà. Thế thì bỗng nhiên, bạn vượt ra ngoài; thế thì bạn không là cả hai. Đây chính là điều siêu việt là gì; đây chính là điều *brahmacharya* là gì. Thế thì bạn lại đạt tới sự trinh nguyên thuần khiết của mình; bản tính nguyên thủy của bạn được giành lại.

Về sau, tôi đã bắt đầu nhận ra thậm chí ngay cả người yêu của tôi cũng là người xa lạ với tôi. Dầu vậy, vẫn có khao khát mãnh liệt để vượt qua phân tách giữa chúng tôi. Điều đó tạo cảm giác dường như chúng tôi đang ở các đường chạy song song với nhau nhưng mang định mệnh không bao giờ gặp nhau. Liệu thế giới của tâm thức có giống như thế giới của hình học không - hay liệu có cơ hội nào cho các đường song song có thể gặp nhau không?

Đó là một trong những khổ lớn nhất mà mọi người yêu đều phải đối diện. Không có cách nào cho những người yêu vứt bỏ được cái xa lạ của họ, cái không quen

thuộc, phân tách. Thực tế, toàn thể vận hành của tình yêu là ở chỗ những người yêu nhau nên là các cực đối lập. Họ càng xa nhau, càng nhiều hấp dẫn hơn. Phân tách là sự hấp dẫn của họ. Họ lại gần, họ lại rất gần, nhưng họ không bao giờ trở thành một. Họ tới gần tới mức gần như cảm thấy chỉ một bước nữa thôi là họ sẽ trở thành một. Nhưng bước đó chẳng bao giờ được thực hiện, không thể được thực hiện từ sự cần thiết vô cùng, do luật tự nhiên.

Ngược lại, khi họ ở rất gần, ngay lập tức họ bắt đầu trở nên lại tách rời, đi ra xa xôi. Bởi vì khi họ ở rất gần, sự hấp dẫn của họ bị mất; họ bắt đầu tranh đấu, cãi cọ, chê bai. Đây là cách thức để tạo ra khoảng cách. Và khi khoảng cách có đó, lập tức họ bắt đầu cảm thấy bị hấp dẫn. Cho nên điều này cứ xảy ra theo nhịp độ: lại gần, đi xa; lại gần, đi xa.

Có khao khát được là một - nhưng ở mức độ sinh học, ở mức độ thân thể, trở thành một là không thể được. Ngay cả khi làm tình bạn cũng không là một; tách biệt ở mức độ vật lý là điều không tránh khỏi.

Bạn đang nói, "Về sau, tôi đã bắt đầu nhận ra thậm chí ngay cả người yêu của tôi cũng là người xa lạ với tôi." Điều này là tốt. Đây là một phần của sự trưởng thành hiểu biết. Chỉ những người ngây thơ mới cho rằng họ biết lẫn nhau. Bạn thậm chí không biết tới bản thân mình, làm sao bạn có thể quan niệm được rằng bạn biết người yêu của mình?

Người yêu không biết tới bản thân mình mà bạn cũng không biết tới bản thân mình. Hai người không biết, hai người lạ lẫm chẳng biết gì về bản thân mình đang cố gắng biết lẫn nhau - đó là một bài tập trong vô tích sự. Nó nhất định sẽ là thất vọng, thất bại. Và đó là

lí do tại sao tất cả mọi người yêu đều giận nhau. Họ nghĩ có lẽ người kia không cho phép có lỗi vào trong thế giới riêng tư của người đó: "Anh ấy giữ tách biệt với mình, anh ấy giữ cho mình ở xa xa một chút." Và cả hai cứ nghĩ theo cùng cách đó. Nhưng điều đó không đúng, tất cả mọi phản nản đều là sai. Điều đơn giản là họ không hiểu luật của tự nhiên.

Ở mức độ của thân thể, bạn có thể tới gần nhưng bạn không thể trở thành một được. Chỉ ở mức độ của trái tim bạn mới có thể trở thành một được - nhưng chỉ tạm thời, không vĩnh viễn.

Ở mức độ bản thể, bạn *là* một. Không có nhu cầu trở thành một; nó chỉ phải được khám phá ra.

Bạn đang nói, "Dầu vậy, vẫn có khao khát mãnh liệt để vượt qua phân tách giữa chúng tôi." Nếu bạn cứ cố gắng ở mức độ vật lý, thì bạn cứ thất bại mãi. Khao khát đơn giản chỉ ra rằng tình yêu cần vượt ra ngoài thân thể, rằng tình yêu muốn cái gì đó cao hơn thân thể, cái gì đó lớn lao hơn thân thể, cái gì đó sâu sắc hơn thân thể. Ngay cả cuộc gặp gỡ trái tim-với-trái tim - mặc dù dịu ngọt, mặc dù vui mừng vô cùng - cũng vẫn không đủ, bởi vì nó xảy ra chỉ trong một khoảnh khắc và thế rồi lại người lạ là người lạ. Chừng nào bạn còn chưa khám phá ra thế giới của bản thể, bạn sẽ không có khả năng đáp ứng cho khao khát của mình để trở thành một. Và sự kiện kì lạ là, cái ngày bạn trở thành một với người yêu của mình, bạn sẽ trở thành một với toàn thể sự tồn tại nữa.

Bạn đang nói, "Điều đó tạo cảm giác dường như chúng tôi đang ở các đường chạy song song với nhau nhưng mang định mệnh không bao giờ gặp nhau." Có lẽ bạn không biết tới hình học phi Euclide rồi bởi vì nó

vẫn còn chưa được dạy trong các thể chế giáo dục của chúng ta. Chúng ta vẫn được dạy về hình học Euclide, đã cũ tới hai nghìn năm rồi. Trong hình học Euclide, các đường thẳng song song không bao giờ gặp nhau. Phát kiến mới nhất là ở chỗ không có các đường song song; đó là lí do tại sao chúng lại gặp nhau. Bạn không thể nào tạo ra hai đường song song được.

Những phát kiến mới rất kì lạ - bạn thậm chí không thể tạo ra được một đường, một đường thẳng, bởi vì trái đất tròn. Nếu bạn tạo ra một đường thẳng ở đây, nếu bạn cứ kéo nó ra từ cả hai đầu và cứ đi mãi đi mãi, cuối cùng bạn sẽ thấy nó đã trở thành đường tròn. Và nếu đường thẳng được vẽ tới tới thượng mà thành đường tròn, thì nó không phải là đường thẳng ngay chỗ đầu tiên; nó chỉ là một phần của đường tròn rất lớn, và một phần của đường tròn lớn đó là một cung, không phải là một đường. Đường thẳng đã biến mất trong hình học phi Euclide và khi chúng không là đường thẳng nữa, thì còn nói gì tới các đường thẳng song song? Không có đường thẳng song song nào cả.

Cho nên nếu như đó là vấn đề của các đường song song, thế thì có cơ hội là những người yêu có thể gặp gỡ ở đâu đó - có lẽ trong tuổi già khi họ không thể tranh đấu được, họ không có kẻ thù nào còn lại. Hay họ đã trở nên quen thuộc thế... phỏng có ích gì - cùng luận điệu đó họ đã có, cùng vấn đề ấy, cùng xung đột ấy; họ chán lẫn nhau rồi.

Trong cuộc chạy đua lâu dài, những người yêu dừng lại ngay cả khi nói với nhau. Phỏng có ích gì nào? Bởi vì bắt đầu nói nghĩa là bắt đầu biện luận, và đó là cùng một luận điệu; nó sẽ không thay đổi. Và họ đã tranh biện biết bao nhiêu lần rồi và nó đều đi tới cùng một

chỗ kết. Nhưng cho dù thế, các đường song song khi có liên quan tới người yêu... trong hình học chúng có thể bắt đầu gặp nhau, nhưng trong tình yêu thì không có hi vọng gì; họ không thể gặp nhau.

Và cũng tốt là họ không thể gặp nhau được bởi vì nếu những người yêu có thể thỏa mãn cho khao khát của họ để trở thành một ở mức độ thân thể vật lí, thì họ sẽ chẳng bao giờ nhìn lên trên nữa. Họ sẽ không bao giờ cố gắng tìm xem có nhiều điều bị giấu kín trong thân thể vật lí - tâm thức, linh hồn, Thượng đế.

Cũng tốt là tình yêu thất bại, bởi vì thất bại của tình yêu nhất định đem bạn vào cuộc hành hương mới. Niềm khao khát sẽ ám ảnh bạn cho tới khi nó đem bạn tới ngôi đền nơi sự gặp gỡ xảy ra - nhưng gặp gỡ bao giờ cũng xảy ra với cái toàn thể... trong đó người yêu của bạn sẽ hiện hữu, nhưng trong đó còn có cả cây cối, và dòng sông và núi non và các vì sao.

Trong gặp gỡ đó, chỉ hai điều sẽ không có đó: Bản ngã của bạn sẽ không có đó, và bản ngã của người yêu của bạn sẽ không có đó. Ngoài hai cái này, toàn thể sự tồn tại sẽ có đó. Và hai bản ngã này mới thực sự là vấn đề, mới chính là điều làm cho họ trở thành hai đường song song.

Không phải là tình yêu tạo ra rắc rối này đâu, đây là do bản ngã đấy. Nhưng niềm khao khát sẽ không được thỏa mãn. Sinh tiếp sinh, kiếp tiếp kiếp, niềm khao khát này sẽ vẫn còn chừng nào bạn còn chưa khám phá ra đúng cánh cửa để đi ra ngoài thân thể và đi vào ngôi đền.

Một đôi cụ già chín mươi ba và chín mươi năm đi tới luật sư và nói rằng họ muốn li dị. "Li dị à!" luật sư

kêu lên. "Vào độ tuổi của các cụ sao? Nhưng chắc chắn các cụ cần nhau bây giờ còn hơn mọi lúc, và dẫu sao đi chăng nữa, các cụ đã lấy nhau lâu thế, vấn đề là gì?"

"Thế này," cụ ông nói, "Chúng tôi đã muốn li dị nhiều năm rồi nhưng chúng tôi nghĩ chúng tôi muốn đợi cho tới khi con cái chết cả đã."

Họ đã thực sự chờ đợi đấy! Bây giờ thì không có vấn đề gì, họ có thể li dị được - vẫn không có gặp gỡ, mà li dị.

Giữ cho khao khát của bạn bùng cháy, cháy sáng; đừng làm mất trái tim. Khao khát của bạn là bắt đầu của việc hợp nhất tối thượng với sự tồn tại. Người yêu của bạn chỉ là cái cớ.

Đừng buồn, cứ sung sướng. Hân hoan rằng không có khả năng nào của sự gặp gỡ trên mức độ vật lý. Bằng không, những người yêu sẽ không có cách nào biến đổi cả. Họ sẽ bị mắc kẹt với nhau, họ sẽ phá hủy lẫn nhau.

Và cũng chẳng có hại gì khi yêu người lạ. Thực tế, yêu người lạ còn kích động hơn. Khi bạn không ở cùng nhau, có hấp dẫn lớn. Bạn càng ở cùng nhau nhiều, hấp dẫn càng cùn nhụt đi. Bạn càng trở nên biết lẫn nhau, một cách hơi hợt, thì càng ít kích động đi. Cuộc sống rất nhanh chóng trở thành thường lệ.

Mọi người cứ lặp lại cùng những việc, lặp đi lặp lại. Nếu bạn nhìn vào khuôn mặt của mọi người trên thế giới, bạn sẽ ngạc nhiên: Sao tất cả những người này trông buồn thế? Sao mắt họ trông cứ dường như họ đã mất hết cả hi vọng rồi? Nguyên nhân là đơn giản; nguyên nhân là sự lặp lại. Con người thông minh; lặp lại tạo ra chán. Chán đem tới buồn bởi vì người ta biết điều gì sẽ xảy ra ngày mai, rồi ngày kia... cho tới khi người

ta đi tới năm mờ, nó sẽ vẫn vậy thôi, cùng một câu chuyện.

Finkelstein và Kowalski đang ngồi trong quán rượu xem thời sự trên ti vi. Trong phần thời sự, họ đang chiếu một người phụ nữ đứng cạnh gờ tường, dọa nhảy xuống. Finkelstein nói với Kowalski, "Tớ sẽ nói cho cậu điều gì đó. Tớ sẽ cá với cậu: Nếu cô ấy nhảy, tớ được hai mươi đô la. Nếu cô ấy không nhảy, cậu được hai mươi đô la. Được chưa?"

"Công bằng đấy," Kowalski nói.

Vài phút sau cô gái nhảy khỏi bờ tường và tự tử.

Kowalski lôi ví ra và đưa hai mươi đô la cho Finkelstein,

Vài phút sau Finkelstein lại quay sang Kowalski và nói, "Này, tớ không thể lấy hai mươi đô la của cậu được. Tớ phải thú nhận đã làm điều này: tớ đã xem đoạn thời sự này chiều nay. Đây là việc lặp lại."

"Không, không," Kowalski nói. "Cậu cứ giữ lấy tiền đi, cậu thắng, chuyện đó công bằng và sòng phẳng. Cậu thấy đấy, tớ đã xem điều này trên ti vi buổi sớm trong ngày rồi."

"Cậu xem rồi à?" Finkelstein nói. "Thôi được, thế sao cậu lại cá là người đàn bà đó sẽ không nhảy?"

"Thế này," Kowalski nói. "Tớ đã không nghĩ rằng cô ấy sẽ đủ ngu xuẩn để làm điều đó hai lần."

Nhưng cuộc sống là như vậy...

Nỗi buồn này trên thế giới, cái chán này và cái khổ này có thể bị thay đổi nếu mọi người biết rằng họ đang đòi hỏi điều không thể được.

Đừng đòi hỏi điều không thể được.

Tìm ra luật của sự tồn tại và tuân theo nó.

Khao khát là một của bạn là ham muốn tâm linh của bạn; là chính bản tính tinh túy, tôn giáo của bạn. Chỉ phải mỗi điều là bạn đang tập trung bản thân mình vào sai chỗ.

Người yêu của bạn chỉ là cái có. Để người yêu của bạn chỉ là kinh nghiệm của tình yêu lớn lao hơn - tình yêu với toàn thể sự tồn tại.

Để cho niềm khao khát của bạn là việc tìm kiếm bản thể bên trong riêng của bạn; ở đó, sự gặp gỡ đã xảy ra rồi, ở đó, chúng ta đã là một.

Ở đó, không ai đã bao giờ bị tách rời.

Khao khát là hoàn toàn đúng; chỉ đối thể của khao khát là không đúng. Điều đó tạo ra đau khổ và địa ngục. Chỉ cần thay đổi đối thể và cuộc sống của bạn trở thành thiên đường.

Phần ba

Tự do

Đàn ông đã làm đàn bà thành nô lệ và đàn bà đã làm đàn ông thành nô lệ. Và tất nhiên cả hai đều ghét cảnh nô lệ, cả hai đều kháng cự lại điều đó. Họ thường xuyên tranh đấu; bất kì cái gì nào và cuộc chiến bắt đầu.

Nhưng tranh đấu thực lại nằm ở đâu đó sâu bên dưới; tranh đấu thực là ở chỗ họ đang đòi hỏi tự do. Họ không thể nói được điều đó rõ ràng như vậy, họ có thể đã quên mất hoàn toàn. Trong hàng nghìn năm đây là cách mọi người đã sống. Họ đã thấy rằng cha họ và mẹ họ đã sống theo cùng cách, họ đã thấy rằng ông bà họ đã sống theo cùng cách. Đây là cách mọi người sống - họ đã chấp nhận điều đó. Tự do của họ bị phá hủy.

Cứ dường như chúng ta đang cố bay trong bầu trời bằng một cánh. Vài người có cánh của tình yêu và vài người có cánh của tự do - cả hai đều không có khả năng bay. Hai cánh là cần có.

Chương chín

Tabula Rasa

Các triết gia bao giờ cũng tin rằng điều tinh túy đi trước sự tồn tại, rằng con người được sinh ra với điều người đó sẽ trở thành đã được xác định. Cũng giống như hạt mầm, con người chứa toàn thể chương trình; bây giờ vấn đề chỉ là việc hiển lộ ra. Không có tự do - đó đã từng là thái độ của tất cả các triết gia trong quá khứ, rằng con người có định mệnh nào đó, số phận. Người ta sẽ trở thành một thực thể nào đó, cái được cố định, kịch đoạn đã được viết rồi. Bạn không nhận biết về điều đó, đây là vấn đề khác, nhưng bất kì cái gì bạn làm, *bạn* đều không làm nó. Nó được làm thông qua bạn bởi tự nhiên, lực vô ý thức, hay bởi Thượng đế.

Đây là thái độ của những người theo quyết định luận, người theo thuyết định mệnh. Toàn thể nhân loại đã đau khổ về điều đó vô cùng, bởi vì cách tiếp cận này nghĩa là không có khả năng của bất kì thay đổi triệt để nào. Chẳng cái gì có thể được làm về sự biến đổi của con người; mọi thứ đều sẽ xảy ra theo cách nó sẽ xảy ra. Phương Đông đã đau khổ nhiều nhất bởi vì thái độ này,

Khi không gì có thể được làm, thế thì người ta bắt đầu chấp nhận mọi thứ - nô lệ, nghèo nàn, xấu xí; người ta phải chấp nhận nó. Đây không phải là hiểu biết, nó không phải là nhận biết; nó không phải là điều Phật Gautama gọi là như thế, *tathata*. Nó chỉ là thất vọng, vô vọng tự che giấu bản thân nó trong những lời mỹ miều.

Nhưng hậu quả sẽ là thảm họa. Bạn có thể thấy điều đó trong hầu hết hình thái đã phát triển ở Ấn Độ: người nghèo, người ăn xin, người ốm yếu, người què quặt, người đui mù. Và không ai để ý gì tới điều đó bởi vì đây là cách cuộc sống đang vậy, đây là cách cuộc sống bao giờ cũng là vậy và đây là cách cuộc sống bao giờ cũng sẽ là vậy. Một loại lờ phờ thấm vào chính linh hồn.

Nhưng toàn thể cách tiếp cận về cơ bản là sai. Nó là an ủi, không phải là khám phá tới từ việc tìm trong thực tại. Nó là cách nào đó che giấu vết thương của người ta - nó là cách hợp lý hoá. Và bất kì khi nào việc hợp lý hoá bắt đầu che giấu thực tại của bạn, bạn nhất định rơi vào những thực tại ngày một đen tối hơn.

Điều tinh túy không đi trước sự tồn tại; ngược lại, sự tồn tại đi trước điều tinh túy. Con người là sinh linh duy nhất trên trái đất có tự do. Con chó được sinh ra là con chó, sẽ sống như con chó, sẽ chết như con chó; không có tự do. Bông hồng sẽ vẫn còn là bông hồng, không có khả năng của bất kì biến đổi nào; nó không thể trở thành hoa sen được. Không có vấn đề chọn lựa, không có tự do nào cả. Đây là chỗ con người khác toàn bộ. Đây là chân giá trị của con người, cái đặc thù của con người trong sự tồn tại, tính duy nhất của con người.

Đó là lí do tại sao tôi nói Charles Darwin không đúng, bởi vì ông ấy bắt đầu phân loại con người cùng các con vật khác; sự khác biệt cơ bản này ông ấy thậm

chỉ đã không để ý tới. Sự khác biệt cơ bản là ở chỗ tất cả mọi con vật đều được sinh ra với một chương trình, chỉ con người mới được sinh ra mà không có chương trình. Con người được sinh ra như một *tabula rasa*, tấm đá sạch; chưa có gì viết lên nó. Bạn phải viết mọi điều bạn muốn viết lên nó; nó sẽ là sáng tạo của bạn.

Con người không chỉ tự do, con người là *tự do*. Đó là cốt lõi tinh túy của con người, đó là chính linh hồn con người. Khoảnh khắc bạn phủ nhận tự do của con người là bạn đã phủ nhận ở con người kho báu quý giá nhất, chính vương quốc của con người. Thế thì con người là kẻ ăn xin, và còn ở tình trạng xấu hơn nhiều so với con vật khác bởi vì ít nhất chúng cũng còn có chương trình. Thế thì con người đơn giản bị lạc.

Một khi điều này được hiểu, rằng con người được sinh ra *như tự do*, thế thì tất cả các chiều này mở ra để trưởng thành. Thế thì đó là tùy ở bạn sẽ trở thành cái gì và không trở thành cái gì; nó sẽ là sáng tạo riêng của bạn. Thế thì cuộc sống trở thành cuộc phiêu lưu - không phải là sự hiển lộ mà là cuộc phiêu lưu, cuộc thám hiểm, cuộc khám phá. Chân lí đã không được trao cho bạn; bạn phải sáng tạo ra nó. Theo một cách nào đó, từng khoảnh khắc bạn đều đang sáng tạo ra bản thân mình.

Cho dù bạn chấp nhận lí thuyết về số mệnh, điều đó nữa cũng là một hành động quyết định về cuộc sống của bạn. Bằng việc chấp nhận thuyết định mệnh bạn đã chọn cuộc sống của kẻ nô lệ - đó là chọn lựa của bạn! Bạn đã chọn đi vào trong nhà tù, bạn đã chọn bị xiềng xích, nhưng đây vẫn là chọn lựa của bạn. Bạn có thể bước ra khỏi nhà tù.

Tất nhiên mọi người sợ tự do, bởi vì tự do là mạo hiểm. Người ta chẳng bao giờ biết mình đang làm cái gì, mình đang đi đâu, kết quả tối thượng của nó tất cả sẽ là gì. Nếu bạn không được làm sẵn, thế thì toàn thể trách nhiệm là của bạn. Bạn không thể đổ trách nhiệm lên vai ai đó khác. Chung cuộc, bạn sẽ đứng trước sự tồn tại chịu trách nhiệm toàn bộ cho bản thân mình. Dù bạn làm bất kì cái gì, dù bạn là bất kì ai, bạn không thể lẫn tránh được điều đó; bạn không thể trốn thoát khỏi điều đó - đây là nỗi sợ. Từ nỗi sợ này mọi người đã chọn đủ mọi loại thái độ tiền định.

Và đó là điều kì lạ; những người tôn giáo và người phi tôn giáo đều đồng ý chỉ ở một điểm - rằng không có tự do. Trên mọi điểm khác họ đều bất đồng, nhưng trên một điểm sự đồng ý của họ là điều lạ. Người cộng sản nói họ là người vô thần, phi tôn giáo, nhưng họ nói rằng con người bị quyết định bởi những tình huống xã hội, kinh tế, chính trị. Con người không tự do; tâm thức con người bị quyết định bởi các lực bên ngoài. Đó là cùng logic đấy chứ! Bạn có thể gọi lực bên ngoài là cấu trúc kinh tế. Hegel gọi nó là "Lịch sử" - với chữ L hoa, nhớ - còn người tôn giáo gọi nó là "Thượng đế"; lại là từ với chữ T hoa. Thượng đế, Lịch sử, Kinh tế, Chính trị, Xã hội - tất cả các lực bên ngoài, nhưng họ tất cả đồng ý vào một điều, đó là bạn không tự do.

Tôi nói với bạn, bạn là tự do tuyệt đối, tự do vô điều kiện. Đừng né tránh trách nhiệm; né tránh sẽ chẳng ích gì đâu. Bạn chấp nhận nó càng sớm càng tốt, bởi vì ngay lập tức bạn có thể bắt đầu tạo ra bản thân mình. Và khoảnh khắc bạn tạo ra bản thân mình thì niềm vui lớn lao nảy sinh, và khi bạn đã hoàn thành bản thân mình, cách *bạn* muốn, có măn nguyện mệnh mông, cũng như khi hoạ sĩ hoàn thành bức vẽ của mình, chỉ tiết cuối

cùng, và mẫn nguyện lớn lao nảy sinh trong trái tim ông ta. Một việc được làm tốt đem tới an bình lớn lao. Người ta cảm thấy rằng người ta đã tham gia với cái toàn thể.

Lời nguyện duy nhất là mang tính sáng tạo, bởi chỉ thông qua tính sáng tạo mà bạn mới tham gia vào trong cái toàn thể; không có cách khác để tham gia. Bạn không phải nghĩ về Thượng đế, bạn phải tham gia theo cách nào đó. Bạn không thể là người quan sát được, bạn chỉ có thể là người tham gia; chỉ thế thì bạn mới nếm trải bí ẩn của nó. Sáng tạo ra bức tranh chưa là gì cả. Sáng tạo ra bài thơ chưa là gì cả, sáng tạo ra âm nhạc chưa là gì cả nếu so với sáng tạo ra bản thân bạn, sáng tạo ra tâm thức bạn, sáng tạo ra chính bản thể bạn.

Nhưng mọi người đã sợ sệt, và có lí do để mà sợ. Điều đầu tiên là ở chỗ nó mạo hiểm, bởi vì chỉ bạn là người chịu trách nhiệm. Điều thứ hai, tự do có thể bị dùng sai - bởi vì bạn có thể chọn cái sai mà hiện hữu. Tự do ngụ ý bạn có thể chọn cái đúng hoặc cái sai; nếu bạn chỉ tự do chọn cái đúng, đấy không phải là tự do. Thế thì nó sẽ giống như khi Ford làm những xe ô tô đầu tiên của ông ấy - chúng tất cả đều màu đen. Và ông ấy sẽ đưa khách hàng vào phòng trưng bày của mình và bảo họ, "Các ông có thể chọn bất kì màu nào, miễn là nó đen!"

Nhưng đây là loại tự do gì vậy? - *miễn là* nó đúng. Miễn là nó tuân theo Mười lời răn, miễn là nó tương ứng với Bhagavad-Gita hay Koran, miễn là nó tương ứng với Phật, Mahavira, Zarathustra. Thế thì nó không phải là tự do chút nào! Tự do về cơ bản nghĩa là, về bản chất nghĩa là bạn có khả năng của cả hai: hoặc chọn cái đúng hoặc cái sai.

Và nguy hiểm - do đó mới có sợ hãi - là ở chỗ cái sai bao giờ cũng dễ làm hơn. Cái sai là nhiệm vụ đi xuống dốc còn cái đúng là nhiệm vụ đi lên dốc. Đi lên dốc thì khó khăn, gian nan; và bạn càng đi lên cao nó lại càng trở nên gian nan hơn. Nhưng đi xuống dốc lại rất dễ dàng. Bạn không cần làm gì cả, lực hấp dẫn làm mọi thứ cho bạn. Bạn có thể chỉ lăn như hòn đá từ đỉnh đồi và đá sẽ lăn tới đáy; chẳng phải làm gì cả. Nhưng nếu bạn muốn vươn lên trong tâm thức, nếu bạn muốn vươn lên trong thế giới của cái đẹp, chân lí, phúc lạc, thế thì bạn đang khao khát những đỉnh cao hơn có thể có và điều đó chắc chắn là khó khăn.

Thứ hai, bạn càng lên cao, càng có nhiều nguy hiểm của việc bị ngã, bởi vì con đường trở nên hẹp và bạn bị bao quanh tứ bề bởi thung lũng đen tối. Một bước sai và bạn sẽ đơn giản rơi vào vực thẳm, bạn sẽ biến mất. Thuận tiện hơn, thoải mái hơn là bước đi trên đất bằng, chẳng bận tâm về những chiều cao.

Tự do cho bạn cả hai cơ hội rơi xuống dưới con vật hay vươn lên trên thiên thần. Tự do là chiếc thang. Một đầu của thang đạt tới địa ngục, đầu kia chạm thiên đường. Nó là *cùng một* chiếc thang; chọn lựa là của bạn, chiều hướng phải do bạn chọn lựa.

Và với tôi, nếu bạn *không* tự do thì bạn không thể dùng sai cái không tự do của bạn được. Không tự do không thể bị dùng sai được. Tù nhân không thể dùng sai tình huống của mình được - người đó bị xiềng xích, người đó không tự do làm cái gì cả. Và đó là tình huống của mọi con vật ngoại trừ con người - chúng không tự do; chúng được sinh ra để là một loại con vật nào đó và chúng sẽ hoàn thành điều đó. Thực tế, bản thân tự nhiên hoàn thành điều đó; chúng không bị yêu cầu phải làm gì

cả. Không có thách thức trong cuộc sống của chúng. Chỉ con người mới phải đối mặt với thách thức, thách thức lớn lao. Và rất ít người đã chọn mạo hiểm, đi tới các đỉnh cao, để khám phá ra những đỉnh cao tối thượng của họ. Chỉ vài người - Phật, Christ - chỉ rất ít người, họ có thể đếm được trên đầu ngón tay.

Tại sao toàn thể nhân loại lại không chọn việc đạt tới cùng trạng thái phúc lạc như Phật, cùng trạng thái tình yêu như Christ, cùng trạng thái lễ hội như Krishna? Tại sao? - bởi lí do đơn giản điều đó là nguy hiểm ngay cả việc ước ao tới những đỉnh cao đó. Tốt hơn cả là không nghĩ về nó, và cách tốt nhất để không nghĩ về nó là chấp nhận rằng không có tự do - bạn đã được an bài sẵn từ trước rồi. Đã có kịch bản trao tay cho bạn trước việc sinh của bạn và bạn chỉ phải hoàn thành nó.

Chỉ tự do mới có thể bị dùng sai, sự nô lệ không thể bị dùng sai được. Đó là lí do tại sao bạn thấy nhiều hỗn loạn thể trong thế giới ngày nay. Nó chưa bao giờ như thế trước đây, bởi một lẽ đơn giản là con người không tự do thể. Bạn thấy nhiều hỗn loạn ở Mỹ bởi một lí do đơn giản là họ đang tận hưởng tự do lớn nhất mà chưa nơi nào trên thế giới đã từng được tận hưởng, vào mọi lúc trong lịch sử. Bất kì khi nào có tự do, hỗn loạn bùng phát. Nhưng hỗn loạn đó cũng đáng giá cho nó, bởi vì chỉ từ hỗn loạn đó mà các ngôi sao mới được sinh ra.

Tôi không cho bạn bất kì kỉ luật nào, bởi vì mọi kỉ luật đều là một loại nô lệ tinh vi. Tôi không cho bạn bất kì lời răn nào, bởi vì mọi lời răn được bất kì ai khác tới từ bên ngoài trao cho đều sẽ cầm tù bạn, bắt bạn làm nô lệ. Tôi chỉ dạy bạn cách tự do và thế rồi để cho bạn là bản thân mình, làm điều bạn muốn làm với tự do của mình. Nếu bạn muốn rơi xuống dưới con vật đó là quyết

định của bạn, và bạn hoàn toàn được phép làm điều đó bởi vì đó là cuộc sống của bạn. Nếu bạn quyết định nó theo cách đó, thế thì đó là đặc quyền của bạn. Nhưng nếu bạn hiểu tự do và giá trị của nó thì bạn sẽ không bắt đầu rơi xuống; bạn sẽ không đi xuống dưới con vật, bạn sẽ bắt đầu vươn lên trên thiên thần.

Con người không là một thực thể, con người là chiếc cầu, chiếc cầu giữa hai thực thể - con vật và thượng đế, giữa vô ý thức và ý thức. Trưởng thành trong tâm thức, trưởng thành trong tự do đi. Lấy bước đi ra từ chọn lựa riêng của bạn. Tạo ra bản thân mình và nhận toàn bộ trách nhiệm về nó.

Chương mười

Nô lệ nền tảng

Dục là bản năng mạnh mẽ nhất trong con người. Chính khách và tu sĩ đã hiểu ngay từ đầu rằng dục là năng lượng điều khiển mạnh nhất trong con người. Nó phải bị tước đi, nó phải bị cắt bỏ đi; nếu con người được phép tự do hoàn toàn trong dục thì sẽ không còn khả năng nào chi phối người đó: sẽ không thể nào làm cho người đó thành nô lệ được.

Bạn chưa từng thấy điều này đã được thực hiện như thế nào sao? Khi bạn muốn đóng ách con bò để kéo chiếc xe, bạn làm gì? Bạn thiến nó, bạn phá hủy năng lượng dục của nó. Và bạn có thấy sự khác biệt giữa con bò đực và con bò thiến không? Thật là khác lắm! Con bò thiến là hiện tượng nghèo nàn, một nô lệ. Con bò đực đẹp đẽ; con bò đực là hiện tượng vinh quang, lộng lẫy lớn lao. Nhìn con bò đực đang bước đi, nó bước giống hoàng đế làm sao! Và nhìn con bò thiến đang kéo xe.

Cùng điều đó cũng được thực hiện cho con người: bản năng dục đã bị thiến, cắt bỏ, bị làm què quặt. Bây giờ con người không tồn tại như con bò đực, con người

tồn tại như con bò thiến. Và mỗi người đều đang kéo cả nghìn lẻ một cái xe. Nhìn, và bạn sẽ thấy đằng sau bạn cả nghìn lẻ một chiếc xe, và bạn bị đóng ách vào chúng.

Tại sao bạn không thể đóng ách con bò thường? Con bò thường quá mạnh mẽ. Nếu nó thấy bò cái đi ngang qua, nó sẽ hất cả bạn lẫn chiếc xe và phi về phía bò cái. Nó chẳng bận tâm tí gì về bạn là ai và nó sẽ không chịu nghe lời. Không thể nào kiểm soát được bò đực. Năng lượng dục của nó là năng lượng cuộc sống; là không điều khiển được. Và các chính khách và tu sĩ chẳng quan tâm gì tới bạn cả, họ quan tâm tới việc chuyên năng lượng dục của bạn vào chiều hướng khác. Cho nên có một cơ chế nào đó đằng sau nó - điều đó cần phải được hiểu.

Kìm nén dục, kiêng kị dục, là rất nền tảng để làm con người thành nô lệ. Con người không thể tự do chừng nào dục còn chưa được tự do. Con người không thể thực sự tự do chừng nào năng lượng dục của con người còn chưa được phép phát triển tự nhiên.

Đây là năm thủ đoạn qua đó con người đã bị biến thành nô lệ, thành một hiện tượng xấu xí, què quặt.

Thứ nhất là:

Giữ cho con người yếu đuối nhất có thể được nếu bạn muốn chi phối người đó. Nếu tu sĩ muốn chi phối bạn hay chính khách muốn chi phối bạn, bạn phải bị giữ cho thật yếu đuối. Và cách tốt nhất để giữ con người yếu đuối là không cho tình yêu được tự do toàn bộ. Tình yêu là sự nuôi dưỡng. Bây giờ các nhà tâm lý đã phát hiện ra rằng nếu đứa trẻ không được cho tình yêu thì nó sẽ co về chính nó và trở nên yếu. Bạn có thể cho nó sữa, bạn có thể cho nó thuốc, bạn có thể

cho nó mọi thứ, nhưng chỉ không cho nó tình yêu. Không ôm ghì nó, không hôn nó, không ôm ấp nó gần với hơi ấm thân thể bạn, và thế là đứa trẻ sẽ bắt đầu yếu dần, yếu dần và yếu dần đi. Và nó có nhiều cơ hội chết hơn là sống sót.

Điều gì xảy ra? Tại sao? Chỉ có ôm ghì, hôn, truyền cho nó hơi ấm, bằng cách nào đó đứa trẻ cảm thấy được nuôi dưỡng, được chấp nhận, được yêu mến, được cần tới. Đứa trẻ bắt đầu cảm thấy có xứng đáng, đứa trẻ bắt đầu cảm thấy ý nghĩa nào đó trong cuộc đời nó.

Bây giờ ngay từ thời trẻ thơ, chúng ta bỏ đói chúng, chúng ta không cho chúng tình yêu nhiều như chúng cần tới. Rồi chúng ta buộc nam thanh niên và nữ thanh niên không được yêu nhau chừng nào họ chưa xây dựng gia đình. Đến độ tuổi mười bốn họ trở nên chín muồi về dục. Nhưng giáo dục có thể cần nhiều thời gian hơn - mười năm nữa, cho tới khi họ hai mươi bốn, hai mươi lăm tuổi - rồi họ còn phải nhận bằng thạc sĩ hay tiến sĩ, bác sĩ. Cho nên chúng ta buộc họ không được yêu đương.

Năng lượng dục tới đỉnh điểm của nó trong khoảng độ tuổi mười tám. Đàn ông sẽ không bao giờ đạt được lần nữa khả năng dục như thế, đàn bà không bao giờ có khả năng cực thích lớn hơn điều cô ấy có thể có khả năng ở độ tuổi gần mười tám. Nhưng chúng ta buộc họ không được làm tình. Chúng ta buộc con trai phải sống trong kí túc xá tách biệt riêng - con gái và con trai sống tách biệt - và giữa họ là toàn bộ cơ chế cảnh sát, quan toà, hiệu phó, hiệu trưởng, trưởng khoa. Họ tất cả đứng đó, ngay giữa, để giữ cho con trai không đi sang phía con gái, con gái

không đi sang phía con trai. Tại sao? Tại sao phải nhiều quan tâm đến thế? Họ đang cố giết chết con bò đực và tạo ra con bò thiến.

Vào lúc bạn mười tám tuổi, bạn ở vào đỉnh năng lượng dục, năng lượng tình yêu của mình. Vào lúc bạn xây dựng gia đình, hai năm, hai sáu, hai bảy... và độ tuổi này cứ tăng lên mãi. Một quốc gia càng văn hoá thì bạn càng phải đợi lâu hơn, bởi vì nhiều thứ phải học, phải tìm việc, thế này thế nọ. Vào lúc bạn xây dựng gia đình bạn gần như suy giảm năng lực của mình. Rồi bạn yêu, nhưng tình yêu chẳng bao giờ trở thành nóng bỏng thực sự; nó chưa bao giờ lên tới điểm tại đó con người bay hơi, nó còn hững hờ. Và khi bạn không thể yêu được toàn bộ, bạn không thể yêu con bạn được bởi vì bạn không biết cách. Khi bạn không có khả năng biết được đỉnh của nó thì làm sao bạn có thể dạy cho con bạn được? Làm sao bạn có thể giúp cho con bạn có được đỉnh điểm của nó.

Cho nên suốt nhiều thời đại con người đã bị từ chối tình yêu đến mức con người phải vẫn còn yếu đuối.

Thứ hai là:

Giữ cho con người dốt nát và bị lừa dối nhiều nhất có thể được để cho người đó có thể dễ dàng bị lừa gạt. Và nếu bạn muốn tạo ra một loại ngu si - vốn là điều cần thiết cho tu sĩ và chính khách và âm mưu của họ - thì điều tốt nhất là đừng cho phép con người được đi vào tình yêu một cách tự do. Không có tình yêu, thông minh của con người tụt xuống. Bạn chưa từng quan sát điều này sao? Khi bạn đang yêu bỗng nhiên tất cả các khả năng của bạn đều lên đỉnh điểm, tới cao trào. Mới khoảnh khắc trước đây bạn còn

trông chờ dẫn, và rồi bạn gặp người đàn bà của mình và bỗng nhiên một niềm vui lớn bùng phát trong con người bạn, bạn là ngọn lửa. Khi mọi người đang trong yêu đương họ biểu lộ mình ở mức tối đa. Khi tình yêu biến mất hay khi tình yêu không có đó, họ biểu lộ ở mức tối thiểu.

Những người thông minh nhất là những người dục nhiều nhất. Điều này cần phải được hiểu rõ, bởi vì năng lượng yêu về cơ bản là thông minh. Nếu bạn không thể yêu bạn bị khép lại, lạnh nhạt theo một cách nào đó; bạn không thể tuôn chảy. Khi trong yêu đương người ta tuôn chảy. Trong yêu đương người ta cảm thấy tự tin đến mức người ta có thể chạm tới các vì sao. Đó là lí do tại sao đàn bà trở thành niềm hứng khởi lớn, đàn ông trở thành niềm hứng khởi lớn. Khi người đàn bà được yêu cô ấy *lập tức* trở nên đẹp hơn, ngay tức thì! Chỉ mới khoảnh khắc trước cô ấy còn là người đàn bà bình thường, và bây giờ tình yêu đã mưa rào lên cô ấy - cô ấy được tắm trong một năng lượng mới hoàn toàn, một hào quang mới nảy sinh quanh cô ấy. Cô ấy bước duyên dáng hơn, điệu vũ tới theo bước chân cô. Mắt cô bây giờ cực kì long lanh, khuôn mặt rạng ngời, cô ấy toả sáng. Và cùng điều đó cũng xảy ra cho người đàn ông.

Khi người ta đang yêu, họ biểu lộ những điều tuyệt vời nhất. Không cho phép yêu, họ sẽ còn lại ở mức tối thiểu. Khi ở mức tối thiểu họ đần độn, họ dốt nát, họ không bận tâm tới biết. Và khi người ta dốt nát, ngu muội và bị lừa thì họ có thể dễ dàng bị lừa dối.

Khi mọi người bị kìm nén về dục, bị kìm nén về yêu, họ bắt đầu khao khát đến cuộc sống khác. Họ

nghĩ về cõi trời, thiên đường, nhưng họ không nghĩ tới việc tạo ra thiên đường ngay ở đây và bây giờ. Khi bạn đang yêu, thiên đường là ở đây và bây giờ. Thế thì bạn không bận tâm; thế thì ai tới các tu sĩ? Thế thì ai băn khoăn rằng phải có thiên đường? Bạn đã ở đây rồi! Bạn không còn quan tâm. Nhưng khi năng lượng yêu của bạn bị kìm nén, bạn bắt đầu nghĩ, "Tại đây chẳng có gì cả, bây giờ là trống rỗng. Thế thì phải có ở đâu đó mục tiêu nào đó..." Bạn tới tu sĩ và hỏi về cõi trời và ông ta vẽ lên bức tranh đẹp đẽ về cõi trời. Dục đã bị kìm nén cho nên bạn có thể trở nên quan tâm tới cuộc sống khác. Và khi mọi người quan tâm tới cuộc sống khác, tự nhiên người ta không quan tâm tới cuộc đời *này*.

Đây là cuộc sống duy nhất. Cuộc sống khác ẩn giấu trong cuộc sống này! Nó không chống lại cuộc sống này, nó không xa với cuộc sống này; nó là bên trong cuộc sống này. Đi vào trong nó - đây là nó! Đi vào trong nó và bạn sẽ tìm thấy cả cuộc sống khác nữa. Thượng đế ẩn trong thế giới, Thượng đế ẩn ngay ở đây và bây giờ. Nếu bạn yêu, bạn sẽ có khả năng cảm thấy điều đó.

Bí mật thứ ba:

Giữ con người sợ hãi nhiều nhất có thể được. Và cách chắc chắn là không cho phép người đó được yêu, bởi vì yêu phá tan sợ - "yêu gạt bỏ sợ." Khi bạn đang yêu bạn không sợ hãi. Khi bạn đang yêu bạn cảm thấy có khả năng vô hạn về mọi thứ. Nhưng khi bạn không yêu, bạn sợ cả những điều nhỏ nhất. Khi bạn không yêu bạn trở nên quan tâm nhiều hơn tới an ninh, an toàn. Khi bạn đang yêu bạn quan tâm nhiều hơn tới phiêu lưu, tới thám hiểm. Mọi người không

được phép yêu bởi vì đó là cách duy nhất làm cho họ sợ. Và khi họ sợ và run rẩy thì họ bao giờ cũng quì xuống, cúi đầu trước các tu sĩ, cúi đầu trước các chính khách.

Đó là mưu đồ lớn chống lại loài người. Đó là mưu đồ lớn chống lại *bạn*. Chính khách và tu sĩ là kẻ thù của bạn, nhưng họ giả bộ rằng họ là đầy tớ của quần chúng. Họ nói, "Chúng tôi ở đây để phục vụ các bạn, để giúp các bạn đạt tới cuộc sống tốt hơn. Chúng tôi ở đây để tạo ra cuộc sống tốt lành cho bạn." Và họ là những kẻ phá huỷ chính bản thân cuộc sống.

Điều thứ tư:

Giữ con người khổ nhất có thể được - bởi vì người khổ thì bị lẫn lộn, người khổ không có giá trị riêng, người khổ tự lên án mình, người khổ cảm thấy rằng mình phải đã làm điều gì đó sai. Người khổ không có nền tảng; bạn có thể xô đẩy người đó từ chỗ nọ sang chỗ kia, người ấy có thể bị biến thành mẩu gỗ trôi giạt rất dễ dàng. Và người khổ bao giờ cũng sẵn sàng bị chỉ huy, bị theo mệnh lệnh, bị kỉ luật, bởi vì người ấy biết, "Về phần tôi, tôi chỉ là kẻ khổ. Có thể ai đó khác có lẽ áp đặt kỉ luật vào đời tôi chăng?" Người ấy là một nạn nhân sẵn sàng.

Và điều thứ năm:

Giữ con người bị xa lánh khỏi người khác nhiều nhất có thể được, để cho họ không thể tập hợp lại với nhau theo mục đích nào đó mà các tu sĩ hay chính khách không thể chấp thuận được. Giữ con người tách biệt lẫn nhau. Không cho phép họ quá thân mật. Khi người ta tách biệt, đơn độc, xa lánh lẫn nhau thì

họ không thể tụ hội với nhau được. Và có cả nghìn lẻ một thủ đoạn để giữ họ xa nhau.

Chẳng hạn: nếu bạn đang khoác tay người cùng giới - bạn là đàn ông và bạn khoác tay người đàn ông, rồi bước đi trên đường vừa hát - bạn sẽ thấy mặc cảm bởi vì mọi người sẽ bắt đầu nhìn vào bạn: bạn đồng dục nam, đồng dục hay cái gì đó chẳng? Hai người đàn ông không được phép hạnh phúc cùng nhau. Họ không được phép khoác tay nhau, họ không được phép ôm ghì nhau; họ bị kết án là đồng dục. Nỗi sợ phát sinh. Nếu bạn của bạn tới và nắm tay bạn trong tay anh ấy, bạn phải nhìn quanh: "Có ai đó nhìn hay không?" Và bạn lại vội vã bỏ tay ra.

Bạn bắt tay một cách vội vã thế. Bạn có quan sát đến điều đó không? Bạn mới chỉ chạm vào tay người kia và bắt tay rồi bạn phải kết thúc ngay. Bạn không giữ tay lâu, bạn không ôm ghì nhau, bạn sợ. Bạn có nhớ, bố bạn có bao giờ ôm ghì bạn không? Bạn có nhớ mẹ bạn có ôm ghì bạn sau khi bạn đã trưởng thành về dục không? Sao lại không thể nhỉ? Nỗi sợ đã được tạo ra. Một thanh niên và mẹ anh ta ôm ghì nhau ư? - có thể dục nào đó sẽ nảy sinh giữa họ, ý tưởng nào đó, tưởng tượng nào đó. Nỗi sợ đã được tạo ra: bố và con trai, không; bố và con gái, không; anh và chị, không; anh trai và em trai - không!

Người ta bị giữ trong các hộp nhỏ tách biệt với các bức tường lớn bao quanh họ. Mọi người đều bị phân loại và có cả nghìn lẻ một rào chắn. Vâng, rồi một ngày nào đó, sau hai mươi năm năm của đủ loại huấn luyện, bạn mới được phép làm tình với vợ bạn. Nhưng bây giờ việc huấn luyện đã đi vào bạn quá sâu và bỗng nhiên bạn không biết phải làm gì. Yêu thế

nào nhỉ? Bạn chưa học ngôn ngữ này. Cứ dường như là một người còn chưa được nói trong suốt hai mươi năm năm. Nghe đây: trong hai mươi năm năm người đó chưa từng được phép nói một lời và rồi bỗng nhiên bạn đẩy người đó lên bục và bảo người đó, "Đọc bài giảng lớn cho chúng tôi." Điều gì sẽ xảy ra? Hơn nữa, người đó sẽ sụp đổ. Người đó có thể ngất, người đó có thể chết... hai mươi năm năm im lặng và bỗng nhiên bây giờ người đó được trông đợi đưa ra một bài giảng lớn. Điều ấy không thể được.

Đây là điều đang xảy ra! Hai mươi năm năm chống yêu, sợ hãi, và rồi bỗng nhiên bạn được phép một cách hợp pháp - bạn được cấp giấy chứng nhận, và bây giờ bạn có thể yêu người đàn bà này. "Đây là vợ bạn, bạn là chồng cô ấy, và bạn được phép yêu." Nhưng hai mươi lăm năm huấn luyện sai lầm đâu cả rồi? Chúng sẽ vẫn còn đó.

Vâng, bạn sẽ "yêu"... bạn sẽ làm động tác. Nó sẽ không mang tính bùng nổ, nó không là cực thích: nó sẽ rất tí hon. Đó là lí do tại sao bạn lại thất vọng sau khi làm tình - chín mươi chín phần trăm mọi người đều thất vọng sau khi làm tình, còn thất vọng hơn là họ đã thất vọng trước đó. Và họ cảm thấy, "Gì thế nhỉ?... Chẳng có gì cả! Điều đó không đúng!"

Trước hết, tu sĩ và chính khách đã xoay xở rằng bạn không nên có khả năng yêu, và rồi họ tới và họ thuyết giáo rằng chẳng có gì trong yêu cả. Và chắc chắn thuyết giảng của họ có vẻ phải, thuyết giảng của họ có vẻ hợp với kinh nghiệm của bạn. Đầu tiên họ tạo ra kinh nghiệm về tính vô ích, về thất vọng - rồi đến giáo lí của họ. Và cả hai cùng nhau đều có vẻ

logic, thành một vở kịch. Đây là một thủ đoạn lớn, lớn nhất đã từng được áp dụng cho con người.

Năm điều này có thể được sử dụng qua một điều đơn giản, và đó là sự kiêng kị với yêu. Có thể thực hiện được tất cả các mục tiêu này bằng cách nào đó ngăn cản mọi người không cho yêu lẫn nhau. Và điều kiêng kị đó đã được dùng theo cách khoa học thế. Điều kiêng kị này là một nghệ thuật lớn - kĩ năng lớn và tinh ranh lớn đã đi vào trong đó. Nó thực sự là kiệt tác đấy. Điều kiêng kị này cần phải được hiểu.

Thứ nhất, nó là gián tiếp, nó bị giấu kín. Nó không rõ ràng, bởi vì bất kì khi nào điều kiêng kị thành quá hiển nhiên, nó sẽ không có tác dụng. Điều kiêng kị phải được che giấu để cho bạn không biết cách nó vận hành. Điều kiêng kị phải được che giấu để cho bạn thậm chí không thể tưởng tượng được rằng có thể có cái chống lại nó. Điều kiêng kị phải đi vào vô thức, không đi vào ý thức. Làm sao làm cho nó thật tinh vi và thật gián tiếp?

Thủ đoạn là: Trước hết cứ thuyết giảng rằng tình yêu là vĩ đại cho nên người ta chẳng bao giờ nghĩ rằng các tu sĩ và chính khách chống đối tình yêu. Cứ thuyết giảng rằng tình yêu là vĩ đại, rằng tình yêu là điều phải, và rồi không cho phép bất kì tình huống nào tình yêu có thể xảy ra. Không cho phép có cơ hội nào. Không cho bất kì cơ hội nào, và cứ thuyết giảng rằng thức ăn là vĩ đại, việc ăn là niềm vui lớn; "Ăn thoả sức" - nhưng chẳng cung cấp thứ gì để ăn cả. Giữ cho mọi người cứ đói dài và cứ nói mãi về tình yêu. Tình yêu được ca ngợi cao hơn bất kì cái gì, chỉ sau Thượng đế, và bị chối từ mọi khả năng xảy ra. Họ

trực tiếp cổ vũ cho nó; gián tiếp họ chặt đứt gốc rễ nó. Đây là kiệt tác.

Không tu sĩ nào nói về cách họ đã gây hại. Đường như là bạn cứ nói với cái cây, "Cứ xanh tươi, nở hoa, tận hưởng," và bạn cứ chặt rễ để cho cây không thể xanh được. Và khi cây không xanh thì bạn có thể nhảy lên cây và nói, "Nghe đây! Mi chẳng chịu nghe lời ta, mi không tuân theo ta. Tất cả chúng ta đều vẫn nói 'Cứ xanh tươi, nở hoa, tận hưởng, nhảy múa'..." trong khi đó thì bạn cứ chặt rễ.

Tình yêu bị phủ nhận quá nhiều - và tình yêu là điều hiếm hoi nhất trên thế giới, nó không nên bị phủ nhận. Nếu một người có thể yêu năm người, người đó nên yêu cả năm. Nếu một người có thể yêu năm mươi người, người đó nên yêu năm mươi người. Nếu một người có thể yêu năm trăm người, người đó nên yêu năm trăm người. Tình yêu hiếm đến độ bạn càng trải rộng tình yêu thì càng tốt hơn. Nhưng có các thủ đoạn lớn - bạn bị dồn vào một góc hẹp, rất hẹp. Bạn chỉ có thể yêu vợ mình, bạn chỉ có thể yêu chồng mình, bạn chỉ có thể yêu cái này, bạn chỉ có thể yêu cái kia - các điều kiện quá nhiều. Đường như là có luật rằng bạn chỉ có thể thở được khi ở bên vợ mình, bạn chỉ có thể thở được khi ở bên chồng mình. Thế thì việc thở sẽ trở thành không thể được! Thế thì bạn sẽ chết, và bạn thậm chí sẽ không có khả năng thở được trong khi bên cạnh vợ hay chồng mình. Bạn phải thở hai mươi tư tiếng một ngày.

Cứ là tình yêu đi.

Thế rồi có một thủ đoạn nữa. Họ nói về tình yêu "cao hơn" và họ phá huỷ cái thấp hơn. Họ nói rằng

cái thấp hơn phải bị phủ nhận: tình yêu thân thể là xấu, tình yêu linh hồn mới tốt.

Bạn đã bao giờ thấy bất kì linh hồn nào không có thân thể không? Bạn đã bao giờ thấy ngôi nhà nào không móng không? Cái thấp hơn là nền móng cho cái cao hơn. Thân thể là nơi trú ngụ của bạn, linh hồn sống trong thân thể, với thân thể. Bạn là linh hồn được hiện thân và là thân thể mang linh hồn. Bạn là cả hai hợp lại. Phần thấp hơn và phần cao hơn là không tách bạch, chúng là một - các bậc của cùng chiếc thang. Phần thấp hơn phải không bị phủ nhận, phần thấp hơn phải được biến đổi thành phần cao hơn. Phần thấp hơn là tốt - nếu bạn bị mắc kẹt với phần thấp hơn thì lỗi là ở bạn, không phải là ở phần thấp hơn. Chẳng có gì sai với bậc dưới của chiếc thang. Nếu bạn bị mắc kẹt với nó thì chính *bạn* là bị mắc kẹt: nó là cái gì đó trong bạn.

Di chuyển đi.

Dục không sai. *Bạn* sai nếu bạn bị mắc kẹt ở đó. Đi lên cao hơn. Phần cao hơn không chống lại phần thấp hơn; phần thấp hơn tạo khả năng cho phần cao hơn tồn tại.

Và những thủ đoạn này đã tạo ra lắm vấn đề khác. Mỗi lần bạn yêu, bằng cách nào đó bạn lại mắc cảm; mắc cảm phát sinh. Khi có mắc cảm bạn không thể đi toàn bộ vào trong yêu - mắc cảm ngăn cản bạn, nó giữ bạn dừng lại. Ngay cả trong khi làm tình với vợ hay chồng mình vẫn có mắc cảm. Bạn biết đây là tội lỗi, bạn biết bạn đang làm điều gì đó sai. "Thánh nhân không làm điều đó" - bạn là tội đồ. Cho nên bạn không thể đi toàn bộ ngay cả khi bạn được phép, chỉ hời hợt, để yêu vợ bạn. Tu sĩ ẩn đằng sau bạn trong

cảm giác phạm tội của bạn; ông ta đang kéo bạn từ đẳng kia, kéo sợi dây buộc bạn.

Khi mặc cảm nảy sinh bạn bắt đầu cảm thấy rằng bạn sai; bạn mất tự tin, bạn mất tự trọng. Và vấn đề khác nảy sinh: Khi có mặc cảm bạn bắt đầu giả vờ. Bố và mẹ không cho phép con cái được biết rằng họ làm tình; họ giả vờ. Họ giả vờ rằng dục không tồn tại. Chẳng chóng thì chầy giả vờ của bố mẹ sẽ bị con cái biết. Khi con cái nhận ra giả vờ đó, chúng mất mọi sự tin cậy. Chúng cảm thấy bị phản bội, chúng cảm thấy bị lừa.

Còn bố và mẹ thì nói rằng con cái không kính trọng họ - bạn là nguyên nhân của điều đó, làm sao chúng có thể tôn trọng bạn được? Bạn đã lừa dối chúng theo đủ mọi cách, bạn đã không trung thực, bạn đã kém cỏi. Bạn đã bảo chúng đừng yêu - "Cẩn thận đấy!" và bạn lại làm tình mọi lúc. Rồi một ngày sẽ tới, chẳng chóng thì chầy, lúc chúng sẽ hiểu rằng ngay cả bố chúng, ngay cả mẹ chúng cũng không thật với chúng - cho nên làm sao chúng có thể kính trọng bạn được?

Trước hết, mặc cảm tạo ra giả vờ, rồi giả vờ tạo ra xa lánh mọi người. Ngay cả đứa trẻ, con bạn, cũng sẽ không cảm thấy hài hoà với bạn. Có rào chắn: giả vờ của bạn. Và khi bạn biết rằng mọi người đều giả vờ... Một ngày nào đó bạn sẽ đi tới nhận ra rằng bạn chỉ là việc giả vờ, và người khác cũng thế. Khi mọi người đều giả vờ làm sao bạn có thể có quan hệ được? Khi mọi người đều giả, làm sao bạn có thể quan hệ được? Làm sao bạn có thể thân thiết khi mọi nơi đều có lừa dối, lường gạt? Bạn trở nên rất, rất

buồn phiền về thực tại, bạn trở nên rất cay đắng. Bạn thấy nó chỉ là xương thịt của quỷ.

Và mọi người đều mang khuôn mặt giả, không ai chân thực cả. Mọi người đều đeo mặt nạ, không ai bày tỏ khuôn mặt nguyên thủy của mình. Bạn thấy mặc cảm, bạn cảm thấy rằng bạn đang giả vờ, và bạn biết rằng mọi người khác cũng đang giả vờ. Mọi người đều thấy mặc cảm, và mọi người đều trở thành giống như vết thương xấu xí. Bây giờ rất dễ làm cho những người này thành nô lệ - biến họ thành thư kí, trưởng ga, hiệu trưởng, bộ trưởng, thống đốc, tổng thống. Bây giờ rất dễ dàng phân tán tư tưởng họ. Bạn đã làm họ phân tán từ tận gốc rễ.

Dục là gốc rễ, do đó có tên *muladhar* trong ngôn ngữ của mật tông và yoga. *Muladhar* nghĩa là năng lượng gốc.

Tôi đã từng nghe ...

Đó là đêm tân hôn và Bà Jane kiêu căng đã thực hiện nghĩa vụ hôn nhân lần đầu tiên.

"Trời đất," bà hỏi chú rể, "đấy là điều mà thường dân vẫn gọi là làm tình ư?"

"Đúng, thế đấy, thưa bà," Ngài Reginald trả lời, lại làm như trước.

Sau một chốc Bà Jane mới phần nộ than vãn, "Thế thì quá tốt cho dân thường!"

Dân thường không thực sự được phép làm tình: "Điều ấy là quá tốt cho họ." Nhưng vấn đề là ở chỗ khi bạn đầu độc toàn bộ thế giới thường, bạn cũng bị đầu độc. Nếu bạn đầu độc bầu không khí mà dân thường hít thở, không khí mà vua thở cũng bị đầu

độc. Nó không thể tách rời được - nó là một. Khi tu sĩ đầu độc dân thường, cuối cùng ông ta cũng bị đầu độc. Khi chính khách đầu độc không khí của dân thường thì cuối cùng ông ta cũng hít thở cùng bầu không khí ấy; không có không khí khác.

Một cha phó và một giám mục đang ở hai góc đối diện của một toa tàu hoả trên một hành trình dài. Khi giám mục bước vào, cha phó cất ngay cuốn tạp chí *Playboy* và bắt đầu đọc tờ *The Church Times*. Giám mục bỏ qua ông ta và cứ giải đố chữ chéo của tờ *Times*. Im lặng lan khắp toa.

Sau một chốc cha phó cố bắt chuyện. Và khi giám mục bắt đầu làm một loạt các câu hắc búa và tặc lưỡi khó chịu thì cha phó lại thử "Tôi có thể giúp ông được chứ?"

"Có thể. Tôi chỉ chịu mỗi một từ thôi. Từ gì có bốn chữ này mà ba chữ cuối là g-a-i, và gợi ý là 'thuộc về nữ?'"

"Sao, thưa ngài," cha phó nói sau một chốc dừng lại, "Đấy phải là từ *gái*."

"Tất nhiên, tất nhiên!" giám mục nói. "Này, anh bạn, cho mượn cái tẩy với?"

Khi bạn kìm nén trên bề mặt, chúng tất cả lại đi sâu vào bên trong, vào vô thức. Nó vẫn có đó. Dục không bị phá huỷ - may mắn thay. Nó đã không bị phá huỷ, nó chỉ bị đầu độc. Nó *không thể* bị phá huỷ được, nó là năng lượng cuộc sống. Nó đã trở nên bị ô nhiễm, và nó có thể được làm thuần khiết.

Vấn đề cuộc đời bạn về cơ bản có thể được quy về vấn đề dục của bạn. Bạn có thể cứ giải quyết các vấn đề khác của mình nhưng bạn sẽ chẳng bao giờ có thể

giải quyết được chúng bởi vì chúng không phải là vấn đề thực. Và nếu bạn giải quyết vấn đề dục của mình, mọi vấn đề sẽ biến mất bởi vì bạn đã giải quyết được vấn đề cơ sở. Nhưng bạn lại sợ ngay cả việc nhìn vào nó.

Điều đó là đơn giản. Nếu bạn có thể gạt sang một bên những giáo dục đã học của mình, vấn đề rất đơn giản. Nó đơn giản cũng như câu chuyện này.

Một bà cô chán chường là người quấy rầy cho cảnh sát. Cô cứ gọi điện nói có một người đàn ông ở dưới gầm giường mình. Cuối cùng người ta phải đưa cô tới bệnh viện tâm thần, nơi họ cho cô liều thuốc cuối cùng và sau vài tuần một bác sĩ tới phỏng vấn cô ấy và xác định xem cô ấy đã được chữa khỏi chưa.

"Cô Rustifan," bác sĩ hỏi, "bây giờ cô có thấy người đàn ông dưới gầm giường không?"

"Không, tôi không thấy," cô ấy nói. Nhưng ngay lúc bác sĩ sẵn sàng kí giấy cho cô ấy ra thì cô ấy nói, "Bây giờ tôi có thể thấy hai người."

Bác sĩ này nói với nhân viên bệnh viện rằng thực sự chỉ có một loại thuốc tiêm mới có thể chữa bệnh phàn nàn của cô ấy, loại thuốc ông ta gọi là 'trình ác tính' - ông ta gợi ý họ đặt cô ấy trong giường ngủ cùng với Dan Lớn, ông thợ mộc của bệnh viện.

Dan Lớn được lôi tới, người ta kể cho nghe về điều phàn nàn của cô ấy và rồi anh ta sẽ bị nhốt vào phòng cùng cô ấy trong một giờ. Anh ta nói rằng không cần phải lâu đến thế, và một nhóm người lo âu tụ tập trên đầu cầu thang... Họ nghe thấy, "Không, đừng việc ấy lại đi, Dan. Mẹ sẽ không bao giờ tha thứ cho em đâu!"

"Đừng có la hét thế, chẳng nào cũng cần phải làm việc này. Đáng phải làm từ vài năm trước rồi!"

"Anh hay dùng sức mạnh thế, anh vũ phu lắm!"

"Đây chính là điều chồng cô đáng phải làm, nếu như cô có chồng."

Không thể chờ đợi được nữa, các bác sĩ ulla vào.

"Tôi đã chữa khỏi cô ấy!" người thợ mộc nói.

"Anh ấy đã chữa khỏi cho tôi!" Cô Rustifan nói.

Anh ta đã cưa hết chân giường.

Đôi khi việc chữa trị rất đơn giản. Còn bạn thì cứ làm cả nghìn lẻ một thứ... Và người thợ mộc này đã làm chính xác - chỉ cần cưa chân giường và thế là xong việc. Bây giờ người đàn ông có thể ẩn nấp vào đâu được nữa?

Dục là gốc rễ của hầu hết mọi vấn đề của bạn. Nó phải là như vậy bởi vì hàng nghìn năm đầu độc. Việc làm thuần khiết vĩ đại là cần thiết. Giành lấy tự do của bạn. Giành lại tự do yêu của bạn. Giành lấy tự do được hiện hữu, và rồi cuộc sống không còn là vấn đề. Nó là bí ẩn, nó là cực lạc, nó là phúc lành.

Chương mười một

Đề phòng Giáo hoàng

Tôi nghe nói rằng giáo hoàng, khi nói chuyện với thanh niên ở Mỹ latin, đã nói, "Các bạn thân mến của tôi ơi, hãy đề phòng quỷ. Quỷ sẽ cám dỗ các bạn bằng ma túy, rượu, và đặc biệt nhất là dục tiền hôn nhân." Bây giờ, ai là quỷ này đây? Tôi chưa bao giờ gặp quỷ cả, nó chưa bao giờ cám dỗ tôi. Tôi không nghĩ người nào trong các bạn lại đã bao giờ gặp quỷ, hay quỷ đã cám dỗ bạn.

Ham muốn tới từ bản tính riêng của bạn, không phải là quỷ nào đó cám dỗ bạn. Nhưng chính chiến lược của tôn giáo là đổ trách nhiệm lên một nhân vật tưởng tượng, quỷ, để cho bạn không cảm thấy mình bị kết án. *Bạn* đang bị kết án nhưng gián tiếp thôi. Giáo hoàng đang nói với bạn rằng *bạn* là quỷ đây - nhưng ông ấy đã không bạo dạn để nói điều đó, cho nên ông ấy đang nói rằng quỷ là cái gì đó khác, một một giới tách biệt, chỉ có chức năng duy nhất là cám dỗ mọi người.

Nhưng đó là điều rất kì lạ... hàng triệu năm đã trôi qua và quỷ không mệt mỏi, nó cứ cám dỗ hoài. Và nó được cái gì từ điều đó? Tôi chẳng tìm thấy trong bất kì kinh sách nào phần thưởng của nó là gì cho tất cả mọi công việc vất vả này trong hàng triệu năm. Ai trả lương cho nó? Nó làm việc cho ai? Đây là một điều...

Và điều thứ hai: Thượng đế của bạn có quyền tuyệt đối không? Đó là điều kinh sách của bạn nói, rằng Thượng đế có mọi quyền lực. Nếu ngài có mọi quyền lực, ngài không thể làm một điều đơn giản sao? - làm cho con quỷ này khỏi cám dỗ mọi người đi! Thay vì đi tới mọi người và bảo mọi người, "Đừng bị quỷ cám dỗ," sao không kết thúc con quỷ này đi? Hay, bất kì cái gì nó muốn, đem cái đó cho nó đi.

Đây là cái gì đó cần được quyết định giữa Thượng đế và quỷ. Công việc của chúng ta là gì để mà bị dấn lên một cách không cần thiết giữa hai nhân vật này? Từ cả triệu năm nay Thượng đế đã không có khả năng thuyết phục quỷ hay thay đổi quỷ hay kết thúc quỷ. Và nếu Thượng đế không quyền lực thế trước quỷ, thì còn nói gì tới mọi người đáng thương của ngài, những người mà vị đại diện của Thượng đế cứ nói mãi, "Đừng bị quỷ cám dỗ?" Nếu Thượng đế mà còn không có quyền lực và bất lực thế trước quỷ, thì người thường có thể làm được gì?

Trong hàng thế kỉ những người này đã từng nói những lời dối trá này, và bản thân họ đã cố gắng để không chịu trách nhiệm cho dù là một lần. Đây là vô trách nhiệm - đi nói với thanh niên, "Đề phòng, quỷ đang cám dỗ bạn." Thực tế ông này đã đặt cám dỗ vào tâm trí của những người này. Họ có thể đã không

ngĩ đúng về ma túy, rượu, dục tiền hôn nhân. Họ đã tới để nghe giáo hoàng, dự buổi thuyết giảng tâm linh nào đó. Họ sẽ trở về nhà cứ nghĩ tới dục tiền hôn nhân, cách thức bị quỷ cám dỗ, nơi tìm ra người bán ma túy.

Nhưng rượu chắc chắn không phải là cám dỗ của quỷ rồi, vì Jesus Christ đã uống rượu - không chỉ uống mà còn làm nó thành sẵn có cho các đệ tử của mình. Rượu không chống lại Ki tô giáo - Ki tô giáo chấp nhận rượu hoàn hảo, bởi vì phủ nhận rượu sẽ đưa Jesus vào hoàn cảnh nguy hiểm. Jesus không phải là thành viên của Hội kẻ say vô danh. Ông ấy tận hưởng uống rượu, và ông ấy chưa bao giờ nói rằng uống rượu là tội lỗi - làm sao ông ấy có thể nói được điều đó? Bây giờ giáo hoàng này dường như còn tôn giáo hơn nhiều so với Jesus Christ.

Và tôi có thể chắc chắn quán tưởng được rằng nếu chỉ mỗi đứa con duy nhất uống rượu, thì người Cha phải là kẻ say khướt cò bợ và Thánh thần Thiên liêng cũng vậy nữa. Những người này có thể là nguyên nhân, bởi vì Jesus đã học điều đó từ đâu? Chắc chắn quỷ không thể cám dỗ được *ông ấy*. Chúng ta biết rằng quỷ thường hay thử cám dỗ ông ấy và ông ấy đã nói với quỷ, "Ra sau ta đi, ta không bị mi cám dỗ đâu."

Nhưng những người này dường như ốm yếu về tinh thần. Bạn chưa bao giờ bắt gặp quỷ cả, và bạn không nói với quỷ theo cách này: "Ra sau ta đi, và để ta đi theo con đường của ta. Đừng ngăn cản ta, đừng thử cám dỗ ta." Và nếu bạn có nói những điều này và ai đó nghe thấy, người đó sẽ thông báo cho đồn cảnh

sát gần nhất, "Lại đây có một người đang nói chuyện với quỷ, và chúng tôi không thấy quỷ nào ở đâu cả."

Jesus cũng bị ô uế bởi người nhát thỏ đế và tu sĩ. Đó là cùng một toán, chỉ khác nhau cái nhãn và khác thương hiệu. Nhưng chuyện kinh doanh là một, công ti là một, công việc của họ là một - họ làm biến chất con người, họ phá huỷ hồn nhiên của bạn. Giáo hoàng này đang lo nghĩ về dục tiền hôn nhân - điều đó phải có trong tâm trí ông ấy, bằng không thì làm sao lời cảnh báo này lại thoát ra từ nó? Và đó là điểm nhấn mạnh nhất của ông ấy!

Nhưng cái gì sai với dục tiền hôn nhân? Đó đã là vấn đề trong quá khứ, nhưng bạn có đi vào thế kỉ hai mươi hay không? Đó đã là vấn đề trong quá khứ bởi vì dục có thể dẫn tới mang thai, tới con cái, và thế rồi vấn đề sẽ phát sinh ai sẽ nuôi nấng lũ trẻ đó. Thế rồi ai sẽ cưới đứa con gái có con này? Cho nên sẽ có những phức tạp và khó khăn. Không cần như vậy - đây chỉ là trong tâm trí.

Thực tế, phần lớn những khó khăn hôn nhân nảy sinh bởi vì dục tiền hôn nhân bị phủ nhận. Cứ dường như bạn được bảo rằng chừng nào bạn còn chưa tới hai mươi một thì bạn không thể bơi được: Đừng bị quỷ cám dỗ; việc bơi trước khi là người lớn là tội lỗi. Thôi được, rồi một ngày nào đó bạn sẽ tới hai mươi một tuổi - nhưng bạn không biết cách bơi. Và việc nghĩ rằng bây giờ bạn hai mươi một rồi bạn được phép bơi, bạn nhảy xuống sông. Bạn nhảy vào cái chết của mình! Bởi vì chỉ bởi việc trở thành hai mươi một tuổi chẳng có sự cần thiết nào, không có luật bản chất nào rằng bạn sẽ có khả năng bơi. Và khi nào bạn sẽ học? Những người này thực tế đang nói gì? Họ

đang nói rằng trước khi xuống sông bạn phải học bơi đã; nếu bạn xuống sông thì bạn phạm tội. Nhưng bạn sẽ học bơi ở đâu? - trong phòng ngủ của bạn, trên chiếu của bạn chẳng? Để bơi bạn sẽ cần đi vào dòng sông.

Có các bộ lạc thổ dân còn nhân bản, tự nhiên hơn, nơi dục tiền hôn nhân được xã hội ủng hộ, động viên, bởi vì đó là lúc để học. Vào mười bốn tuổi con gái trở nên dậy thì; vào mười tám tuổi con trai trở nên dậy thì. Và độ tuổi này đang giảm xuống - khi xã hội con người trở nên khoa học, công nghệ hơn, thức ăn đầy đủ và sức khỏe được chăm nom thì độ tuổi này cứ giảm xuống. Ở Mỹ con gái trở nên dậy thì sớm hơn ở Ấn Độ. Và tất nhiên ở Ethiopia, làm sao bạn có thể trở nên dậy thì được? Bạn sẽ chết từ lâu trước đó rồi. Ở Mỹ độ tuổi này đã hạ từ mười bốn xuống mười ba xuống mười hai, bởi vì về mặt vật lý mọi người nhiều năng lượng hơn, có thức ăn tốt hơn, cuộc sống thoải mái hơn. Họ trở nên dậy thì sớm, và họ cũng sẽ có khả năng hoạt động lâu hơn ở các nước nghèo.

Ở Ấn Độ mọi người đơn giản không thể tin được khi họ đọc trong báo chí rằng một số người Mỹ quăng chín mươi tuổi lấy nhau. Người Ấn Độ không thể tin được vào điều đó - điều gì đang xảy ra cho những người Mỹ này? Vào lúc người Ấn Độ chín mươi tuổi người đó đã trong nắm mô gần hai mươi năm rồi; chỉ hôn người đó mới có thể lấy nhau, không phải người đó. Và cho dù họ có còn trong thân thể, người chín mươi tuổi lấy một bà tám mươi bảy... kinh tởm! Đơn giản không thể nào tin được! Và họ cứ đi tuần trăng mật. Họ thực sự có kinh nghiệm, họ đã làm điều này tất cả các kiếp sống của mình, nhiều lần - lấy nhau, đi

tuần trăng mật - và họ đã đủ may mắn để cho trong một kiếp họ đã sống ít nhất năm, sáu, bảy kiếp.

Dục tiền hôn nhân là một trong những điều quan trọng nhất cần được quyết định bởi xã hội con người.

Con gái sẽ không bao giờ mang tính dục sống động hơn cô ấy ở độ tuổi mười bốn, và con trai sẽ không bao giờ mang tính dục sống động như khi anh ta ở độ tuổi mười tám. Khi tự nhiên ở tại đỉnh của nó, bạn ngăn cản họ. Vào lúc con trai ba mươi bạn cho phép anh ta xây dựng gia đình. Anh ta đã suy giảm tính dục của mình. Trong năng lượng sống của mình anh ta đã suy giảm rồi, anh ta đang mất dần sự quan tâm. Về sinh học anh ta đã bị chậm trễ mười bốn hay mười sáu năm - anh ta đã lỡ tàu từ lâu rồi.

Chính bởi vì điều này mà biết bao nhiêu vấn đề hôn nhân nảy sinh, và do vậy biết bao nhiêu nhà tư vấn hôn nhân phát triển, bởi vì cả đôi bạn tình đều đã qua những giờ cao điểm của mình và những giờ đó đã là lúc họ có thể đã biết tới cực thích là gì. Bây giờ họ đọc về nó trong sách và họ mơ về nó, tưởng tượng về nó - và nó không xảy ra. Họ quá trễ rồi. Các giáo hoàng đang đứng ở giữa.

Tôi muốn nói với bạn: Đừng bị các giáo hoàng cám dỗ. Đây mới là quỷ thực đấy. Họ sẽ làm hỏng toàn thể cuộc đời bạn. Họ đã làm hỏng cuộc sống của hàng triệu người rồi.

Khi bạn ba mươi tuổi bạn không thể có phẩm chất, có sự mãnh liệt, có ngọn lửa mà bạn đã có khi bạn mới mười tám. Nhưng đó là lúc để vô dục đấy, để không bị cám dỗ bởi quỷ. Bất kì khi nào quỷ cám dỗ bạn, hãy bắt đầu cầu nguyện Thượng đế, lắm

nhắm mặt chú, *om mani padme hum*. Đó là điều người Tây Tạng làm.

Bất kì khi nào bạn thấy người Tây Tạng nhanh chóng làm "Om mani padme hum" bạn có thể chắc chắn người đó đang bị quỷ cám dỗ, bởi vì câu mật chú đó được dùng để làm cho quỷ sợ. Và bạn làm điều đó càng nhanh, quỷ sẽ chạy ra xa càng nhanh.

Ở Ấn Độ có một cuốn sách nhỏ, *Hanuman Chalisa*. Nó là lời cầu nguyện tới thần khỉ, Hanuman, người được coi là thần vô dục và là người bảo vệ cho tất cả những ai muốn vẫn còn vô dục. Cho nên tất cả những người muốn vẫn còn vô dục đều là người tôn thờ Hanuman. Và cuốn sách nhỏ này bạn có thể nhớ rất dễ dàng. Họ cứ lặp lại lời cầu nguyện này, cho nên Hanuman cứ bảo vệ tính vô dục của họ, cứ bảo vệ họ khỏi quỷ bao giờ cũng bao quanh, chờ đợi sự thay đổi để nắm bắt họ và cám dỗ họ.

Chẳng ai cám dỗ bạn cả. Điều đó đơn giản là tự nhiên, không phải quỷ. Và tự nhiên không chống lại bạn, nó tất cả đều ủng hộ bạn.

Trong xã hội con người tốt hơn, dục tiền hôn nhân nên được đánh giá đúng như cách nó đã được đánh giá đúng trong vài bộ lạc thổ dân. Lí luận là rất đơn giản. Trước hết, tự nhiên đã chuẩn bị bạn cho cái gì đó; bạn không nên bị phủ nhận quyền tự nhiên của mình. Nếu xã hội không sẵn sàng cho bạn lập gia đình, đó là vấn đề của xã hội, không phải của bạn. Xã hội nên tìm ra cách thức nào đó. Các thổ dân đã tìm ra cách. Rất hiếm khi con gái mang thai. Nếu con gái mang thai, con trai và con gái lấy nhau. Chẳng có gì xấu hổ về điều đó, không có bê bối nào về nó, không có kết án về nó. Ngược lại, người già ban phúc cho

đôi thanh niên bởi vì họ đã chứng tỏ rằng họ sinh động; tự nhiên đang mạnh mẽ trong họ, sinh học của họ còn sống động nhiều hơn sinh học của bất kì ai khác. Nhưng điều đó hiếm khi xảy ra.

Điều xảy ra là ở chỗ mọi con trai và mọi con gái đều trở nên được huấn luyện. Trong xã hội thổ dân tôi đã viếng thăm, một quỷ tắc là sau mười bốn tuổi với con gái, và sau mười tám tuổi, con trai, không được phép ngủ trong nhà của chúng, Họ có ngôi nhà chung ở giữa làng nơi tất cả con gái và tất cả con trai tới và ngủ. Bây giờ không có nhu cầu với chúng để giấu giếm đằng sau ô tô, trong hành lang để xe. Điều này là xấu - đây là xã hội buộc mọi người phải lén lút ăn trộm, là kẻ lừa dối, kẻ nói dối. Và những kinh nghiệm đầu tiên của chúng về yêu đã xảy ra trong những tình huống xấu thế - ản nấp, sợ hãi, mặc cảm, vẫn biết rằng đó là cám dỗ của quỷ. Chúng không thể tận hưởng nó khi chúng có khả năng tận hưởng nó tới sự đầy đủ nhất, và kinh nghiệm nó như cực đỉnh của nó.

Điều tôi đang nói là ở chỗ nếu họ đã kinh nghiệm nó như cực đỉnh, thì sự nắm giữ của nó với họ đã bị mất. Thế thì trong toàn thể cuộc sống của mình họ sẽ không xem các tạp chí *Playboy* nữa; sẽ không có nhu cầu. Và họ sẽ không mơ về dục, có những tưởng tượng dục. Họ sẽ không đọc các tiểu thuyết hạng ba và xem phim Hollywood. Tất cả những điều này là có thể bởi vì họ đã từng bị từ chối quyền tập ản của mình.

Trong xã hội thổ dân họ sống cùng nhau trong đêm. Một quỷ tắc duy nhất được nói cho họ: "Đừng ở với một con gái quá ba ngày, bởi vì cô ấy không phải

là tài sản của bạn, bạn không phải là tài sản của cô ấy. Bạn phải trở nên quen thuộc với tất cả các cô gái, và cô ấy phải trở nên quen thuộc với tất cả con trai trước khi bạn chọn bạn đời của mình."

Bây giờ, điều này dường như tuyệt đối lạnh mạnh. Trước khi chọn bạn đời bạn nên được cho cơ hội để làm quen với tất cả đàn bà sẵn có, tất cả đàn ông sẵn có. Bạn có thể thấy tất cả trên thế giới rằng không hôn nhân được thu xếp nào đã thành công, kể cả cái bạn gọi là hôn nhân vì tình. Cả hai đều đã thất bại, và lí do cơ bản là ở chỗ trong cả hai trường hợp đôi này không có kinh nghiệm; đôi này đã không được cho đủ tự do để tìm đúng người.

Không có cách nào khác hơn là qua kinh nghiệm để tìm ra người đúng. Những điều rất nhỏ bé có thể gây quấy rối. Thân thể ai đó có mùi có thể là đủ để làm hỏng hôn nhân của bạn. Nó không phải là chuyện lớn, nhưng nó là đủ: mọi ngày... bạn có thể dung thứ nó được bao lâu? Nhưng với ai đó khác cái mùi đó lại có thể rất phù hợp, có thể cái mùi đó anh ta lại thích.

Cứ để mọi người có kinh nghiệm - và đặc biệt bây giờ, khi vấn đề về mang thai không còn nữa. Các thô dân kia đã dừng cảm làm điều đó trong hàng nghìn năm - và thế nữa, đã không có nhiều vấn đề. Thịnh thoảng một cô gái có thể mang thai, thế thì họ cưới nhau; bằng không thì không có vấn đề gì.

Trong những bộ lạc đó không có li dị, tất nhiên, bởi vì một khi bạn đã nhìn tất cả mọi đàn bà, đã ở với tất cả đàn bà của bộ lạc và thế rồi bạn chọn lựa, bây giờ bạn sẽ thay đổi cái gì khác nữa? Bạn đã chọn ra từ kinh nghiệm, cho nên trong những xã hội đó không có nhu cầu, không có vấn đề li dị. Vấn đề này không

nảy sinh. Không phải là li dị không được phép; chính vấn đề li dị đã không nảy sinh trong các bộ lạc đó. Họ đã không nghĩ về nó, nó chưa bao giờ là vấn đề cả. Không ai đã nói rằng họ muốn tách rời.

Tất cả các xã hội văn minh đều chịu đựng các vấn đề hôn nhân bởi vì chồng và vợ gần như kẻ thù. Bạn có thể gọi họ là "kẻ thù thân thiết" nhưng điều đó không tạo ra khác biệt gì - điều đó còn tốt hơn các kẻ thù ở xa xăm và không quá thân thiết! Nếu họ thân thiết, điều đó có nghĩa là nó là cuộc chiến hai mươi bốn giờ một ngày, liên tục - ngày tới, ngày đi. Và lí do đơn giản là ý tưởng ngu xuẩn của những thầy giáo tôn giáo này: "Đề phòng dục tiền hôn nhân."

Nếu bạn muốn đề phòng, đề phòng dục tiền hôn nhân, bởi vì đó là nơi vấn đề phát sinh. Dục tiền hôn nhân không phải là vấn đề, và đặc biệt bây giờ khi tất cả các loại phương pháp kiểm soát sinh đẻ đã có sẵn.

Mọi trường cao đẳng, mọi đại học, mọi trường học, nên nêu thành vấn đề rằng mọi đứa trẻ, con gái hay con trai, cần trải qua đủ mọi loại kinh nghiệm, tất cả các kiểu người, và cuối cùng mới chọn lựa. Việc chọn lựa này sẽ dựa trên và có gốc rễ ở việc biết, trong hiểu biết.

Nhưng vấn đề đối với giáo hoàng lại không phải là ở chỗ toàn thể nhân loại đang chịu đựng từ hôn nhân, ở chỗ tất cả các đôi đang chịu đựng từ hôn nhân và rằng bởi vì chịu đựng của họ mà con cái họ bắt đầu học cách chịu đựng - ông ấy không quan tâm. Toàn thể mối quan tâm của ông ấy là ở chỗ phương pháp kiểm soát sinh đẻ không nên được sử dụng. Thực tế giáo hoàng không nói, "Hãy đề phòng quý,"

ông ấy nói, "Hãy đề phòng phương pháp kiểm soát sinh đẻ."

Vấn đề thực không được giải quyết, chỉ cái không thực, cái hư huyền mới được đề cập. Và ông ấy cứ khuyên toàn thế giới...

Chương mười hai

Có cuộc sống sau dục không?

Vào độ tuổi nào đó, dục trở thành quan trọng - không phải là bạn làm nó thành quan trọng, nó không là cái gì đó mà bạn làm cho xảy ra; nó *xảy ra*. Vào độ tuổi mười bốn, đầu đó gần lúc đó, bỗng nhiên năng lượng của bạn bị tràn ngập bởi dục. Nó xảy ra cứ dường như cửa cống đã được mở ra trong bạn. Các lực năng lượng tinh tế, mà còn chưa mở trước đây, đã trở nên mở ra, và toàn thể năng lượng của bạn trở nên mang tính dục, mang màu sắc dục. Bạn nghĩ dục, bạn hát dục, bạn bước dục - mọi thứ đều trở nên mang tính dục. Mọi hành động đều mang màu sắc. Điều này xảy ra; bạn chưa làm gì về nó cả. Đó là tự nhiên.

Siêu việt cũng là tự nhiên. Nếu dục được sống một cách toàn bộ, không kết án, không ý tưởng về việc gạt bỏ nó, thế thì vào độ tuổi bốn mươi hai - cũng như vào độ tuổi mười bốn dục được mở ra và toàn thể năng lượng trở nên mang tính dục, vào độ tuổi bốn mươi hai hay gần quãng đó - những cái cửa

cổng đó đóng lại. Và điều đó nữa cũng là tự nhiên như dục trở nên sống động; nó bắt đầu biến mất.

Dục được siêu việt lên không phải bởi nỗ lực về phần bạn. Nếu bạn làm bất kì nỗ lực nào, điều đó sẽ mang tính kìm nén, bởi vì nó chẳng liên quan gì tới bạn cả. Nó là cái sẵn có trong thân thể bạn, trong sinh học của bạn. Bạn được sinh ra là sinh linh có dục tính; chẳng có gì sai trong đó cả. Đó là cách duy nhất để được sinh ra. Là con người là mang tính dục. Khi bạn được thụ thai, mẹ bạn và bố bạn đã không cầu nguyện, họ đã không nghe buổi thuyết giảng của tu sĩ. Họ không ở trong nhà thờ, họ đang làm tình. Ngay cả nghĩ rằng mẹ và bố bạn làm tình khi bạn được thụ thai cũng dường như khó khăn. Họ đã làm tình; năng lượng dục của họ đã gặp gỡ và hội nhập vào nhau. Thế rồi bạn được thụ thai; trong hành động dục sâu sắc bạn được thụ thai. Tế bào thứ nhất là tế bào dục, và thế rồi từ tế bào đó các tế bào khác đã nảy sinh. Nhưng từng tế bào về cơ bản vẫn còn mang tính dục. Toàn thể thân thể bạn mang tính dục, được làm từ các tế bào dục. Bây giờ chúng có hàng triệu.

Nhớ điều đó: Bạn tồn tại như con người dục. Một khi bạn chấp nhận điều đó, xung đột đã được tạo ra qua nhiều thế kỉ sẽ biến mất. Một khi bạn chấp nhận nó một cách sâu sắc, không có ý tưởng nào ở giữa, khi dục được coi là tự nhiên đơn giản, bạn sống nó. Bạn không hỏi tôi cách siêu việt lên trên việc ăn, bạn không hỏi tôi cách siêu việt lên trên việc thở - bởi vì không tôn giáo nào đã dạy bạn siêu việt lên trên việc thở, đó là lí do tại sao. Bằng không, bạn sẽ hỏi, "Làm sao siêu việt lên trên việc thở?" Bạn thở đấy! Bạn là con vật thở; bạn là con vật mang tính dục nữa. Nhưng có khác biệt. Mười bốn năm cuộc đời bạn, lúc bạn

đầu, gần như không dục, hay nhiều nhất, chỉ là trò chơi dục đơn sơ mà không thực là dục - chỉ chuẩn bị, diễn tập, có thể thôi. Vào độ tuổi mười bốn, bỗng nhiên năng lượng này chín muồi.

Quan sát mà xem... đứa trẻ được sinh ra - lập tức trong vòng ba giây đứa trẻ phải thở, bằng không nó sẽ chết. Thế thì thở là để tiếp tục toàn thể cuộc sống của nó, bởi vì nó đã tới bước đầu tiên của cuộc sống. Điều đó không thể được siêu việt lên. Có thể trước khi bạn chết thì, chỉ ba giây trước đó, nó sẽ dừng lại, nhưng không trước điều đó. Bao giờ cũng nhớ: Cả hai đầu của cuộc sống, chỗ bắt đầu và chỗ kết thúc, đều đích xác tương tự, đối xứng. Đứa trẻ được sinh ra, nó bắt đầu thở trong ba giây. Khi đứa trẻ già và chết, khoảnh khắc nó dừng thở, trong vòng ba giây nó sẽ chết.

Dục đi vào ở giai đoạn rất muộn. Trong mười bốn năm đứa trẻ đã sống không có dục. Và nếu xã hội không quá bị kìm nén và do đó bị ám ảnh bởi dục, đứa trẻ có thể sống hoàn toàn quên lãng với sự kiện rằng dục, hay bất kì cái gì giống dục, là tồn tại. Đứa trẻ có thể vẫn còn tuyệt đối hồn nhiên. Hồn nhiên đó cũng là không thể được, bởi vì mọi người bị kìm nén thế. Khi kìm nén xảy ra, thế thì ở bên cạnh nhau, ám ảnh cũng xảy ra.

Cho nên các tu sĩ cứ kìm nén; và có những phản tu sĩ, Hugh Hefners và những người khác - họ cứ tạo ra ngày một nhiều sách báo khiêu dâm. Cho nên ở một phía có các tu sĩ người cứ kìm nén, và thế rồi có những người khác, phản tu sĩ, người cứ làm cho dâm dục ngày một quynh rũ. Họ cả hai cùng tồn tại - các mặt của cùng một đồng tiền. Khi nhà thờ biến mất,

chỉ thế thì các tạp chí *Playboy* mới biến mất, không trước nó. Họ là đối tác trong một kinh doanh. Họ có vẻ như kẻ thù, nhưng đừng bị lừa bởi điều đó. Họ nói chống lại nhau, nhưng đó là cách mọi sự hoạt động.

Tôi đã nghe nói về hai người đàn ông cùng bị mất kinh doanh, cùng bị khánh kiệt, cho nên họ quyết định tạo ra một kinh doanh mới rất đơn giản. Họ bắt đầu cuộc hành trình, đi từ thị trấn này sang thị trấn khác. Đầu tiên một người sẽ vào, và trong đêm người đó sẽ ném hắc ín than vào cửa sổ và cửa ra vào của mọi người. Sau hai hay ba ngày người kia sẽ tới để lau chùi. Ông ta sẽ khuyên rằng ông ta có thể lau sạch hắc ín than ở nhà họ, và ông ta sẽ lau cửa sổ. Trong thời gian đó người kia sẽ làm nửa phần việc của mình ở thị trấn tiếp. Theo cách này, họ bắt đầu kiếm được nhiều tiền.

Đây là điều đang xảy ra giữa nhà thờ và Hugh Hefners và những người khác, người đang tạo ra sách báo khiêu dâm. Họ là cùng nhau đấy; họ là đối tác trong một âm mưu. Bất kì khi nào bạn bị quá kìm nén, bạn bắt đầu tìm mỗi quan tâm đòi bại. Mỗi quan tâm đòi bại là vấn đề, không phải dục.

Cho nên đừng bao giờ mang ý tưởng nào chống dục trong tâm trí bạn, bằng không thì bạn sẽ không bao giờ có khả năng siêu việt lên trên nó. Những người siêu việt lên trên dục là những người đã chấp nhận nó một cách rất tự nhiên. Điều đó là khó, tôi biết, bởi vì bạn được sinh ra trong xã hội thần kinh về dục. Hoặc theo cách này hay cách nọ, nhưng loạn thần kinh tất cả đều như nhau. Rất khó thoát ra khỏi chứng loạn thần kinh này nhưng nếu bạn có chút ít tỉnh táo, bạn có thể thoát ra khỏi nó được. Cho nên

điều thực không phải là làm sao siêu việt lên trên dục mà làm sao siêu việt lên trên ý thức hệ đồi bại này của xã hội: nỗi sợ này về dục, sự kìm nén này về dục, sự ám ảnh này với dục.

Dục là đẹp. Dục trong bản thân nó là hiện tượng tự nhiên, có nhịp điệu. Nó xảy ra khi đứa trẻ sẵn sàng được thụ thai, và cũng là tốt rằng nó xảy ra - bằng không thì cuộc sống sẽ không tồn tại. Cuộc sống tồn tại qua dục; dục là trung gian của nó. Nếu bạn hiểu cuộc sống, nếu bạn yêu cuộc sống, bạn sẽ biết dục là thiêng liêng, linh thiêng. Thế thì bạn sống nó, thế thì bạn vui sướng trong nó, và tự nhiên khi nó tới nó đi theo cách riêng của nó. Vào độ tuổi bốn mươi hai, hay đâu đó gần đấy, dục bắt đầu biến mất cũng tự nhiên như khi nó tới trong bản thể. Nhưng nó lại không xảy ra theo cách đó.

Bạn sẽ ngạc nhiên khi tôi nói gần quãng bốn mươi hai. Bạn biết những người bảy mươi, tám mươi, vậy mà họ vẫn không vượt được ra ngoài. Bạn biết "những lão già dơ dáy." Họ là nạn nhân của xã hội đấy. Bởi vì họ không thể tự nhiên, nó bị treo đó - bởi vì họ kìm nén khi họ đáng phải tận hưởng và vui sướng. Trong những khoảnh khắc của vui sướng đó họ đã không toàn bộ trong nó. Họ đã không cực thích, họ lờ phờ.

Cho nên bất kì khi nào bạn lờ phờ trong bất kì cái gì, nó sẽ nán ná lâu hơn. Nếu bạn ngồi tại bàn và ăn, và nếu bạn ăn chỉ lờ phờ thôi và cơn đói của bạn vẫn còn, thế thì bạn sẽ tiếp tục nghĩ về thức ăn trong cả ngày. Bạn có thể cố gắng nhịn ăn và bạn sẽ thấy: bạn sẽ liên tục nghĩ về thức ăn. Nhưng nếu bạn đã ăn kĩ - và khi tôi nói ăn kĩ, tôi không chỉ ngụ ý rằng bạn đã

tọng các thứ vào dạ dày mình. Thế thì không cần để cho bạn ăn kĩ; bạn có thể đã tọng các thứ vào bản thân mình rồi. Nhưng ăn kĩ là một nghệ thuật, nó không chỉ là tọng vào. Nó là nghệ thuật lớn để nếm thức ăn, ngửi thức ăn, sờ thức ăn, nhai thức ăn, tiêu hoá thức ăn và tiêu hoá nó như điều thiêng liêng. Nó là thiêng liêng; nó là món quà của Thượng đế.

Người Hindu nói, *Anam Brahma*, thức ăn là thiêng liêng. Cho nên với kính trọng sâu sắc bạn ăn và trong khi ăn bạn quên hết mọi thứ, bởi vì nó là lời nguyện. Nó là lời nguyện mang tính tồn tại. Bạn đang ăn Thượng đế, và Thượng đế sẽ cho bạn chất nuôi dưỡng. Nó là món quà được chấp nhận với tình yêu và lòng biết ơn sâu sắc. Và bạn không tọng các thứ vào thân thể, bởi vì việc tọng vào thân thể sẽ chống lại thân thể. Nó là cực khác. Có những người bị ám ảnh bởi nhịn ăn và có những người bị ám ảnh bởi việc tọng các thứ vào mình. Cả hai đều sai bởi vì theo cả hai cách thân thể đều mất cân bằng.

Người thực yêu thân thể ăn chỉ tới điểm mà thân thể cảm hoàn toàn yên bình, cân bằng, yên tĩnh; chỗ mà thân thể cảm thấy không nghiêng về bên hữu không về bên tả và ở chính giữa. Đó là nghệ thuật để hiểu ngôn ngữ của thân thể, để hiểu ngôn ngữ của dạ dày bạn, để hiểu cái gì là cần, để cho chỉ cái được cần và cho cái đó theo cách nghệ thuật, theo cách thẩm mĩ.

Con vật ăn, con người ăn. Thế thì khác biệt là gì? Con người tạo ra kinh nghiệm thẩm mĩ lớn từ việc ăn. Phỗng có ích gì mà phải có cái bàn ăn đẹp đẽ? Phỗng có ích gì mà cần có cây nến cháy ở đó? Phỗng có ích mà có hương? Phỗng có ích gì mà mời bạn bè tới và

tham dự? Đây là để làm cho nó thành nghệ thuật, không chỉ tọng vào. Nhưng đây là dấu hiệu bên ngoài của nghệ thuật; dấu hiệu bên trong là để hiểu ngôn ngữ của thân thể bạn, để lắng nghe nó, nhạy cảm với nhu cầu của nó. Và *thế rồi* bạn ăn, và thế rồi cả ngày bạn sẽ không nhớ tới thức ăn chút nào. Chỉ khi thân thể đói lại thì việc nhớ mới tới. Thế thì nó là tự nhiên.

Với dục cùng điều đó xảy ra. Nếu bạn không có thái độ "chống đối" nó, bạn coi nó như món quà tự nhiên, thiêng liêng, với lòng biết ơn lớn lao. Bạn tận hưởng nó; với lời nguyện bạn tận hưởng nó. Mật tông nói rằng trước khi bạn làm tình với người đàn bà hay đàn ông, trước hết hãy cầu nguyện - bởi vì nó sẽ là gặp gỡ thiêng liêng của các năng lượng. Thượng đế sẽ bao quanh bạn - bất kì khi nào hai người yêu hiện hữu, đều có Thượng đế. Bất kì khi nào năng lượng của hai người yêu gặp gỡ và quyện vào nhau, đều có cuộc sống, sống động, ở mức tối đa của nó; Thượng đế bao quanh bạn. Nhà thờ là trống rỗng, buông tình yêu đầy Thượng đế. Nếu bạn đã nếm trải tình yêu theo cách Mật tông nói, nếm trải nó đi, nếu bạn đã biết tình yêu theo cách Đạo nói, biết nó đi, thế thì vào lúc bạn đạt tới bốn mươi hai, dục bắt đầu biến mất theo cách riêng của nó. Và bạn nói lời tạm biệt với nó với lòng biết ơn sâu sắc bởi vì bạn được hoàn thành. Nó đã là vui sướng, nó đã là phúc lành; bạn nói lời tạm biệt nó.

Và bốn mươi hai là tuổi cho thiên, đúng tuổi đấy. Dục biến mất; năng lượng tràn ngập ấy không còn đó nữa. Người ta trở nên thanh bình hơn. Đam mê qua đi, từ bị kéo tới. Bây giờ không còn sôi sục nữa; người ta không quan tâm tới người khác. Với dục biến mất, người khác không còn là tiêu điểm. Người

ta bắt đầu quay về cội nguồn riêng của mình - cuộc hành trình quay về bắt đầu.

Dục được siêu việt lên không phải bởi nỗ lực của bạn. Nó xảy ra nếu bạn đã sống nó một cách toàn bộ. Cho nên gợi ý của tôi là, vứt bỏ tất cả thái độ "chống đối" đi, thái độ phản cuộc sống, và chấp nhận sự kiện này: dục *hiện hữu*, cho nên bạn là ai mà vứt bỏ nó? Và ai đang cố gắng vứt bỏ nó? Đây chính là bản ngã. Nhớ lấy, dục tạo ra vấn đề lớn nhất cho bản ngã.

Cho nên có hai kiểu người: Những người rất bản ngã bao giờ cũng chống lại dục; những người khiêm tốn không bao giờ chống lại dục. Nhưng ai nghe người khiêm tốn? Thực tế, người khiêm tốn không đi thuyết giảng, chỉ những kẻ bản ngã đi thôi.

Sao lại có xung đột giữa dục và bản ngã? - bởi vì dục là cái gì đó trong cuộc sống của bạn, chỗ bạn không thể mang tính bản ngã được, chỗ người kia trở thành quan trọng hơn bạn. Người đàn bà của bạn, người đàn ông của bạn, trở thành quan trọng hơn bạn. Trong mọi trường hợp khác, bạn vẫn còn là quan trọng nhất. Trong thân thuộc yêu đương, người khác trở thành rất, rất quan trọng, cực kì quan trọng. Bạn trở thành vệ tinh còn người kia trở thành hạt nhân, và cùng điều đó xảy ra cho người kia: Bạn trở thành hạt nhân còn người kia trở thành vệ tinh. Đó là sự buông xuôi tương hỗ. Cả hai đều buông xuôi cho tình yêu, và cả hai trở thành khiêm tốn.

Dục là năng lượng duy nhất cho bạn những chỉ dẫn rằng có cái gì đó mà bạn không thể kiểm soát được. Tiền bạc bạn có thể kiểm soát, chính trị bạn có thể kiểm soát, thị trường bạn có thể kiểm soát, tri thức bạn có thể kiểm soát, khoa học bạn có thể kiểm

soát, đạo đức bạn có thể kiểm soát. Đầu đó, dục đem vào một thế giới hoàn toàn khác; bạn không thể kiểm soát được nó. Và bản ngã là kẻ kiểm soát lớn nhất. Nó hạnh phúc nếu nó có thể kiểm soát được; nó bất hạnh nếu nó không thể kiểm soát được. Cho nên bắt đầu có xung đột giữa bản ngã và dục. Nhớ lấy, đó là trận chiến nhất định thua. Bản ngã không thể thắng được nó bởi vì bản ngã chỉ là bề ngoài. Dục được bắt rễ rất sâu sắc. Dục là cuộc sống của bạn; bản ngã chỉ là tâm trí bạn, cái đầu bạn. Dục có gốc rễ ở khắp trong bạn; bản ngã chỉ có gốc rễ trong ý tưởng của bạn - rất bề ngoài, chỉ ở trong đầu.

Cho nên ai sẽ cố gắng siêu việt lên trên dục? - cái đầu sẽ cố gắng siêu việt lên trên dục. Nếu bạn ở quá nhiều trong đầu thế thì bạn muốn siêu việt lên trên dục, bởi vì dục đem bạn xuống bụng. Nó không cho phép bạn vẫn còn treo trong đầu. Mọi thứ khác bạn có thể xoay xở từ đó; dục thì bạn không thể xoay xở từ đó được. Bạn không thể làm tình bằng đầu mình. Bạn phải đi xuống, bạn phải giáng xuống từ chiều cao của mình, bạn phải đi tới gần đất hơn.

Dục làm bề mặt bản ngã, cho nên người bản ngã bao giờ cũng chống lại dục. Họ cứ tìm cách thức và phương tiện để siêu việt lên trên nó - họ chẳng bao giờ có thể siêu việt được lên trên nó. Nhiều nhất họ có thể trở nên bị đòi bại. Toàn thể nỗ lực của họ từ ngay lúc ban đầu đã mang định mệnh thất bại. Bạn có thể giả vờ rằng bạn đã thắng dục, nhưng dòng chảy ngầm... Bạn có thể hợp lý hoá, bạn có thể tìm ra các lý do, bạn có thể giả vờ, bạn có thể tạo ra cái vỏ rất cứng quanh bản thân mình nhưng sâu bên dưới lý do thật, thực tại, sẽ đứng đó không bị động chạm. Và lý

do thực sẽ bùng nổ; bạn không thể che giấu nó, điều đó là không thể được.

Cho nên bạn có thể cố gắng để kiểm soát dục, nhưng dòng chảy ngầm của tính dục sẽ chạy và nó sẽ tự biểu lộ nó theo nhiều cách. Từ tất cả những hợp lý hoá của bạn, nó sẽ lại ngóc đầu dậy lặp đi lặp lại.

Tôi sẽ không gợi ý rằng bạn có thể làm bất kỳ nỗ lực nào để siêu việt lên trên nó. Điều tôi gợi ý chính là điều ngược lại: hãy quên hết về việc siêu việt lên trên nó đi. Hãy đi vào trong nó sâu nhất bạn có thể đi được. Trong khi năng lượng có đó, đi sâu nhất bạn có thể đi được, yêu sâu sắc như bạn có thể yêu, và làm ra nghệ thuật từ nó. Nó không chỉ là "được làm" - đó là toàn thể nghĩa của việc làm ra nghệ thuật của làm tình. Có những sắc thái tinh tế, mà chỉ những người đi vào với ý thức thẩm mỹ lớn lao mới có khả năng biết. Bằng không, bạn có thể làm tình cả đời mình và vẫn còn không được thoả mãn bởi vì bạn không biết rằng thoả mãn là cái gì đó rất thẩm mỹ. Nó giống như âm nhạc tinh tế nảy sinh trong linh hồn bạn.

Nếu qua dục bạn rơi vào trong hài hoà, nếu qua tình yêu bạn trở thành thanh thoi - nếu tình yêu không chỉ là ném ra năng lượng bởi vì bạn không biết phải làm gì với nó, nếu nó không phải chỉ là việc giảm nhẹ mà là thanh thoi, nếu bạn thanh thoi trong người đàn bà của bạn và người đàn bà của bạn thanh thoi trong bạn - nếu trong vài giây, trong vài khoảnh khắc hay vài giờ bạn quên đi mình là ai, và bạn hoàn toàn mất hút trong quên lãng, bạn sẽ đi ra từ nó thuần khiết hơn, hồn nhiên hơn, trinh bạch hơn. Và bạn sẽ có kiểu con người khác - thoải mái, định tâm, bắt rễ.

Nếu điều này xảy ra, một ngày nào đó bỗng nhiên bạn sẽ thấy rằng trận lụt đã qua và nó bỏ lại bạn rất, rất giàu có. Bạn sẽ không tiếc rằng nó đã qua đi. Bạn sẽ cảm ơn, bởi vì bây giờ thế giới giàu có hơn mở ra. Khi dục rời bỏ bạn, cánh cửa của thiên mở ra. Khi dục rời bạn, thế thì bạn không cố gắng làm mất bản thân mình trong người khác. Bạn trở thành có khả năng làm mất bản thân mình trong bản thân mình. Bây giờ thế giới khác của cực thích, cực thích bên trong của việc ở cùng bản thân người ta, nảy sinh. Nhưng điều đó nảy sinh chỉ qua việc ở cùng với người khác.

Người ta trưởng thành, chín muồi qua người khác; thế thì một khoảnh khắc tới khi bạn có thể một mình, cực kì hạnh phúc. Không có nhu cầu với bất kì người nào khác, nhu cầu này đã biến mất nhưng bạn đã học được nhiều qua nó - bạn đã học nhiều về bản thân mình. Người khác trở thành tấm gương. Và bạn đã không làm vỡ tấm gương - bạn đã học được nhiều về bản thân mình, bây giờ không có nhu cầu nhìn vào tấm gương. Bạn có thể nhắm mắt lại và bạn có thể thấy khuôn mặt của mình ở đó. Nhưng bạn sẽ không có khả năng thấy khuôn mặt đó nếu như đã không có tấm gương từ chính lúc ban đầu.

Để người đàn bà của bạn là tấm gương, để người đàn ông của bạn là tấm gương. Nhìn vào mắt cô ấy và thấy khuôn mặt của bạn, đi vào trong cô ấy để biết bản thân mình. Thế thì một ngày nào đó tấm gương này sẽ không được cần tới nữa. Nhưng bạn sẽ không chống lại tấm gương - bạn sẽ biết ơn nó thế, làm sao bạn có thể chống lại nó được? Bạn sẽ cảm ơn thế, làm sao bạn có thể chống lại nó được? Thế thì, siêu việt đây.

Siêu việt không phải là kìm nén. Siêu việt là việc lớn lên tự nhiên - bạn phát triển lên trên, bạn đi ra ngoài, cũng như hạt mầm vỡ ra và chồi bắt đầu mọc lên trên đất. Khi dục biến mất, hạt mầm biến mất. Trong dục, bạn đã có khả năng cho sinh thành ai đó khác, đứa con. Khi dục biến mất, toàn thể năng lượng bắt đầu cho việc sinh của *bạn*. Đây là điều người Hindu gọi là *dwija*, việc sinh hai lần. Một lần sinh đã được trao cho bạn bởi cha mẹ bạn, lần sinh kia đang chờ đợi. Nó phải được trao cho bạn bởi bản thân bạn. Bạn phải là cha và là mẹ cho bản thân mình.

Thế thì toàn thể năng lượng của bạn quay vào trong - nó trở thành vòng tròn bên trong. Ngay bây giờ sẽ khó cho bạn tạo ra vòng tròn bên trong. Sẽ dễ dàng hơn để nối nó với cực khác - đàn bà hay đàn ông - và thế thì vòng tròn trở thành đầy đủ. Thế thì bạn có thể tận hưởng phúc lành của vòng tròn. Nhưng dần dần bạn sẽ có khả năng tạo ra vòng tròn bên trong một mình, bởi vì bên trong của bạn cũng vậy, bạn là đàn ông và đàn bà, đàn bà và đàn ông.

Không ai chỉ là đàn ông, và không ai chỉ là đàn bà - bởi vì bạn tới từ giao cảm của đàn ông và đàn bà. Cả hai đã tham gia; mẹ bạn đã cho bạn cái gì đó, bố bạn đã cho bạn cái gì đó. Năm mươi - năm mươi, họ đã đóng góp cho bạn; cả hai đều có đó. Có khả năng là cả hai có thể gặp gỡ bên trong bạn; lần nữa bố bạn và mẹ bạn có thể yêu - bên trong bạn. Thế thì thực tại của bạn sẽ được sinh ra. Một lần họ đã gặp gỡ khi thân thể bạn được sinh ra; bây giờ, nếu họ có thể gặp gỡ bên trong bạn, linh hồn bạn sẽ được sinh ra. Đó là điều siêu việt lên trên dục nghĩa là gì. Nó là dục cao hơn.

Khi bạn siêu việt lên trên dục, bạn đạt tới dục cao hơn. Dục thông thường là thô, dục cao hơn không thô chút nào. Dục thông thường là đi ra ngoài, dục cao hơn là đi vào trong. Trong dục thông thường, hai thân thể gặp nhau, và sự gặp gỡ xảy ra ở bên ngoài. Trong dục cao hơn, năng lượng bên trong riêng của bạn gặp gỡ. Nó không phải là vật lí, nó là tâm linh - nó là siêu việt.

Chương mười ba

Điều đó xảy ra ở một làng...

Con người đã phát triển gia đình. Tiềm dụng của gia đình cần được chấm dứt; nó đã sống quá lâu rồi. Nó là một trong những thể chế cổ đại nhất, cho nên chỉ những người rất cảm nhận mới có thể thấy rằng nó đã chết rồi. Sẽ phải mất thời gian cho những người khác nhận ra sự kiện là gia đình chết.

Nó đã hoàn thành công việc của nó. Nó không còn liên quan trong hoàn cảnh mới của mọi sự; nó không còn liên quan với nhân loại mới vừa được sinh ra.

Gia đình đã là tốt và xấu. Nó đã là sự giúp đỡ - con người đã tồn tại qua nó - và nó đã rất có hại bởi vì nó đã làm biến chất tâm trí con người. Nhưng không có phương án khác trong quá khứ, không có cách nào để chọn cái gì khác. Nó đã là điều không muốn nhưng cần thiết. Nhu cầu đó sẽ không như vậy trong tương lai. Tương lai có thể có nhiều kiểu cách thay thế.

Ý tưởng của tôi là ở chỗ tương lai sẽ không là một hình mẫu cố định; nó sẽ có nhiều, nhiều kiểu cách thay thế. Nếu vài người vẫn chọn có gia đình, họ nên có tự do để có nó. Nó sẽ là số phần trăm rất nhỏ. Có các gia đình trên trái đất - rất hiếm, không nhiều hơn một phần trăm - cái đó mới thực đẹp, cái đó mới thực ích lợi, trong đó sự trưởng thành xảy ra. Trong đó không có quyền thế, không có trò quyền lực, không có sở hữu; trong đó trẻ con không bị phá huỷ. Trong đó vợ không cố gắng phá huỷ chồng và chồng không cố gắng phá huỷ vợ; nơi tình yêu hiện hữu và tự do hiện hữu; nơi mọi người đã tập hợp lại với nhau chỉ từ niềm vui, không vì các động cơ khác; nơi không có chính trị. Vâng, những loại gia đình này đã tồn tại trên trái đất rồi; chúng vẫn có đó. Với những người này không có nhu cầu thay đổi. Trong tương lai họ có thể tiếp tục sống trong các gia đình.

Nhưng với đại đa số lớn hơn, gia đình là điều xấu. Bạn có thể hỏi các nhà phân tâm và họ sẽ nói rằng tất cả mọi loại bệnh tật tinh thần đều nảy sinh từ gia đình. Tất cả các loại rối loạn tâm thần, loạn thần kinh, đều nảy sinh từ gia đình. Gia đình tạo ra con người rất, rất ốm yếu.

Không có nhu cầu; phong cách thay thế nên là có thể có. Với tôi, một phong cách có thể là công xã - nó là tốt nhất.

Công xã nghĩa là những người sống trong gia đình linh động. Trẻ con thuộc vào công xã - chúng thuộc vào tất cả mọi người. Đàn ông sống với đàn bà bởi vì họ cảm thấy thích sống với nhau, bởi vì họ yêu mến nó, họ tận hưởng nó. Khoảnh khắc họ cảm thấy rằng tình yêu không còn xảy ra nữa, họ không níu

bám lấy nhau. Họ nói lời chia tay với tất cả lòng biết ơn, với tất cả tình bạn. Họ bắt đầu đi với người khác.

Vấn đề duy nhất trong quá khứ là điều phải làm với trẻ con. Trong công xã, trẻ con có thể thuộc về công xã và đó sẽ là tốt hơn nhiều. Chúng sẽ có nhiều cơ hội hơn để trưởng thành với nhiều loại người hơn. Bằng không đứa trẻ lớn lên với người mẹ - trong nhiều năm người mẹ và người bố là hai hình ảnh duy nhất của con người cho nó. Một cách tự nhiên nó bắt đầu bắt chước họ. Trẻ con biến thành kẻ bắt chước bố chúng, và chúng duy trì cùng loại ốm yếu trong thế giới như cha mẹ chúng đã duy trì. Chúng trở thành bản sao. Điều đó mang tính rất phá huỷ. Và không có cách nào cho trẻ con làm điều gì đó khác; chúng không có nguồn thông tin nào khác.

Nếu một trăm người sống cùng nhau trong công xã thì sẽ có nhiều thành viên nam, nhiều thành viên nữ; đứa trẻ cần không bị cố định và bị ám ảnh với một hình mẫu của cuộc sống. Nó có thể học từ cha nó, nó có thể học từ cậu nó, nó có thể học từ tất cả các đàn ông trong công xã. Nó sẽ có linh hồn lớn hơn.

Gia đình nghiền nát mọi người và cho họ linh hồn rất nhỏ bé. Trong công xã, đứa trẻ sẽ có linh hồn lớn hơn; nó sẽ có nhiều khả năng hơn, nó sẽ được giàu có hơn nhiều trong bản thể của nó. Nó sẽ thấy nhiều đàn bà; nó sẽ không có một ý tưởng về một đàn bà. Chỉ có một ý tưởng về một đàn bà là mang tính rất phá huỷ - bởi vì trong suốt cả đời mình bạn sẽ tìm kiếm người mẹ của mình. Bất kì khi nào bạn rơi vào tình yêu với người đàn bà, quan sát mà xem! Có mọi khả

năng rằng bạn đã tìm thấy ai đó tương tự như mẹ bạn, và điều đó có thể là điều bạn đáng phải tránh.

Từng đứa trẻ đều giận mẹ mình. Người mẹ phải cấm đoán nhiều điều, người mẹ phải nói không - điều đó không thể tránh được. Ngay cả người mẹ tốt đôi khi cũng phải nói không, và hạn chế, và phủ nhận. Đứa trẻ cảm thấy phát rồ, giận dữ. Nó ghét mẹ và yêu mẹ nữa, bởi vì mẹ là sự tồn tại của nó, nguồn sống và năng lượng của nó. Cho nên nó ghét mẹ và yêu mẹ cùng lúc. Và điều đó trở thành hình mẫu. Bạn sẽ yêu người đàn bà và bạn sẽ ghét cùng người đàn bà đó. Và bạn không có loại chọn lựa nào khác. Bạn bao giờ cũng tìm kiếm, một cách vô ý thức, người mẹ của mình. Và điều đó xảy ra cho đàn bà nữa, họ cứ đi tìm người bố của mình. Cả đời họ là việc tìm kiếm để tìm ra bố như người chồng.

Bây giờ bố bạn không phải là người duy nhất trên thế giới; thế giới còn giàu có hơn nhiều. Và thực tế, nếu bạn có thể tìm thấy người bố, bạn sẽ không hạnh phúc đâu. Bạn có thể hạnh phúc với người được yêu, với người yêu, không với bố bạn. Nếu bạn có thể tìm thấy mẹ, bạn sẽ không hạnh phúc với bà ấy. Bạn đã biết bà ấy rồi, chẳng có gì khác để thám hiểm. Đó là cái đã quen thuộc rồi, và cái quen thuộc tạo ra coi thường. Bạn phải tìm kiếm cái gì đó mới, nhưng bạn không có hình ảnh nào.

Trong công xã đứa trẻ sẽ có linh hồn phong phú hơn. Nó sẽ biết nhiều đàn bà, nó sẽ biết nhiều đàn ông; nó sẽ không bị nghiện theo một hay hai người.

Gia đình tạo ra ám ảnh trong bạn, và ám ảnh là chống lại nhân loại. Nếu bố bạn đánh nhau với ai đó và bạn thấy người đó sai, điều đó không thành vấn đề

- bạn phải cùng với bố, cùng phe với bố. Như mọi người nói, "Dù sai hay đúng, đất nước tôi vẫn là đất nước tôi!" cho nên họ nói, "Bố tôi là bố tôi, dù sai hay đúng. Mẹ tôi là mẹ tôi, tôi phải ở cùng phe với mẹ tôi, bằng không đó sẽ là phản bội." Tình huống này dạy bạn điều bất công. Bạn có thể thấy mẹ bạn sai và bà ấy đang tranh chấp với hàng xóm và hàng xóm đúng - nhưng bạn phải cùng phe với mẹ bạn. Đây là việc học về cuộc sống bất công.

Trong công xã bạn sẽ không bị gấn bó quá nhiều vào một gia đình - sẽ không có gia đình để mà được gấn bó vào. Bạn sẽ tự do hơn, ít bị ám ảnh hơn. Bạn sẽ công bằng hơn. Và bạn sẽ có tình yêu từ nhiều nguồn. Bạn sẽ cảm thấy rằng cuộc sống là đáng yêu.

Gia đình dạy bạn một loại xung đột với xã hội, với các gia đình khác. Gia đình đòi hỏi độc quyền - nó yêu cầu bạn phải vì nó và chống lại tất cả những người khác. Bạn phải trong phục vụ cho gia đình, bạn phải tranh đấu vì tên tuổi và danh giá của gia đình. Gia đình dạy bạn tham vọng, xung đột, hung hăng. Trong công xã bạn sẽ ít hung hăng hơn, bạn sẽ thoải mái hơn với thế giới bởi vì bạn đã biết nhiều người thế.

Cho nên thay vì gia đình tôi muốn thấy công xã, nơi tất cả sẽ là bạn bè. Ngay cả chồng và vợ cũng không nên nhiều hơn bạn bè. Hôn nhân của họ nên chỉ là thoả thuận giữa hai người - họ đã quyết định ở cùng nhau bởi vì họ hạnh phúc cùng nhau. Khoảng khắc cho dù một người trong họ quyết định rằng bất hạnh đã lắng đọng, thế thì họ tách ra. Không cần bất kì lí do nào - bởi vì không có hôn nhân, không có lí do. Người ta sống một cách tự phát.

Khi bạn sống khổ, dần dần bạn trở nên quen với khổ. Người ta không nên dung thứ cho khổ bất kì khoảnh khắc nào. Có thể đó đã là tốt khi sống với một người trong quá khứ, và vui sướng, nhưng nếu nó không còn là niềm vui thế thì bạn phải thoát ra khỏi nó. Và không có nhu cầu giận dữ và huỷ hoại, và không có nhu cầu mang hận thù - bởi vì chẳng cái gì có thể được làm về tình yêu. Tình yêu giống như làn gió thoảng. Bạn thấy... nó tới. Nếu nó có đó, thì nó có đó. Thế rồi nó đi. Và khi nó đi rồi, là nó đi rồi. Tình yêu là bí ẩn, bạn không thể thao túng được nó. Tình yêu không nên bị thao túng, tình yêu không nên bị hợp pháp hoá, tình yêu không nên bị bó buộc - không vì lí do nào hết cả.

Trong công xã, mọi người sẽ sống cùng nhau chỉ từ niềm vui vô cùng của việc ở cùng nhau, không bởi lí do khác. Và khi niềm vui đã biến mất, họ ra đi. Có thể điều đó gây ra cảm giác buồn rầu, nhưng họ phải ra đi. Có thể nỗi luyến tiếc của quá khứ vẫn còn vương vấn trong tâm trí, nhưng họ phải ra đi. Họ hàm ơn lẫn nhau là nhờ ở điều đó, rằng họ không nên sống trong khổ; bằng không thì khổ trở thành thói quen. Họ ra đi với trái tim nặng trĩu nhưng không luyến tiếc. Họ sẽ tìm kiếm bạn tình khác.

Trong tương lai sẽ không có hôn nhân như nó đã từng có trong quá khứ, và không có lí do như nó đã từng có trong quá khứ. Cuộc sống sẽ linh động hơn, tin cậy hơn. Sẽ có nhiều tin cậy vào bí ẩn của cuộc sống hơn trong sự minh bạch của luật pháp, nhiều tin cậy vào bản thân cuộc sống hơn bất kì cái gì - toà án, cảnh sát, tu sĩ, nhà thờ. Và con cái nên thuộc về tất cả mọi người - chúng không nên mang tấm biển của gia

đình chúng. Chúng sẽ thuộc vào công xã; công xã sẽ chăm nom chúng.

Điều này sẽ là bước cách mạng nhất trong lịch sử nhân loại - vì mọi người bắt đầu sống trong công xã và bắt đầu chân thực, chân thành, tin cậy, và bỏ luật pháp ngày một nhiều.

Trong gia đình, tình yêu biến mất chẳng chóng thì chầy. Ngay chỗ đầu tiên nó đã có thể không có đó chút nào, từ chính lúc ban đầu. Nó có thể đã là hôn nhân được thu xếp - vì các động cơ khác, vì tiền, quyền lực, danh vọng. Có thể đã không có tình yêu nào từ chính lúc ban đầu. Thế rồi trẻ con được sinh ra từ tình trạng kết hôn giống nhiều hơn với bết tắc - trẻ con được sinh ra không từ tình yêu. Từ chính lúc ban đầu chúng trở nên bị bỏ ngỏ. Và trạng thái không tình yêu này trong nhà làm cho chúng đờ đẫn, không đáng yêu. Chúng học bài học đầu tiên về cuộc sống từ cha mẹ chúng, và cha mẹ lại không thương yêu và thường xuyên có ghen tuông và tranh chấp và giận dữ. Và đứa trẻ cứ thấy những khuôn mặt xấu xí của cha mẹ.

Chính hi vọng của chúng bị phá huỷ. Chúng không thể tin được rằng tình yêu sẽ xảy ra trong cuộc đời của chúng nếu nó đã không xảy ra trong cuộc đời của bố mẹ chúng. Và chúng thấy các bố mẹ khác, các gia đình khác cũng thế. Trẻ con rất cảm nhận; chúng cứ nhìn khắp xung quanh và quan sát. Khi chúng thấy rằng không có khả năng nào của tình yêu, chúng bắt đầu cảm thấy rằng tình yêu chỉ có trong thơ ca - nó tồn tại chỉ cho nhà thơ, người nhìn xa xăm, nó không có thực tại trong cuộc sống. Và một khi bạn đã biết tới ý tưởng này rằng tình yêu chỉ là thơ ca, thế thì nó

sẽ không bao giờ xảy ra bởi vì bạn đã trở nên bị đóng với nó.

Thấy điều đó xảy ra là cách duy nhất để cho nó xảy ra về sau trong cuộc sống riêng của bạn. Nếu bạn thấy bố và mẹ bạn trong tình yêu sâu sắc, trong tình yêu lớn lao, chăm sóc lẫn nhau, có từ bi với nhau, kính trọng lẫn nhau - thế thì bạn đã thấy tình yêu xảy ra. Hi vọng nảy sinh. Hạt mầm rơi vào trong trái tim bạn và bắt đầu phát triển. Bạn biết nó sẽ xảy ra cho bạn nữa.

Nếu bạn không thấy nó, làm sao bạn có thể tin nó sẽ xảy ra cho bạn nữa? Nếu nó không xảy ra cho bố mẹ bạn, làm sao nó có thể xảy ra cho bạn được? Thực tế, bạn sẽ làm mọi thứ để ngăn cản nó xảy ra cho bạn - bằng không nó sẽ giống như phản bội bố mẹ bạn.

Đây là quan sát của tôi về mọi người: Đàn bà cứ nói sâu trong vô thức, "Này, mẹ ơi, con khổ cũng như mẹ khổ vậy." Con trai cứ tự nhủ mình về sau, "Bố ơi, đừng lo, cuộc sống của con khổ cũng như của bố thôi. Con đã không hơn bố, con đã không phản bội bố. Con vẫn còn là người khổ như bố đã từng là. Con mang xiềng xích, truyền thống. Con là đại diện của bố đây, bố ơi, con đã không phản bội lại bố đâu. Trông đây, con đang làm cùng điều bố vẫn làm cho mẹ con - con đang làm điều đó cho mẹ của lũ con của con. Và điều bố vẫn thường làm với con, con đang làm cho con của con. Con nuôi dưỡng chúng lớn lên theo cùng cách bố đã nuôi dưỡng con lớn lên."

Bây giờ chính cái ý tưởng nuôi dưỡng con cái là vô nghĩa. Nhiều nhất bạn có thể giúp thôi, bạn không thể "nuôi dưỡng chúng lớn lên" được. Chính ý tưởng xây dựng trẻ con là vô nghĩa - không chỉ vô nghĩa,

còn rất có hại, hại vô cùng. Bạn không thể xây dựng được... Đứa trẻ không phải là đồ vật, không giống như toà nhà. Đứa trẻ giống như cái cây. Vâng, bạn có thể giúp đỡ. Bạn có thể chuẩn bị mảnh đất, bạn có thể bón phân, bạn có thể tưới nước, bạn có thể theo dõi liệu mặt trời có chiếu vào cây hay không - có thể thôi. Nhưng đây không phải là bạn xây dựng nên cái cây, nó tới theo cách của nó chứ. Bạn có thể giúp đỡ, nhưng bạn không thể nuôi dưỡng nó lớn lên và bạn không thể xây dựng nó lên.

Trẻ con là bí ẩn mênh mông. Khoảnh khắc bạn bắt đầu xây dựng chúng lên, khoảnh khắc bạn bắt đầu tạo ra hình mẫu và tính cách quanh chúng, bạn đang cầm tù chúng rồi. Chúng sẽ không bao giờ có thể tha thứ cho bạn được. Nhưng đây là cách duy nhất chúng sẽ học, và chúng sẽ làm cùng điều đó cho con cái chúng, và cứ thế mãi. Từng thế hệ cứ trao chứng loạn thần kinh của mình cho những người mới tới thế gian này. Và xã hội cứ còn mãi với tất cả chứng điên khùng, khổ sở của nó.

Không, bây giờ cần một thứ khác. Con người đã đến tuổi trưởng thành và gia đình là một thứ của quá khứ; nó thực sự không có tương lai. Công xã sẽ là điều có thể thay thế cho gia đình, và nó sẽ có ích lợi hơn nhiều.

Nhưng trong công xã chỉ thiên nhân mới có thể ở cùng nhau. Chỉ khi bạn biết cách mở hội cuộc sống bạn mới có thể ở cùng nhau; chỉ khi bạn biết không gian đó mà tôi gọi là thiên, bạn mới có thể ở cùng nhau, bạn mới có thể đáng yêu. Cái vô nghĩa cũ về độc quyền tình yêu phải bị vứt bỏ, chỉ thế thì bạn mới có thể sống được trong công xã. Nếu bạn cứ mang

những ý tưởng cũ của mình về độc quyền - rằng người đàn bà của bạn phải không được cầm tay ai đó khác và chồng của bạn phải không được cười với bất kì ai khác - nếu bạn vẫn còn mang những điều vô nghĩa này trong tâm trí mình thế thì bạn không thể trở thành một phần của công xã.

Nếu chồng bạn cười với ai đó khác, điều đó là tốt. Chồng bạn đang cười - tiếng cười bao giờ cũng tốt. Nó xảy ra với ai, điều đó không thành vấn đề - tiếng cười là tốt, tiếng cười có giá trị. Nếu người đàn bà của bạn cầm tay ai đó khác, tốt! Hơi âm tuôn chảy - luồng hơi âm là tốt, nó có giá trị. Điều đó xảy ra với ai không quan trọng.

Và nếu điều đó xảy ra cho người đàn bà của bạn với nhiều người, nó sẽ xảy ra với bạn nữa. Nếu nó đã ngừng xảy ra với mọi người khác, thế thì nó sẽ ngừng với bạn nữa. Toàn thể ý tưởng cũ là ngu xuẩn thế! Cứ dường như khoảnh khắc chồng bạn đi ra ngoài, bạn nói với anh ấy, "Chớ có thờ ở bất kì chỗ nào khác nhé. Khi anh về nhà anh có thể thờ thật nhiều tùy ý, nhưng chỉ khi anh ở cùng em anh mới có thể thờ. Bên ngoài, anh hãy tìm việc thờ lại, hãy trở thành nhà yoga. Em không muốn anh thờ ở bất kì chỗ nào khác." Bây giờ điều này có vẻ ngu xuẩn - nhưng thế thì sao tình yêu lại không giống như việc thờ?

Yêu là thờ. Thờ là cuộc sống của thân thể còn yêu là cuộc sống của linh hồn. Nó còn quan trọng hơn thờ nhiều. Bây giờ khi chồng bạn đi ra ngoài, bạn làm nó thành vấn đề rằng anh ấy phải không được cười với bất kì ai khác, ít nhất cũng không cười với đàn bà nào khác. Anh ấy phải không được yêu bất kì ai khác. Cho nên trong hai mươi ba giờ anh ấy không yêu

thương, thế thì trong một giờ khi anh ấy trên giường với bạn, anh ấy giả vờ yêu sao? Bạn đã giết chết tình yêu của anh ấy; nó không còn tuôn chảy nữa. Nếu trong hai mươi ba giờ anh ấy phải vẫn là nhà yoga, giữ lại tình yêu cầu mình, sợ hãi, bạn có cho rằng anh ấy bỗng nhiên có thể thành thoi trong một giờ không? Điều đó là không thể được. Bạn phá hủy người đàn ông, bạn phá hủy người đàn bà, và thế rồi bạn phát ngán, chán. Thế rồi bạn bắt đầu cảm thấy, "Anh ấy không yêu mình!" và chính bạn là người đã tạo ra toàn thể chuyện này. Thế thì anh ấy bắt đầu cảm thấy rằng bạn không yêu anh ấy, và bạn không còn hạnh phúc như bạn vẫn thường hạnh phúc trước đây.

Khi mọi người gặp nhau trên bờ biển, khi họ gặp nhau trong vườn, khi họ đang hẹn hò, chẳng cái gì lắng xuống và mọi thứ đều linh động; cả hai đều rất hạnh phúc. Tại sao? Bởi vì họ tự do. Con chim tung cánh là một điều, và cùng con chim đó trong lồng lại là điều khác. Họ hạnh phúc bởi vì họ tự do.

Con người không thể hạnh phúc nếu thiếu tự do, và cấu trúc gia đình cũ của bạn đã phá hủy tự do. Và bởi vì nó phá hủy tự do, nó phá hủy luôn hạnh phúc; nó phá hủy tình yêu.

Nó đã từng là một loại phương sách tồn tại. Vâng, bằng cách nào đó nó đã bảo vệ thân thể, nhưng nó đã phá hủy linh hồn. Bây giờ không có nhu cầu về nó. Chúng ta phải bảo vệ linh hồn nữa. Điều đó còn bản chất hơn và quan trọng hơn nhiều.

Không có tương lai cho gia đình, không có theo nghĩa nó đã được hiểu cho tới giờ. Có tương lai cho tình yêu và sự thân thuộc tình yêu. "Chồng" và "vợ" sẽ trở thành những từ xấu và bẩn.

Và bất kì khi nào bạn độc quyền người đàn bà hay đàn ông, một cách tự nhiên bạn độc quyền con cái nữa. Tôi hoàn toàn đồng ý với Ts. Thomas Gordon, người nói, "Tôi nghĩ tất cả các bậc cha mẹ đều là kẻ lạm dụng trẻ em tiềm năng, bởi vì cách cơ bản để nuôi nấng trẻ em là thông qua quyền lực và thẩm quyền. Tôi nghĩ nó mang tính phá hủy khi nhiều bậc cha mẹ có ý tưởng: 'Nó là con tôi, tôi có thể làm điều tôi muốn làm với con tôi.' Điều đó là bạo hành, điều đó là huỷ hoại." Đứa trẻ không phải là đồ vật, nó không phải là cái ghế, nó không phải là cái xe. Bạn không thể làm bất kì điều gì bạn muốn làm với nó được. Nó tới qua bạn, nhưng nó không thuộc vào bạn. Nó thuộc vào sự tồn tại. Bạn nhiều nhất cũng chỉ là người chăm nom; đừng trở nên sở hữu.

Nhưng toàn thể ý tưởng gia đình lại là ý tưởng về sở hữu - sở hữu tài sản, sở hữu đàn bà, sở hữu đàn ông, sở hữu con cái. Và tính sở hữu là độc hại; do đó tôi chống lại gia đình. Nhưng tôi không nói rằng những người thực sự hạnh phúc trong gia đình của họ - đang tuôn chảy, sống động, đáng yêu - phải phá huỷ nó đi. Không, không có nhu cầu. Gia đình của họ đã là một công xã, một công xã nhỏ.

Và tất nhiên công xã lớn hơn sẽ tốt hơn nhiều, với nhiều khả năng hơn, nhiều người hơn. Những người khác nhau đem tới bài ca khác nhau, những người khác nhau đem tới phong cách sống khác nhau, những người khác nhau đem tới làn gió khác nhau, những người khác nhau đem tới tia sáng khác nhau - và trẻ con nên được mưa rào lên bằng nhiều phong cách sống khác nhau nhất có thể được, để cho chúng có thể chọn lựa, để cho chúng có thể có tự do chọn lựa.

Và chúng nên được làm giàu có lên bởi việc biết nhiều đàn bà tới mức chúng không bị ám ảnh bởi khuôn mặt của mẹ chúng hay phong cách của mẹ chúng. Thế thì chúng sẽ có khả năng yêu nhiều đàn bà hơn, nhiều đàn ông hơn. Cuộc sống sẽ nhiều phiêu lưu hơn.

Một người mẹ đến thăm cửa hàng đem đứa con trai tới gian đồ chơi. Phát hiện ra một con ngựa đứng đưa không lò, đứa bé trèo lên nó và đứng đưa từ trước ra sau đến gần cả một giờ.

"Lại đây, con," người mẹ van nài, "Mẹ phải về nhà để làm cơm tối cho bố con." Chú bé từ chối di chuyển, và tất cả nỗ lực dỗ nó đều vô ích. Người quản lý gian hàng cũng cố gắng dỗ ngon dỗ ngọt cậu bé, mà chẳng thành công. Cuối cùng, trong thất vọng, họ mời thầy thuốc tâm thần cửa hàng tới.

Ông ta nhẹ nhàng bước qua và thì thào vài lời vào tai cậu bé, và ngay lập tức cậu bé nhảy khỏi ngựa và chạy lại bên mẹ nó.

"Ông làm thế nào vậy?" người mẹ hỏi một cách ngờ vực. "Ông đã nói gì với nó thế?"

Thầy thuốc tâm thần do dự một chốc, rồi nói, "Mọi điều tôi nói là, 'Nếu cháu không nhảy ngay ra khỏi con ngựa đứng đưa đó, ta sẽ đánh cháu ngã ngựa!'"

Mọi người chẳng chóng thì chầy đều biết rằng sợ hãi có tác dụng, rằng thẩm quyền có tác dụng, rằng quyền lực có tác dụng. Và trẻ con bắt lực và chúng phụ thuộc vào cha mẹ tới mức bạn có thể làm cho chúng sợ. Điều đó trở thành kỹ thuật của bạn để khai

thác chúng và áp bức chúng, và chúng chẳng có chỗ nào mà đi cả.

Trong công xã chúng sẽ có nhiều chỗ đi. Chúng sẽ có nhiều chú và nhiều cô và nhiều người - chúng sẽ không bắt lực thế. Chúng sẽ không trong tay bạn nhiều như chúng đang ngay bây giờ. Chúng sẽ có nhiều độc lập hơn, ít bắt lực hơn. Bạn sẽ không thể ép buộc chúng dễ dàng thế.

Và tất cả những điều chúng thấy ở nhà đều là khổ. Đôi khi, vâng tôi biết, đôi khi chồng và vợ làm tình, nhưng bất kì khi nào họ yêu thì điều đó bao giờ cũng trong riêng tư. Con cái không biết về điều đó. Con cái chỉ thấy những khuôn mặt xấu xí, phía xấu. Khi mẹ và cha đang yêu, họ yêu đằng sau cánh cửa đóng kín. Họ giữ yên tĩnh, họ chưa bao giờ cho phép con cái thấy yêu là gì. Con cái chỉ thấy xung đột của họ - cầu nhàu, lục đục, đánh nhau, theo những cách thô thiển và tinh vi, sỉ vả lẫn nhau, làm bẽ mặt nhau. Con cái cứ thấy điều đang xảy ra.

Người đàn ông đang ngồi trong phòng khách đọc báo thì vợ anh ta đi tới và tát anh ta.

"Sao lại làm thế?" anh chồng căm phẫn hỏi.

"Đây là vì người yêu tệ hại."

Một chút sau anh chồng đi tới chỗ vợ đang xem ti vi và cho cô ấy cú tát tai đôm đốp.

"Sao lại làm thế?" cô ta hét tướng lên với anh ta.

Anh ta trả lời, "Để biết sự khác biệt thôi."

Điều này cứ tiếp diễn mãi, và con cái cứ quan sát điều xảy ra. Đây là cuộc sống sao? Đây là điều cuộc

sống được ngụ ý thế sao? Đây là tất cả những cái có đó đấy sao? Chúng bắt đầu mất đi hi vọng. Trước khi chúng đi vào trong cuộc sống chúng đã thất bại rồi; chúng đã chấp nhận thất bại. Nếu cha mẹ chúng, những người khôn ngoan thế và mạnh mẽ thế, không thể thành công được - thì còn hi vọng gì cho chúng nữa? Điều đó là không thể được.

Và chúng đã học các thủ đoạn - thủ đoạn mang khổ, thủ đoạn hung hăng. Trẻ con chưa bao giờ thấy tình yêu xảy ra. Trong công xã sẽ có nhiều khả năng hơn. Tình yêu nên bắt nguồn từ việc mở ra thêm chút nữa. Mọi người nên biết rằng tình yêu xảy ra. Trẻ nhỏ nên biết tình yêu là gì. Chúng nên thấy mọi người chăm sóc lẫn nhau.

Nhưng đó là ý tưởng rất cổ đại, ý tưởng cũ - rằng bạn có thể tranh đấu ở chỗ công khai nhưng bạn không thể yêu ở chỗ công khai được. Tranh đấu thì được. Bạn có thể sát hại, điều đó là được phép. Thực tế khi hai người đánh nhau, đám đông sẽ đứng đó xem điều xảy ra, và mọi người sẽ thích thú điều đó! Đó là lí do tại sao mọi người cứ đọc và thích thú truyện giết người, truyện li kì, truyện trinh thám.

Giết người là được phép, yêu không được phép. Nếu bạn yêu ở chỗ công cộng, người ta sẽ coi là tục tĩu. Bây giờ điều này là dở hơi - yêu là tục tĩu còn giết người lại không tục tĩu sao? Người yêu không được phép yêu ở chỗ công cộng; và các tướng lĩnh cứ đi ra chỗ công cộng mà trưng mọi huân chương của họ ra sao? Đây là những kẻ giết người và những huân chương này là dành cho kẻ giết người! Những huân chương đó chỉ ra họ đã sát hại bao nhiêu người, bao nhiêu người họ đã giết. Điều đó không tục tĩu sao?

Điều đó phải là điều tục tĩu. Không ai nên được phép đánh nhau ở chỗ công cộng. Nó là tục tĩu; bạo hành là tục tĩu. Làm sao yêu lại có thể là tục tĩu được? Nhưng yêu lại bị coi là tục tĩu đấy. Bạn phải che giấu nó trong bóng tối. Bạn phải làm tình để không ai biết. Bạn phải làm nó một cách im lặng, lén lút thế... một cách tự nhiên, bạn không thể tận hưởng được nó nhiều. Và mọi người không trở nên nhận biết về yêu là gì. Trẻ con, đặc biệt không có cách nào biết yêu là gì.

Trong thế giới tốt hơn, với nhiều hiểu biết hơn, yêu sẽ có khắp nơi. Trẻ con sẽ thấy chăm sóc là gì. Trẻ con sẽ thấy niềm vui nào được đem tới khi bạn chăm sóc ai đó. Tình yêu nên được chấp nhận nhiều hơn, bạo hành nên bị bác bỏ nhiều hơn. Tình yêu nên sẵn có nhiều hơn. Hai người làm tình không nên lo nghĩ rằng phải không ai biết. Họ nên cười to, họ nên hát, họ nên la lên trong niềm vui, để cho tất cả hàng xóm đều biết rằng ai đó đang yêu ai đó - ai đó đang làm tình.

Tình yêu nên là món quà như thế. Tình yêu nên thiêng liêng như thế. Nó là linh thiêng.

Bạn có thể xuất bản cuốn sách về người bị giết, điều đó là được, điều đó không phải là khiêu dâm - với tôi, đó là khiêu dâm. Bạn không thể xuất bản cuốn sách về người đàn ông đang ôm một cách đáng yêu người đàn bà trong vòng ôm sâu sắc, trần trụi - đó là khiêu dâm. Thế giới này đã tồn tại chống lại tình yêu mãi cho tới giờ. Gia đình bạn chống lại tình yêu, xã hội của bạn chống lại tình yêu, trạng thái của bạn chống lại tình yêu. Chính phép màu là tình yêu vẫn còn lại chút ít, điều không thể nào tin nổi là tình

yêu vẫn cứ tiếp diễn - không phải như nó đáng phải thế, nó chỉ là một giọt nhỏ, không phải là đại dương. Nhưng điều nó đã tiếp tục sống sót qua biết bao nhiêu kẻ thù lại là phép màu. Nó đã không bị phá huỷ hoàn toàn - đó là phép màu.

Tầm nhìn của tôi về công xã là của những người yêu đang sống với nhau mà không đối kháng lẫn nhau, không cạnh tranh lẫn nhau, với tình yêu linh động, sẵn có hơn, không ghen tuông và không sở hữu. Và trẻ con sẽ thuộc vào tất cả mọi người bởi vì chúng thuộc vào sự tồn tại - mọi người chăm nom chúng. Và chúng là những người đẹp thế, những đứa trẻ này; ai mà không chăm nom chúng cho được? Và chúng có nhiều khả năng thế để thấy nhiều người thế đang yêu, và từng người lại sống theo cách riêng của mình. Họ sẽ trở nên giàu có hơn. Và tôi bảo bạn rằng nếu những đứa trẻ này tồn tại trên thế giới, không đứa nào trong chúng sẽ đọc *Playboy* đâu; sẽ không có nhu cầu. Và không đứa nào trong chúng sẽ đọc *Kama Sutra* của Vatasayana, sẽ không có nhu cầu. Tranh ảnh khoả thân sẽ biến mất. Tranh ảnh đó đơn giản chỉ ra dục bị bỏ đói, yêu bị bỏ đói. Thế giới sẽ trở nên gần như không dục, nó sẽ đáng yêu thế.

Tu sĩ và cảnh sát đã tạo ra đủ mọi loại tục tĩu trên thế giới. Họ là cội nguồn của tất cả những cái xấu đó. Và gia đình bạn đã chiếm một phần lớn. Gia đình phải biến mất. Nó phải biến mất trong tầm nhìn lớn hơn về công xã, về cuộc sống không dựa trên những cá tính nhỏ bé, trôi nổi hơn.

Trong công xã, ai đó sẽ là Phật tử, ai đó sẽ là người Hindu, ai đó sẽ là người Jaina, ai đó sẽ là người Ki tô giáo, và ai đó sẽ là người Do Thái. Nếu

gia đình biến mất, nhà thờ sẽ biến mất một cách tự động, bởi vì gia đình thuộc vào nhà thờ. Trong công xã sẽ có đủ mọi loại người, đủ mọi loại tôn giáo, đủ mọi loại triết học trôi nổi xung quanh, và đứa trẻ sẽ có cơ hội để học. Một ngày nào đó nó đi với một bác tới nhà thờ, ngày khác nó đi với bác khác tới ngôi đền, và nó học tất cả những điều có đó và nó có thể có chọn lựa. Nó có thể chọn và quyết định nó sẽ thích thuộc vào tôn giáo nào. Chẳng có gì bị áp đặt cả.

Cuộc sống có thể trở thành thiên đường ở đây và bây giờ. Rào chắn phải bị loại bỏ. Gia đình là một trong những rào chắn lớn nhất.

Câu hỏi

Thầy nói rằng tình yêu có thể làm cho bạn tự do. Nhưng thông thường chúng tôi thấy rằng tình yêu trở thành gấn bó, và thay vì giải phóng chúng tôi nó lại làm cho chúng tôi bị gấn bó hơn. Cho nên xin thầy hãy nói điều gì đó về gấn bó và tự do.

Tình yêu trở thành gấn bó bởi vì không có tình yêu. Bạn chỉ đùa, tự lừa mình. Gấn bó là thực tế; tình yêu chỉ là vượt ve. Cho nên bất kì khi nào bạn rơi vào tình yêu, chẳng chóng thì chầy bạn khám phá ra mình đã trở thành dụng cụ - và thế rồi toàn thể khổ bắt đầu. Cơ chế này là gì? Tại sao nó lại xảy ra?

Mới vài ngày trước đây một người tới tôi và anh ấy cảm thấy rất mặc cảm. Anh ấy nói, "Tôi yêu một người

đàn bà. Tôi yêu cô ấy lắm. Cái ngày cô ấy chết tôi khóc suốt mướt và gào thét nhưng bỗng nhiên tôi trở nên nhận biết về tự do nào đó bên trong mình, cứ dường như gánh nặng nào đó đã rời khỏi tôi. Tôi cảm thấy một hơi thở sâu, cứ dường như tôi đã trở nên tự do."

Khoảnh khắc đó anh ta trở nên nhận biết về tầng thứ hai của cảm giác của mình. Bên ngoài anh ta khóc lóc và kêu than và nói, "Tôi không thể sống được nếu không có cô ấy. Bây giờ điều đó là không thể được, cuộc sống sẽ chỉ giống như cái chết." Nhưng sâu bên dưới, anh ta nói, "Minh trở nên nhận biết rằng mình đang cảm thấy rất tốt, rằng bây giờ mình tự do."

Và tầng thứ ba bắt đầu thấy mặc cảm. Nó nói với anh ta, "Minh đang làm gì thế này?" Và thân thể chết đang nằm đó ngay trước anh ta, anh ta nói với tôi, và anh ta bắt đầu cảm thấy mặc cảm lớn. Anh ta nói tới tôi, "Xin thầy giúp tôi. Điều gì xảy ra cho tâm trí tôi thế này? Tôi phản bội cô ấy sớm thế sao?"

Chẳng cái gì xảy ra cả, chẳng ai đã phản bội. Khi tình yêu trở thành gấn bó, nó trở thành gánh nặng, tù túng. Nhưng tại sao tình yêu lại trở thành gấn bó? Điều đầu tiên cần được hiểu là ở chỗ nếu tình yêu trở thành gấn bó, bạn đang trong ảo tưởng rằng nó là tình yêu. Bạn chỉ lừa mình và cứ nghĩ rằng đó là tình yêu. Thực sự, bạn đã cần tới gấn bó. Và nếu bạn cứ đi sâu hơn, bạn sẽ thấy rằng bạn cũng trong nhu cầu trở thành nô lệ.

Có nỗi sợ tinh tế về tự do, và mọi người đều muốn là nô lệ. Tất nhiên, mọi người đều nói về tự do, nhưng không ai có dũng cảm để thực sự tự do bởi vì khi bạn thực sự tự do bạn lại một mình. Nếu bạn có dũng cảm để sống một mình, chỉ thế thì bạn mới có thể tự do.

Nhưng không ai đủ dũng cảm ở một mình cả. Bạn cần ai đó. Tại sao bạn cần ai đó? Bạn sợ cô đơn riêng của mình. Bạn trở nên chán với bản thân mình. Và thực sự, khi bạn cô đơn thì chẳng cái gì dường như có nghĩa. Với ai đó bạn bận bịu, và bạn tạo ra ý nghĩa giả tạo quanh mình.

Bạn không thể sống vì bản thân mình được, cho nên bạn bắt đầu sống vì ai đó khác. Và cùng điều đó cũng là trường hợp với ai đó khác - anh ấy hay cô ấy không thể sống một mình được, cho nên anh ấy đi tìm ai đó. Hai người đều sợ cô đơn của riêng mình tới với nhau và họ bắt đầu một trò chơi - trò chơi tình yêu. Nhưng sâu bên dưới họ đang tìm kiếm gấn bó, cam kết, tù túng.

Cho nên chẳng chóng thì chầy, bất kì cái gì bạn ham muốn liền xảy ra. Đây là một trong những điều bất hạnh nhất trên thế giới này. Bất kì cái gì bạn ham muốn đều sẽ xảy ra. Bạn sẽ có nó chẳng chóng thì chầy và vuột ve sẽ biến mất. Khi chức năng của nó được thực hiện, nó sẽ biến mất. Khi bạn đã trở thành vợ và chồng, làm nô lệ lẫn nhau, khi hôn nhân đã xảy ra, tình yêu sẽ biến mất bởi vì tình yêu chỉ là ảo tưởng mà trong đó hai người có thể trở thành nô lệ cho nhau.

Một cách trực tiếp bạn không thể yêu cầu tính nô lệ được; điều đó quá bề mặt. Và một cách trực tiếp bạn không thể nói với ai đó, "Làm nô lệ của tôi." Người đó sẽ nổi dậy ngay! Mà bạn cũng không thể nói, "Anh muốn trở thành nô lệ cho em." Cho nên bạn nói, "Anh không thể sống được nếu thiếu em." Nhưng nghĩa này có đây; nó là một cái thôi. Và khi điều này - ham muốn thực này - được hoàn thành, tình yêu biến mất. Thế thì bạn cảm thấy tù túng, nô lệ, và thế thì bạn bắt đầu đấu tranh để trở nên tự do.

Nhớ điều này. Đó là một trong những nghịch lí của tâm trí. Bất kì cái gì bạn có được bạn sẽ chán, và bất kì cái gì bạn không có được thì bạn sẽ khao khát. Khi bạn một mình bạn sẽ khao khát sự nô lệ nào đó, tù túng nào đó. Khi bạn trong tù túng bạn sẽ bắt đầu khao khát tự do. Thực sự, chỉ những kẻ nô lệ mới khao khát tự do - và người tự do lại cố gắng để là nô lệ. Tâm trí cứ đi như con lắc, đi từ cực đoan này sang cực đoan khác.

Tình yêu không trở thành gấn bó. Gấn bó là nhu cầu; tình yêu chỉ là con mồi. Bạn đã đi tìm con cá có tên là gấn bó; tình yêu chỉ là con mồi để bắt cá. Khi cá bị bắt rồi, con mồi bị vứt đi. Nhớ điều này, và bất kì khi nào bạn đang làm cái gì đó, đi sâu vào bên trong bản thân mình để tìm ra nguyên nhân cơ bản.

Nếu có tình yêu thực, nó sẽ không bao giờ trở thành gấn bó cả. Cơ chế để tình yêu trở thành gấn bó là gì? Khoảnh khắc bạn nói với người yêu của mình, "Yêu chỉ mình anh (em) thôi," thì bạn đã bắt đầu sở hữu rồi. Và khoảnh khắc bạn sở hữu ai đó bạn đã sỉ nhục người đó sâu sắc, bởi vì bạn đã làm cho người đó thành đồ vật.

Khi tôi sở hữu bạn, bạn không phải là con người, mà chỉ là một trong những đồ đạc của tôi - một vật. Thế thì tôi dùng bạn, và bạn là đồ vật của tôi, tài sản của tôi, cho nên tôi sẽ không cho phép bất kì ai khác được dùng bạn. Nó là việc mặc cả mà trong đó tôi bị bạn sở hữu, và bạn làm tôi thành đồ vật. Nó là mặc cả rằng bây giờ không ai khác có thể dùng bạn. Cả đôi bạn tình đều cảm thấy bị ràng buộc và nô lệ. Tôi làm bạn thành nô lệ, thì đến lượt bạn cũng làm tôi thành nô lệ.

Thế thì tranh đấu bắt đầu. Tôi muốn là người tự do, và đầu vậy tôi vẫn muốn bạn bị tôi sở hữu; bạn muốn duy trì tự do của bạn và vẫn sở hữu tôi - đây là cuộc

tranh đấu. Nếu tôi sở hữu bạn, tôi sẽ bị bạn sở hữu. Nếu tôi không muốn bị bạn sở hữu, tôi phải không sở hữu bạn. Sở hữu không nên chen vào giữa. Chúng ta phải vẫn còn là những cá nhân và chúng ta phải đi như tâm thức độc lập, tự do. Chúng ta có thể tới cùng nhau, chúng ta có thể hội nhập vào lẫn nhau, nhưng không ai sở hữu cả. Thế thì không có tù túng và thế thì không có gấn bó.

Gấn bó là một trong những điều xấu nhất. Và khi tôi nói xấu nhất, tôi không ngụ ý chỉ về mặt tôn giáo đâu, tôi ngụ ý về thâm mĩ nữa. Khi bạn bị gấn bó, bạn đã đánh mất sự một mình của bạn; bạn đã đánh mất mọi thứ. Chỉ cảm thấy thoải mái rằng ai đó cần bạn và ai đó ở cùng bạn, bạn đã đánh mất mọi thứ rồi - bạn đã đánh mất bản thân mình.

Nhưng thủ đoạn là ở chỗ bạn cố gắng được độc lập và bạn làm cho người kia thành vật sở hữu - và người kia cũng làm cùng điều đó.

Cho nên đừng sở hữu nếu bạn không muốn bị sở hữu. Jesus nói ở đâu đó, "Ông không đánh giá, vậy thì ông sẽ không bị đánh giá." Nó chính là một điều: "Bạn không sở hữu, vậy thì bạn không bị sở hữu." Đừng làm cho bất kì ai thành nô lệ; bằng không bạn sẽ trở thành nô lệ.

Cái gọi là các ông chủ bao giờ cũng là nô lệ của nô lệ của riêng họ. Bạn không thể trở thành chủ của ai đó mà không trở thành nô lệ - điều đó là không thể được. Bạn chỉ có thể là chủ khi không ai là nô lệ cho bạn.

Điều này dường như nghịch lí, bởi vì khi tôi nói bạn chỉ có thể là chủ khi không ai là nô lệ cho bạn, bạn sẽ nói, "Thế thì quyền làm chủ là gì? Làm sao tôi là chủ

được khi không ai là nô lệ cho tôi?" Nhưng tôi nói, chỉ thế thì bạn mới là người chủ đây. Thế thì không ai là nô lệ cho bạn và không ai sẽ cố gắng làm bạn thành nô lệ.

Yêu tự do, cố gắng được tự do, về cơ bản nghĩa là bạn phải đi tới hiểu biết sâu sắc về bản thân mình. Bây giờ bạn biết rằng bạn là đủ cho chính mình. Bạn có thể chia sẻ với ai đó, nhưng bạn không phụ thuộc. Tôi có thể chia sẻ phúc lạc của tôi, im lặng của tôi, với ai đó. Nhưng đó là việc chia sẻ, không là sự phụ thuộc. Nếu không ai có đó, tôi vẫn sẽ hạnh phúc, vẫn phúc lạc. Nếu ai đó có đó, điều đó cũng tốt và tôi có thể chia sẻ.

Khi bạn nhận ra tâm thức bên trong của mình, trung tâm của bạn, chỉ thế thì tình yêu mới không trở thành gấn bó. Nếu bạn không biết trung tâm bên trong của mình, tình yêu sẽ trở thành gấn bó. Nếu bạn biết trung tâm bên trong của mình, tình yêu sẽ trở thành sự thành tâm. Nhưng trước hết bạn phải có đó để yêu, và bạn lại không có.

Ngay bây giờ bạn không có. Khi bạn nói, "Khi tôi yêu ai đó nó trở thành sự gấn bó." Bạn đang nói bạn không có. Cho nên bất kì điều gì bạn làm cũng đi sai, bởi vì người làm vắng mặt. Điềm bên trong về nhận biết không có đó, cho nên bất kì điều gì bạn làm cũng đi sai. Trước hết hãy có đã, và thế rồi bạn có thể chia sẻ bản thể mình. Và việc chia sẻ đó sẽ là tình yêu. Trước đó, bất kì cái gì bạn làm cũng sẽ trở thành gấn bó.

Và cuối cùng, nếu bạn tranh đấu chống lại gấn bó, bạn đã lấy chỗ rẽ sai rồi. Bạn có thể tranh đấu - biết bao nhiêu sư, người ẩn dật, sannyasin* đang làm điều đó. Họ cảm thấy rằng họ bị gấn bó với nhà của mình, với tài

---

* Người từ bỏ thế giới để đi vào con đường đạo

sản của mình, với vợ mình, con mình, và họ cảm thấy bị giam hãm, bị cầm tù. Họ trốn chạy, họ bỏ gia đình, họ bỏ vợ, họ bỏ con và tài sản và họ trở thành kẻ ăn xin và trốn vào rừng, vào chỗ đơn độc. Nhưng cứ đi và quan sát họ mà xem. Họ sẽ trở nên bị gấn bó với môi trường bao quanh mới của họ.

Tôi đã tới thăm một người bạn, một người ẩn dật sống dưới gốc cây trong rừng sâu, nhưng cũng có các nhà khổ hạnh khác. Một hôm chuyện xảy ra là tôi đang ở với người ẩn dật này dưới gốc cây của người đó, và một người tìm kiếm mới tới trong khi người bạn của tôi lại vắng mặt. Ông ta đã đi ra sông để tắm. Dưới gốc cây của ông ấy sannyasin mới này bắt đầu thiền.

Người này quay lại từ dòng sông, và ông ta đẩy anh chàng mới ra khỏi cái cây và nói, "Đây là cây của tôi. Anh đi mà tìm cây khác, ở đâu đó khác. Không ai có thể ngồi dưới gốc cây này của tôi được." Người này đã bỏ nhà cửa, vợ con - bây giờ cái cây này đã trở thành một thứ sở hữu: "Anh không thể thiền được dưới gốc cây của tôi."

Bạn không thể trốn thoát dễ dàng thế khỏi gấn bó. Nó sẽ lấy hình mới, dạng mới. Bạn sẽ bị lừa, nhưng nó sẽ có đó. Cho nên đừng tranh đấu với gấn bó, chỉ cố gắng hiểu tại sao nó lại có đó. Và thế rồi biết nguyên nhân sâu xa: Bởi vì bạn không có, gấn bó này có đó.

Bên trong, cái ta riêng của bạn cũng vắng mặt nhiều tới mức bạn cố gắng níu bám lấy bất kì cái gì để cảm thấy an toàn. Bạn không được bất rảnh, cho nên bạn cố gắng làm bất kì cái gì thành gốc rễ của bạn. Khi bạn bắt rễ vào bản thân mình, khi bạn biết mình là ai, bản thể này là gì mà ở trong bạn, và tâm thức này là gì mà ở trong bạn, thế thì bạn sẽ không níu bám vào bất kì ai.

Bạn trai của tôi ngày càng ít thích làm tình, và điều này làm cho tôi giận và thất vọng, thậm chí tới chỗ còn hành động hung hổ với anh ấy. Tôi có thể làm gì?

Điều thứ nhất: Một khoảnh khắc bao giờ cũng tới trong cuộc sống khi một người trong đôi bạn tình sẽ không cảm thấy thích thú dục. Điều đó xảy ra cho mọi đôi. Khi một người không muốn có dục, người kia níu bám lấy nó lại còn nhiều hơn. Người kia bắt đầu cảm thấy rằng nếu không có dục, thân thuộc sẽ biến mất.

Bạn càng đòi hỏi về nó, anh ta sẽ càng cảm thấy sợ nhiều hơn. Thân thuộc sẽ biến mất không phải bởi vì dục đã biến mất, mà bởi vì bạn cứ đòi hỏi và anh ta cảm thấy liên tục bị làm tình làm tội. Và anh ta không cảm thấy thích làm tình - anh ta hoặc có thể phải tự ép buộc mình và thế thì anh ta sẽ cảm thấy tội tệt, hay nếu anh ta đi theo cách riêng của mình, anh ta cảm thấy tội tệt là anh ta đang làm cho bạn bất hạnh; anh ta thấy mặc cảm.

Một điều phải được hiểu - rằng dục chẳng liên quan gì tới yêu cả. Nhiều nhất nó là sự bắt đầu. Yêu còn lớn hơn dục, cao hơn dục. Yêu có thể nở hoa không có dục.

[Người hỏi ngắt lời, "Nhưng anh ấy chưa bao giờ nói anh ấy yêu tôi."]

Không, bạn đang làm cho anh ấy sợ, bởi vì nếu anh ấy nói rằng anh ấy yêu bạn, bạn thực sự ở đó đòi hỏi dục. Trong tâm trí bạn, yêu gần như đồng nghĩa với dục; điều đó tôi có thể thấy. Đó là lí do tại sao anh ấy

thậm chí đã trở nên sợ chạm và ôm bạn. Nếu anh ấy ôm bạn, chạm bạn, bạn đã sẵn sàng.

Bạn làm cho anh ấy sợ và bạn không thấy ra vấn đề. Bạn đang đẩy anh ấy ra xa một cách không chủ ý. Anh ấy sẽ trở nên sợ ngay cả nói với bạn, bởi vì anh ấy nói và lại tình huống ấy bật ra, và luận cứ, và thế này thế nọ.

Bạn không thể tranh luận về tình yêu được. Bạn không thể thuyết phục được bất kì ai về tình yêu. Nếu anh ta không cảm thấy nó, anh ta không cảm đâu. Anh ấy yêu bạn; bằng không anh ấy sẽ rời bỏ bạn. Và bạn yêu anh ấy, nhưng bạn có hiểu biết sai về dục.

Hiểu biết của tôi là thế này, rằng tình yêu bắt đầu phát triển lần đầu tiên khi dục cuồng nhiệt, phùng phùng đã qua đi, khi nó dần dần lắng đọng xuống. Thế thì tình yêu trở thành ngày một lắng đọng hơn, tinh luyện hơn, cao cấp hơn. Cái gì đó tinh tế bắt đầu xảy ra. Nhưng bạn lại không cho phép nó xảy ra. Anh ấy sẵn sàng yêu bạn, nhưng bạn lại níu bám lấy dục. Bạn cứ kéo anh ấy xuống. Việc kéo anh ấy xuống có thể phá huỷ toàn thể thân thuộc.

Tôi có thể hiểu được, bởi vì tâm trí nữ tính bao giờ cũng níu bám lấy dục chỉ khi đàn ông không quan tâm. Nếu đàn ông quan tâm, đàn bà hoàn toàn không quan tâm. Tôi thấy điều này mọi ngày. Nếu đàn ông theo đuổi bạn, bạn chơi trò chơi rằng bạn không quan tâm. Khi đàn ông không quan tâm bạn trở nên sợ, và thế thì toàn thể vai trò thay đổi. Thế thì bạn bắt đầu chơi trò chơi rằng bạn cần nó, rằng không có nó bạn sẽ phát rồ; rằng bạn không thể sống được nếu thiếu nó. Tất cả mọi điều đó đều chỉ là vô nghĩa! Chẳng ai đã bao giờ phát rồ nếu không có nó.

Nếu bạn yêu một người, năng lượng của bạn sẽ được biến đổi. Nếu bạn không yêu người đó, thế thì hãy vứt bỏ đi. Nếu bạn yêu một người, năng lượng bây giờ có cơ hội biến đổi sang một thực tại cao hơn. Hãy dùng cơ hội đó. Và chỉ chiết sẽ không ích gì cả. Nó sẽ làm cho mọi thứ thành xấu hơn và nó sẽ làm chính điều đối lập với điều bạn muốn.

Cuộc sống dục của tôi mới đây đã trở thành rất yên tĩnh - không phải là tôi không muốn dục hay tôi không đủ dũng cảm để tiếp cận đàn bà, nhưng nó không xảy ra. Tôi có thể tận hưởng việc ở với đàn bà, nhưng khi chuyện đưa đẩy tới dục thì năng lượng thay đổi - nó gần như cảm thấy rơi vào giấc ngủ. Tôi đang làm điều gì sai sao?

Điều đang xảy ra cho bạn không phải là tai hoạ đâu, nó là phúc lành đấy. Chính tâm trí cũ của bạn đang diễn giải nó cứ dường như cái gì đó đang đi sai. Mọi thứ đều đi đúng, con đường nó phải đi thế. Dục phải biến mất trong an bình, vui sướng vui đùa. Trong hài hoà của hai bản thể im lặng - không gặp gỡ trong thân thể mà gặp gỡ trong chính linh hồn họ. Điều đó sẽ xảy ra cho mọi thiên nhân. Đừng ép buộc bản thân mình làm bất kì cái gì ngược lại với điều đang xảy ra theo cách riêng của nó. Bất kì ép buộc nào về phần bạn cũng sẽ là cản trở trong phát triển tâm linh của bạn.

Đây là điều gì đó rất quan trọng cần ghi nhớ, và điều này sẽ giải thích cho bạn tại sao tất cả các tôn giáo đều đã chống lại dục. Đó là hiểu lầm - nhưng hiểu lầm

rất tự nhiên. Mọi người đã ở trong thiên đều trải qua việc biến đổi năng lượng - năng lượng đang đi xuống bắt đầu đi lên, mở ra các trung tâm cao hơn của tâm thức, đem tới những bầu trời mới cho bản thể bạn. Nhưng bạn lại không quen thuộc với chúng, chúng là điều không biết với bạn; do đó, người ta có thể bị hoảng sợ. Và nếu điều đó đang xảy ra cho bạn tình của bạn, thế thì sẽ xảy ra rắc rối. Cả hai bạn tình trong thiên đều phải được biến đổi đồng thời - chỉ thế thì họ mới có thể giữ cùng nhịp với nhau. Bằng không họ đang rời nhau.

Điều này tạo ra ý tưởng về vô dục. Bởi vì trong hôn nhân, người ta liên tục thấy rằng nếu một bạn tình quan tâm tới thiên, thì hôn nhân bị nguy hiểm. Tốt hơn cả là không bị tham dự vào, không làm hại tình cảm của ai đó khác, và vẫn còn một mình, Nhưng điều này là quyết định sai.

Quyết định đúng sẽ là ở chỗ nếu một bạn tình trong hôn nhân hay trong tình bạn mà trưởng thành, người đó nên giúp người kia cũng đi vào không gian mới. Người đó không nên để cho bạn tình kia bị tụt lại đằng sau. Điều này sẽ là cuộc cách mạng vô cùng trong tâm thức con người, nhưng bởi vì tôn giáo đã chọn vô dục, nên toàn thể thế giới vẫn còn không có thiên.

Và những người đã chọn vô dục - đó là một thứ được chọn, điều đó đã không xảy ra cho họ - trở nên bị méo mó về dục. Họ đã không vượt ra ngoài dục, do đó mới có vô dục. Họ cố gắng theo cách khác: vô dục là điều đầu tiên, cứ nghĩ rằng thế thì biến đổi sẽ tới. Nó không xảy ra theo cách đó đâu. Biến đổi phải là đầu tiên. Thế thì, không có ức chế nào, không tranh đấu với dục, không kết án dục, biến đổi tới theo cách riêng của

nó. Nhưng điều đó không tới bằng vô dục, nó tới bằng thiền. Và nó không tới bằng kìm nén, nó tới bằng không khí yêu thương. Người vô dục sống trong bầu không khí của kìm nén, ức chế, xuyên tạc; toàn thể bầu không khí của người đó là ồm yếu về tâm lý. Đây đã là một điểm nền tảng nơi tất cả các tôn giáo đều đi sai.

Điều thứ hai, mọi thiền nhân đều thấy rằng dục bắt đầu biến mất vào trong cái gì đó cực kì khác - từ sinh học thành cái gì đó tâm linh. Thay vì tạo ra tù túng, sở hữu, nó mở ra những cánh cửa của tự do. Tất cả các quan hệ biến mất và người ta cảm thấy, trong sự một mình của mình, sự mãn nguyện tuyệt đối; sự hoàn thành mà người ta thậm chí không thể mơ tới được.

Nhưng bởi vì các thiền nhân đã thấy việc xảy ra này, mà không ngoại lệ nào cả, nên những người muốn thiền phỏng đoán sai rằng có lẽ việc kìm nén dục sẽ có ích cho họ trong biến đổi năng lượng của mình. Do đó tất cả các tôn giáo có tổ chức đều bắt đầu dạy cuộc sống của kết án, từ bỏ; cuộc sống về cơ bản mang tính phủ định. Đây là hiểu lầm lớn.

Qua kìm nén dục bạn có thể bóp méo năng lượng này nhưng bạn không thể chuyển đổi được nó. Việc chuyển đổi tới khi bạn trở nên im lặng hơn, khi trái tim bạn trở nên hài hoà hơn, khi tâm trí bạn trở nên ngày một an bình hơn. Khi bạn bắt đầu tới ngày một gần hơn với bản thể mình, tới chính trung tâm của mình, sự biến đổi mà không do bạn làm ra, lại xảy tới theo cách riêng của nó. Năng lượng mà bạn đã biết như dục nay trở thành chính tính tâm linh của bạn. Nó là cùng năng lượng ấy, chỉ chiều hướng đã thay đổi. Nó không đi xuống, nó đang đi lên.

Điều đang xảy ra cho bạn sẽ xảy ra cho mọi người tìm kiếm - không ngoại lệ nào. Do đó câu hỏi của bạn sẽ là câu hỏi của mọi người chẳng chóng thì chầy. Và bất kì khi nào nó xảy ra, người bạn tình đang bị tụt lại sau không nên cảm thấy bị xúc phạm mà hãy phúc lạc và hạnh phúc rằng ít nhất với người yêu của mình, hay với người bạn mình, một kinh nghiệm đẹp đang xảy ra, và hi vọng nối liền với người đó sớm nhất có thể được. nỗ lực của bạn nên đi sâu hơn vào thiền để cho bạn có thể giữ đồng hành với bạn tình của mình, và bạn có thể cứ nhảy múa cùng nhau hướng tới mục đích tối thượng của cuộc sống.

Nhưng nhớ, khi bạn sẽ trưởng thành trong tâm linh của mình, dục tình của bạn sẽ biến mất. Sẽ có một loại tình yêu mới - thuần khiết, hồn nhiên sâu sắc, không sở hữu, không ghen tuông; nhưng với tất cả từ bi trên thế giới, để giúp nhau trong trưởng thành bên trong.

Cho nên bạn không nên cảm thấy rằng cái gì đó đã đi sai với bạn; cái gì đó đột nhiên đã đi đúng với bạn đấy. Bạn đã không tỉnh táo; bạn đã bị vô nhận biết bắt lấy.

Bé Hymie đang bước đi trên phố cùng bé Betty, quãng bốn tuổi. Khi chúng vừa đi qua phố, bé Hymie nhớ lời dạy của mẹ nó.

"Chúng mình nắm tay nhau đi," nó đề nghị một cách lịch sự.

"Được thôi," Betty đáp. "Nhưng tớ muốn đằng ấy biết đằng ấy đang chơi với lửa đấy."

Bất kì quan hệ nào giữa đàn ông và đàn bà đều là đang chơi với lửa - và đặc biệt nếu bạn bắt đầu là một

thiền nhân. Thế thì bạn bị bao quanh bởi chất cháy, bởi vì biết bao nhiêu cơ hội đang sắp xảy ra cho điều bạn không được chuẩn bị, và không thể được chuẩn bị. Bạn sắp đi vào cuộc du hành trong lãnh thổ không được biết tới mọi khoảnh khắc, mọi ngày. Và sẽ có nhiều lần mà hoặc bạn sẽ bị bỏ lại đằng sau, hoặc bạn tình của bạn sẽ bị bỏ lại đằng sau - và điều này sẽ là nỗi buồn khổ sâu sắc cho cả hai.

Lúc ban đầu, khi nó bắt đầu, suy luận tự nhiên sẽ là ở chỗ sự thân thuộc bị chấm dứt, ở chỗ bạn không còn trong tình yêu nữa. Chắc chắn bạn không còn trong tình yêu mà bạn đã trong đó trước đây - tình yêu cũ không còn có thể được nữa. Đó đơn giản là tình yêu mang tính xác thịt, cũng tốt là nó đã qua đi. Bây giờ một phẩm chất cao hơn, cái gì đó thiêng liêng hơn sẽ xảy ra. Nhưng bạn phải giúp lẫn nhau.

Có những thời điểm khó khăn, thật sự - khi bạn đi đi đến biết liệu mình có yêu bạn tình của mình không, và liệu bạn tình của mình có yêu mình không, khi những lỗ hổng lớn này nảy sinh giữa các bạn và bạn cảm thấy các bạn đang đi xa khỏi lẫn nhau. Đây là những khoảnh khắc chủ chốt, phép thử lửa, khi bạn cố gắng đem người kia, người đang bị tụt lại sau, lại gần bạn hơn. Bạn phải giúp đỡ người kia mang tính thiền.

Ý tưởng tự nhiên sẽ là hạ bản thân bạn xuống để cho người kia không bị mất lòng. Điều đó là thái độ tuyệt đối sai. Bạn không giúp cho người khác, bạn đang làm hại cho chính mình. Một cơ hội tốt đang bị mất đi. Khi bạn đáng ra có thể kéo được người khác lên các đỉnh cao, thì bạn lại tự hạ bản thân mình xuống.

Đừng lo nghĩ rằng người kia sẽ bị mất lòng. Bạn làm mọi nỗ lực để đem người kia lên cùng không gian,

lên cùng tâm trí thiền, và người kia sẽ biết ơn, không bị mất lòng. Nhưng đây không phải là những khoảnh khắc mà các bạn phải chia tay lẫn nhau. Đây là những khoảnh khắc mà bạn nên làm mọi nỗ lực để giữ mối liên hệ với người kia, với nhiều từ bi nhất có thể được. Bởi vì nếu tình yêu không thể giúp cho người kia trong việc biến đổi năng lượng xác thịt thành năng lượng tâm linh cao hơn, thế thì tình yêu của bạn không phải là tình yêu - không đáng gọi là tình yêu.

Và cùng vấn đề này mọi người cũng sẽ phải đối diện và đương đầu - cho nên khi vấn đề nảy sinh, đừng bao giờ nghĩ hai lần. Hãy hỏi câu hỏi này một cách bạo dạn, dù bạn có vẻ ngu xuẩn thế nào khi hỏi nó. Bởi vì nó sẽ có ích không chỉ cho bạn; nó sẽ có ích cho nhiều người khác, những người cũng đang vật lộn trong cùng tình huống những đã không có đủ dũng cảm để đem nó ra. Họ đang cố gắng về phần họ, bằng cách nào đó, để giải quyết tình huống này.

Nó không phải là vấn đề về việc giải quyết. Cũng tốt là nó đã mất trạng thái cũ, đã được giải quyết. Cũng tốt là nó vẫn chưa được giải quyết, là rắc rối đã phát sinh. Bây giờ điều đó phụ thuộc vào bạn và vào thông minh của bạn, cách bạn sử dụng cơ hội này - dành cho trưởng thành của bạn, hay chống lại nó. Việc hỏi câu hỏi này có thể có ích cho bạn.

Cho nên hai điều... thứ nhất, nhớ bạn được may mắn rằng dục đường như đang đi xa khỏi cuộc sống của bạn. Thứ hai, đừng cho rằng người kia cảm thấy bị xúc phạm. Hãy thổ lộ trái tim bạn cho người kia. Đừng cố đưa bản thân mình về vị trí của người kia mà hãy cố bằng mọi cách có thể cầm tay người kia, đưa cô ấy, hay

anh ấy, tới tầng cao hơn, nơi bạn bỗng nhiên thấy bản thân mình ở đó.

Chỉ lúc ban đầu điều đó mới khó khăn; chẳng mấy chốc nó sẽ trở thành rất dễ dàng. Khi có hai người cùng phát triển với nhau, nhiều lần lỗi hỏng sẽ nảy sinh bởi vì mọi người không thể giữ cùng nhịp với nhau được; mọi người đều có tốc độ riêng của mình, mọi người đều có hình mẫu trưởng thành duy nhất của mình. Nhưng nếu bạn yêu, bạn có thể chờ đợi một chút cho tới khi người kia tới, và thế rồi, tay nắm tay, các bạn có thể cùng đi thêm nữa.

Tôi muốn mọi người của tôi đặc biệt không nghĩ tới vô dục. Nếu vô dục tới bởi chính nó, đây là vấn đề khác; bạn không chịu trách nhiệm về nó. Và thế thì nó sẽ không bao giờ đem tới bất kì suy đồi nào, thế thì nó sẽ đem tới việc chuyển đổi lớn lao về năng lượng.

Làm sao tôi có thể biết được liệu tách rời hay dừng dừng đang phát triển bên trong?

Không khó để biết. Làm sao bạn biết khi nào bạn đau đầu, và làm sao bạn biết khi nào bạn không đau đầu? Nó đơn giản rõ ràng. Khi bạn phát triển sự tách rời bạn sẽ cảm thấy lạnh mạnh hơn, hạnh phúc hơn; cuộc sống của bạn sẽ trở thành cuộc sống của niềm vui. Đó là tiêu chuẩn cho tất cả mọi thứ tốt lành.

Vui sướng là tiêu chí. Nếu bạn đang phát triển trong vui sướng, bạn đang trưởng thành và bạn sẽ đi về nhà. Với dừng dừng không có khả năng rằng niềm vui có thể

phát triển. Thực tế, nếu bạn có bất kì niềm vui nào, nó sẽ biến mất.

Hạnh phúc là lành mạnh, và với tôi, tính tôn giáo về cơ bản mang tính khoái lạc. Chủ nghĩa khoái lạc là chính bản chất của tôn giáo. Hạnh phúc là tất cả. Cho nên nhớ lấy, nếu mọi sự đi đúng và bạn đang đi theo hướng đúng, thì từng khoảnh khắc sẽ đem tới nhiều niềm vui hơn - cứ dường như bạn đang đi tới khu vườn đẹp. Bạn càng tới gần, không khí càng tươi tắn hơn, mát mẻ hơn, nhiều hương thơm hơn. Điều đó sẽ là chỉ dẫn rằng bạn đang đi đúng hướng. Nếu không khí trở nên ít tươi tắn hơn, ít mát mẻ hơn, thế thì bạn đang đi theo hướng đối lập.

Sự tồn tại được làm ra từ vui vẻ. Đó chính là chất liệu của nó. Vui vẻ là chất liệu làm ra sự tồn tại. Cho nên bất kì khi nào bạn đi tới trở nên nhiều tính tồn tại hơn, bạn sẽ trở nên ngày một nhiều vui vẻ, vui sướng, chẳng bởi lí do nào cả. Nếu bạn đi vào bên trong tách rời, tình yêu sẽ phát triển, niềm vui sẽ phát triển, chỉ gần bó mới bị bỏ đi - bởi vì gần bó đem tới khổ, bởi vì gần bó đem tới tù túng, bởi vì gần bó phá huỷ tự do của bạn.

Nhưng nếu bạn trở nên dừng dừng ... Dừng dừng là đồng tiền giả; nó chỉ có vẻ giống tách rời. Chẳng cái gì sẽ phát triển từ nó. Bạn đơn giản sẽ co lại và chết. Cứ đi mà xem: Có biết bao nhiêu là sư trên thế giới - linh mục Ki tô giáo, sư Hindu giáo, sư Jaina giáo, sư Phật giáo - quan sát họ. Họ không toả ra cảm giác rạng rỡ, họ không có hào quang của hương thơm, họ không có vẻ sống động hơn bạn; thực tế, họ trông kém sinh động, què quặt, tê liệt. Bị kiểm soát, tất nhiên, nhưng không trong kỉ luật bên trong, sâu sắc; bị kiểm soát nhưng không có ý thức. Tuân theo lương tâm nào đó mà xã hội

đã trao cho họ nhưng vẫn chưa nhận biết, chưa tự do, chưa cá nhân. Họ sống dường như họ đã trong nắm mồ của mình, chỉ đợi chết. Cuộc sống của họ trở thành ử ê, đơn điệu, buồn bã - nó là một loại thất vọng.

Nhận biết đi. Bất kì khi nào cái gì đó đi sai thì đều có chỉ báo trong bản thể bạn. Buồn là một chỉ báo, thất vọng là một chỉ báo. Vui vẻ, lễ hội cũng là một chỉ báo. Nhiều bài ca hơn sẽ xảy ra cho bạn nếu bạn đi tới tách rời. Bạn sẽ nhảy múa nhiều hơn và bạn sẽ trở nên đáng yêu nhiều hơn.

Nhớ lấy, yêu không phải là gắn bó. Yêu không biết tới gắn bó và cái mà biết tới gắn bó thì không phải là yêu. Cái đó là sở hữu, chi phối, níu bám, sợ hãi, tham lam - nó có thể là cả nghìn lẻ một thứ, nhưng nó không phải là yêu. Nhân danh tình yêu các thứ khác phô trương ra, nhân danh tình yêu các thứ khác đang che giấu đằng sau nhưng trên bình chứa thì cái nhãn YÊU bị mắc kẹt lại. Bên trong bạn sẽ thấy nhiều thứ nhưng không có tình yêu chút nào.

Quan sát. Nếu bạn bị gắn bó với một người, bạn có trong tình yêu không? Hay bạn sợ sự một mình của mình, cho nên bạn níu bám? Bởi vì bạn không thể một mình được, bạn dùng người này để cho không phải một mình. Thế thì bạn sợ. Nếu người này đi đâu đó khác hay yêu ai đó khác thì bạn sẽ giết người này và bạn sẽ nói, "Tôi đã bị quá gắn bó." Hay bạn có thể tự giết mình và bạn sẽ nói, "Tôi đã quá gắn bó tới mức tôi không thể sống được nếu thiếu cô ấy hay anh ấy."

Điều đó là cực kì ngu xuẩn. Nó không phải là tình yêu, nó là cái gì đó khác. Bạn sợ sự một mình của mình, bạn không có khả năng ở với bản thân mình, bạn cần ai đó làm sao lãng bạn. Và bạn muốn sở hữu người khác,

bạn muốn dùng người khác như phương tiện cho mục đích của mình. Dùng người khác như phương tiện là bạo hành.

Immanuel Kant đã làm điều đó thành nền tảng của mình về cuộc sống đạo đức - nó là vậy. Ông ấy hay nói rằng đối xử với một người như một phương tiện là hành động vô đạo đức nhất có đó. Nó là vậy, bởi vì khi bạn đối xử với người khác như phương tiện - vì sự hài lòng của bạn, vì ham muốn dục của bạn, vì nỗi sợ của bạn, vì cái gì đó khác - khi bạn dùng người khác như phương tiện thì bạn đã qui người đó về một vật rồi. Bạn đang phá hủy tự do của người đó, bạn đang giết chết linh hồn người đó.

Linh hồn có thể phát triển chỉ trong tự do - tình yêu cho tự do. Và khi bạn cho tự do, bạn được tự do; đó là điều tách rời nghĩa là gì. Nếu bạn áp đặt tù túng lên người khác, bạn sẽ cầm tù bản thân mình đồng thời. Nếu bạn trói buộc người khác, người khác sẽ trói buộc bạn; nếu bạn định ranh giới cho người khác, người khác sẽ định ranh giới cho bạn; nếu bạn cố gắng sở hữu người khác, người khác sẽ sở hữu bạn.

Đó là cách thức các đôi cú tranh đấu chi phối nhau cả đời. Đàn ông theo cách riêng của mình, đàn bà theo cách riêng của mình, cả hai cùng tranh đấu. Đó là việc cần nhẫn và lục đục liên tục. Và đàn ông cho rằng theo cách nào đó mình kiểm soát đàn bà còn đàn bà cho rằng bằng cách nào đó cô ấy kiểm soát đàn ông. Kiểm soát không phải là yêu.

Đừng bao giờ đối xử với bất kì người nào như phương tiện. Đối xử với mọi người như mục đích tự thân người đó - thế thì bạn không níu bám, thế thì bạn không bị gắn bó. Bạn yêu, nhưng tình yêu của bạn cho

tự do - và, khi bạn cho người khác tự do, bạn được tự do. Chỉ trong tự do thì linh hồn bạn mới phát triển. Bạn sẽ cảm thấy rất, rất hạnh phúc.

Thế giới này đã trở thành chỗ rất bất hạnh - không phải bởi vì thế giới này là chỗ bất hạnh mà bởi vì chúng ta đã làm điều gì đó sai với nó. Cùng thế giới này có thể trở thành lễ hội.

Bạn hỏi, *Làm sao tôi có thể biết được liệu tách rời hay dừng dừng đang phát triển bên trong?* Nếu bạn cảm thấy hạnh phúc, nếu bạn cảm thấy hạnh phúc với bất kì cái gì đang phát triển, định tâm hơn, tiếp đất hơn, sống động hơn trước đây, thế thì lao vào nó. Thế thì không có sợ hãi. Để hạnh phúc là hòn đá thử, tiêu chuẩn - không có gì khác có thể là tiêu chuẩn được.

Bất kì cái gì kinh sách nói cũng không phải là tiêu chuẩn chừng nào trái tim bạn còn chưa rộn ràng với hạnh phúc. Bất kì điều gì tôi nói cũng không thể là tiêu chuẩn cho bạn chừng nào trái tim bạn còn chưa rộn ràng với hạnh phúc. Khoảnh khắc bạn được sinh ra, một chỉ báo tinh tế được đặt vào bên trong bạn. Đó là một phần của cuộc sống mà bạn bao giờ cũng biết điều đang xảy ra, bạn bao giờ cũng cảm thấy liệu mình có hạnh phúc hay bất hạnh. Không ai hỏi làm sao biết được mình có hạnh phúc hay bất hạnh. Không ai đã từng hỏi. Khi bạn bất hạnh, bạn biết chứ; khi bạn hạnh phúc, bạn biết chứ. Thế thì đó là một giá trị bản năng. Bạn biết điều đó, bạn được sinh ra biết điều đó rồi, cho nên cứ để chỉ báo bản năng đó được dùng và nó sẽ không bao giờ là giả trong cuộc sống của bạn.

Theo tầm nhìn của thầy về xã hội kiểu mẫu, liệu sẽ có một công xã lớn, hay một loạt các công xã? Nếu như có nhiều công xã, mối quan hệ của chúng với nhau sẽ là gì? Thầy có hình dung mọi người của các công xã khác nhau có khả năng phụ thuộc lẫn nhau, chia sẻ ý tưởng và kỹ năng không?

Câu hỏi này nêu ra một điều rất quan trọng, khái niệm về phụ thuộc lẫn nhau. Con người đã sống trong phụ thuộc, và con người đã ham muốn và tranh đấu vì độc lập, nhưng không ai nhìn vào thực tại - rằng phụ thuộc và độc lập là cả hai cực đoan.

Thực tại đích xác ở giữa; nó là liên thuộc lẫn nhau. Mọi thứ đều liên thuộc lẫn nhau. Nhánh cỏ nhỏ nhất và ngôi sao lớn nhất cả đều liên thuộc lẫn nhau. Đây là nền tảng toàn thể của sinh thái. Bởi vì con người đã cư xử không có hiểu biết về thực tế của sự phụ thuộc lẫn nhau, nên con người đã phá huỷ rất nhiều sự thống nhất hữu cơ của cuộc sống. Con người đã chặt tay mình, chặt chân mình mà không biết.

Rừng đã biến mất, hàng triệu cây đã bị chặt mọi ngày. Các nhà khoa học đang đưa ra lời cảnh báo - nhưng chẳng ai sẵn sàng nghe - rằng nếu tất cả mọi cây đều biến mất khỏi trái đất, con người không thể sống được. Chúng ta đang trong trao đổi lẫn nhau sâu sắc. Con người cứ hít ô xi và tống ra các bồ níc; cây cứ hít các bồ níc và thở ra ô xi. Bạn không thể tồn tại mà không có cây được, mà cây cũng không thể tồn tại nếu không có bạn.

Đây là một ví dụ đơn giản; bằng không cuộc sống được đan dệt theo cả nghìn lẻ một cách. Bởi vì nhiều

cây đã biến mất, nhiều các bô nic đã tụ tập lại trong bầu khí quyển tới mức nó làm tăng nhiệt độ trên toàn trái đất lên bốn độ. Với bạn điều đó dường như vô nghĩa - có bốn độ thôi - nhưng nó không phải là không có ý nghĩa đâu. Chẳng mấy chốc nhiệt độ này sẽ đủ làm tan chảy nhiều băng tới mức mọi đại dương sẽ dâng lên cao hơn. Cho nên các thành phố đang trên bờ đại dương - và tất cả các thành phố lớn đều ở đó - sẽ bị ngập nước.

Nếu nhiệt độ cứ tăng mãi, mà cũng là một khả năng, bởi vì chẳng ai chịu nghe cả... Cây bị chặt, không có hiểu biết nào, vì những thứ vô dụng - vì những tờ báo hạng ba bạn cần in ra, và bạn đang phá huỷ cuộc sống. Có khả năng là nếu băng vĩnh viễn ở Himalaya bắt đầu tan ra, điều chưa bao giờ xảy ra trong toàn thể quá khứ, thì tất cả các đại dương sẽ dâng cao hơn sáu mươi phân và sẽ nhấn chìm gần như cả trái đất. Chúng sẽ phá huỷ tất cả các thành phố - Bombay và Calcutte, New York, London và San Francisco. Có lẽ vài người nguyên thủy, những người sống ở vùng núi mới có thể sống sót.

Sự phụ thuộc lẫn nhau còn tới mức khi nhà du hành vũ trụ đầu tiên lên tới mặt trăng, chúng ta trở nên nhận biết lần đầu tiên rằng toàn thể trái đất được bao quanh bởi tầng ô zôn dày, một dạng của ô xi. Tầng ô zôn đó bao quanh toàn thể trái đất như cái chăn. Chính bởi vì cái chăn ô zôn này mà cuộc sống đã trở thành có thể trên hành tinh này, bởi vì ô zôn không cho phép các tia chết phát ra từ mặt trời xuyên xuống. Nó chỉ cho phép đi vào những tia sống và ngăn cản các tia chết; nó làm chúng bật lại.

Nhưng trong ngu xuẩn của chúng ta để lên tới mặt trăng, chúng ta đã làm ra các lỗ hổng trong cái chăn này. Và những nỗ lực tiếp tục. Bây giờ chúng ta đang cố

gắng lên tới sao Hoả nữa! Mỗi lần một tên lửa đi ra ngoài bầu không khí của trái đất, cái đó ở bên ngoài quãng ba trăm hai mươi cây số, nó đều tạo ra lỗ hổng lớn. Qua những lỗ hổng này, các tia chết đã bắt đầu đi vào. Bây giờ các nhà khoa học nói rằng những tia chết này sẽ làm tăng tỉ lệ ung thư đến ba mươi phần trăm; và các bệnh tật khác thì không đếm được, các bệnh nhỏ là không đếm được.

Các chính khách ngu xuẩn không chịu nghe. Và nếu bạn gọi họ là ngu thì bạn bị tù, bạn bị trừng phạt; luận điệu giả dối được bịa ra chống lại bạn. Nhưng tôi không thấy cái gì khác hơn để gọi họ. Ngu dường như là từ nhẹ nhàng nhất và văn hoá nhất dành cho họ.

Cuộc sống là sự phụ thuộc lẫn nhau sâu sắc.

Tầm nhìn của tôi về công xã là ở chỗ các quốc gia biến mất, các thành phố lớn biến mất, bởi vì chúng không cho phép có đủ chỗ cho mọi người - và mọi con người đều có nhu cầu tâm lý nào đó về đòi hỏi lãnh thổ, cũng giống như con vật khác. Trong các thành phố lớn, con người liên tục đi trong đám đông. Điều đó tạo ra lo âu lớn lao, căng thẳng, thống khổ và không cho phép người đó có lúc nào thanh thoi, không có lúc nào, chỗ nào để là chính mình - ở một mình, ở cùng cây cối, vốn là cội nguồn cuộc sống, ở cùng đại dương, vốn là cội nguồn cho cuộc sống.

Tầm nhìn của tôi về thế giới mới, thế giới của các công xã, nghĩa là không quốc gia, không thành phố lớn, không gia đình, mà là hàng triệu công xã nhỏ lan toả khắp trái đất trong rừng sâu, rừng xanh sum suê, trên núi, trên đảo. Công xã nhỏ nhất quản lý được, mà chúng ta đã cố gắng tạo ra, có thể gồm năm nghìn người, và công xã lớn nhất có thể là năm mươi nghìn người. Từ

năm nghìn tới năm mươi nghìn - hơn thế sẽ trở thành không quản lí nổi; thế thì lại nảy sinh vấn đề về trật tự và luật pháp, và cảnh sát, và toà án, tất cả đều phải được mang lại.

Các công xã nhỏ... năm nghìn người dường như là con số hoàn hảo, bởi vì chúng ta đã thử điều đó. Mọi người đều biết mọi người khác, tất cả đều là bạn. Không có hôn nhân - trẻ con thuộc vào công xã. Công xã có bệnh viện, trường học, cao đẳng. Công xã chăm nom trẻ em; cha mẹ có thể tới thăm chúng. Việc cha mẹ sống cùng hay họ sống tách biệt đơn giản không có ý nghĩa. Với đứa trẻ, họ cả hai đều sẵn có đây; nó có thể tới thăm họ, họ có thể tới thăm nó.

Tất cả các công xã nên phụ thuộc lẫn nhau, nhưng họ sẽ không trao đổi tiền bạc. Tiền nên bị huỷ bỏ. Nó đã gây ra điều cực kì tệ hại cho nhân loại. Bây giờ là lúc nói lời tạm biệt với nó! Các công xã này nên trao đổi đồ vật. Bạn có nhiều sản phẩm sữa hơn; bạn có thể đem chúng cho công xã khác, bởi vì bạn cần nhiều quần áo, và công xã đó có thể cung cấp cho bạn nhiều quần áo hơn - một hệ thống đổi chác đơn giản, cho nên không công xã nào trở nên giàu.

Tiền là thứ rất kì lạ. Bạn có thể tích lũy nó; đó là bí mật kì lạ nhất của tiền. Bạn không thể tích lũy được sản phẩm sữa, bạn không thể tích lũy được rau. Nếu bạn có nhiều rau bạn phải chia sẻ với công xã nào đó không có đủ rau. Nhưng tiền có thể được tích lũy. Và nếu một công xã trở nên giàu có hơn công xã khác, thế thì từ cửa sau đi vào là nghèo đói và giàu có và toàn thể cơn ác mộng của chủ nghĩa tư bản, và các giai cấp người nghèo và người giàu, và ham muốn chi phối. Bởi vì bạn giàu,

bạn có thể bắt công xã khác làm nô lệ. Tiền là một trong những kẻ thù của con người.

Các công xã sẽ trao đổi. Họ sẽ truyền phát từ các trạm radio của họ rằng một sản phẩm như vậy là sẵn có ở họ. Bất kì ai có những sản phẩm khác mà họ cần đều có thể liên hệ với họ, và mọi thứ đều có thể được trao đổi theo cách bạn bè; không có tranh cãi mặc cả, không có bóc lột. Nhưng công xã không nên quá lớn, bởi vì cái lớn cũng nguy hiểm. Tiêu chí về công xã lớn nên là ở chỗ mọi người đều biết mọi người khác; điều đó nên là giới hạn. Một khi giới hạn đó bị vượt qua, công xã nên tự phân chia mình thành hai. Cũng như hai anh em tách ra, khi một công xã trở nên đủ lớn, nó tự phân chia mình thành hai công xã, hai công xã chị em.

Và sẽ có sự phụ thuộc lẫn nhau sâu sắc, chia sẻ ý tưởng và kĩ năng, không có bất kì thái độ nào phát triển từ tính sở hữu, giống như chủ nghĩa quốc gia và chủ nghĩa cuồng tín. Sẽ không có gì để mà cuồng tín cả. Sẽ không có lí do gì cho quốc gia.

Nhóm ít người có thể tận hưởng cuộc sống dễ dàng hơn, bởi vì có nhiều bạn bè, nhiều người quen, là niềm vui với chính nó. Ngày nay trong các thành phố lớn, bạn sống trong cùng ngôi nhà và bạn không biết hàng xóm của mình. Trong một ngôi nhà, cả nghìn người có thể sống, và họ tuyệt đối là những người xa lạ lẫn nhau. Sống trong đám đông, vậy mà vẫn một mình.

Ý tưởng của tôi về công xã là ở chỗ sống trong nhóm nhỏ, cho bạn đủ không gian, vậy mà sống trong sự gần gũi, yêu thương, thân thuộc. Con bạn được công xã chăm nom, nhu cầu của bạn được công xã chăm nom, chăm sóc y tế của bạn được công xã chăm nom. Công xã trở thành gia đình đích thực không mang bệnh

tật nào mà gia đình đã tạo ra trong quá khứ. Nó là một gia đình lỏng lẻo và chuyển động thường xuyên.

Không có vấn đề về hôn nhân chút nào, và không có vấn đề li dị. Nếu hai người muốn ở cùng nhau, họ có thể ở cùng nhau và nếu một ngày nào đó họ không muốn ở cùng nhau, điều đó hoàn toàn tốt. Đó là quyết định của họ để ở cùng nhau; bây giờ họ có thể chọn bạn khác. Thực tế trong một cuộc đời sao không sống nhiều kiếp sống? Sao không làm cho nó phong phú hơn? Sao đàn ông phải níu bám lấy đàn bà, đàn bà phải níu bám lấy đàn ông khi họ không thích thú lẫn nhau nhiều tới mức họ muốn ở cùng nhau cả đời?

Nhưng nhìn vào thế giới, tình huống này là rõ ràng. Mọi người muốn độc lập với gia đình mình; con cái muốn độc lập với gia đình chúng. Mới hôm nọ, một cậu bé ở California đã làm điều gì đó duy nhất và đặc biệt. Nó muốn ra ngoài chơi. Điều này chẳng có gì đặc biệt cả; mọi đứa trẻ đều nên được phép ra ngoài chơi. Nhưng mẹ và bố nó cứ khăng khăng, "Không, không ra ngoài; chỉ chơi trong nhà thôi." Và đứa trẻ này đã bắn cả mẹ và bố. Nó đã chơi trong nhà đấy! Có một giới hạn thôi, bao giờ cũng cứ nghe mãi, "không, không, không..."

Ở Mỹ tỉ lệ thay đổi vợ chồng là ba năm. Cũng cùng tỉ lệ đó người ta thay đổi việc làm; cũng cùng tỉ lệ đó người ta đổi thành phố. Dường như có cái gì đó đặc biệt về ba năm! Dường như đấy là giới hạn người ta có thể dung thứ được. Bên ngoài điều đó, nó trở thành không thể dung thứ được. Cho nên mọi người đổi vợ và chồng, mọi người đổi thành phố, mọi người đổi việc làm.

Nhưng trong công xã, không có nhu cầu làm ồn ào gì. Bạn có thể nói lời tạm biệt vào bất kì lúc nào, và bạn

có thể vẫn còn là bạn bè bởi vì ai mà biết được? Sau hai năm bạn có thể vẫn yêu cùng người đàn ông đó, cùng người đàn bà đó. Trong hai năm bạn có thể quên tất cả mọi rắc rối, và bạn muốn có nệm trải nữa; hay có lẽ bạn đã rơi vào vòng tay của người đàn ông tồi hơn, người đàn bà tồi hơn, và bạn hối hận, và bạn muốn quay lại! Nhưng điều đó sẽ làm cho cuộc sống phong phú hơn; bạn sẽ biết nhiều đàn ông và nhiều đàn bà. Từng đàn ông đều có tính duy nhất riêng của mình, và từng đàn bà đều có tính duy nhất riêng của mình.

Công xã cũng có thể trao đổi người, nếu ai đó muốn chuyển sang công xã khác, và công xã khác sẵn lòng đón nhận. Công xã khác có thể nói, "Nếu ai đó khác muốn vào công xã của bạn, việc trao đổi là có thể - bởi vì chúng tôi không muốn tăng dân số." Mọi người có thể quyết định. Bạn có thể đi và quảng cáo cho bản thân mình; người đàn bà nào đó có thể có thể thích bạn, người nào đó có thể trở thành bạn bè. Ai đó có thể đã chán trong công xã đó, và muốn đổi công xã của mình...

Toàn thế giới nên là một nhân loại, chỉ được chia thành các công xã nhỏ trên cơ sở thực tế: không có chủ nghĩa cuồng tín, không có chủ nghĩa phân biệt chủng tộc, không có chủ nghĩa quốc gia. Thế thì, lần đầu tiên, chúng ta có thể vứt bỏ ý tưởng về chiến tranh. Chúng ta có thể làm cho cuộc sống thành chân thành, đáng sống, đáng tận hưởng; vui đùa, mang tính thiện, tính sáng tạo, và cho mọi đàn ông và mọi đàn bà cơ hội tương đương để trưởng thành và đem tiềm năng của họ tới việc nở hoa.

Phần bốn

Một mình

Mọi nỗ lực đề hướng tới việc tránh sự một mình đều đã thất bại, và sẽ thất bại, bởi vì nó chống lại những điều nền tảng của cuộc sống. Điều được cần không phải là cái gì đó mà trong đó bạn có thể quên đi sự đơn độc của mình. Điều được cần là ở chỗ bạn trở nên nhận biết về tính một mình của mình, cái vẫn là thực tại. Và điều thú vị là kinh nghiệm nó, cảm thấy nó, bởi vì nó là tự do của bạn khỏi đám đông, khỏi người khác. Nó là tự do của bạn khỏi nỗi sợ việc đơn độc.

Chương mười bốn

Một mình là bản tính của bạn

Điều đầu tiên cần nhận ra là ở chỗ dù bạn có muốn hay không thì bạn vẫn một mình. Một mình là chính bản tính của bạn. Bạn có thể cố gắng quên nó đi, bạn có thể cố gắng không là một mình bằng việc kết bạn, có người yêu, trà trộn vào đám đông... Nhưng bất kì cái gì bạn làm cũng chỉ trên bề mặt. Sâu bên trong, tính một mình của bạn là không thể đạt tới được, không động chạm được.

Sự tình cờ kì lạ xảy ra cho mọi con người: khi người đó được sinh ra thì chính tình huống của việc sinh ra của người đó bắt đầu trong một gia đình. Và không có cách khác, bởi vì đứa con con người là đứa con yếu đuối nhất trong toàn thể sự tồn tại. Các con vật khác được sinh ra hoàn chỉnh rồi. Con chó sẽ vẫn còn là con chó cả đời nó, nó sẽ không tiến hoá, không trưởng thành nữa. Vâng, nó sẽ trở nên già đi, nhưng nó sẽ không trở nên thông minh hơn, nó sẽ không trở nên nhận biết hơn, nó sẽ không trở nên chứng ngộ. Theo nghĩa đó tất cả

các con vật vẫn còn đích xác ở điểm sinh ra của chúng; không có thay đổi bản chất nào trong chúng. Cái chết của chúng và việc sinh của chúng là theo chiều ngang - theo đường thẳng.

Chỉ con người mới có khả năng đi theo chiều đứng, đi lên, không chỉ theo chiều ngang. Phần lớn nhân loại hành xử giống các con vật khác: Cuộc sống chỉ là sự già đi - không trưởng thành. Trưởng thành và già đi là những kinh nghiệm hoàn toàn khác nhau.

Con người được sinh ra trong gia đình giữa con người. Từ ngay chính khoảnh khắc đầu con người không một mình; do đó con người mang tâm lí nào đó bao giờ cũng ở với mọi người. Trong sự một mình con người bắt đầu cảm thấy hoảng sợ... cái sợ không được biết tới. Con người không đích xác nhận biết về việc mình sợ cái gì, nhưng khi người đó đi ra khỏi đám đông, cái gì đó bên trong người đó lại trở nên bất ổn. Ở cùng người khác người đó thấy ấm cúng, dễ chịu, thoải mái.

Chính bởi lí do này mà người đó không bao giờ đi tới biết cái đẹp của sự một mình; nỗi sợ ngăn cản người đó. Bởi vì người đó được sinh ra trong một nhóm nên người đó vẫn còn là một phần của nhóm, và khi người đó lớn lên về tuổi tác người đó bắt đầu làm ra các nhóm mới, các hội mới, bạn bè mới. Các tập thể đã có không thoả mãn người đó - quốc gia, tôn giáo, đảng phái chính trị - người đó tạo ra các hội mới riêng của mình, tổ chức nghề nghiệp phục vụ cộng đồng, câu lạc bộ Lions. Nhưng tất cả các phương cách đó chỉ phục vụ cho một điều: không bao giờ một mình.

Toàn thể kinh nghiệm cuộc sống là về việc ở cùng với người khác. Sự một mình dường như giống cái chết.

Theo một cách nào đó thì nó là cái chết thực; nó là cái chết của cá tính mà bạn đã tạo ra trong đám đông. Đó là món quà của người khác cho bạn. Khoảnh khắc bạn đi ra khỏi đám đông, bạn cũng đi ra khỏi cá tính của mình.

Trong đám đông bạn biết đích xác mình là ai. Bạn biết tên mình, bạn biết bằng cấp của mình, bạn biết nghề nghiệp của mình; bạn biết mọi thứ cần cho hộ chiếu của mình, thẻ căn cước của mình. Nhưng khoảnh khắc bạn đi ra khỏi đám đông, danh tính của bạn là gì, bạn là ai? Bỗng nhiên bạn trở nên nhận biết rằng bạn không phải là cái tên của mình - cái tên đã được trao cho bạn. Bạn không phải là giọng nói của mình - giọng nói có quan hệ gì tới tâm thức của bạn? Trái tim bạn không phải là người Hindu hay người Mô ha mét giáo; bản thể bạn không bị giới hạn vào bất kì biên giới chính trị nào của quốc gia; tâm thức bạn không phải là một phần của bất kì tổ chức nào hay nhà thờ nào. Bạn là ai?

Bỗng nhiên cá tính của bạn bắt đầu tàn mất đi. Đây là nỗi sợ: cái chết của cá tính. Bây giờ bạn sẽ phải khám phá lại; lần đầu tiên bạn sẽ phải hỏi mình là ai. Bạn sẽ phải bắt đầu suy ngẫm về câu hỏi này. Mình là ai? - và có nỗi sợ rằng bạn có thể không có chút nào! Có lẽ bạn chẳng là gì thật ngoài tổ hợp của tất cả các ý kiến của đám đông, rằng bạn không là gì ngoài cá tính của mình.

Chẳng ai muốn là cái không. Chẳng ai muốn là không ai cả, và thực tế mọi người đều là không ai cả.

Có một câu chuyện hay...

Alice đã tới Xứ sở thần tiên. Cô ấy vào gặp vua và vua hỏi, "Alice, người có gặp sứ giả đi tới ta không?"

Cô ấy nói, "Thần gặp Không ai."

Nhà vua nói, "Nếu người gặp Không ai, sao ông ta vẫn chưa tới?"

Alice rất phân vân. Cô ấy nói, "Bệ hạ không hiểu đúng thần. Không ai là không ai."

Nhà vua nói, "Hiển nhiên rằng Không ai là Không ai rồi, nhưng ông ấy đâu? Ông ấy phải tới đây vào lúc này chứ. Điều đó đơn giản nghĩa là Không ai đi chậm hơn người."

Và một cách tự nhiên Alice thấy rất khó chịu và quên mất rằng cô ấy đang nói với nhà vua. Cô ấy nói, "Không ai đi nhanh hơn tôi."

Bây giờ toàn thể cuộc đối thoại lại tiếp diễn với người "không ai" đó. Cô ấy hiểu rằng nhà vua đang nói "Không ai đi chậm hơn người."

"... và tôi là người đi nhanh. Tôi đã tới từ thế giới khác với Xứ sở thần tiên, một thế giới nhỏ - và ngài lại đang sỉ nhục tôi." Một cách tự nhiên cô ấy bắt bẻ lại, "Không ai đi nhanh hơn tôi!"

Nhà vua nói, "Nếu điều đó là đúng, thế thì sao ông ta vẫn chưa tới?"

Và theo cách này cuộc đối thoại cứ tiếp diễn mãi.

Mọi người đều là không ai.

Cho nên vấn đề đầu tiên cho người tìm kiếm là hiểu đích xác bản chất của sự một mình. Nó có nghĩa là tính không có người; nó có nghĩa là vứt bỏ cá tính của bạn, cái vốn là món quà của đám đông tặng bạn. Khi bạn ra đi, đi khỏi đám đông, bạn không thể mang món quà đó cùng mình vào sự một mình của mình được. Trong sự một mình, bạn sẽ phải khám phá lại, làm tươi lại, và

không ai bảo đảm được liệu bạn có tìm thấy người nào bên trong hay không.

Những người đã đạt tới sự một mình đều không tìm thấy ai ở đâu cả. Tôi *thực sự* ngụ ý không ai - không tên tuổi, không hình dạng, mà là sự hiện diện thuần khiết, cuộc sống thuần khiết, vô danh, vô dạng. Đây đích xác là phục sinh thực, và nó chắc chắn cần lòng dũng cảm. Chỉ rất ít người dũng cảm mới có khả năng chấp nhận tính không ai của mình, cái không của mình bằng niềm vui. Cái không của họ là bản thể thuần khiết; nó là cả hai cái chết và sự phục sinh.

Mới hôm nay thư kí của tôi chỉ cho tôi xem một truyện tranh hay, nhỏ: Jesus bị treo trên cây thánh giá, nhìn lên trời, đang nói, "Đáng thì tốt hơn nếu bên cạnh Thượng đế Cha, ta còn có Allah làm cậu. Đáng thế thì tốt hơn; ít nhất nếu Thượng đế không nghe thì Allah có thể đã giúp rồi."

Nếu mà chỉ có Thượng đế cho cả đời mình, ông ấy đã rất hạnh phúc mà tuyên bố, "Ta là Con duy nhất của Thượng đế." Và ông ấy chưa bao giờ nói về gia đình của Thượng đế, em ngài, vợ ngài, các con trai và con gái khác của ngài. Trong toàn thể vĩnh hằng Thượng đế đã làm gì? Ngài không có tí vi để phí thời gian, để cho thời gian trôi qua. Ngài không có khả năng nào để có rạp chiếu bóng cả. Cái anh chàng đáng thương này cứ làm cái gì vậy?

Một sự kiện ai cũng biết là ở các nước nghèo dân số bùng nổ bởi một lí do đơn giản rằng người nghèo không có giải trí tự do khác. Giải trí tự do duy nhất là sinh sản ra con cái. Mặc dầu nó rất đắt đỏ trên đường dài, ngay bây giờ đã không có vé, không có vấn đề, không đứng xếp hàng...

Thượng đế đã làm gì cho toàn thể vĩnh hằng? Ngài đã tạo ra chỉ mỗi một con trai. Bây giờ trên cây thánh giá Jesus mới nhận ra là chắc sẽ tốt hơn nếu Thượng đế có vài anh em trai, chị em gái, cô cậu. "Mình đã có thể xin giúp đỡ từ ai đó khác nếu ngài không nghe mình." Ông ấy đang cầu nguyện và ông ấy giận dữ, nói, "Sao Cha lại quên ta thế? Cha đã từ bỏ ta sao?" - nhưng không có câu trả lời. Ông ấy đang đợi phép màu. Toàn thể đám đông đã tụ tập để xem phép màu dần dần tan đi. Trời quá nóng, và chờ đợi của họ lại không cần thiết. Chẳng cái gì xảy ra cả; nếu cái gì đó mà xảy ra thì nó đã xảy ra rồi.

Sau sáu giờ chỉ còn ba người đàn bà còn lại, những người vẫn tin rằng phép màu có thể xảy ra. Một người là mẹ của Jesus - cũng là tự nhiên, các bà mẹ luôn luôn tin rằng con mình là thiên tài. Mọi bà mẹ, không ngoại lệ nào, đều tin rằng mình đã cho sinh thành đứa con là người không lồ. Người đàn bà khác, người yêu Jesus là gái mãi dâm, Mary Magdalene. Người đàn bà đó, mặc dầu cô ấy là gái mãi dâm, phải đã yêu Jesus. Ngay cả các đệ tử, cái gọi là các tông đồ, người trở thành quan trọng thứ hai sau Jesus trong lịch sử Ki tô giáo, tất cả mười hai người đó đều trốn biệt chỉ vì sợ bị bắt và bị nhận ra - bởi vì họ bao giờ cũng vây quanh Jesus, ở mọi nơi. Bạn không bao giờ có thể tin cậy được vào đám đông: Nếu họ bị bắt, họ có thể bị đóng đinh, nếu không bị đóng đinh thì ít nhất cũng bị đánh, bị ném đá cho tới chết. Chỉ ba người đàn bà còn lại. Người thứ ba là người đàn bà khác cũng yêu Jesus. Chính tình yêu còn lại ở những khoảnh khắc cuối, dưới hình dạng của ba người đàn bà này.

Tất cả các đệ tử kia phải đã ở cùng Jesus chỉ để được vào thiên đường. Bao giờ cũng tốt là có người liên

hệ, và bạn không thể tìm ra người liên hệ nào tốt hơn đứa con duy nhất của Thượng đế. Chỉ sau ông ấy thì họ mới có khả năng đi vào qua cánh cửa thiên đường. Tính đê tử của họ là một dạng khai thác Jesus; do đó không có dũng cảm. Đó là tinh ranh và ranh mãnh, nhưng không dũng cảm.

Chỉ tình yêu mới có thể dũng cảm được. Bạn có yêu bản thân mình không? Bạn có yêu sự tồn tại này không? Bạn có yêu cuộc sống tươi đẹp này không, nó chính là món quà đấy? Nó đã được trao cho bạn mà không có cả sự sẵn sàng của bạn để nhận nó, không có sự xứng đáng của bạn với nó, không có việc đáng giá của bạn với nó. Nếu bạn yêu sự tồn tại này, cái đã trao cho bạn cuộc sống, cái cứ cung cấp cho bạn cuộc sống vào mọi khoảnh khắc và nuôi dưỡng bạn, bạn sẽ tìm thấy lòng dũng cảm. Và lòng dũng cảm này sẽ giúp bạn đứng một mình như cây tuyết tùng Li băng - cao, vươn tới các vì sao nhưng một mình.

Trong sự một mình bạn sẽ biến mất như bản ngã và cá tính và bạn sẽ tìm thấy bản thân mình như bản thân cuộc sống, bất tử và vĩnh hằng. Chừng nào bạn còn chưa có khả năng hiện hữu một mình, việc tìm kiếm chân lí của bạn sẽ vẫn còn là thất bại.

Sự một mình của bạn là chân lí của bạn. Sự một mình của bạn là điều thiêng liêng của bạn.

Chức năng của thầy là giúp bạn đứng một mình. Thiên chỉ là chiến lược để lấy đi cá tính của bạn, ý nghĩ của bạn, tâm trí của bạn, sự đồng nhất của bạn với thân thể, và để bạn tuyệt đối một mình bên trong, chỉ là ngọn lửa sống. Và một khi bạn đã tìm ra ngọn lửa sống của mình, bạn sẽ biết tất cả mọi niềm vui và tất cả mọi cực lạc mà tâm thức con người có khả năng có.

Bà già nhìn đứa cháu trai ăn súp cầm ngược thìa, nắm đầu lưỡi dao ăn, bốc tay ăn món chính, và rót nước trà vào nước sốt rồi thổi lên nó.

"Cháu không nhìn mẹ cháu và bố cháu ở bàn ăn dạy cháu điều gì sao?"

"Có ạ," cậu bé nói, vừa nhai bằng cái mồm há hốc, "đừng bao giờ lấy nhau."

Nó đã học được bài học lớn! Vẫn còn ở một mình.

Thực sự rất khó sống cùng người khác, nhưng chúng ta lại quen với việc sống cùng người khác từ khi mới sinh. Điều đó có thể là khổ, nó có thể là sự chịu đựng, nó có thể là sự hành hạ nhưng chúng ta đã quen; ít nhất thì nó cũng đã được biết rõ. Người ta sợ bước vào bóng tối bên ngoài lãnh thổ này, nhưng chừng nào bạn còn chưa đi ra ngoài lãnh thổ này của cái mặt nạ tập thể, bạn không thể tìm thấy bản thân mình.

Groucho Marx đã nêu ra một phát biểu hay để bạn ghi nhớ: "Tôi thấy truyền hình rất có tính giáo dục. Mọi lúc ai đó bật máy lên là tôi đi sang phòng khác và đọc sách."

Cô giáo của lớp học sinh mười tuổi quá xấu hổ không dạy được cho lớp về giáo dục giới tính cho nên cô yêu cầu lớp mình lấy điều này làm dự án bài tập ở nhà.

Bé Hymie hỏi bố nó, ông ấy lảm bảm cái gì đó về con cò. Bà nó nói nó tới từ miếng cái bắp còn bà cố nó thẹn đỏ mặt và thì thào rằng trẻ con tới từ đại dương lớn lao của sự tồn tại.

Ngày hôm sau, bé Hymie được cô giáo gọi lên báo cáo về dự án của mình. Hymie nói với cô giáo, "Con sợ có điều gì đó sai trong gia đình con. Gần như chẳng ai đã làm tình trong ba thế hệ."

Thực tế, rất ít người đã yêu nhau. Họ đã giả vờ, đã là những kẻ đạo đức giả lừa dối không chỉ người khác mà đã lừa dối bản thân mình nữa. Bạn có thể yêu đích thực chỉ khi bạn *hiện hữu*. Ngay bây giờ bạn chỉ là một phần của đám đông, một khía cạnh trong cỗ máy. Làm sao bạn có thể yêu được? - bởi vì bạn không hiện hữu. Trước hết, hiện hữu đi; trước hết, biết bản thân mình đi.

Trong sự một mình của mình, bạn sẽ khám phá ra hiện hữu là gì. Và từ nhận biết đó về bản thể mình, tình yêu tràn ra, ngày một nhiều. Sự một mình phải là việc tìm kiếm duy nhất của bạn.

Và điều đó không có nghĩa là bạn phải đi lên núi. Bạn có thể một mình ở bãi chợ. Đó đơn giản là vấn đề nhận biết, tỉnh táo, quan sát, nhớ rằng bạn chỉ là sự quan sát. Thế thì bạn là một mình ở bất kì chỗ nào bạn hiện hữu. Bạn có thể trong đám đông, bạn có thể trong vùng núi; điều đó không tạo ra khác biệt, bạn vẫn chỉ là cùng một sự quan sát. Trong đám đông bạn quan sát đám đông; trong vùng núi bạn quan sát vùng núi. Với mắt mở bạn quan sát sự tồn tại; với mắt nhắm bạn quan sát bản thân mình. Bạn là một điều duy nhất: người quan sát.

Và người quan sát này là việc hiểu ra lớn lao. Đây là bản tính phật của bạn; đây là chứng ngộ của bạn, thức tỉnh của bạn. Điều này phải là kỉ luật duy nhất của bạn. Chỉ điều này mới làm cho bạn thành đệ tử, kỉ luật này của việc biết tới sự một mình của bạn. Bằng không,

cái gì làm bạn thành đệ tử? Bạn đã bị lừa dối về mọi điểm trong cuộc sống. Bạn đã được bảo rằng việc tin vào thầy làm cho bạn thành đệ tử - điều đó tuyệt đối sai; bằng không, mọi người trên thế giới đều là đệ tử rồi. Ai đó tin vào Jesus, ai đó tin vào Phật, ai đó tin vào Krishna, ai đó tin vào Mahavira; mọi người đều tin vào ai đó nhưng không ai là đệ tử, bởi vì là đệ tử *không* có nghĩa là tin vào thầy. Là đệ tử nghĩa là học kỉ luật là bản thân mình, là cái ta thực của mình.

Trong kinh nghiệm đó ẩn giấu chính kho báu của cuộc sống. Trong kinh nghiệm đó lần đầu tiên bạn trở thành hoàng đế; bằng không thì bạn sẽ vẫn còn là kẻ ăn xin trong đám đông. Có hai loại kẻ ăn xin: kẻ ăn xin nghèo khó và kẻ ăn xin giàu có, nhưng họ đều là kẻ ăn xin. Ngay cả vua và hoàng hậu cũng là kẻ ăn xin.

Chỉ những người, rất ít người đã đứng một mình trong bản thể họ, trong sự sáng tỏ của họ, trong ánh sáng của họ, những người đã tìm thấy ánh sáng riêng của mình, những người đã tìm thấy việc nở hoa riêng của mình, những người đã tìm thấy không gian riêng của mình mà họ có thể gọi đó là nhà mình, nhà vĩnh hằng của mình - vài người đó mới là hoàng đế. Toàn thể vũ trụ này là vương quốc của họ. Họ không cần chinh phục nó; nó đã được chinh phục rồi.

Bằng việc biết tới bản thân mình bạn đã chinh phục được nó.

Chương mười lăm

Người xa lạ với chính mình

Chúng ta được sinh ra một mình, chúng ta sống một mình, và chúng ta chết một mình. Một mình là chính bản tính của chúng ta, nhưng chúng ta không nhận biết về nó. Bởi vì chúng ta không nhận biết về nó nên chúng ta vẫn còn là người xa lạ với bản thân mình, và thay vì thấy sự một mình của mình là cái đẹp và phúc lạc vô cùng, im lặng và an bình, thoải mái với sự tồn tại, chúng ta đã hiểu lầm nó là đơn độc.

Đơn độc bị hiểu lầm là một mình. Một khi bạn hiểu lầm sự một mình của mình là đơn độc, toàn thể ngữ cảnh thay đổi. Sự một mình có cái đẹp và cái vĩ đại, cái tích cực; đơn độc là nghèo nàn, phủ định, bóng tối, buồn thảm.

Đơn độc là lỗ hổng. Cái gì đó bị thiếu, cái gì đó được cần tới để lấp đầy nó, và không cái gì có thể lấp đầy nó được bởi vì nó là hiểu lầm ngay chỗ đầu tiên. Khi bạn trở nên già hơn, lỗ hổng cũng lớn hơn. Mọi người đều sợ hãi là bản thân mình tới mức họ làm bất kì loại việc gì ngu xuẩn. Tôi đã thấy mọi người chơi bài một mình; đối phương không có đó. Họ đã bịa ra trò chơi mà trong đó cùng một người chơi bài cả hai bên.

Những người đã biết tới sự một mình đều nói điều gì đó tuyệt đối khác. Họ nói không có gì đẹp hơn, an bình hơn, vui vẻ hơn ở một mình.

Người thường cứ cố gắng quên đi đơn độc của mình, và thiên nhân bắt đầu ngày một quen hơn với sự một mình của mình. Người đó đã bỏ lại thế giới; người đó đã đi vào hang động, lên núi non, vào rừng sâu, chỉ để được ở một mình. Người đó muốn biết mình là ai. Trong đám đông, điều đó là khó; có nhiều quấy rối. Và những người đã biết tới sự một mình của họ đều biết niềm phúc lạc lớn lao nhất có thể có cho con người - bởi vì chính bản thể bạn là phúc lạc.

Sau khi được hài hoà với sự một mình của mình, bạn có thể quan hệ; thế thì thân thuộc của bạn sẽ đem tới niềm vui lớn lao cho bạn, bởi vì nó không bắt nguồn từ nỗi sợ. Khi tìm ra sự một mình của mình, bạn có thể tạo ra, bạn có thể được tham gia vào nhiều điều bạn muốn, bởi vì sự tham gia này sẽ không còn là chạy xa khỏi bản thân bạn nữa. Bây giờ nó sẽ là sự mở rộng của bạn; bây giờ nó sẽ là biểu lộ của tất cả những cái là tiềm năng của bạn.

Nhưng điều cơ bản đầu tiên là biết tới sự một mình của bạn một cách tuyệt đối.

Cho nên tôi nhắc bạn, đừng hiểu lầm một mình là đơn độc. Đơn độc chắc chắn ốm yếu; một mình là mạnh khoẻ hoàn hảo. Bước đầu tiên và chủ yếu nhất của bạn hướng tới nghĩa và ý nghĩa của cuộc sống là đi vào sự một mình của bạn. Nó là ngôi đền của bạn; nó là nơi Thượng đế của bạn sống, và bạn không thể tìm thấy ngôi đền này ở đâu khác.

Chương mười sáu

Ẩn mình và được chọn

Jesus nói:

Người được ân huệ là người ẩn mình và được chọn, vì ông sẽ tìm thấy vương quốc; và bởi vì ông bắt nguồn từ nó nên ông sẽ đi tới đó nữa.

-- Từ sách Phúc âm của Thánh Thomas

Sự thôi thúc sâu sắc nhất trong con người là tự do toàn bộ. Tự do, *moksha*, là mục đích. Jesus gọi nó là "vương quốc của Thượng đế" - là giống như vua, cũng chỉ là biểu tượng, tới mức không có giam cầm nào đối với sự tồn tại của bạn, không tù túng, không biên giới; bạn tồn tại như cái vô hạn, bạn không va chạm ở đâu với bất kì ai khác... cứ dường như bạn một mình vậy.

Tự do và một mình là hai mặt của cùng một điều. Đó là lí do tại sao nhà huyền môn Jaina Mahavira đã gọi khái niệm của mình về tự do là "*kaivalya*." *Kaivalya* nghĩa là tuyệt đối một mình, cứ dường như người khác không tồn tại. Khi bạn tuyệt đối một mình, ai sẽ trở

thành tù túng cho bạn? Khi không cái gì khác có đó, ai sẽ là người khác?

Đó là lí do tại sao những người đang đi tìm tự do sẽ phải tìm ra sự một mình của họ; họ sẽ phải tìm ra cách thức, phương tiện, phương pháp để đạt tới sự một mình của họ.

Con người được sinh ra là một phần của thế giới, như thành viên của xã hội, của gia đình, như một phần của người khác. Người đó được nuôi lớn không phải như sinh linh một mình, người đó được nuôi lớn như sinh linh xã hội. Tất cả mọi huấn luyện, giáo dục, văn hoá, bao gồm cách làm cho đứa trẻ là một phần khớp của xã hội, cách làm cho nó khớp với người khác. Đây là điều các nhà tâm lí gọi là "điều chỉnh." Và bất kì khi nào ai đó một mình người đó đều có vẻ như bị điều chỉnh sai.

Xã hội tồn tại như mạng lưới, khuôn mẫu của nhiều người, một đám đông. Tại đó bạn có thể có chút ít tự do - phải trả giá nhiều. Nếu bạn tuân theo xã hội, nếu bạn trở thành bản sao vâng lời của người khác, họ sẽ cho bạn thuê một chút ít thế giới của tự do. Nếu bạn trở thành nô lệ, tự do được trao cho bạn. Nhưng nó là tự do được trao cho, nó có thể bị lấy lại vào bất kì lúc nào. Và nó có cái giá rất đắt; nó là việc điều chỉnh theo người khác, cho nên biên giới nhất định có đó.

Trong xã hội, trong sự tồn tại xã hội, không ai có thể tuyệt đối tự do được. Chính sự tồn tại của người khác sẽ tạo ra rắc rối. Sartre nói, "Người khác là địa ngục," và ông ấy đúng tới mức độ rất lớn bởi vì người khác tạo ra căng thẳng trong bạn; bạn lo nghĩ bởi vì người khác. Sẽ có va chạm bởi vì người khác đang đi tìm tự do tuyệt đối, bạn cũng đi tìm tự do tuyệt đối -

mọi người đều cần tự do tuyệt đối - và tự do tuyệt đối có thể tồn tại cho chỉ một người.

Ngay cả cái gọi là nhà vua của bạn cũng không tự do tuyệt đối, không thể được. Họ có thể có vẻ như tự do, nhưng cái đó là giả. Họ phải được bảo vệ, họ phụ thuộc vào người khác. Tự do của họ chỉ là cái mẽ ngoài. Nhưng dầu vậy, bởi vì thôi thúc này để là tự do tuyệt đối, người ta muốn trở thành vua, thành hoàng đế. Hoàng đế cho ấn tượng giả rằng ông ta tự do.

Người ta muốn trở nên rất giàu có, bởi vì giàu có cũng cho ấn tượng giả rằng bạn tự do. Làm sao người nghèo lại có thể tự do được? Nhu cầu của người đó sẽ là tù túng, và người đó không thể đáp ứng cho nhu cầu của mình được. Mọi nơi người đó đi người đó đều gặp bức tường mà người đó không thể vượt qua nổi. Do đó mới có ham muốn giàu có. Sâu bên dưới là ham muốn được tự do tuyệt đối, và tất cả các ham muốn khác đều do nó tạo ra. Nhưng nếu bạn đi theo hướng sai, bạn có thể cứ đi nhưng bạn sẽ không bao giờ đạt tới đích bởi vì từ ngay ban đầu hướng đã sai rồi - bạn bỏ lỡ bước đầu tiên.

Trong tiếng Do Thái cổ, từ *tội lỗi (sin)* là rất hay. Nó có nghĩa là người đã bỏ mất mục đích. Thực sự không có nghĩa phạm tội trong nó; tội đồ nghĩa là người đã bỏ mất mục đích, đi lạc lối. Và tôn giáo nghĩa là đi trở lại con đường đúng để cho bạn không bỏ lỡ mục đích.

Mục đích là tự do tuyệt đối; tôn giáo chỉ là phương tiện hướng tới nó. Đó là lý do tại sao bạn phải hiểu rằng tôn giáo thực tồn tại như một lực chống lại xã hội. Chính bản chất của nó là chống lại xã hội, bởi vì trong xã hội tự do là không thể được.

Tâm lý, mặt khác lại là dịch vụ của xã hội. Các nhà tâm thần cứ cố gắng mọi ngày theo đủ mọi cách để làm cho bạn được điều chỉnh lại theo xã hội; ông ta đang phục vụ cho xã hội. Chính trị, tất nhiên, phục vụ cho xã hội. Nó cho bạn chút ít tự do để cho bạn có thể làm nô lệ. Tự do đó chỉ là sự hồi lộ - nó có thể bị lấy lại bất kì khoảnh khắc nào. Nếu bạn cho rằng bạn thực sự tự do, chẳng mấy chốc bạn có thể bị tống vào tù.

Chính trị, tâm lý, văn hoá, giáo dục, chúng tất cả đều phục vụ cho xã hội. Một mình tôn giáo về cơ bản mang tính nổi dậy. Nhưng xã hội đã lừa bạn, nó đã tạo ra tôn giáo của riêng nó: Ki tô giáo, Hindu giáo, Phật giáo, Mô ha mét giáo - đây là các thủ đoạn của xã hội. Jesus mang tính chống xã hội. Nhìn Jesus mà xem - ông ấy không phải là người được rất kính trọng đâu, không thể thế được. Ông ấy đi với những phần tử hư hỏng, những phần tử chống đối xã hội. Ông ấy là kẻ lang thang, ông ấy là kẻ đồng bóng - phải là vậy, bởi vì ông ấy sẽ không nghe theo xã hội và ông ấy sẽ không trở nên bị điều chỉnh theo nó. Ông ấy đã tạo ra một xã hội khác, một nhóm nhỏ các tín đồ.

Đạo tràng đã tồn tại như những lực chống xã hội - nhưng không phải tất cả các đạo tràng, bởi vì xã hội bao giờ cũng cố gắng cho bạn đồng tiền giả. Nếu có một trăm đạo tràng thì có thể có một - và điều đó nữa, cũng chỉ là có thể - là đạo tràng thực, bởi vì một đạo tràng đó sẽ tồn tại như một xã hội thay thế, chống lại xã hội này, chống lại đám đông vô danh này. Các trường phái đã tồn tại - chẳng hạn, các tu viện của Phật ở Bihar - cố gắng tạo ra một xã hội mà không phải là xã hội chút nào. Họ tạo ra cách thức và phương tiện để làm cho bạn tự do thực sự và toàn bộ - không làm tù túng bạn, không

kỉ luật theo bất kì loại nào, không biên giới. Bạn được phép là vô hạn, là tất cả.

Jesus là người chống lại xã hội, Phật là người chống lại xã hội - nhưng Ki tô giáo không chống xã hội, Phật giáo không chống lại xã hội. Xã hội rất tinh ranh; nó lập tức hấp thu ngay cả hiện tượng chống xã hội vào trong xã hội. Nó tạo ra cái vẻ bên ngoài, nó cho bạn đồng tiền giả và thế rồi bạn hạnh phúc, cũng giống như đứa trẻ nhỏ được cho cái vú nhựa, giả, cái núm vú giả. Chúng cứ bú mãi nó và chúng cảm thấy chúng đang được nuôi dưỡng. Nó sẽ dễ dàng chúng; tất nhiên, chúng sẽ rơi vào giấc ngủ. Bất kì khi nào đứa trẻ không thoải mái, điều này lại được làm; cái vú giả phải được cho nó. Nó bú, cứ tin rằng nó được chất nuôi dưỡng. Nó cứ bú hoài, và thế rồi việc bú trở thành quá trình đơn điệu; chẳng cái gì đi vào, chỉ bú và nó trở thành mệt mỏi! Thế rồi nó rơi vào giấc ngủ. Chán ngán, cảm thấy buồn ngủ, nó đi vào giấc ngủ.

Phật giáo, Ki tô giáo, Hindu giáo và tất cả các "giáo" khác đã trở thành các tôn giáo được chính thức hoá, chỉ là cái núm vú giả. Họ cho bạn an ủi, họ cho bạn giấc ngủ ngon, họ cho phép sự tồn tại êm dịu trong cảnh nô lệ hành hạ này ở khắp xung quanh; họ cho bạn cảm giác rằng mọi thứ đều ổn thoả, không cái gì sai. Chúng giống như liều thuốc an thần. Chúng là ma túy.

Không phải chỉ LSD mới là ma túy, Ki tô giáo cũng là ma túy - và là ma túy còn phức tạp và tinh tế hơn, cái cho bạn một loại mù quáng. Bạn không thể thấy được điều đang xảy ra. Bạn không thể cảm thấy cách bạn đang làm phí hoài cuộc sống của mình, không thể thấy được bệnh tật mà bạn đã tích lũy qua nhiều sự tồn tại. Bạn đang ngồi trên miệng núi lửa và họ cứ nói rằng mọi

thứ đều tốt: "Thượng đế trên trời và chính phủ dưới đất - mọi sự đều tốt." Và các tu sĩ cứ nói với bạn, "Bạn không nên bị rối loạn, chúng tôi ở đây mà. Đơn giản cứ bỏ mọi thứ trong tay bạn cho chúng tôi và chúng tôi sẽ chăm nom bạn trong thế giới này và trong cả thế giới bên kia nữa." Và bạn đã *bỏ* nó cho họ, đó là lí do tại sao bạn lại trong khổ.

Xã hội không thể cho bạn tự do được. Điều đó là không thể được, bởi vì xã hội không thể lo liệu làm cho mọi người được tuyệt đối tự do. Thế thì phải làm gì? Làm sao vượt ra ngoài xã hội? Đó là câu hỏi cho người tôn giáo. Nhưng điều đó dường như là không thể được. Bất kì khi nào bạn đi, xã hội đều có đó. Bạn có thể di chuyển từ xã hội này sang xã hội khác, nhưng xã hội sẽ có đó. Bạn thậm chí có thể đi lên Himalaya - thế thì bạn sẽ tạo ra xã hội ở đó. Bạn sẽ bắt đầu nói với cây cối, bởi vì ở một mình khó thể. Bạn sẽ bắt đầu làm bạn với chim chóc và con vật, và chẳng chóng thì chầy sẽ có một gia đình. Bạn sẽ đợi mọi ngày cho chim tới vào buổi sáng và hót.

Bây giờ bạn không hiểu rằng bạn đã trở nên phụ thuộc rồi, kẻ khác đã đi vào. Nếu chim không tới, bạn sẽ cảm thấy lo âu nào đó: Có chuyện gì xảy ra cho con chim này vậy? Sao nó lại không tới? Căng thẳng đi vào, và điều này không phải là cách gì khác biệt với khi bạn đã lo lắng về vợ bạn và lo lắng về con bạn. Điều này chẳng khác gì, nó là cùng hình mẫu - kẻ khác. Cho dù bạn có đi lên Himalaya, bạn vẫn tạo ra xã hội.

Cái gì đó phải được hiểu: Xã hội không ở ngoài bạn, nó là cái gì đó ở bên trong bạn. Và chừng nào nguyên nhân gốc rễ bên trong bạn còn chưa biến mất, dù bạn đi tới đâu xã hội cũng sẽ đi vào sự tồn tại lặp đi

lập lại mãi. Cho dù bạn có đi với nhóm hippie, xã hội cũng vẫn đi vào; nó sẽ trở thành một lực xã hội. Nếu bạn đi tới đạo tràng, xã hội sẽ đi vào. Không phải là xã hội đi theo bạn đâu, nó là bạn đấy. Bạn bao giờ cũng tạo ra xã hội của mình quanh mình - bạn là đang sáng tạo. Cái gì đó trong bạn tồn tại như hạt mầm, cái tạo ra xã hội. Điều này thực sự chỉ ra rằng chừng nào bạn còn chưa được biến đổi hoàn toàn thì bạn không bao giờ có thể vượt ra ngoài xã hội được, bạn bao giờ cũng sẽ tạo ra xã hội riêng của mình. Và tất cả các xã hội đều là như nhau; hình thức có thể khác, nhưng hình mẫu cơ bản là như nhau.

Tại sao bạn không thể sống không có xã hội? Có cản trở! Ngay cả ở Himalaya bạn cũng sẽ chờ đợi người nào đó. Bạn có thể ngồi dưới gốc cây và bạn sẽ đợi ai đó, một lữ khách, một thợ săn, người đi ngang qua đường. Và nếu ai đó tới gần, bạn sẽ cảm thấy chút ít hạnh phúc tới với bạn. Một mình, bạn trở nên buồn - và nếu thợ săn tới, bạn sẽ tán chuyện. Bạn sẽ hỏi, "Cái gì đang xảy ra trên thế giới? Anh có tờ báo mới nhất không?" Hay, "Cho tôi tin tức đi! Tôi đói và khát vì nó."

Tại sao? Gốc rễ phải được đem ra ánh sáng để cho bạn có thể hiểu.

Một điều, bạn có nhu cầu được cần tới; bạn có nhu cầu sâu sắc được cần tới. Nếu không ai cần bạn, bạn cảm thấy vô dụng, vô nghĩa. Nếu ai đó cần bạn, người đó cho bạn ý nghĩa; bạn cảm thấy quan trọng. Bạn cứ nói, "Tôi phải chăm sóc vợ và con," cứ dường như bạn chăm nom họ như gánh nặng - bạn lầm. Bạn nói cứ dường như đó là trách nhiệm lớn và bạn chỉ hoàn thành nghĩa vụ. Bạn lầm! Nghĩ mà xem, nếu vợ bạn không có đó và con bạn biến mất, bạn sẽ làm gì? Bỗng nhiên bạn

sẽ cảm thấy cuộc sống của bạn đã trở thành vô nghĩa, bởi vì họ cần bạn. Trẻ nhỏ, chúng chờ đợi bạn, chúng cho bạn ý nghĩa, bạn quan trọng. Bây giờ chẳng ai cần tới bạn, bạn sẽ co lại. Bởi vì không ai cần tới bạn không ai chú ý tới bạn: bạn hiện hữu hay không cũng chẳng tạo ra khác biệt gì.

Toàn thể phân tâm học và nghề nghiệp của nó phụ thuộc vào mỗi việc lắng nghe. Chẳng có gì nhiều, thực sự không có gì nhiều trong phân tâm học và toàn thể các thứ bao quanh nó gần như hoàn toàn là trò bịp bợm. Nhưng sao nó cứ diễn ra? Một người chú ý nhiều tới bạn - và không phải là người thường, một nhà tâm thần danh tiếng, nổi tiếng, người đã viết nhiều cuốn sách. Ông ta đã chữa trị cho nhiều người nổi tiếng, cho nên bạn cảm thấy tốt. Không ai khác nghe bạn, thậm chí cả đến vợ bạn. Không ai nghe bạn, không ai chú ý tới bạn; bạn đi trong thế giới như không phải là thực thể nào, không ai cả - và bạn chú ý nhiều thế tới nhà tâm thần. Điều đó là xa hoa, chỉ người rất giàu mới có thể đảm đương được điều đó.

Nhưng tại sao họ lại làm điều họ làm? Họ đơn giản nằm trên chiếc tràng kỷ và nói, còn nhà phân tâm thì nghe - nhưng mà ông ấy *nghe*, ông ấy chú ý tới bạn. Tất nhiên bạn phải trả tiền cho việc đó, nhưng bạn cảm thấy tốt. Đơn giản bởi vì người khác đang chú ý nên bạn cảm thấy tốt. Bạn bước đi khác hơn khi ra khỏi văn phòng của ông ta, phẩm chất của bạn đã thay đổi. Bạn có điệu vũ trong chân mình, bạn có thể ngâm nga, bạn có thể hát. Điều đó có thể không mãi mãi - tuần tới bạn sẽ phải tới lại văn phòng của ông ấy - nhưng khi ai đó nghe bạn, chú ý tới bạn, người đó đang nói, "Anh là ai đó, anh đáng được nghe theo." Người đó dường như không

chán. Người đó có thể không nói điều gì nhưng cho dù vậy, điều đó cũng là rất tốt rồi.

Bạn có nhu cầu sâu sắc được cần tới. Ai đó phải cần bạn, bằng không bạn không có mảnh đất nào dưới chân mình - xã hội là nhu cầu của bạn. Ngay cả ai đó tranh chấp với bạn thì cũng là được, còn tốt hơn là ở một mình, bởi vì ít nhất thì người đó cũng chú ý tới bạn - kẻ thù, bạn có thể nghĩ về người đó.

Bất kì khi nào bạn đang trong yêu, nhìn vào nhu cầu này đi. Nhìn vào người yêu, quan sát, bởi vì sẽ khó nếu bản thân bạn đang trong yêu. Thế thì quan sát là khó bởi vì bạn gần như phát rồ, bạn không trong ý thức của mình. Nhưng quan sát những người yêu; họ nói với nhau, "Anh yêu em," "Em yêu anh," nhưng sâu bên dưới trong trái tim mình họ muốn được yêu. Yêu không phải là vấn đề, được yêu mới là vấn đề thực - và họ yêu chỉ để được yêu. Điều cơ bản không phải là yêu, điều cơ bản là được yêu.

Đó là lí do tại sao những người yêu cứ phàn nàn về nhau, "Anh không yêu em đủ," "Em không yêu anh đủ." Chẳng cái gì đủ cả, chẳng cái gì có thể đủ cả bởi vì nhu cầu là vô hạn. Do đó sự tù túng là vô hạn. Bất kì cái gì người yêu đang làm, bạn bao giờ cũng cảm thấy cái gì đó hơn nữa là có thể; bạn có thể vẫn hi vọng thêm nữa, bạn có thể vẫn tưởng tượng thêm nữa. Và thế rồi điều đó thiếu đi, và thế rồi bạn cảm thấy thất vọng. Và mọi người yêu đều nghĩ, "Mình yêu đây, nhưng người kia không đáp ứng lại cho đủ," và người kia cũng nghĩ cùng điều đó. Vấn đề là gì?

Chẳng ai yêu cả. Và chừng nào bạn còn chưa trở thành một Jesus hay vị Phật thì bạn không thể yêu được,

bởi vì chỉ khi người có nhu cầu được cần tới đã biến mất thì mới có thể yêu được.

Trong cuốn sách hay của Kahlil Gibran, *Jesus con của con người*, ông ấy đã sáng tạo ra một câu chuyện hư cấu nhưng hay - và đôi khi hư cấu lại còn mang tính sự kiện hơn là sự kiện. Mary Magdalene nhìn ra ngoài cửa sổ nhà mình và thấy Jesus ngồi trong vườn nhà mình dưới gốc cây. Người đàn ông này thật đẹp. Cô ấy đã biết nhiều đàn ông, cô ấy là gái mãi dâm nổi tiếng - ngay cả vua cũng tới gõ cửa nhà cô ấy, cô ấy là một trong những bông hoa đáng yêu nhất. Nhưng cô ấy chưa bao giờ biết tới người đàn ông nào như vậy - bởi vì người như Jesus mang hào quang vô hình quanh mình tạo cho ông ấy vẻ đẹp mang cái gì đó của thế giới khác; ông ấy không thuộc vào thế giới này. Đã có ánh sáng bao quanh ông ấy, sự duyên dáng, cách ông ấy bước, cách ông ấy ngồi, cứ dường như ông ấy là hoàng đế trong bộ áo choàng của người ăn xin. Ông ấy trông cứ như từ thế giới khác tới mức Magdalene phải bảo người hầu đi ra mời ông ấy vào, nhưng Jesus từ chối. Ông ấy nói, "Ta thoải mái ở đây rồi. Cái cây này đẹp và bóng rất mát."

Thế là đích thân Magdalene phải ra và hỏi, yêu cầu Jesus - cô ấy không thể tin được rằng bất kì ai lại từ chối yêu cầu của cô ấy. Cô ấy nói, "Vào nhà đi và là khách của tôi."

Jesus nói, "Tôi đã vào trong nhà cô rồi, tôi đã trở thành khách rồi. Bây giờ không có nhu cầu nào khác."

Cô ấy không thể hiểu được. Cô ấy nói, "Không, anh vào đi, và đừng từ chối tôi - không ai đã bao giờ từ chối tôi. Anh không thể làm được điều nhỏ bé này sao? Trở

thành khách của tôi. Ăn cùng tôi hôm nay, ở cùng tôi đêm nay."

Jesus nói, "Tôi đã chấp nhận rồi. Và nhớ lấy. Những người nói họ chấp nhận cô, họ chưa bao giờ chấp nhận cô đâu; còn những người nói với cô rằng họ yêu cô, chẳng ai trong số họ đã từng yêu cô. Và tôi bảo cô, tôi yêu cô và chỉ tôi mới có thể yêu cô được." Nhưng ông ấy không vào nhà; khi ông ấy đã nghỉ ngơi xong, ông ấy bỏ đi.

Ông ấy đã nói gì? Ông ấy nói, "Chỉ tôi mới có thể yêu cô được. Những người khác, người cứ nói rằng họ yêu cô, họ không thể yêu được bởi vì tình yêu không phải là cái gì đó cô có thể làm được - nó là phẩm chất của bản thể cô."

Tình yêu xảy ra khi bạn đã đạt tới linh hồn đã kết tinh, cái ta. Với bản ngã nó không bao giờ xảy ra; bản ngã muốn được yêu, đó là thức ăn mà nó cần. Bạn yêu để cho bạn trở thành người được cần tới. Bạn cho việc sinh ra con cái, không phải là bạn yêu con cái mà chỉ để bạn được cần tới, để cho bạn có thể đi quanh và nói, "Trông tôi đang hoàn thành bao nhiêu trách nhiệm, bao nhiêu nghĩa vụ tôi đang thực hiện! Tôi là bố, tôi là mẹ..." Đây chỉ là việc tuyên dương bản ngã bạn.

Chừng nào nhu cầu được cần tới này còn chưa bị loại bỏ đi, bạn không thể là người một mình được. Đi lên Himalaya - bạn sẽ tạo ra xã hội. Và nếu nhu cầu được cần tới này bị loại bỏ, dù bạn ở bất kì đâu, sống trong bãi chợ, ở ngay chính trung tâm của thành phố, bạn sẽ vẫn ở một mình.

Bây giờ cô hiểu lời của Jesus: *Người được ân huệ là người ẩn mình và được chọn, vì ông sẽ tìm thấy vương*

quốc; và bởi vì ông bắt nguồn từ nó nên ông sẽ đi tới đó nữa.

Thấm nhuần từng lời một. *Người được ân huệ là người ẩn mình...* Ai là người ẩn mình? Người có nhu cầu được cần tới đã bị vứt bỏ; người hoàn toàn hài lòng với bản thân mình như mình hiện thể. Người không cần bất kì ai nói với mình, "Bạn có nghĩa đây." Nghĩa của người đó là ở bên trong người đó; bây giờ nghĩa của người đó không tới từ người khác. Người đó không cầu xin điều đó, người đó không hỏi về điều đó - nghĩa của người đó tới từ bản thể riêng của người đó. Người đó không phải là kẻ ăn xin và người đó có thể sống với bản thân mình.

Bạn không thể sống với bản thân mình được. Bất kì khi nào bạn một mình bạn đều trở nên không thoải mái; lập tức bạn cảm thấy bất tiện, không thoải mái, lo âu sâu sắc. Làm gì? Đi đâu? Đi tới câu lạc bộ, đi tới nhà thờ hay đi tới rạp hát - nhưng đi đâu đó, gặp người khác. Hay chỉ đi mua bán. Với những người giàu, đi mua bán chỉ là trò chơi, chỉ là thể thao; họ đi mua bán. Nếu bạn nghèo bạn không cần vào hiệu, bạn chỉ cần đi trên phố nhìn qua ô kính bày hàng. Nhưng mà đi!

Ở một mình là rất khó, rất lạ thường, phi thường! Sao lại có khao khát này? - bởi vì bất kì khi nào bạn một mình, toàn thể ý nghĩa của bạn biến mất. Đi mua sắm cái gì đó từ cửa hiệu; ít nhất người bán hàng sẽ cho bạn ý nghĩa nào đó... không phải đồ vật, bởi vì bạn cứ mua toàn đồ vô dụng. Bạn mua chỉ để mà mua. Nhưng người bán hàng hay người chủ cửa hiệu, họ nhìn vào bạn cứ dường như bạn là vua. Họ đối xử cứ dường như họ phụ thuộc vào bạn - và bạn biết rõ rằng điều này chỉ là bề mặt thôi. Đây là cách người trông coi cửa hàng đối

xử. Người bán hàng chẳng bận tâm về bạn chút nào; cái mỉm cười của người đó chỉ là nụ cười tô vẽ. Người đó cười với tất cả mọi người, chẳng đặc biệt gì cho bạn. Nhưng bạn chưa bao giờ nhìn vào những điều này. Người đó mỉm cười và chào và đón bạn như đón chào vị khách. Bạn cảm thấy thoải mái, bạn là ai đó, có những người phụ thuộc vào bạn; người chủ tiệm này đang chờ đợi bạn.

Bạn đang đi tìm tất cả những đôi mắt có thể cho bạn ý nghĩa nào đó. Bất kì khi nào người đàn bà nhìn vào bạn cô ấy đều cho bạn ý nghĩa. Bây giờ các nhà tâm lí đã phát hiện ra rằng khi bạn đi vào phòng - trong phòng đợi ở sân bay, hay ở ga hay ở khách sạn - nếu đàn bà nhìn hai lần vào bạn, cô ấy đã sẵn sàng bị cám dỗ. Nhưng nếu người đàn bà nhìn một lần, đừng bận tâm tới cô ấy, quên điều đó đi. Họ đã làm phim và họ đã quan sát và đây là sự kiện, bởi vì đàn bà nhìn hai lần chỉ nếu cô ấy muốn được ca ngợi và được nhìn vào.

Một người đàn ông đi vào tiệm ăn - đàn bà có thể nhìn một lần, nhưng nếu anh ta không xứng đáng thì cô ấy sẽ không nhìn lần nữa đâu. Và những kẻ sẵn đàn bà biết rõ điều đó, họ đã biết điều đó trong nhiều thế kỉ! Các nhà tâm lí mới đi tới biết. Họ nhìn vào đôi mắt - nếu đàn bà nhìn lần nữa thì cô ấy quan tâm rồi. Bây giờ nhiều điều là có thể được, cô ấy đã cho hướng dẫn: Cô ấy sẵn sàng đi với bạn hay chơi trò chơi tình yêu. Nhưng cô ấy không nhìn lại bạn lần nữa thế thì cánh cửa đã đóng rồi; tốt hơn cả là đi gõ cửa khác nào đó, cánh cửa này đã đóng lại với bạn rồi.

Bất kì khi nào đàn bà nhìn bạn, bạn trở thành quan trọng, rất có ý nghĩa; trong khoảnh khắc đó bạn là duy nhất. Đó là lí do tại sao tình yêu lại cho nhiều rạng ngời

thể; tình yêu cho bạn nhiều cuộc sống, sự sống động thể.

Nhưng đây là vấn đề, bởi vì cùng người đàn bà đó nhìn vào bạn hàng ngày sẽ chẳng có ích gì nhiều. Đó là lí do tại sao chồng trở nên chán vợ mình, vợ trở nên chán chồng mình - bởi vì làm sao bạn có thể thu được cùng ý nghĩa từ cùng đôi mắt cứ lặp đi lặp lại mãi? Bạn trở nên quen thuộc với nó: Cô ấy là vợ bạn, thế thì chẳng có gì để mà chinh phục. Do đó mới có nhu cầu trở thành một Byron, do đó mới có nhu cầu trở thành một Don Juan và chuyển sang đàn bà khác.

Đây không phải là nhu cầu dục, nhớ lấy, đây không phải là cái gì có quan hệ tới dục chút nào - bởi vì dục đi sâu hơn với một đàn bà, trong thân mật sâu sắc. Nó không phải là dục. Nó không phải là yêu, tuyệt đối không, bởi vì yêu muốn ở cùng một người ngày một nhiều, theo cách ngày một sâu sắc; yêu đi vào chiều sâu. Đây không phải là yêu, không là dục, đây là cái gì đó khác: nhu cầu bản ngã. Nếu bạn có thể chinh phục được người đàn bà mới mọi ngày, bạn cảm thấy rất, rất có ý nghĩa, bạn cảm thấy mình là người chinh phục.

Nhưng nếu bạn bị chấm dứt với một người đàn bà, bị mắc kẹt, và không ai nhìn vào bạn, không người đàn bà hay đàn ông nào khác cho bạn ý nghĩa, bạn cảm thấy bị chấm dứt. Đó là lí do tại sao chồng và vợ trông không có sức sống thể, không thêm muốn thể. Bạn có thể nhìn và bạn có thể biết từ xa liệu một đôi có là vợ chồng hay không. Nếu họ không phải thì bạn sẽ cảm thấy khác; họ sẽ hạnh phúc, cười to, nói, tận hưởng nhau. Nếu họ là vợ chồng, thế thì họ chỉ chịu đựng lẫn nhau mà thôi.

Kỉ niệm đám cưới lần thứ hai mươi năm của Mulla Nasrudin tới, và anh ta định đi chơi ra khỏi nhà hôm đó. Vợ anh ta cảm thấy chút ít ham muốn, bởi vì cô ấy đã trông đợi anh ta sẽ làm cái gì đó mà anh ta chỉ đi vào theo cách lệ thường. Cho nên cô ta hỏi, "Nasruddin, anh quên mất hôm nay là ngày gì à?"

Nasruddin nói, "Anh biết chứ."

Thế rồi cô ấy nói, "Thế thì làm điều gì đó bất thường đi."

Nasruddin nghĩ và nói, "Thế hai phút im lặng thì sao?"

Bất kì khi nào bạn cảm thấy cuộc sống bị mắc kẹt, điều đó chỉ ra rằng bạn có thể đã cho nó là tình yêu nhưng nó lại không phải là tình yêu, nó là nhu cầu bản ngã - nhu cầu chinh phục, được cần tới mọi ngày bởi đàn ông mới, đàn bà mới, người mới. Nếu bạn thành công, thế thì bạn cảm thấy hạnh phúc trong một chốc bởi vì bạn không phải là người thường. Đây là sự thèm khát của chính khách - được cần tới bởi cả nước. Hitler đã cố gắng làm cái gì? Được cả thế giới cần tới!

Nhưng nhu cầu này không thể cho phép bạn trở nên một mình được. Chính khách không thể trở nên mang tính tôn giáo - họ đi vào hướng đối lập. Đó là lí do tại sao Jesus nói, "Rất khó cho người giàu đi vào trong vương quốc của Thượng đế. Lạc đà có thể đi qua lỗ trôn kim, nhưng người giàu không đi vào được trong vương quốc của Thượng đế." Tại sao? Bởi vì người đã tích lũy của cải đang cố gắng trở thành có ý nghĩa qua của cải. Người đó muốn là ai đó, và bất kì ai muốn là ai đó thì cánh cửa của vương quốc bị đóng lại với người đó.

Chỉ người không là ai mới vào được đó, chỉ những người đã đạt tới cái không của mình, chỉ những người có con thuyền rỗng; những người có nhu cầu bản ngã mà họ đã đi tới hiểu ra là chúng vô ích và thần kinh; những người có nhu cầu bản ngã mà họ đã đi tới thăm nhuần và tìm ra cái vô dụng - không chỉ vô dụng mà có hại của chúng nữa. Nhu cầu bản ngã có thể làm cho bạn phát điên, nhưng chúng không bao giờ có thể đáp ứng được cho bạn.

Ai là người thích ản mình? Người có nhu cầu được cần tới đã biến mất, người không hỏi ý nghĩa nào từ bạn, từ mất bạn, từ đáp ứng của bạn. Không! Nếu bạn cho tình yêu của mình người đó sẽ biết ơn, nhưng nếu bạn không cho nó thì cũng không có phàn nàn. Nếu bạn không cho, người đó vẫn tốt như thường. Nếu bạn tới thăm người đó thì người đó sẽ hạnh phúc, nhưng nếu bạn không tới người đó vẫn hạnh phúc như thường. Nếu người đó đi vào đám đông người đó sẽ tận hưởng điều đó, nhưng nếu người đó sống trong nơi ản dật người đó sẽ tận hưởng điều đó nữa.

Bạn không thể làm cho người thích ản mình thành bất hạnh được, bởi vì người đó đã học sống với bản thân mình và hạnh phúc với bản thân mình. Một mình, người đó là đủ. Đó là lí do tại sao những người có quan hệ với nhau không bao giờ thích người kia trở nên mang tính tôn giáo - nếu chồng bắt đầu đi hướng tới thiên thì vợ cảm thấy rối loạn. Tại sao? Cô ấy thậm chí không thể nhận biết về điều đang xảy ra hay tại sao cô ấy lại bị rối loạn. Nếu vợ bắt đầu đi theo hướng tôn giáo thì chồng cảm thấy rối loạn. Tại sao?

Sợ hãi vô thức tới trong ý thức. Nỗi sợ đó là ở chỗ cô ấy hay anh ấy đang cố gắng trở thành đủ cho bản

thân mình; đây là nỗi sợ. Cho nên, nếu vợ được cho chọn lựa, "Chị thích chồng mình trở thành thiên nhân hay người say?" cô ấy sẽ chọn người say chứ không thiên nhân. Được cho chọn lựa, "Anh thích vợ mình trở thành *sannyasin* hay đi theo đường sai và đi lạc lối?" chồng sẽ chọn khả năng sau.

Sannyasin nghĩa là người đủ cho chính mình, người không cần bất kì ai khác, người không phụ thuộc theo bất kì cách nào. Và điều đó cho sự sợ hãi - thế thì bạn trở thành vô dụng. Toàn thể sự tồn tại của bạn đã xoay quanh nhu cầu của người đó, rằng người đó cần bạn. Không có bạn người đó chẳng là gì cả, không có bạn cuộc sống của người đó là vô tích sự, vô vị; chỉ với bạn người đó mới nở hoa. Nhưng nếu bạn đi tới biết rằng người đó có thể nở hoa trong tính một mình của người đó, thế thì sẽ có rối loạn bởi vì bản ngã bạn sẽ bị tổn thương.

Ai là người ân mình? Jesus nói *người được ân huệ là người ân mình...* Những người có thể sống với bản thân họ dễ dàng cứ dường như toàn thể thế giới có đó với họ, người có thể tận hưởng bản thân mình hết như trẻ nhỏ.

Trẻ con rất nhỏ có thể tận hưởng bản thân chúng. Freud có một từ đặc biệt dành cho chúng: đa hình thái. Đứa trẻ nhỏ tận hưởng bản thân nó, nó chơi với thân thể riêng của nó, nó thủ dâm, nó bú ngón tay của nó. Nếu nó cần ai đó khác, nhu cầu đó chỉ là vì thân thể. Bạn cho sữa, bạn lật nó lên, bạn thay quần áo - các nhu cầu vật lí. Nó thực sự chưa có nhu cầu tâm lí. Nó không lo nghĩ mọi người đang nghĩ gì về nó, liệu họ có coi nó là đẹp hay không. Đó là lí do tại sao mọi đứa trẻ đều đẹp - bởi vì nó không bận tâm tới ý kiến của bạn.

Không đứa trẻ xấu nào đã được sinh ra, và tất cả mọi đứa trẻ đều dần dần trở nên xấu. Rất khó tìm được người già đẹp - hiếm lắm. Rất khó tìm được đứa trẻ xấu - hiếm lắm. Tất cả mọi đứa trẻ đều đẹp, tất cả mọi người già đều trở nên xấu. Vấn đề là gì? Khi tất cả mọi đứa trẻ được sinh ra đẹp để thì chúng đáng phải chết đi cũng đẹp chứ! Nhưng cuộc sống làm điều gì đó...

Tất cả mọi đứa trẻ đều tự nó đầy đủ - đó là cái đẹp của chúng; chúng tồn tại như ánh sáng lên bản thân chúng. Tất cả mọi người già đều vô dụng, họ đã đi tới nhận ra rằng họ không được cần tới. Và họ càng trở nên già hơn, cảm giác càng tới với họ rằng họ không được cần tới. Những người cần tới họ đã biến mất; con cái đã lớn, chúng đã đi với gia đình riêng của chúng. Vợ chết, hay chồng chết. Bây giờ thế giới không cần tới họ; không ai tới nhà họ, không ai biểu lộ kính trọng. Ngay cả khi họ đi dạo, chẳng ai nhận ra họ là ai. Họ đã là những giám đốc điều hành lớn, các ông chủ trong văn phòng, chủ tịch trong ngân hàng, nhưng bây giờ chẳng ai nhận ra họ. Thậm chí chẳng ai thấy họ. Không được cần tới, họ cảm thấy vô tích sự; họ chỉ chờ đợi cái chết. Và chẳng ai bận tâm... ngay cả họ chết, chẳng ai sẽ bận tâm. Ngay cả cái chết cũng trở thành điều xấu.

Ngay cả bạn có thể nghĩ rằng khi bạn chết hàng triệu người sẽ khóc cho bạn, bạn sẽ cảm thấy sung sướng - hàng nghìn hàng nghìn người sẽ tới bày tỏ lòng kính trọng khi bạn chết.

Có lần chuyện xảy ra. Một người ở Mỹ đã lập kế hoạch cho điều đó - và ông ta là người duy nhất trong toàn thể lịch sử thế giới đã làm điều đó. Ông ấy muốn biết mọi người sẽ phản ứng ra sao khi ông ấy chết. Cho nên trước cái chết của mình, khi bác sĩ nói rằng trong

vòng mười hai giờ nữa ông ấy sẽ chết, ông ấy cho công bố cái chết của mình. Và ông ấy là người sở hữu nhiều rạp xiếc, triển lãm, cơ sở quảng cáo, cho nên ông ấy biết cách quảng cáo sự kiện này. Vào buổi sáng nhân viên của ông ấy công bố cho tất cả báo chí, cho đài phát thanh, cho hãng truyền hình, rằng ông ấy đã chết. Thế là các bài báo được viết ra, các bài xã luận được viết ra, điện thoại reo rất gọi tới, và có nhiều chấn động. Và ông ấy đọc mọi thứ; ông ấy thực sự thích thú điều đó!

Mọi người bao giờ cũng tốt khi bạn chết; bạn trở thành thiên thần ngay lập tức bởi vì chẳng ai nghĩ đáng nói gì chống lại bạn khi bạn chết. Khi bạn còn sống, chẳng ai nói điều gì về bạn cả. Nhớ lấy, khi bạn chết, họ sẽ sung sướng - ít nhất bạn đã làm một điều tốt: Bạn đã chết!

Mọi người đã bày tỏ kính trọng với người này, rồi thế này thế nọ, rồi ảnh chụp đưa lên các báo - ông ta thích thú điều đó lắm. Và thế rồi ông ấy chết, hoàn toàn thoải mái rằng mọi sự đã xảy ra đẹp đẽ.

Bạn không chỉ cần người khác trong cuộc sống của mình - cần ngay cả trong cái chết của bạn... Nghĩ về cái chết của bạn mà xem: chỉ hai hay ba người, người phục vụ của bạn và con chó đi theo bạn để chào vĩnh biệt lần cuối. Không ai khác, không báo chí, không người chụp ảnh, chẳng cái gì cả - ngay cả bạn bè của bạn cũng không có đó. Và mọi người đều cảm thấy hạnh phúc là gánh nặng được trút đi. Chỉ nghĩ về điều đó, bạn sẽ trở nên buồn. Ngay cả trong cái chết nhu cầu được cần tới cũng vẫn còn. Đây là kiểu cuộc sống gì vậy? Chỉ ý kiến của người khác là quan trọng, không phải bạn sao? Sự tồn tại của bạn không ngụ ý điều gì sao?

Khi Jesus nói *người được ân huệ là người ẩn mình* ông ấy ngụ ý điều này: người đã đi tới vẫn còn tuyệt đối hạnh phúc với bản thân mình, người có thể một mình trên trái đất này và sẽ không thay đổi tâm trạng, tâm tính sẽ không thay đổi. Nếu toàn thể thế giới biến mất trong thế chiến thứ ba - điều đó có thể xảy ra bất kỳ ngày nào - và bạn bị bỏ lại một mình, bạn sẽ làm gì? Ngoại trừ tự tử ngay lập tức, bạn sẽ làm gì? Nhưng người ẩn mình có thể ngồi dưới gốc cây và trở thành vị phật mà không có thế giới. Người ẩn mình sẽ hạnh phúc, và người đó sẽ ca hát và người đó sẽ nhảy múa và người đó sẽ di chuyển - tâm trạng của người đó sẽ không thay đổi. Bạn không thể thay đổi được tâm trạng của người ẩn mình, bạn không thể thay đổi được tâm tính bên trong của người đó.

Jesus nói *người được ân huệ là người ẩn mình và được chọn* ... Và đây là những người được chọn, bởi vì những người cần đám đông sẽ bị ném đi ném lại vào đám đông - đó là nhu cầu của họ, đó là đòi hỏi của họ, đó là ham muốn của họ. Sự tồn tại đáp ứng bất kỳ cái gì bạn đòi hỏi, và bất kỳ cái gì bạn đang là cũng chỉ là sự đáp ứng cho những ham muốn quá khứ của bạn. Đừng đổ lỗi điều đó cho bất kỳ ai khác - nó chính là điều bạn đã từng cầu xin. Và nhớ điều đó, đây là một trong những điều nguy hiểm trong thế giới này - bất kỳ điều gì bạn ham muốn sẽ được đáp ứng.

Nghĩ trước khi bạn ham muốn một điều gì. Có mọi khả năng nó sẽ được đáp ứng, và thế rồi bạn sẽ khổ. Đó là điều xảy ra cho người giàu. Người đó nghèo, thế rồi người đó ham muốn giàu, và ham muốn và ham muốn, và bây giờ nó được đáp ứng. Bây giờ người đó bất hạnh, bây giờ người đó kêu khóc và người đó nói, "Cả đời tôi đã đi tích lũy những thứ vô giá trị, và tôi bất

hạnh!" Nhưng đây đã là ham muốn của người đó. Nếu bạn ham muốn tri thức, nó sẽ được đáp ứng. Đầu bạn sẽ trở thành thư viện lớn, chứa nhiều kinh sách. Nhưng thế thì đến cuối cùng bạn sẽ khóc và kêu la, "Chỉ toàn từ là từ, chẳng cái gì bản chất. Và tôi phí hoài cả đời mình."

Ham muốn với đầy nhận biết đi, bởi vì mọi ham muốn đều nhất định được đáp ứng một lúc này nọ. Có thể mất thêm chút ít thời gian bởi vì bạn bao giờ cũng đứng trong hàng đợi; nhiều người khác đã ham muốn trước bạn, cho nên có thể mất chút thời gian. Đôi khi ham muốn của bạn về kiếp này có thể được hoàn thành trong kiếp khác, nhưng ham muốn bao giờ cũng được hoàn thành; đây là một trong những luật nguy hiểm. Cho nên trước khi bạn ham muốn, nghĩ đi! Trước khi bạn yêu cầu, nghĩ đi! Nhớ kỹ rằng nó sẽ được đáp ứng một ngày nào đó - và thế rồi bạn sẽ khổ.

Người ẩn mình trở thành người được chọn; người đó là người được chọn, người được chọn của sự tồn tại. Tại sao? - bởi vì người ẩn mình chưa bao giờ ham muốn cái gì của thế giới này. Người đó không cần. Người đó đã học bất kì cái gì cần học từ thế giới này; trường học này được kết thúc, người đó đã vượt qua nó, siêu việt lên trên nó. Người đó đã trở thành giống như một đỉnh cao, vẫn còn một mình trên bầu trời - người đó đã trở thành người được chọn, đỉnh Gourishankar, đỉnh Everest. Vị Phật, một Jesus, họ là những đỉnh cao, những đỉnh một mình. Đó là cái đẹp của họ; họ tồn tại một mình.

Người ẩn mình là người được chọn. Người ẩn mình đã chọn cái gì? Người đó đã chọn chỉ bản thể riêng của mình. Và khi bạn chọn bản thể riêng của mình, bạn đã chọn bản thể của toàn thể vũ trụ - bởi vì bản thể của bạn

và bản thể của vũ trụ không phải là hai thứ. Khi bạn chọn bản thân mình bạn đã chọn Thượng đế, và khi bạn chọn Thượng đế, Thượng đế đã chọn bạn - bạn đã trở thành người được chọn.

Người được ân huệ là người ẩn mình và được chọn, vì ông sẽ tìm thấy vương quốc; và bởi vì ông bắt nguồn từ nó nên ông sẽ đi tới đó nữa.

Người ẩn mình, *sannyasin* - đó là điều *sannyasin* nghĩa là gì, người ẩn mình, người lang thang, tuyệt đối hạnh phúc trong sự một mình của mình. Nếu ai đó bước đi bên cạnh người đó thì tốt thôi, nó là tốt. Nếu ai đó bỏ đi thì điều đó cũng tốt thôi, nó là tốt. Người đó chưa bao giờ chờ đợi bất kì ai và người đó không bao giờ nhìn lại sau. Một mình, người đó là toàn thể. Tính hiện hữu này, tính toàn thể này, làm bạn thành đường tròn. Và chỗ bắt đầu và chỗ cuối gặp gỡ, alpha và ô mê ga gặp gỡ.

Người ẩn mình không giống như đường thẳng. Bạn giống như đường thẳng - chỗ bắt đầu và chỗ kết thúc của bạn sẽ không bao giờ gặp gỡ. Người ẩn mình giống như đường tròn, chỗ bắt đầu và chỗ kết thúc gặp gỡ. Đó là lí do tại sao Jesus nói, *bởi vì ông bắt nguồn từ nó nên ông sẽ đi tới đó nữa* - bạn sẽ trở thành một với cội nguồn, bạn đã trở thành vòng tròn.

Có lời nói khác của Jesus: "Khi chỗ bắt đầu và chỗ kết thúc đã trở thành một, ông đã trở thành Thượng đế." Bạn có thể đã thấy bức tranh - nó là một trong những dấu ấn cổ nhất của các hội bí mật ở Ai cập - về con rắn ngậm đuôi mình. Đó là điều chỗ bắt đầu và chỗ kết thúc gặp gỡ ngụ ý, đó là điều tái sinh ngụ ý, đó là điều trở thành giống như trẻ con ngụ ý: đi trong vòng tròn, trở lại cội nguồn; đặt tới đó, từ nơi bạn đã tới.

Chương mười bảy

Sự tử và cứu

Tính một mình là thực tại tối thượng. Người ta tới một mình, người ta đi một mình; và giữa hai cái một mình này chúng ta tạo ra đủ mọi loại quan hệ và tranh đấu, chỉ để tự lừa mình - bởi vì trong cuộc sống nữa, chúng ta vẫn còn một mình. Nhưng tính một mình không phải là cái gì đó để mà buồn; nó là cái gì đó để vui đấy chứ. Có hai từ - từ điển sẽ nói chúng có cùng nghĩa, nhưng sự tồn tại cho chúng nghĩa hoàn toàn đối lập. Một từ là *đơn độc* và từ kia là *một mình*. Chúng không đồng nghĩa.

Đơn độc là trạng thái tiêu cực, giống như bóng tối. Đơn độc nghĩa là bạn thiếu ai đó; bạn trống rỗng, và bạn sợ hãi trong vũ trụ bao la này. Một mình có nghĩa hoàn toàn khác: Nó không ngụ ý rằng bạn thiếu ai đó, nó ngụ ý rằng bạn đã tìm thấy bản thân mình. Nó tuyệt đối tích cực.

Tìm ra bản thân mình, bạn đã tìm thấy nghĩa của cuộc sống, ý nghĩa của cuộc sống, niềm vui của cuộc sống, sự huy hoàng của cuộc sống. Tìm thấy bản thân

mình là việc tìm thấy vĩ đại nhất trong cuộc sống con người, và việc tìm thấy này là có thể chỉ khi bạn một mình. Khi tâm thức bạn không bị chen chúc bởi bất kì cái gì, bởi bất kì ai, khi tâm thức bạn hoàn toàn trống rỗng - trong sự trống rỗng đó, trong cái không đó, phép màu xảy ra. Và phép màu đó là nền tảng của tất cả mọi tính tôn giáo.

Phép màu là ở chỗ khi không có gì khác để tâm thức bạn ý thức tới, tâm thức quay về bản thân nó. Nó trở thành vòng tròn. Không tìm thấy chướng ngại, không tìm thấy đối thủ, nó quay về cội nguồn. Và khoảnh khắc vòng tròn hoàn tất, bạn không còn chỉ là sinh linh bình thường nữa; bạn đã trở thành một phần của tính thượng đế vẫn bao quanh sự tồn tại. Bạn không còn là bản thân mình; bạn đã trở thành một phần của toàn thể vũ trụ - nhịp đập tim bạn bây giờ là nhịp đập tim của bản thân vũ trụ.

Đây là kinh nghiệm các nhà huyền môn đã tìm kiếm cả đời họ, trong nhiều thời đại. Không có kinh nghiệm khác cực lạc hơn, phúc lạc hơn. Kinh nghiệm này biến đổi toàn thể quan điểm của bạn: Nơi thường có bóng tối, bây giờ có ánh sáng; nơi thường có khổ, nay có phúc lạc; nơi thường có giận dữ, căm ghét, sở hữu, ghen tị, thì chỉ có hoa đẹp của tình yêu. Toàn thể năng lượng đã bị phí hoài trong những xúc động tiêu cực không còn bị phí hoài nữa; nó lấy khuynh hướng tích cực và sáng tạo.

Mặt khác bạn không còn là cái ta cũ nữa; mặt khác lần đầu tiên bạn là cái ta đích thực của mình. Cái cũ đã mất rồi, cái mới đã tới. Cái cũ đã chết; cái mới thuộc vào cái vĩnh hằng, cái mới thuộc vào cái bất tử.

Chính bởi vì kinh nghiệm này mà các nhà tiên tri của Upanishad đã tuyên bố con người là *amritasya putrah* - "Con trai và con gái của cái bất tử."

Chừng nào bạn còn chưa biết tới bản thân mình là bản thể bất tử, một phần của cái toàn thể, bạn sẽ vẫn còn sợ cái chết. Sợ chết là đơn giản bởi vì bạn không nhận biết về cội nguồn bất tử của cuộc sống. Một khi cái vĩnh hằng của bản thể bạn được nhận ra, cái chết trở thành đối trá lớn nhất trong sự tồn tại. Cái chết chưa bao giờ đã xảy ra, không bao giờ xảy ra và sẽ không bao giờ xảy ra, bởi vì cái đang hiện hữu bao giờ cũng còn đây - trong các hình dạng khác nhau, ở các mức độ khác nhau, nhưng không có sự gián đoạn. Cái vĩnh hằng trong quá khứ và cái vĩnh hằng trong tương lai cả hai đều thuộc vào bạn. Và khoảnh khắc hiện tại trở thành điểm gặp gỡ của hai cái vĩnh hằng: một cái đi về quá khứ, một cái đi về tương lai.

Việc nhớ lại sự một mình của bạn phải không chỉ là của tâm trí; mọi thớ thịt con người bạn, mọi tế bào thân thể phải nhớ điều đó - không như một lời, mà như một cảm giác sâu sắc. Quên mất bản thân mình là tội lỗi duy nhất có đó, và nhớ tới bản thân mình là đức hạnh duy nhất.

Phật Gautama đã nhấn mạnh một từ liên tục trong bốn mươi hai năm, sáng và tối; từ này là *samasati* - nó nghĩa là "nhớ đúng." Bạn nhớ nhiều thứ - bạn có thể trở thành một cuốn bách khoa từ điển *Encyclopedia Britannica*; tâm trí bạn có khả năng nhớ tất cả các thư viện của thế giới - nhưng điều đó không phải là nhớ đúng. Chỉ có một nhớ đúng thôi - khoảnh khắc bạn nhớ tới bản thân mình.

Phật Gautama hay minh họa quan điểm của mình bằng câu chuyện cổ về con sư tử cái thường nhảy từ đồi đất này sang đồi đất khác, và giữa hai đồi đất đó một đàn cừu lớn đang đi. Con sư tử cái đang mang thai, và đã sinh con khi đang nhảy. Con sư tử con rơi vào đàn cừu, được cừu nuôi nấng, một cách tự nhiên, nó tin bản thân nó cũng là cừu. Điều đó có chút ít kì lạ bởi vì nó to thể, khác thể - nhưng có lẽ nó chỉ là một điều kì dị của tự nhiên thôi. Nó được nuôi lớn như một kẻ ăn chay.

Nó lớn lên, rồi một hôm một con sư tử già đang đi tìm thức ăn tới gần đàn cừu này - và nó không thể tin được vào mắt mình. Ở giữa đàn cừu, có một con sư tử non trong sự huy hoàng trọn vẹn của nó, và đàn cừu này lại không sợ. Con sư tử quên mất thức ăn; nó đuổi theo đàn cừu... và nó trở nên ngày một phân vân hơn, bởi vì con sư tử non cũng chạy cùng đàn cừu. Cuối cùng nó bắt lấy con sư tử non. Con sư tử non kêu khóc van xin con sư tử già, "Bác ơi, xin bác cho con đi với mọi người đi."

Nhưng con sư tử già lòi nó tới một cái hồ gần đó - cái hồ yên tĩnh không gợn sóng nào, nó giống như tấm gương thuần khiết - và con sư tử già bắt con sư tử non nhìn cái bóng của mình trong hồ, và cũng có cái bóng của con sư tử già. Bỗng nhiên có sự biến đổi. Khoảnh khắc con sư tử non thấy nó là ai, có tiếng gầm lớn - toàn thể thung lũng vang vọng tiếng gầm của con sư tử non. Nó chưa bao giờ gầm trước đây bởi vì nó chưa bao giờ nghĩ rằng nó là con gì khác hơn cừu.

Con sư tử già nói, "Công việc của ta hoàn thành rồi; bây giờ đây là tùy ở con. Con có muốn quay lại với bầy đoàn của mình không?"

Con sư tử non cười phá lên. Nó nói, "Con xin lỗi, con đã hoàn toàn quên mất mình là ai. Và con biết ơn thầy vô cùng thầy đã giúp con nhớ lại."

Phật Gautama hay nói, "Chức năng của thầy là giúp ông nhớ mình là ai." Bạn không phải là một phần của thế giới trần tục này; nhà bạn là nhà của điều thiêng liêng. Bạn bị lạc trong quên lãng; bạn đã quên mất rằng bên trong bạn, Thượng đế được ẩn kín. Bạn chưa bao giờ nhìn vào bên trong - bởi vì mọi người đều nhìn ra ngoài, bạn cũng cứ nhìn ra ngoài.

Ở một mình là một cơ hội lớn, một phúc lành, bởi vì trong sự một mình của mình, bạn nhất định tình cờ bắt gặp bản thân mình và lần đầu tiên nhớ mình là ai. Biết rằng mình là một phần của sự tồn tại thiêng liêng là được tự do khỏi cái chết, tự do khỏi khổ, tự do khỏi lo âu; tự do khỏi tất cả những cái đã từng là ác mộng cho bạn trong nhiều nhiều kiếp.

Trở nên ngày một định tâm trong sự một mình sâu sắc của bạn. Đó là điều thiên là gì: trở thành định tâm trong sự một mình của riêng mình. Sự một mình phải là thuần khiết tới mức thậm chí không một ý nghĩ, thậm chí không một tình cảm quấy rối nó. Khoảnh khắc sự một mình của bạn hoàn chỉnh, kinh nghiệm của bạn về nó sẽ trở thành chứng ngộ của bạn. Chứng ngộ không phải là cái gì đó tới từ bên ngoài; nó là cái gì đó trưởng thành từ bên trong bạn.

Quên cái ta của bạn là tội lỗi duy nhất. Và nhớ cái ta của bạn, trong cái đẹp hoàn toàn của nó, là đức hạnh duy nhất, tôn giáo duy nhất. Bạn không cần là người Hindu giáo, bạn không cần là người Mô ha mét giáo, bạn không cần là người Ki tô giáo - tất cả mọi điều bạn

cần để mang tính tôn giáo là hãy là chính bản thân mình.

Và thực tế, chúng ta không tách rời, ngay cả bây giờ - không ai tách rời cả; toàn thể sự tồn tại là một đơn vị hữu cơ. Ý tưởng tách rời là bởi vì sự quên lãng của chúng ta. Nó cũng gần giống như mọi cái lá của cây bắt đầu nghĩ nó là tách rời, tách rời khỏi các lá khác... nhưng sâu bên dưới chúng đều được nuôi dưỡng bởi cùng rễ. Nó là một cây; lá có thể nhiều. Nó là một sự tồn tại; cách biểu lộ có thể là nhiều.

Biết tới bản thân mình, một điều trở nên tuyệt đối rõ ràng: Không người nào là hòn đảo cả - chúng ta là lục địa, lục địa bao la, sự tồn tại vô hạn không có biên giới nào. Cùng cuộc sống đang chạy qua tất cả, cùng tình yêu trút đầy mọi trái tim, cùng niềm vui nhảy múa trong mọi bản thể. Chỉ bởi vì hiểu lầm của mình, chúng ta tưởng mình tách rời.

Ý tưởng tách rời là ảo tưởng của chúng ta. Ý tưởng về cái một sẽ là kinh nghiệm của chúng ta về chân lí tối thượng. Chỉ cần thêm một chút ít thông minh nữa và bạn có thể bước ra khỏi nơi u ám, nỗi khổ, địa ngục mà trong đó toàn thể nhân loại đang sống. Bí mật của việc đi ra khỏi địa ngục này là nhớ tới bản thân mình. Và việc nhớ lại này sẽ trở thành có thể nếu bạn hiểu ý tưởng rằng bạn là một mình.

Bạn có thể đã sống với vợ bạn hay với chồng bạn trong năm mươi năm; dầu vậy các bạn vẫn là hai. Vợ bạn một mình, bạn một mình. Bạn đã cố gắng tạo ra cái mẽ ngoài rằng "Chúng ta không một mình," rằng "Chúng ta là một gia đình," rằng "Chúng ta là xã hội," rằng "Chúng ta là văn minh," rằng "Chúng ta là văn hoá," rằng "Chúng ta là tôn giáo có tổ chức," rằng

"Chúng ta là đảng phái chính trị có tổ chức." Nhưng tất cả những ảo tưởng này sẽ chẳng có ích gì.

Bạn phải nhận ra, dù điều đó dường như đau đớn thế nào lúc ban đầu, rằng "Mình một mình và ở mảnh đất kì lạ." Việc nhận ra này, lần đầu tiên, là đau đớn. Nó lấy đi tất cả những ảo tưởng của chúng ta - vốn là những điều an ủi lớn. Nhưng một khi bạn đã dám chấp nhận thực tại này, cái đau biến mất. Và ẩn đằng sau nỗi đau là phúc lành lớn nhất của thế giới: Bạn đi tới biết bản thân mình.

Bạn là thông minh của sự tồn tại; bạn là tâm thức của sự tồn tại; bạn là linh hồn của sự tồn tại. Bạn là một phần của tính thượng đế mênh mông này, cái biểu lộ dưới hàng nghìn dạng: trong cây cối, trong chim chóc, trong con vật, trong con người... nhưng nó là cùng tâm thức ở các giai đoạn khác nhau của sự tiến hoá. Và người nhận ra bản thân mình và cảm thấy rằng Thượng đế mà mình đang tìm và kiếm trên khắp thế giới, nằm ở bên trong trái tim mình, là đi tới điểm cao nhất của tiến hoá. Không có cái cao hơn điều đó.

Nó làm cho cuộc sống của bạn lần đầu tiên thành có nghĩa, có ý nghĩa, mang tính tôn giáo. Nhưng bạn sẽ không là người Hindu, và bạn sẽ không là người Ki tô giáo, và bạn sẽ không là người Do Thái; bạn sẽ đơn giản mang tính tôn giáo. Bằng việc là người Hindu hay người Mô ha mét giáo hay người Ki tô giáo hay người Jaina giáo hay Phật tử, bạn đang phá huỷ sự thuần khiết của tính tôn giáo - nó không cần tới tính từ.

Tình yêu là tình yêu - bạn đã bao giờ nghe nói về tình yêu Hindu giáo chưa? tình yêu Mô ha mét giáo? Tâm thức là tâm thức - bạn đã bao giờ nghĩ về tâm thức Ấn Độ hay tâm thức Trung Quốc không? Chúng ngộ là

chúng ngộ; dù nó xảy ra trong thân thể da trắng hay trong thân thể da đen, dù nó xảy ra trong thanh niên hay trong người già, dù nó xảy ra trong đàn ông hay đàn bà, điều đó không tạo ra khác biệt gì. Nó là cùng một kinh nghiệm, cùng một hương vị, cùng một sự dịu dàng, cùng một hương thơm.

Người không thông minh là người chạy quanh khắp thế giới đi tìm cái gì đó, chẳng biết đích xác cái gì. Đôi khi cái đó có lẽ là tiền bạc, đôi khi cái đó có lẽ là quyền lực, đôi khi cái đó có lẽ là danh vọng, đôi khi cái đó có lẽ là kính trọng.

Người thông minh trước hết tìm vào bản thể mình trước khi người đó bắt đầu cuộc hành trình vào thế giới bên ngoài. Điều đó dường như đơn giản và logic - ít nhất trước hết nhìn vào bên trong ngôi nhà của bạn trước khi bạn đi tìm khắp thế giới. Và những người đã nhìn vào bên trong bản thân mình đều đã thấy nó, không ngoại lệ nào.

Phật Gautama không phải là Phật tử. Từ *phật* - *buddha* đơn giản nghĩa là người đã thức tỉnh, người đã ra khỏi giấc ngủ. Mahavira, người Jaina, không phải là người Jaina. Từ *jaina* đơn giản nghĩa là người đã chinh phục - chinh phục bản thân mình. Thế giới cần cuộc cách mạng vĩ đại nơi từng cá nhân tìm thấy tôn giáo của mình ở bên trong bản thân mình. Khoảnh khắc các tôn giáo trở thành có tổ chức, chúng trở thành nguy hiểm; chúng trở thành thực sự chính trị với bộ mặt giả của tôn giáo. Đó là lí do tại sao tất cả các tôn giáo của thế giới cứ cố gắng chuyển đạo cho ngày một nhiều người vào tôn giáo của họ. Đó là chính trị của con số; bất kì ai có con số lớn hơn sẽ thành mạnh hơn. Nhưng không ai

đường như quan tâm tới việc đem hàng triệu cá nhân về cái ta riêng của họ.

Công việc của tôi ở đây bao gồm việc đưa bạn ra khỏi mọi loại nỗ lực có tổ chức - bởi vì chân lý không bao giờ có thể được tổ chức. Bạn phải đi một mình trên cuộc hành hương, bởi vì cuộc hành hương sẽ là đi vào bên trong. Bạn không thể đem bất kì ai đi cùng mình. Và bạn phải vứt bỏ mọi thứ bạn đã học từ người khác, bởi vì tất cả những định kiến đó sẽ bóp méo tầm nhìn của bạn - bạn sẽ không thể thấy được thực tại trần trụi của bản thể mình. Thực tại trần trụi của bản thể bạn là niềm hi vọng duy nhất của việc tìm thấy Thượng đế.

Thượng đế là thực tại trần trụi của bạn - không trang điểm, không có tính từ nào. Nó không bị giới hạn bởi thân thể bạn, không bị giới hạn bởi việc sinh của bạn, không bị giới hạn bởi màu da của bạn, không bị giới hạn bởi giới tính của bạn, không bị giới hạn bởi quốc gia của bạn. Nó đơn giản không bị giới hạn bởi bất kì cái gì. Và nó sẵn có, gần thế:

Chỉ một bước đi vào bên trong và bạn đã tới.

Trong hàng nghìn năm bạn đã được bảo rằng cuộc hành trình tới Thượng đế rất lâu. Cuộc hành trình này không lâu đâu, Thượng đế không ở xa xăm. Thượng đế ở trong hơi thở của bạn, Thượng đế ở trong nhịp tim của bạn, Thượng đế ở trong máu của bạn, trong xương của bạn, trong tủy bạn - chỉ một bước nhắm mắt lại và đi vào bên trong bản thân mình.

Có thể phải mất chút thời gian bởi vì những thói quen cũ khó chết đi. Cho dù bạn nhắm mắt lại, ý nghĩ sẽ cứ chen chúc trong bạn. Những ý nghĩ đó là từ bên ngoài và phương pháp đơn giản, mà đã được các nhà

tiên tri lớn của thế giới theo, chỉ là quan sát ý nghĩ của bạn - chỉ là nhân chứng. Đừng kết án chúng, đừng biện minh chúng, đừng hợp lí hoá chúng. Vẫn còn tách rời, vẫn còn đứng đưng, để chúng trôi qua - chúng sẽ qua.

Và cái ngày tâm trí bạn tuyệt đối im lặng, không nhiễu loạn gì, bạn đã đi bước đầu tiên đưa bạn tới ngôi đền của Thượng đế.

Ngôi đền của Thượng đế được làm bằng tâm thức của bạn. Bạn không thể đi tới đó với bạn bè mình, với con mình, với vợ mình, với cha mẹ mình.

Mọi người đều phải đi tới đó một mình.

Câu hỏi

Chưa bao giờ có quan hệ, chưa bao giờ ở "bên trong," chưa bao giờ cảm thấy "đồng ý" với người khác. Sao cái người thui thủi một mình lại suốt cả đời tôi thế?

Cuộc sống là bí ẩn, nhưng bạn có thể qui nó thành vấn đề. Và một khi bạn làm bí ẩn thành vấn đề, bạn sẽ khó khăn, bởi vì không thể có giải pháp cho nó. Bí ẩn vẫn còn là bí ẩn; nó là không giải được - đó là lí do tại sao nó lại được gọi là bí ẩn.

Cuộc sống không phải là vấn đề. Và đó là một trong những sai lầm cơ bản nhất mà chúng ta cứ phạm phải: Chúng ta lập tức đặt dấu hỏi. Và nếu bạn đặt dấu hỏi trên bí ẩn, bạn sẽ tìm kiếm câu trả lời trong cả đời mình

và bạn sẽ không tìm thấy nó, và một cách tự nhiên điều đó đem tới thất vọng lớn.

Quan sát của tôi về người hỏi là ở chỗ cô ấy là một thiền nhân bẩm sinh. Thay vì làm nó thành vấn đề, hân hoan đi! Không có quan hệ là một trong những kinh nghiệm lớn lao của cuộc sống. Hoàn toàn là người ngoài, chưa bao giờ cảm thấy là một phần ở bất kì đâu, là một kinh nghiệm lớn của siêu việt.

Một khách du lịch Mỹ tới gặp một bậc thầy Sufi. Trong nhiều năm người đó đã nghe nói về thầy, đã trong tình yêu sâu sắc với lời thầy, thông điệp của thầy. Cuối cùng người đó quyết định đi tới gặp thầy. Khi người đó vào phòng thầy người đó ngạc nhiên - đó là căn phòng hoàn toàn trống rỗng! Thầy ngồi; chẳng có đồ đạc nào hết cả! Người Mỹ này không thể nào quan niệm được một không gian sống mà không có đồ đạc. Người đó lập tức hỏi, "Thưa thầy, đồ đạc của thầy đâu rồi?"

Và ông già Sufi cười to và ông ta nói, "Thế đồ đạc của ông đâu?"

Và người Mỹ nói, "Tất nhiên tôi là khách du lịch ở đây. Tôi không thể mang đồ đạc của tôi được!"

Và ông già nói, "Vậy thì ta cũng là khách du lịch chỉ mới vài ngày trước đây, và thế rồi ta sẽ qua đời, cũng như ông sẽ qua đời."

Thế giới này chỉ là cuộc hành hương - có ý nghĩa lớn lao, nhưng không phải là chỗ để thuộc vào, không phải là chỗ để trở thành một phần của nó. Cứ vẫn còn là chiếc lá sen.

Đây là một trong những thảm họa đã từng xảy ra cho tâm trí con người: Chúng ta làm ra bài toán từ mọi

thứ. Bây giờ đây nên là cái gì đó có niềm vui mê mông cho bạn. Đừng tự gọi mình là "người thui thui một mình." Bạn đang dùng từ sai, bởi vì chính từ này mang ý kết án nào đó. Bạn một mình, và từ "một mình" có cái đẹp lớn lao. Bạn thậm chí không đơn độc. Đơn độc nghĩa là bạn đang cần người khác; một mình nghĩa là bạn được bắt rể hoàn toàn vào bản thân mình, được định tâm vào bản thân mình. Bạn là đủ cho bản thân mình.

Bạn chưa chấp nhận món quà này của sự tồn tại, do đó bạn đau khổ không cần thiết. Và đây là quan sát của tôi: Hàng triệu người cứ chịu đau khổ một cách không cần thiết.

Nhìn vào điều đó từ góc nhìn khác đi. Tôi không cho bạn câu trả lời, tôi chưa bao giờ cho bất kì câu trả lời nào. Tôi đơn giản cho bạn những cảnh quan mới để thấy, những góc nhìn mới.

Nghĩ về bản thân mình như một thiền nhân bẩm sinh, người có khả năng ở một mình, người đủ mạnh để ở một mình, người định tâm và bắt rể tới mức không cần người khác chút nào. Vâng, người ta có thể quan hệ với người khác, nhưng điều đó không bao giờ trở thành sự thân thuộc. Quan hệ là hoàn toàn tốt. Hai người cả hai đều một mình có thể quan hệ, hai người cả hai đều một mình không thể trong sự thân thuộc.

Sự thân thuộc là nhu cầu của những người không thể ở một mình được. Hai người đơn độc rơi vào trong thân thiết. Hai người một mình quan hệ, trao đổi, thân thiết, vậy mà họ vẫn còn một mình. Sự một mình của họ vẫn còn không bị vẩn đục; sự một mình của họ vẫn còn trong trắng, thuần khiết. Họ giống như những đỉnh núi, đỉnh Himalaya, vươn lên trên trời cao hơn cả những

đám mây. Không có hai đỉnh nào đã từng gặp nhau, vậy mà vẫn có một loại giao cảm qua gió và qua mưa và qua những dòng sông và qua mặt trời và qua những vì sao. Vâng, có giao cảm; nhiều đôi thoại diễn ra. Chúng thì thảo với nhau, nhưng sự một mình của chúng vẫn còn tuyệt đối, chúng chưa bao giờ thoả hiệp.

Giống như một đỉnh một mình cao trên trời. Sao bạn phải khao khát thuộc vào đâu? Bạn không phải là đồ vật. Đồ vật thuộc vào ai đó!

Bạn nói, *"Chưa bao giờ có quan hệ, chưa bao giờ ở bên trong."*

Không có nhu cầu! Là người trong cuộc trong thế giới này tức là bị lạc. Thiên hạ là người trong cuộc; vị Phật nhất định vẫn còn là người ngoài cuộc. Mọi chư Phật đều là người ngoài cuộc. Cho dù họ trong đám đông họ vẫn một mình. Cho dù họ ở bãi chợ họ vẫn không ở đó. Cho dù họ quan hệ họ vẫn còn tách rời. Có một loại khoảng cách tinh tế bao giờ cũng có đó.

Và khoảng cách đó là tự do, khoảng cách đó là niềm vui lớn lao, khoảng cách đó là không gian riêng của bạn. Và bạn gọi bản thân mình là người thui thủi một mình sao? Bạn phải đang so sánh bản thân mình với người khác rồi: "Họ có biết bao nhiêu mối thân tình, họ có chuyện tình. Họ thuộc vào nhau, họ là người trong cuộc - còn mình là người thui thủi một mình. Tại sao?" Bạn phải đang tạo ra khổ sở không cần thiết.

Cách tiếp cận của tôi bao giờ cũng là: Bất kì cái gì sự tồn tại đã trao cho bạn đều phải là một nhu cầu tinh tế của linh hồn bạn, bằng không, nó đã không được trao ngay chỗ đầu tiên.

Nghĩ thêm về sự một mình đi. Mở hội một mình, mở hội không gian thuần khiết của bạn, và bài ca lớn sẽ cất lên trong tim bạn. Và nó sẽ là bài ca của nhận biết, nó sẽ là bài ca của thiền. Nó sẽ là bài ca của con chim một mình hót lên từ xa xa - không hót cho ai đó đặc biệt, mà chỉ hót lên bởi vì trái tim tràn đầy và muốn hót, bởi vì đám mây đầy trĩu và muốn mưa, bởi vì hoa tràn đầy và cánh hoa mở ra và hương thơm thoát ra... không đề địa chỉ. Để cho sự một mình của bạn trở thành điệu vũ.

Tôi hoàn toàn hạnh phúc với bạn. Nếu bạn thôi tạo ra vấn đề cho bản thân mình... Tôi không thấy rằng có những vấn đề thực. Vấn đề duy nhất là, mọi người cứ tạo ra vấn đề! Vấn đề không bao giờ được giải quyết, chúng chỉ bị tan biến đi. Tôi đang cho bạn một cảnh quan, một tầm nhìn. Làm tan biến vấn đề của bạn đi! Chấp nhận nó như món quà của Thượng đế, với lòng biết ơn lớn lao, và sống nó. Và bạn sẽ ngạc nhiên: Món quà quý báu làm sao, mà nó đang nằm đó trong trái tim bạn, chưa được thấy rõ.

Nhảy múa về sự một mình của bạn, ca hát sự một mình của bạn, sống sự một mình của bạn!

Và tôi không nói đừng yêu. Thực tế, chỉ người có khả năng ở một mình mới có khả năng yêu. Người đơn độc không thể yêu được. Nhu cầu của họ nhiều tới mức họ níu bám lấy - làm sao họ có thể yêu được? Người đơn độc không thể yêu được, họ chỉ có thể khai thác. Người đơn độc giả vờ yêu; sâu bên dưới họ muốn được tình yêu. Họ không có nó để cho, họ chẳng có gì để cho cả. Chỉ người biết cách ở một mình và vui sướng mới tràn đầy tình yêu tới mức người đó có thể chia sẻ nó. Người đó có thể chia sẻ nó với người lạ.

Và tất cả đều là người lạ, nhớ lấy. Chồng bạn, vợ bạn, con bạn, tất cả đều là người lạ. Đừng bao giờ quên điều đó! Bạn không biết chồng mình, bạn không biết vợ mình. Bạn thậm chí không biết con mình; đứa trẻ bạn đã cuu mang nó trong bụng mình trong chín tháng là một người lạ.

Toàn thể cuộc sống này là mảnh đất kì lạ; chúng ta tới từ một nguồn không biết nào đó. Bỗng nhiên chúng ta ở đây, rồi một ngày nào đó bỗng nhiên chúng ta đi, trở lại cội nguồn. Đây là cuộc hành trình vài ngày; làm cho nó vui vẻ nhất có thể được. Nhưng chúng ta làm đúng điều đối lập lại - chúng ta làm cho nó thành khổ nhất có thể được. Chúng ta đặt toàn thể năng lượng của mình vào việc làm cho nó ngày một khổ hơn.

Sao nỗi buồn tôi cảm thấy còn thực hơn là hạnh phúc của tôi? Tôi muốn được thành thực và chân thực, không đeo mặt nạ nào, nhưng điều này dường như có nghĩa là quá nhiều bác bỏ từ người khác. Liệu có thể một mình như vậy không?

Đó là điều quan trọng cần hiểu. Đó là trường hợp của mọi người. Nỗi buồn của bạn chắc chắn là thực hơn bởi vì nó là của bạn, nó đích thực. Hạnh phúc của bạn là nông cạn; nó không phải là của bạn, nó phụ thuộc vào cái gì đó, ai đó. Và bất kì cái gì làm cho bạn phụ thuộc, dù bạn cảm thấy hạnh phúc thế nào trong vài khoảnh khắc, chẳng mấy chốc tuần trăng mật sẽ qua đi - còn sớm hơn cả điều bạn đã trông đợi.

Bạn hạnh phúc bởi vì bạn gái của mình, bạn trai của mình. Nhưng họ là những con người cá nhân; họ có thể không đồng ý với bạn ở mọi điểm. Thực tế, hầu hết điều xảy ra là ở chỗ bất kì cái gì chồng thích, vợ không thích; bất kì cái gì vợ thích, chồng không thích. Kì lạ... bởi vì nó gần như phổ biến. Không có lí do trong nó. Sâu bên dưới họ ghét nhau, bởi lí do đơn giản rằng họ phụ thuộc vào nhau để thu được hạnh phúc, và chẳng ai thích phụ thuộc cả. Nó lẽ không phải là ham muốn cố hữu của con người. Nếu người đàn bà hay đàn ông cho bạn niềm vui, và bạn trở thành phụ thuộc, bạn đồng thời tạo ra căm ghét sâu sắc - bởi vì sự phụ thuộc. Bạn không thể bỏ người đàn bà này bởi vì cô ấy làm cho bạn hạnh phúc, và bạn không thể bỏ hận thù của mình với người đàn bà này bởi vì cô ấy làm cho bạn phụ thuộc.

Cho nên tất cả cái gọi là mối quan hệ yêu đương đều là hiện tượng rất kì lạ, phức tạp. Chúng là mối quan hệ yêu-ghét. Ghét cần được bày tỏ theo cách này nọ. Đó là lí do tại sao vợ bạn thích, bạn không thích; bất kì cái gì chồng bạn thích, bạn không thích. Trên những việc nhỏ bé chồng và vợ tranh chấp nhau. Đi xem phim nào? - và có tranh chấp lớn lao. Đi tới nhà hàng nào? - và lập tức có tranh chấp. Đây là hận thù đang chuyển động ngầm dưới cái bề ngoài của hạnh phúc. Hạnh phúc vẫn còn nông cạn, rất mỏng; chỉ cào nó ra chút ít thôi và bạn sẽ thấy cái đối lập của nó.

Nhưng nỗi buồn là đích thực hơn, bởi vì nó không phụ thuộc vào người nào cả. Nó là của bạn, tuyệt đối của bạn - điều này phải cho bạn sáng suốt lớn lao, rằng nỗi buồn của bạn có thể giúp cho bạn còn nhiều hơn là hạnh phúc của bạn. Bạn chưa bao giờ nhìn vào nỗi buồn một cách thật gần. Bạn cố gắng tránh nhìn nó, theo nhiều cách. Nếu bạn cảm thấy buồn, bạn đi xem phim;

nếu bạn cảm thấy buồn, bạn bắt đầu xem ti vi. Nếu bạn cảm thấy buồn, bạn đi và chơi với bạn bè, bạn đi tới câu lạc bộ. Bạn bắt đầu làm cái gì đó để cho bạn không phải nhìn vào nỗi buồn. Đây không phải là cách tiếp cận đúng.

Khi bạn buồn, đó là hiện tượng quan trọng, rất thiêng liêng, cái gì đó của riêng bạn. Làm quen với nó, đi sâu vào trong nó, và bạn sẽ ngạc nhiên. Ngồi im lặng, và buồn đi. Nỗi buồn có cái đẹp riêng của nó.

Nỗi buồn là im lặng, nó là của bạn. Nó đang tới bởi vì bạn một mình. Nó đang cho bạn cơ hội đi sâu hơn vào sự một mình của bạn. Thay vì nhảy từ hạnh phúc nông cạn này sang hạnh phúc nông cạn khác và làm phí hoài cuộc sống của mình, tốt hơn cả là dùng nỗi buồn như phương tiện cho thiền. Chứng kiến nó. Nó là bạn đấy! Nó mở ra cánh cửa của sự một mình vĩnh hằng của bạn.

Không có cách nào để không một mình. Bạn có thể tự lừa dối mình, nhưng bạn không thể thành công được. Và chúng ta đang lừa bản thân mình theo mọi cách - trong quan hệ, trong tham vọng, trong việc trở nên nổi tiếng, trong việc làm cái này, làm cái nọ. Chúng ta đang cố gắng thuyết phục bản thân mình rằng chúng ta không một mình, rằng chúng ta không buồn. Nhưng chẳng chóng thì chầy chiếc mặt nạ của bạn cũng tuột ra - nó là giả mà, nó không thể còn mãi mãi được - thế thì bạn phải đeo mặt nạ khác. Trong một cuộc sống nhỏ bé, bạn đã đeo bao nhiêu mặt nạ rồi? Và bao nhiêu cái đã rã ra, đã thay đổi? Nhưng bạn cứ tiếp tục thói quen cũ này.

Nếu bạn muốn là cá nhân đích thực, dùng nỗi buồn đi; đừng trốn khỏi nó. Nó là phúc lành lớn lao. Ngồi im lặng với nó, hân hoan trong nó. Chẳng có gì sai trong

việc buồn. Và bạn càng trở nên quen thuộc với nó và những sắc thái tinh tế của nó, bạn sẽ ngạc nhiên - nó là thanh thời lớn lao, nghỉ ngơi lớn lao, và bạn đi ra khỏi nó được làm khoẻ lại, được làm tươi lại, trẻ hơn, sinh động hơn. Và một khi bạn đã nếm trải nó, bạn sẽ tìm những khoảnh khắc đẹp đẽ của nỗi buồn lặp đi lặp lại. Bạn sẽ chờ đợi chúng, bạn sẽ đón chào chúng, và chúng sẽ mở những cánh cửa mới của sự một mình của bạn...

Một mình bạn được sinh ra, một mình bạn sẽ chết đi. Giữa hai cái một mình này bạn có thể tự lừa bản thân mình rằng bạn không một mình, rằng bạn có vợ, chồng, con cái, tiền bạc, quyền lực. Nhưng giữa hai cái một mình này bạn *là* một mình. Mọi thứ chỉ giữ bạn bận rộn trong cái gì đó này khác, để cho bạn không trở nên nhận biết về nó.

Từ thời niên thiếu của mình tôi chưa bao giờ kết giao với mọi người. Toàn thể gia đình tôi lo lắng rất nhiều: tôi đã không chơi với tụi trẻ con, và tôi chưa bao giờ chơi với chúng. Thầy giáo của tôi cũng lo lắng: "Em làm gì khi tất cả tụi trẻ này chơi đùa? Em ngồi dưới gốc cây chỉ mỗi mình thôi sao?" Họ nghĩ cái gì đó sai với tôi.

Và tôi đã bảo họ, "Các bác đừng lo lắng. Thực tế là ở chỗ cái gì đó sai với các bác, và sai với tất cả lũ trẻ con. Cháu hoàn toàn hạnh phúc ở một mình."

Dần dần họ chấp nhận rằng đó là cách tôi hiện hữu; chẳng cái gì có thể được làm về điều đó cả. Họ đã cố gắng đủ mọi cách để giúp tôi hoà lẫn vào tụi trẻ khác cùng độ tuổi tôi. Nhưng tôi thích ở một mình nhiều tới mức chơi bóng đá có vẻ như loạn thần kinh.

Và tôi bảo với thầy giáo, "Em chẳng thấy có gì lí thú trong nó cả. Sao lại cứ đi đá quả bóng một cách không cần thiết hết chỗ nọ tới chỗ kia thế? Chẳng có ý nghĩa thiết thực gì. Và cho dù thầy có ghi bàn, thì cũng để làm gì? Cái gì được đạt tới từ điều đó? và nếu những người này thích làm bàn nhiều thế, thì thay vì có một quả bóng, cho luôn mười tám quả đi. Cho mỗi người một quả, và anh ta có thể làm bao nhiêu bàn tùy thích, chẳng ai ngăn cản anh ta. Cứ để cho họ ghi bàn thỏa thích tấm lòng họ đi! Theo cách này thì quá khó - sao lại làm cho nó khó khăn một cách không cần thiết thế?"

Và thầy giáo tôi nói, "Em không hiểu chút nào rằng điều đó sẽ không phải là cuộc thi đấu nữa, nếu mười tám trái bóng được cho tụi trẻ và mọi người đều làm bàn bao nhiêu lần tùy thích. Điều đó sẽ không ích gì."

Tôi nói, "Em không hiểu, rằng bằng cách tạo ra cản trở và ngăn cản mọi người... Họ ngã và họ gãy xương và đủ mọi thứ vô nghĩa. Và không chỉ có thế đâu - khi họ thi đấu, cả nghìn người tụ tập lại xem họ. Dường như những người này không biết rằng cuộc sống ngắn ngủi thế - và họ đang xem trận đấu bóng đá! Và họ kích động thế, nhẩy căng lên, la hét - với em, điều đó tuyệt đối loạn thần kinh. Em thà ngồi dưới gốc cây còn hơn."

Tôi có cái cây của mình, một cái cây rất đẹp, đằng sau toà nhà của trường. Nó đã trở nên được biết tới là đó là cái cây của tôi, cho nên không ai sẽ tới đó. Tôi hay ngồi đó bất kì khi nào có thời gian để chơi, hay thời gian cho bất kì hoạt động loạn thần kinh nào - những hoạt động "ngoại khoá." Và tôi thấy nhiều điều dưới cái cây đó tới mức bất kì khi nào tôi trở lại thành phố của mình, tôi không bao giờ tới gặp thầy hiệu trưởng - văn phòng của ông ấy ở gần cái cây này; chỉ ngay sau văn

phòng của ông ấy là cái cây đó - nhưng tôi lại hay đi tới cái cây đó chỉ để cảm ơn nó, để bày tỏ lòng biết ơn của mình. Thầy hiệu trưởng sẽ đi ra, và ông ấy sẽ nói, "Điều này thực kì lạ. Em về thành phố này - em chưa bao giờ tới gặp tôi, em chưa bao giờ tới trường, nhưng em bao giờ cũng tới cái cây này."

Tôi nói, "Em đã kinh nghiệm nhiều điều dưới cái cây đó hơn dưới sự hướng dẫn của thầy và tất cả mọi loại giáo viên dở hơi mà thầy có. Họ đã chẳng cho em cái gì cả - thực tế, bất kì cái gì họ đã cho em thì em đều phải gạt bỏ đi. Nhưng điều cái cây này đã cho em vẫn còn lại với em."

Và bạn sẽ ngạc nhiên - điều đó đã xảy ra hai lần, cho nên nó không thể là trùng hợp được. Năm 1970 tôi chấm dứt tới thành phố này, bởi vì tôi đã hứa với bà tôi: "Cháu sẽ tới chỉ khi bà còn sống. Khi bà ra đi rồi, cháu chẳng có gì để mà tới đây nữa." Tôi đã được thông báo rằng khi tôi thôi không đến thành phố nữa, cái cây đã chết. Tôi nghĩ chắc phải là điều ngẫu nhiên thôi, chỉ là trùng hợp, nó không thể được liên hệ với tôi. Nhưng điều đó đã xảy ra hai lần...

Khi tôi trở thành giáo sư ở đại học, đã có một hàng cây đẹp. Tôi hay đỗ xe của tôi dưới một cái cây. Và điều đó bao giờ cũng là đặc quyền của tôi - tôi không biết tại sao - rằng bất kì khi nào tôi ngồi trong phòng chung dành cho các giáo viên, không ai sẽ đến ngồi ở cái ghế tôi hay dùng, không ai ngồi thậm chí vào bên cạnh chiếc ghế này. Họ nghĩ tôi có chút ít nguy hiểm.

Một người không có bạn bè, người có những ý nghĩ kì lạ, người chống lại tất cả các tôn giáo, chống lại mọi truyền thống, người có thể đối lập đơn thương độc mã với những người như Mahatma Gandhi, người đã được

cả nước tôn thờ - họ nghĩ, "Tốt hơn cả là tránh xa con người này ra. Ông ta có thể ném ý tưởng nào đó vào tâm trí bạn, và bạn có thể gặp khó khăn nào đó."

Tôi hay đỗ xe dưới cái cây đó. Không ai khác đỗ xe của họ ở chỗ đó; ngay cả lúc tôi không tới, chỗ đó vẫn để trống. Và tất cả các cây khác đều chết, chỉ còn mỗi cái cây của tôi - nó đã trở nên được mọi người biết tới là cái cây của tôi - vẫn còn tuyệt đẹp.

Sau khi tôi từ nhiệm khỏi đại học đó, ông phó hiệu trưởng nói với tôi, một năm sau đó, "Thật là kì lạ; cái cây đó đã chết. Từ khi anh thôi không tới đại học nữa điều gì đó đã xảy ra."

Tôi hiểu rằng cái cây đó có sự đồng bộ nào đó. Nếu bạn im lặng ngồi với cây... cái cây im lặng, bạn im lặng... và hai cái im lặng không thể vẫn còn tách rời, không có cách nào phân chia chúng.

Các bạn tất cả đều ngồi đây. Nếu các bạn tất cả đều nghĩ các ý nghĩ, các bạn tách rời. Nhưng nếu các bạn tất cả đều im lặng, thế thì bỗng nhiên có cái gì đó giống như linh hồn tập thể.

Có lẽ hai cái cây kia nhớ tôi. Không ai tới gần chúng lần nữa, không có ai để chúng có thể trao đổi. Chúng đã chết bởi vì chúng không thể nhận được bất kì hơi ấm nào từ bất kì ai. Tôi đã yêu vô cùng và kính trọng những cái cây đó.

Bất kì khi nào bạn cảm thấy buồn, ngồi bên cạnh một cái cây, bên cạnh dòng sông, bên cạnh tảng đá, và chỉ thanh thoi vào trong nỗi buồn của bạn mà không sợ hãi gì. Bạn càng thanh thoi, bạn sẽ càng trở nên quen với cái đẹp của nỗi buồn. Thế thì nỗi buồn sẽ bắt đầu thay đổi hình dạng của nó; nó sẽ trở thành niềm vui im

lặng, không do bất kì ai bên ngoài bạn gây ra. Điều đó sẽ không phải là hạnh phúc nông cạn, điều có thể bị lấy đi rất dễ dàng.

Và đi sâu hơn vào sự một mình của mình, một ngày nào đó bạn sẽ tìm thấy không chỉ niềm vui - niềm vui là chỗ giữa đường duy nhất. Hạnh phúc là rất bề ngoài, tùy thuộc vào người khác; niềm vui là ở giữa, không phụ thuộc vào người nào. Nhưng đi sâu hơn bạn sẽ tới trạng thái phúc lạc - đó là điều tôi gọi là chứng ngộ.

Dùng bất kì cái gì và bạn sẽ đi tới chứng ngộ - nhưng dùng cái gì đó đích thực, cái của bạn. Và thế thì bạn có phúc lạc cả hai mươi bốn giờ một ngày. Nó đơn giản toả ra từ bạn. Bạn có thể chia sẻ nó bây giờ, bạn có thể đem nó cho bất kì ai bạn yêu. Nhưng nó là món quà vô điều kiện. Và không ai có thể làm cho bạn khổ được.

Đây là nỗ lực của tôi, làm cho bạn thành phúc lạc độc lập. Điều đó không có nghĩa là bạn phải từ bỏ thế giới. Điều đó không có nghĩa là bạn phải từ bỏ vợ mình, bạn gái của mình, sự yêu thích thức ăn - ngay cả ăn kem; nó chẳng liên quan gì tới điều đó. Phúc lạc của bạn là cùng với bạn dù bạn làm bất kì điều gì. Nó sẽ nâng cao mọi hoạt động, nó sẽ làm giàu thêm mọi hành động bạn làm. Tình yêu của bạn sẽ có hương vị hoàn toàn khác. Bây giờ sẽ không có cảm ghét ẩn giấu đằng sau nó; nó sẽ đơn giản là yêu. Thậm chí không có trông đợi rằng cái gì đó phải đền đáp lại cho bạn. Bạn không cần cái gì cả. Việc cho là phúc lành thế, không có nhu cầu. Bạn giàu có bên trong tới mức chẳng có gì làm cho bạn giàu hơn.

Khi tôi đi sâu hơn vào thiền và nhìn vào tôi thực sự là ai, tôi gặp rắc rối khi duy trì mọi mối quan hệ. Đây có phải là điều gì đó cần được trông đợi, hay tôi đã đi sai ở đâu đó rồi?

Khi bạn đi vào cuộc hành hương bên trong, năng lượng quay vào bên trong, cùng cái năng lượng đã đi ra ngoài, và bỗng nhiên bạn thấy bản thân mình một mình như hòn đảo. Khó khăn nảy sinh bởi vì bản thân bạn không thực sự được lắng đọng trong bản thể, và tất cả các mối quan hệ có vẻ như sự phụ thuộc, sự tù túng. Nhưng đây là pha trôi qua; đừng làm nó thành thái độ thường hằng. Chẳng chóng thì chầy khi bạn lại lắng đọng vào bên trong mình lần nữa, bạn sẽ tràn ngập với năng lượng và sẽ muốn đi vào trong mọi quan hệ lần nữa.

Cho nên lần đầu tiên tâm trí trở thành mang tính thiền, tình yêu dường như giống như tù túng. Và theo một cách nào đó thì điều đó là đúng, bởi vì tâm trí không mang tính thiền không thể thực sự trong yêu được. Tình yêu đó là giả, ảo tưởng - nhiều phần mê đắm, ít giống yêu. Nhưng bạn chẳng có gì để so sánh nó trừ phi cái thực xảy ra, cho nên khi thiền bắt đầu, tình yêu ảo tưởng dần dần tan biến đi, biến mất. Đừng chán nản. Và đừng làm nó thành thái độ thường hằng; đây là hai khả năng.

Nếu bạn trở nên chán nản bởi vì cuộc sống tình yêu của bạn đang biến đi và bạn níu bám lấy nó, điều đó sẽ là rào chắn trong cuộc hành trình bên trong của bạn. Chấp nhận nó - bây giờ năng lượng lại đang đi tìm con đường mới và trong vài ngày nó sẽ không sẵn có cho chuyển động bên ngoài, cho các hoạt động.

Nếu ai đó là người sáng tạo và người đó thiền, tất cả mọi tính sáng tạo sẽ biến mất cho thời gian hiện tại. Nếu bạn là họa sĩ, bỗng nhiên bạn sẽ không thấy bản thân mình trong nó. Bạn có thể tiếp tục, nhưng dần dần bạn sẽ không có năng lượng và không có nhiệt tình. Nếu bạn là nhà thơ, thơ ca sẽ dừng lại. Nếu bạn là người đang trong tình yêu, năng lượng đó sẽ đơn giản biến mất. Nếu bạn cố gắng ép buộc bản thân mình đi vào mọi quan hệ, là cái ta cũ của mình, ép buộc đó sẽ rất, rất nguy hiểm. Thế thì bạn đang làm điều mâu thuẫn: Một mặt bạn đang cố gắng đi vào, mặt khác bạn đang cố gắng đi ra. Cứ dường như bạn đang lái xe, vừa nhấn ga và đồng thời nhấn phanh. Điều đó có thể là thảm họa bởi vì bạn đang làm hai điều đối lập nhau.

Thiền là chống lại tình yêu giả. Cái giả sẽ biến mất, và đó là điều kiện cơ bản cho cái thực xuất hiện. Cái giả phải ra đi, cái giả phải bỏ bạn hoàn toàn; chỉ thế thì bạn mới sẵn có cho cái thực. Cho nên trong vài ngày, quên mọi mối quan hệ đi.

Điều thứ hai, mà cũng rất nguy hiểm, là ở chỗ bạn có thể làm nó thành phong cách sống. Điều đó đã xảy ra cho nhiều người. Họ đều trong các tu viện - các sư già, những người tôn giáo chính thống, người đã làm việc không trong mối quan hệ tình yêu thành phong cách sống. Họ nghĩ rằng yêu là ngược với thiền, và thiền ngược với yêu - điều đó không đúng. Thiền là ngược lại với yêu giả, nhưng hoàn toàn là yêu thực.

Một khi bạn đã lắng đọng, khi bạn không thể đi xa thêm, bạn đã đạt tới cột lõi của bản thể mình, hòn đá đáy, thế thì bạn được định tâm. Bỗng nhiên năng lượng sẵn có nhưng bây giờ không có đâu mà đi. Cuộc hành trình bên ngoài dừng lại khi bạn bắt đầu thiền, và bây

giờ cuộc hành trình bên trong cũng hoàn tất. Bạn được lắng đọng, bạn đã về tới nhà. Năng lượng này sẽ bắt đầu tuôn chảy. Nó là một kiểu chuyển động hoàn toàn khác, phẩm chất của nó là khác bởi vì nó không có động cơ; bây giờ sẽ không có gì cả. Bạn đơn giản sẽ đi tới người khác bởi vì bạn có nhiều để chia sẻ.

Trước kia bạn đã đi như kẻ ăn xin, bây giờ bạn sẽ đi như hoàng đế. Không phải là bạn đang tìm kiếm hạnh phúc từ ai đó - điều đó bạn đã có rồi. Bây giờ hạnh phúc là quá nhiều, đám mây quá tràn đầy, nó muốn mưa xuống. Hoa tràn đầy tới mức nó muốn cười lên gió như hương thơm và đi tới mọi góc ngách của thế giới. Nó là việc chia sẻ, một kiểu thân thuộc mới đã đi vào sự tồn tại. Gọi nó là thân thuộc là không đúng bởi vì nó không còn là thân thuộc nữa; thay vì thế nó là trạng thái của hiện hữu. Không phải là bạn yêu, mà bạn *là* tình yêu.

Cho nên đừng chán nản, hay làm nó thành phong cách sống; nó chỉ là một pha đi qua. Từ bỏ là pha trôi qua - lẽ hội là mục đích của cuộc sống. Từ bỏ chỉ là phương tiện. Có những khoảnh khắc bạn phải từ bỏ, cũng như khi bạn ốm và bác sĩ nói phải nhịn ăn. Nhịn ăn sẽ không phải là phong cách sống. Từ bỏ thức ăn, và một khi bạn mạnh khỏe thì lại tận hưởng nó lần nữa - và bạn sẽ có khả năng tận hưởng nó nhiều hơn bao giờ. Đừng làm nhịn ăn thành cuộc sống của bạn - nó là một pha trôi qua, nó được cần tới.

Chỉ nhịn một chút với yêu và mối quan hệ, và chẳng mấy chốc bạn sẽ có khả năng lại đi, lại tuôn trào, và đi mà không có động cơ. Thế thì yêu là đẹp. Và nó không bao giờ đẹp trước điều đó; nó bao giờ cũng xấu. Dù bạn cố gắng đến đâu, nó bao giờ cũng lên men. Cả hai người có thể cố gắng vất vả để làm một điều đẹp từ nó, nhưng

nó không trong bản chất của mọi sự; cái gì đó xấu cứ đi vào. Mọi chuyện tình bao giờ cũng trên đầu tảng đá. Đợi đấy...

Báo trước

Hai bà và một sư

Câu chuyện Thiền:

Có một bà già ở Trung Quốc đã nuôi dưỡng một sư trong hơn hai mươi năm. Bà ấy đã làm chiếc lều cho sư, và bà ấy nuôi sư khi ông ta thiền.

Một hôm bà ấy quyết định tới xem sư đã có tiến bộ gì sau cả thời gian đó.

Bà ấy nhờ sự giúp đỡ của một cô gái với nhiều ham muốn, và nói với cô ấy, "Tới và ôm lấy ông ta, và rồi bắt ngờ hỏi ông ta, 'Bây giờ thì sao?'"

Cô gái tới sư và lập tức bắt đầu âu yếm ông ta, và hỏi ông ta bây giờ ông ta định làm gì về điều đó.

"Cây già mọc trên đá lạnh trong mùa đông," sư đáp lại với vẻ thơ ca nào đó, "không đâu có hơi ấm nào."

Cô gái trở về và kể lại điều ông ta đã nói.

"Nghĩ xem tôi đã nuôi ông ta hai mươi năm nay!" bà già giận dữ kêu lên. "Ông ta chẳng biểu lộ quan tâm nào tới nhu cầu của cô, không có ý định giải thích hoàn cảnh của cô. Ông ta không cần phải đáp ứng lại đam mê, nhưng ít nhất ông ta phải kinh nghiệm từ bi nào chứ."

Bà ấy lập tức đi tới chiếc lều của nhà sư và thiêu trụi nó.

Một câu ngạn ngữ cổ nói, Gieo ý nghĩ, gặt hành động. Gieo hành động, gặt thói quen. Gieo thói quen, gặt cá tính. Gieo cá tính, gặt định mệnh.

Và tôi nói với bạn: Gieo cái không, và gặt được thiền hay tình yêu.

Gieo cái không - đó là điều thiền tất cả là gì. Và hậu quả tự nhiên của nó là tình yêu. Nếu, vào cuối cuộc hành trình của thiền, tình yêu không nở hoa, thế thì toàn thể cuộc hành trình đã là vô tích sự. Cái gì đó đã đi sai ở đâu đó. Bạn đã bắt đầu nhưng bạn chưa bao giờ đạt tới.

Tình yêu là phép thử. Với con đường của thiền, tình yêu là phép thử. Chúng là hai mặt của cùng một đồng tiền, hai phía của cùng một năng lượng. Khi cái này có đó, cái kia cũng phải có đó. Nếu cái kia không có đó, thế thì cái thứ nhất cũng không có đó.

Thiền không phải là tập trung. Con người của tập trung không thể đạt tới tình yêu được; thực tế người đó sẽ không có. Con người của tập trung có thể trở thành bạo hành hơn bởi vì tập trung là việc huấn luyện để vẫn còn căng thẳng, tập trung là nỗ lực làm hẹp lại tâm trí. Nó là bạo hành sâu sắc với tâm thức bạn. Và khi bạn

bạo hành với tâm thức riêng của mình, bạn không thể không bạo hành với người khác. Bất kì điều gì bạn có với bản thân mình, bạn sẽ có với người khác.

Để điều này là một qui luật nền tảng của cuộc sống, một trong những luật cơ bản nhất. Bất kì cái gì bạn hướng vào bản thân mình, bạn sẽ hướng vào người khác. Nếu bạn yêu bản thân mình, bạn sẽ yêu người khác. Nếu bạn tuôn chảy bên trong bản thể mình, bạn sẽ tuôn chảy trong các mối quan hệ nữa. Nếu bạn bị đông cứng bên trong, bạn sẽ bị đông cứng bên ngoài nữa. Bên trong có xu hướng trở thành bên ngoài; bên trong sẽ cứ biểu lộ bản thân nó ra bên ngoài.

Tập trung không phải là thiền; tập trung là phương pháp của khoa học. Nó là phương pháp luận khoa học. Con người của khoa học cần kỉ luật tập trung sâu sắc, nhưng con người của khoa học không được trông đợi mang tính tử bi. Không cần. Thực tế, con người của khoa học trở nên ngày một bạo hành hơn với tự nhiên - tất cả các tiến bộ khoa học đều dựa trên bạo hành với tự nhiên. Nó mang tính huỷ diệt bởi vì, ngay chỗ đầu tiên, con người khoa học mang tính phá huỷ tâm thức mở rộng riêng của mình. Thay vì mở rộng tâm thức của mình người đó làm hẹp nó lại, làm cho nó bị loại trừ, thành một điểm. Đó là cưỡng bách, bạo hành.

Cho nên nhớ lấy, thiền không phải là tập trung - nhưng thiền cũng không phải là suy tư. Nó không phải là suy nghĩ. Có thể bạn đang nghĩ về Thượng đế - cho dù thế, đấy vẫn là suy nghĩ. Nếu có "về," thì có suy nghĩ. Bạn có thể suy nghĩ về tiền, bạn có thể suy nghĩ về Thượng đế - về cơ bản nó không khác biệt. Suy nghĩ liên tục, chỉ đổi thể thay đổi. Cho nên nếu bạn nghĩ về thể giới, hay về dục, chẳng ai sẽ gọi nó là suy tư cả. Nếu

bạn nghĩ về Thượng đế, đức hạnh, nếu bạn nghĩ về Jesus, Krishna, Phật, thế thì mọi người sẽ gọi nó là suy tư. Nhưng Thiền lại rất nghiêm khắc về điều đó - nó không là thiền, nó vẫn là suy nghĩ. Bạn vẫn quan tâm tới người khác.

Trong suy tư người khác có đó, mặc dầu tất nhiên không mang tính loại trừ như nó trong tập trung. Suy tư có linh động hơn tập trung. Trong tập trung tâm trí trở thành một điểm; trong suy tư tâm trí được hướng tới một chủ thể, không hướng tới một điểm. Bạn có thể cứ nghĩ về nó, bạn có thể cứ thay đổi và tuôn chảy với chủ thể đó nhưng dầu vậy, về toàn thể, chủ thể vẫn còn như vậy.

Thế thì thiền là gì? Thiền chỉ là vui mừng trong sự hiện diện riêng của mình; thiền là vui mừng trong bản thể riêng của mình. Nó rất đơn giản - trạng thái thanh thoi toàn bộ của tâm thức nơi bạn không làm gì cả. Khoảnh khắc việc làm đi vào, bạn trở nên căng thẳng; lo âu đi vào liền. Làm thế nào? Làm gì? Làm sao thành công? Làm sao không thất bại? Bạn đã đi vào tương lai.

Nếu bạn suy tư, bạn có thể suy tư cái gì? Làm sao bạn có thể suy tư về cái không biết? Làm sao bạn có thể suy tư về cái đã biết. Bạn có thể nghiền ngẫm nó lặp đi lặp lại, nhưng nó là cái đã biết. Nếu bạn biết cái gì đó về Jesus, bạn có thể nghĩ đi nghĩ lại; nếu bạn biết cái gì đó về Krishna, bạn có thể nghĩ đi nghĩ lại. Bạn cứ sửa đổi, thay đổi, trang điểm - nhưng nó sẽ không dẫn bạn tới cái không biết. Và Thượng đế là cái không biết.

Thiền chỉ là hiện hữu, không làm gì - không hành động, không ý nghĩ, không xúc động. Bạn chỉ hiện hữu, và đó là vui vẻ cực độ. Vui vẻ này từ đâu tới khi bạn

không làm gì cả? Nó tới từ không đâu cả - hay, nó tới từ mọi nơi. Nó là không nguyên nhân, bởi vì sự tồn tại được làm từ chất liệu có tên là vui vẻ. Nó không cần nguyên nhân, không lí do. Nếu bạn bất hạnh bạn có lí do cho để bất hạnh; nếu bạn hạnh phúc bạn đơn giản hạnh phúc - không có lí do cho nó. Tâm trí bạn cố gắng tìm ra lí do bởi vì nó không thể tin được vào cái không có lí do - với cái không có lí do, tâm trí đơn giản trở nên bất lực. Cho nên tâm trí cứ đi tìm lí do này nọ. Nhưng tôi muốn nói với bạn rằng bất kì khi nào bạn hạnh phúc, bạn đều hạnh phúc mà chẳng có lí do nào hết cả; bất kì khi nào bạn bất hạnh, bạn có lí do nào đó để mà bất hạnh - bởi vì hạnh phúc chính là chất liệu tạo nên bạn. Nó chính là bản thể bạn, nó là cốt lõi bên trong nhất của bạn. Vui vẻ là cốt lõi bên trong nhất của bạn.

Nhìn cây cối, nhìn chim chóc, nhìn đám mây, nhìn các vì sao... và nếu bạn có mắt bạn sẽ có khả năng thấy rằng toàn thể sự tồn tại đều vui vẻ. Mọi thứ đơn giản hạnh phúc. Cây cối hạnh phúc chẳng bởi nguyên nhân gì; chúng không định trở thành thủ tướng hay tổng thống và chúng không định trở thành giàu có và chúng sẽ không bao giờ có số dư ngân hàng nào. Nhìn vào hoa - chẳng bởi nguyên nhân nào. Đơn giản không thể nào tin được hoa hạnh phúc thế nào.

Toàn thể sự tồn tại được làm từ chất liệu có tên là vui vẻ. Người Hindu gọi nó là *satchitanand*, *anand*, vui vẻ. Đó là lí do tại sao không lí do, không nguyên nhân nào là cần cả. Nếu bạn có thể chỉ hiện hữu với bản thân mình, không làm gì cả, chỉ tận hưởng bản thân mình, chỉ ở với bản thân mình; chỉ hạnh phúc rằng bạn đang hiện hữu, chỉ hạnh phúc rằng bạn đang thở, chỉ hạnh phúc rằng bạn đang nghe chim chóc - không vì lí do nào

- thế thì bạn đang trong thiền. Thiền là hiện hữu ở đây bây giờ. Và khi người ta hạnh phúc mà không lí do nào, hạnh phúc đó không thể bị hàm chứa bên trong bạn được. Nó cứ lan toả sang người khác, nó trở thành việc chia sẻ. Bạn không thể giữ được nó, nó nhiều thế, nó vô hạn thế. Bạn không thể giữ nó trong tay mình, bạn phải cho phép nó lan toả.

Đây chính là từ bi là gì. Thiền là hiện hữu với bản thân bạn và từ bi tuôn chảy với sự hiện hữu đó. Nó là cùng một năng lượng đã đi vào trong đam mê nay trở thành từ bi. Nó là cùng năng lượng đã bị thu hẹp trong thân thể hay trong tâm trí. Nó là cùng năng lượng đã rò rỉ từ những lỗ nhỏ.

Dục là gì? Chỉ là rò rỉ năng lượng từ một lỗ nhỏ trong thân thể. Người Hindu gọi những cái này - đích xác - là các lỗ. Khi bạn tuôn chảy, tuôn trào, khi bạn không đi qua các lỗ, tất cả mọi bức tường đều biến mất. Bạn đã trở thành cái toàn thể. Bây giờ bạn lan toả. Bạn không thể làm được gì về nó.

Không phải là bạn phải từ bi, không. Trong trạng thái thiền bạn là từ bi. Từ bi cũng ấm áp như đam mê (*passion*)- do đó mới có từ từ bi (*compassion*). Nó rất ấm áp nhưng đam mê là không có địa chỉ, và đam mê không tìm kiếm bất kì sự hài lòng nào. Toàn thể quá trình này đã trở thành việc đảo ngược. Trước hết bạn tìm kiếm hạnh phúc nào đó ở đâu đó - bây giờ bạn đã tìm thấy nó và bạn diễn đạt nó. Đam mê là tìm kiếm hạnh phúc; từ bi là diễn đạt hạnh phúc. Nhưng nó là nồng nhiệt, nó là ấm áp, và bạn phải hiểu nó bởi vì nó có nghịch lí trong nó.

Một vật càng lớn hơn, nó càng nghịch lí hơn, và thiên và từ bi này là một trong những đỉnh cao nhất, đỉnh cực điểm. Cho nên nhất định có nghịch lí.

Nghịch lí là ở chỗ con người của thiên rất mát mẻ, không lạnh; mát mẻ nhưng ấm áp, không nóng. Đam mê là nóng, nó gần như sốt. Nó có nhiệt độ. Từ bi là mát mẻ nhưng ấm áp, đón chào, cảm nhận, hạnh phúc để chia sẻ, sẵn sàng chia sẻ, chờ đợi chia sẻ. Nếu một người của thiên mà trở nên lạnh nhạt, người đó đã bỏ lỡ. Thế thì người đó chỉ là con người của kim nén. Nếu bạn kim nén đam mê của mình, bạn sẽ trở thành lạnh nhạt. Đó là cách toàn thể nhân loại đã trở nên lạnh nhạt - đam mê đã bị kim nén trong mọi người.

Từ chính thời niên thiếu đam mê của bạn đã bị làm què quặt và kim nén. Bất kì khi nào bạn bắt đầu trở nên nồng nhiệt, đều có ai đó - mẹ bạn, bố bạn, thầy giáo của bạn, cảnh sát - đều có ai đó lập tức trở nên nghi ngờ bạn. Đam mê của bạn bị kiềm chế lại, bị kim nén: "Đừng làm điều đó!" Lập tức bạn co lại bên trong bản thân mình. Và dần dần bạn học rằng để tồn tại tốt hơn cả là nghe theo những người xung quanh bạn. Điều đó an toàn hơn.

Cho nên phải làm gì? Đứa trẻ được giả thiết phải làm gì khi nó cảm thấy sôi nổi, khi nó cảm thấy tràn đầy năng lượng và nó muốn chạy nhảy và múa và bố nó thì đọc báo? Cái đó là rác rưởi, nhưng ông ấy đang đọc báo và ông ấy là người rất quan trọng, ông ấy là ông chủ gia đình. Phải làm gì? Đứa trẻ đang làm cái gì đó thực sự lớn lao - trong nó là Thượng đế đang sẵn sàng nhảy múa - nhưng người bố lại đọc báo cho nên nó phải im lặng. Nó không thể nhảy múa, nó không thể chạy, nó không thể la hét.

Nó sẽ kim nén năng lượng của mình; nó sẽ cố gắng để bình thản, bình tĩnh, có kiểm soát. Kiểm soát đã trở thành giá trị tối cao thế, và nó chẳng có giá trị chút nào.

Người bị kiểm soát là người đã chết. Người bị kiểm soát không nhất thiết là người có kỉ luật; kỉ luật là hoàn toàn khác. Kỉ luật bắt nguồn từ nhận biết; kiểm soát tới từ sợ hãi. Những người quanh bạn đều mạnh hơn bạn, họ có thể trừng phạt bạn, họ có thể phá huỷ bạn. Họ có tất cả mọi sức mạnh để kiểm soát, để làm biến chất, để kim nén. Và đứa trẻ phải trở nên có tính ngoại giao. Khi năng lượng dục dâng lên, đứa trẻ bị lâm vào khó khăn. Xã hội chống lại điều đó; xã hội nói nó phải được chuyển kênh - và nó đang tuôn chảy khắp đứa trẻ - nó phải bị cắt đi.

Trong trường học chúng ta đang làm gì? Thực tế, các trường học không nhiều công cụ truyền đạt tri thức như công cụ kiểm soát. Trong sáu, bảy giờ một ngày đứa trẻ ngồi đó. Đây là kiềm chế nhảy múa của nó, kiềm chế ca hát của nó, kiềm chế niềm vui của nó; đây là kiểm soát nó. Ngồi trong sáu, bảy giờ mỗi ngày trong bầu không khí gần như nhà tù, dần dần năng lượng bị suy giảm đi. Đứa trẻ trở nên bị kim nén, bị đông cứng. Bây giờ không có luồng chảy, năng lượng không tới, nó sống ở mức tối thiểu - đó là điều chúng ta gọi là kiểm soát. Nó không bao giờ đi tới cực đại.

Các nhà tâm lí đã tìm kiếm và họ đã đi tới nhận ra một nhân tố lớn trong điều không may của con người - đó là, người bình thường sống chỉ mười phần trăm. Họ sống mười phần trăm, họ thờ mười phần trăm, họ yêu mười phần trăm, họ tận hưởng mười phần trăm, - chín mươi phần trăm cuộc sống của họ đơn giản là không được phép. Đây là lãng phí vô cùng! Người ta nên sống

một trăm phần trăm khả năng, chỉ thế thì việc nở hoa mới là có thể.

Cho nên thiền không phải là kiểm soát, nó không phải là kìm nén. Nếu bằng cách nào đó bạn đã có ý tưởng sai và bạn kìm nén bản thân mình, thế thì bạn trở thành rất bị kiểm soát - nhưng thế thì bạn sẽ lạnh nhạt. Thế thì bạn sẽ trở thành ngày một dừng đọng hơn, không tách rời. Dừng đọng, không chăm nom, không yêu thương - bạn sẽ gần như tự tử. Bạn sẽ sống ở mức tối thiểu. Bạn có thể được gọi là sống tạm tạm. Bạn sẽ không bùng cháy từ cả hai đầu, ngọn lửa của bạn sẽ rất mờ mờ. Nhiều khói sẽ có đó nhưng gần như không có ánh sáng.

Điều xảy ra cho những người đang trên con đường của thiền - người Cơ đốc giáo, Phật tử, người Jaina giáo - là họ trở thành lạnh nhạt, bởi vì kiểm soát tới dễ dàng. Nhận biết lại rất gian nan. Kiểm soát là rất dễ dàng bởi vì kiểm soát cần mỗi việc trau dồi thói quen. Bạn trau dồi thói quen, thế rồi những thói quen đó sở hữu bạn và bạn không cần lo lắng. Thế rồi bạn cứ tiếp tục những thói quen của mình, chúng trở thành máy móc và bạn sống cuộc sống của người máy. Bạn có thể trông giống Phật nhưng bạn sẽ không thể. Bạn sẽ chỉ là tượng đá chết.

Nếu từ bi mà không nảy sinh trong bạn, thế thì lãnh đạm sẽ nảy sinh. Lãnh đạm có nghĩa là thiếu vắng đam mê; từ bi nghĩa là biến đổi đam mê. Cứ đi và quan sát các linh mục Cơ đốc giáo, sư Jaina giáo, sư Phật giáo, và bạn sẽ thấy những nhân vật rất lãnh đạm - đờ đẫn, ngu xuẩn, không rạng ngời, đóng kín, sợ sệt, liên tục lo âu.

Người bị kiểm soát bao giờ cũng thần kinh bởi vì sâu bên dưới rối loạn vẫn còn ẩn kín. Nếu bạn không bị kiểm soát, tuôn chảy, sống động, thế thì bạn không thần kinh. Không có vấn đề thần kinh - bất kì cái gì xảy ra, cứ xảy ra. Bạn không có trông đợi gì vào tương lai, bạn không thực hiện. Thế thì tại sao bạn lại thần kinh? Nếu bạn đi tới người Cơ đốc giáo, người Jaina giáo, sư Phật giáo, bạn sẽ thấy họ rất thần kinh - có thể không thần kinh thế trong tu viện của họ - nhưng nếu bạn đem họ ra thế giới, bạn sẽ thấy họ rất, rất thần kinh bởi vì ở từng bước đều có cảm dỗ.

Con người của thiền đi tới điểm không cảm dỗ nào còn lại. Bạn cố hiểu điều đó. Cảm dỗ không bao giờ tới từ bên ngoài; nó là ham muốn bị kìm nén, năng lượng bị kìm nén, giận dữ bị kìm nén, dục bị kìm nén, tham lam bị kìm nén, điều đó tạo ra cảm dỗ. Cảm dỗ tới từ bên trong bạn, nó chẳng liên quan gì tới bên ngoài. Không phải là quỷ tới và cảm dỗ bạn, chính tâm trí bị kìm nén riêng của bạn mới trở thành quỷ quái và muốn báo thù. Để kiểm soát tâm trí đó người ta phải vẫn còn lạnh nhạt và đông cứng tới mức không năng lượng nào được phép đi vào các chi của bạn, vào thân thể bạn. Nếu năng lượng được phép di chuyển, những kìm nén đó sẽ trôi lên bề mặt.

Đó là lí do tại sao những người đã học cách lạnh nhạt, cách chạm vào người khác vậy mà không chạm vào họ, cách nhìn mọi người và vậy mà không nhìn họ. Mọi người sống với lời sáo rỗng - "Chào, khỏe chứ?" Chẳng ai ngụ ý điều gì bởi nó, những từ này chỉ là để tránh đương đầu thực giữa hai người. Mọi người không nhìn vào mắt nhau, họ không cầm tay nhau, họ không cố gắng cảm thấy năng lượng của nhau. Họ không cho

phép nhau thổ lộ. Rất sợ hãi, bằng cách nào đó chỉ xoay xở. Lạnh lùng và chết. Trong một chiếc áo bó.

Con người của thiên đã học cách tràn đầy năng lượng, tới mức tối đa, tốt nhất. Người đó sống tại đỉnh, người đó làm chỗ trú ngụ của mình ở đỉnh. Chắc chắn người đó có hơi ấm, nhưng nó không phát sốt, nó chỉ ra cuộc sống. Người đó không nóng, người đó mát mẻ, bởi vì người đó không bị ham muốn mang đi. Người đó hạnh phúc tới mức người đó không còn đi tìm hạnh phúc nào. Người đó thoải mái thể, người đó thoải mái như ở nhà, người đó không đi đâu cả, người đó không săn đuổi... người đó rất bình thản.

Trong tiếng Latin có một câu châm ngôn: *agere sequitur esse* - làm theo sau sống; hành động theo sau việc sống. Câu này cực kì hay. Đừng cố gắng thay đổi hành động của bạn - cố tìm ra bản thể bạn, và hành động sẽ theo sau. Hành động là phụ; sống mới là chính. Hành động là cái gì đó bạn làm; sống là cái gì đó bạn đang là. Hành động bắt nguồn từ bạn, nhưng hành động chỉ là mảnh mẩu. Cho dù tất cả mọi hành động của bạn có được thu thập lại với nhau chúng sẽ không bằng bản thể bạn bởi vì tất cả các hành động được gộp lại với nhau sẽ chỉ là quá khứ của bạn. Tương lai của bạn thì sao? Bản thể của bạn chứa quá khứ của bạn, tương lai của bạn, hiện tại của bạn; bản thể của bạn chứa cái vĩnh hằng của bạn. Hành động của bạn, cho dù được thu thập lại tất cả, sẽ chỉ là của quá khứ mà thôi. Quá khứ bị giới hạn, tương lai không bị giới hạn. Cái đã xảy ra bị giới hạn; nó có thể được xác định, nó đã xảy ra rồi. Cái còn chưa xảy ra thì không bị giới hạn, không xác định được. Bản thể bạn chứa cái vĩnh hằng, hành động của bạn chỉ chứa quá khứ của bạn.

Cho nên có thể là một người đã từng là tội đồ cho tới khoảnh khắc này có thể trở thành thánh nhân khoảnh khắc tiếp. Đừng bao giờ đánh giá con người bởi hành động của người đó, đánh giá con người bằng bản thể của người đó. Tội đồ đã trở thành thánh nhân và thánh nhân đã sa ngã và trở thành tội đồ. Từng thánh nhân đều có quá khứ và từng tội đồ đều có tương lai.

Đừng bao giờ đánh giá con người bằng hành động của người đó. Nhưng không có cách khác, bởi vì bạn thậm chí đã không biết tới bản thể riêng của mình - làm sao bạn có thể thấy được bản thể của người khác? Một khi bạn biết bản thể riêng của mình, bạn sẽ học ngôn ngữ, bạn sẽ biết mạnh mẽ làm sao nhìn vào bản thể của người khác. Bạn có thể thấy trong người khác chỉ tới chừng mực mà bạn có thể thấy trong bản thân mình. Nếu bạn đã thấy bản thân mình thấu suốt, bạn trở nên có khả năng nhìn thấu suốt vào trong người khác.

Cho nên nói vài điều trước khi tôi đi vào câu chuyện hay này.

Nếu bằng việc thiên của mình bạn trở nên lạnh lùng - cẩn thận đi. Nếu việc thiên của bạn đang làm cho bạn sôi nổi hơn, đáng yêu hơn, tuôn chảy hơn - thì tốt, bạn đang trên con đường đúng rồi. Nếu bạn trở nên kém đáng yêu, nếu từ bi của bạn đang biến mất và lãnh đạm đang lắng đọng bên trong bạn - thế thì bạn càng chóng thay đổi chiều hướng của mình càng tốt. Bằng không bạn sẽ trở thành bức tường.

Đừng trở thành bức tường. Vẫn còn sống động, rộn ràng, tuôn chảy, tràn trề, tan chảy.

Tất nhiên có vấn đề. Tại sao mọi người lại trở thành bức tường? Bởi vì tường có thể được xác định. Chúng

cho bạn biên giới, hình và dạng xác định - điều người Hindu gọi là *nam roop*, tên và hình. Nếu bạn tan ra và tuôn chảy thì bạn không có biên giới; bạn không biết mình ở đâu và bạn kết thúc ở đâu và người khác bắt đầu ở đâu. Bạn cứ hiện hữu cùng với người khác nhiều tới mức tất cả các biên giới dần dần trở nên tựa giấc mơ. Và một ngày nào đó chúng biến mất.

Đó là cách thực tại đang đây. Thực tại là không giới hạn. Bạn nghĩ bạn dừng lại ở đâu? Ở làn da chăng? Thông thường chúng ta nghĩ, "Tất nhiên, chúng ta ở bên trong làn da của mình và da là bức tường của chúng ta, là biên giới." Nhưng da bạn không thể sống được nếu không khí không bao quanh nó. Nếu da bạn không thường xuyên thở ô xi vốn được môi trường xung quanh cung cấp, thì da bạn không thể sống được. Lấy đi bầu khí quyển và bạn sẽ chết ngay lập tức. Cho dù da bạn không bị cào rách, bạn vẫn sẽ chết. Cho nên cái đó không thể là biên giới của bạn được.

Có bầu khí quyển hơn ba trăm hai mươi cây số bao quanh trái đất - đây có phải là biên giới của bạn không? Cái đó nữa cũng không thể là biên giới của bạn được. Ô xi này và bầu không khí này và hơi ẩm này và cuộc sống không thể tồn tại nếu thiếu mặt trời. Nếu mặt trời dừng tồn tại, hay chết bất đắc kỳ tử... Một ngày nào đó điều đó sẽ xảy ra. Các nhà khoa học nói rằng một ngày nào đó mặt trời sẽ lạnh dần đi và chết bất đắc kỳ tử. Thế thì bỗng nhiên bầu không khí này sẽ không sống nữa. Lập tức bạn sẽ chết. Cho nên mặt trời có phải là biên giới của bạn không? Nhưng bây giờ các nhà vật lý nói mặt trời này được nối với cội nguồn năng lượng trung tâm nào đó mà chúng ta còn chưa có khả năng tìm ra nhưng đang ngờ là có - bởi vì chẳng cái gì mà không có liên hệ.

Cho nên chúng ta quyết định biên giới của mình ở đâu? Quả táo trên cây không phải là bạn. Thế rồi bạn ăn nó, nó trở thành bạn. Cho nên nó chỉ đang chờ đợi trở thành bạn. Nó là bạn về tiềm năng, nó là tương lai của bạn. Thế rồi bạn tổng chất thải ra và bạn vứt ra nhiều rác rưởi từ thân thể mình. Mới khoảnh khắc trước thôi, nó là bạn. Vậy bạn quyết định ở đâu? Tôi đang thở - hơi thở bên trong tôi là tôi, nhưng ngay khoảnh khắc trước nó có thể đã ở trong hơi thở của bạn. Nó phải đã ở đó bởi vì chúng ta cùng thở trong một bầu không khí chung. Chúng ta tất cả đều thở vào nhau; chúng ta là các thành viên của nhau. Bạn thở vào tôi, tôi thở vào bạn.

Và cũng không chỉ là vậy với việc thở, điều đó đích xác là như vậy với cuộc sống. Bạn có quan sát không? Với những người nào đó bạn cảm thấy rất sống động, họ tới sùng sục với năng lượng. Và điều gì đó xảy ra trong bạn, một đáp ứng, và bạn cũng sôi sùng sục lên. Và thế rồi có những người... chỉ khuôn mặt họ thôi và người ta cảm thấy người ta sẽ rơi tõm xuống! Chỉ sự hiện diện của họ cũng đủ đầu độc. Họ phải rót cái gì đó vào bạn mà là độc hại. Và khi bạn tới quanh một người và bạn trở nên rạng ngời và hạnh phúc và bỗng nhiên cái gì đó bắt đầu rộn ràng trong tim bạn, và trái tim bạn đập nhanh hơn, con người này phải đã rót cái gì đó vào bạn.

Chúng ta đang rót vào nhau cả thôi. Đó là lí do tại sao, ở phương Đông, *satsang* đã trở thành rất, rất quan trọng. Ở cùng với một người đã biết, chỉ ở cùng trong sự hiện diện của người đó, cũng là đủ rồi - bởi vì người đó thường xuyên rót bản thể mình vào bạn. Bạn có thể biết hay bạn không biết. Bạn có thể nhận ra nó hôm nay hay bạn có thể không nhận ra nó hôm nay, nhưng một ngày này khác hạt mầm sẽ đi tới nở hoa.

Chúng ta đang rớt vào nhau. Chúng ta không phải là những hòn đảo tách rời. Người lạnh lùng trở thành giống như hòn đảo và điều đó là không may, điều đó là không may lớn bởi vì bạn đáng ra có thể đã trở thành lục địa mệnh mông và bạn đã quyết định trở thành hòn đảo. Bạn quyết định vẫn còn nghèo nàn, khi bạn có thể đã trở thành giàu có như bạn muốn vậy.

Đừng là bức tường và đừng bao giờ cố gắng kìm nén, bằng không bạn sẽ trở thành bức tường. Người kìm nén có mặt nạ, khuôn mặt. Họ giả vờ là ai đó khác. Người kìm nén đang mang cùng thể giới như bạn - chỉ cần một cơ hội thôi, một sự khiêu khích, và lập tức cái thực sẽ lộ ra. Đó là lí do tại sao các sư biến mất khỏi thế giới - bởi vì có quá nhiều khiêu khích, quá nhiều cảm dỗ. Thật khó cho họ vẫn còn kìm lại, giữ lại. Cho nên họ đi lên Himalaya hay vào các hang động, họ rời bỏ thế giới để cho ngay cả những ý tưởng, cảm dỗ, ham muốn mà có nảy sinh, thì cũng không có cách nào đáp ứng lại chúng.

Nhưng đây không phải là cách biến đổi.

Những người trở nên lạnh lùng đều là những người rất nóng. Những người lấy lời nguyện vẫn còn vô dục là những người cực kì đam dục. Tâm trí chuyển từ cực đoan này sang cực đoan khác rất dễ dàng. Chính quan sát của tôi là nhiều người quá bị ám ảnh với thức ăn lúc này lúc khác bởi vì bị ám ảnh bởi nhịn ăn. Nó phải xảy ra bởi vì bạn không thể ở một cực đoan lâu được. Bạn đang làm quá nhiều về nó, chẳng mấy chốc bạn sẽ chán nó, mệt mỏi với nó. Thế rồi không có cách nào khác, bạn phải đi sang cực đoan khác,

Những người đã trở thành sư đều là những người rất trần tục. Chợ quá đông, họ đã đi quá nhiều ở chợ, thế

rồi con lắc chuyển sang cực đoan kia. Người tham lam từ bỏ thế giới này. Từ bỏ này không phải là từ hiểu biết - nó chỉ là tham lam lộn ngược mà thôi. Đầu tiên họ nắm giữ, nắm giữ... bây giờ bỗng nhiên họ thấy ra cái lạc lõng của nó, cái vô tích sự của nó và họ bắt đầu ném nó đi. Trước tiên họ đã sợ mất một xu, bây giờ họ sợ giữ một xu, nhưng nỗi sợ vẫn tiếp tục. Trước tiên họ quá tham lam về thế giới này, bây giờ họ quá tham lam về thế giới kia, nhưng tham lam có đó. Những người này ngày này ngày khác nhất định gia nhập tu viện - thế rồi họ trở thành những người vô dục lớn lao, những người từ bỏ lớn lao. Nhưng điều đó chẳng làm thay đổi bản tính của họ.

Ngoại trừ nhận biết, chẳng cái gì thay đổi con người cả, chẳng cái gì hết cả. Cho nên đừng cố gắng giả vờ. Cái mà đã không xảy ra, thì đã không xảy ra rồi. Hiểu điều đó, và đừng cố gắng giả vờ và đừng cố gắng làm cho người khác tin rằng nó đã xảy ra, bởi vì không ai bị mất trong việc lừa dối này ngoại trừ bạn.

Những người cố gắng kiểm soát bản thân mình đều đã chọn một cách thức rất ngu xuẩn. Kiểm soát sẽ không xảy ra, nhưng họ sẽ trở thành lạnh lùng. Đó là cách duy nhất con người có thể tự kiểm soát bản thân mình - trở thành bị đông cứng để cho năng lượng không nảy sinh. Những người lấy lời nguyện vô dục sẽ không ăn nhiều; thực tế, họ sẽ bắt đầu bỏ đói thân thể mình. Nếu nhiều năng lượng hơn được tạo ra trong thân thể thì sẽ có nhiều năng lượng dục hơn, và thế thì họ không biết phải làm gì với nó. Cho nên các sư Phật giáo ăn chỉ một lần một ngày - và thế thì không đủ. Họ ăn chỉ đủ mức nhu cầu thân thể được đáp ứng, nhu cầu rất tối thiểu, cho nên không năng lượng nào còn lại. Kiểu vô dục này không phải là vô dục. Khi bạn tuôn chảy với

năng lượng và năng lượng bắt đầu tự biến đổi nó thành tình yêu, thể thì vô dục, *brahmacharya*, cái thực đẹp, mới xảy ra.

Một bà già đi vào một cửa hiệu và mua một gói băng phiến. Ngày hôm sau bà ấy quay trở lại mua năm gói. Ngày nữa trôi qua và bà ấy lại tới mua thêm một tá.

"Nhà bà chắc có nhiều nhậy lắm," người bán hàng nói.

"Vâng," bà già đáng yêu đáp, "và tôi đã ném những thứ này vào chúng trong ba ngày nay và tôi chỉ xoay xở để đánh một con thôi!"

Qua kiểm soát bạn thậm chí sẽ không có khả năng đánh trúng một con! Đó không phải là cách thức. Bạn đang đánh nhau với lá, với cành, chặt chúng đi ở đây đó. Đó không phải là cách thức để phá hủy cây ham muốn; cách thức là chặt rễ. Và rễ có thể bị chặt đi khi bạn đã đạt tới chính gốc rễ của ham muốn. Trên bề mặt chỉ có các cành - ghen tị, giận dữ, đố kỵ, hận thù, thèm khát. Chúng chỉ là trên bề mặt. Bạn càng đi vào sâu hơn, bạn sẽ càng hiểu hơn: Chúng tất cả đều tới từ một gốc và gốc đó là vô nhận biết.

Thiền có nghĩa là nhận biết. Nó chặt đi chính cái rễ. Thế thì toàn thể cái cây biến mất theo cách riêng của nó. Thế thì đam mê trở thành từ bi.

Tôi đã nghe nói về một Thiền sư rất vĩ đại, người đã già rồi và gần như mù vào độ tuổi chín mươi sáu và không còn có thể dạy dỗ hay làm việc với tu viện. Ông già này quyết định nay đã tới lúc chết bởi vì ông ấy

không còn hữu dụng cho ai nữa, ông ấy không thể có ích gì nữa. Cho nên ông ấy không ăn nữa.

Khi được các sư hỏi tại sao ông ấy lại từ chối ăn, ông ấy đáp rằng ông ấy đã sống lâu hơn sự hữu dụng của mình và chỉ làm phiền mọi người mà thôi.

Họ bảo ông ấy, "Nếu thầy chết bây giờ" - lúc đó là tháng giêng - "khi trời lạnh thế, mọi người sẽ không thuận tiện khi dự đám tang của thầy và thầy thậm chí sẽ còn làm phiền nhiều hơn. Cho nên xin thầy cứ ăn đi."

Điều này có thể xảy ra chỉ trong tu viện Thiền, bởi vì các đệ tử yêu thầy sâu sắc kính trọng của họ sâu sắc tới mức không có nhu cầu bất kì nghi lễ nào. Thấy điều họ nói đi. Họ nói, "Nếu thầy chết bây giờ, và lại đang là tháng giêng, thầy xem, trời lạnh thế, mọi người sẽ không thuận tiện khi dự đám tang của thầy và thầy thậm chí sẽ còn làm phiền nhiều hơn. Cho nên xin thầy cứ ăn đi."

Bởi vậy thầy lại ăn. Nhưng khi trời lại trở nên ấm thì thầy dừng ăn, và không lâu sau đó thầy yên tĩnh ngã ra và chết.

Từ bi thế! Người ta sống vì từ bi; người ta chết vì từ bi. Thậm chí người ta còn sẵn sàng chọn đúng thời điểm để sao cho không ai bị bận tâm và người ta không cần phải làm phiền.

Tôi đã nghe về một Thiền sư khác cũng sắp chết.

Ông ấy nói, "Giày ta đâu? Đem lại đây."

Ai đó hỏi, "Thầy định đi đâu? Các lương y nói thầy sắp chết rồi."

Thầy nói, "Ta ra nghĩa địa."

"Nhưng tại sao thế ạ?"

Thầy nói, "Ta không muốn phiền ai cả. Bằng không các ông sẽ phải khênh ta trên vai ra nghĩa địa."

Ông ấy bước ra nghĩa địa và chết ở đó.

Vô cùng từ bi! Đây là cách cư xử nào của con người, mà thậm chí không gây phiền hà cho ai cả? Và những người này đã giúp cho hàng nghìn người. Hàng nghìn người đã biết ơn họ, hàng nghìn người đã trở nên tràn đầy ánh sáng và tình yêu bởi họ. Vậy mà họ sẽ không muốn làm phiền ai cả. Nếu họ còn hữu dụng thì họ muốn sống và giúp đỡ, nếu họ không còn hữu dụng nữa thì đó là lúc lên đường ra đi.

Bây giờ đến câu chuyện này.

Có một bà già ở Trung Quốc đã nuôi dưỡng một sư trong hơn hai mươi năm. Bà ấy đã làm chiếc lều cho sư, và bà ấy nuôi sư khi ông ta thiền.

Đó là phép màu đã xảy ra ở phương Đông - phương Tây vẫn còn không có khả năng hiểu được điều đó. Trong hàng thế kỉ ở phương Đông, nếu ai đó thiền, xã hội sẽ nuôi dưỡng người đó. Người đó thiền là đủ rồi. Không ai nghĩ rằng người đó là gánh nặng cho xã hội - "Sao chúng ta lại phải làm việc vì ông ta?" Chỉ bởi vì ông ấy thiền là đủ rồi, bởi vì phương Đông đã đi tới biết rằng nếu cho dù một người trở nên chứng ngộ, năng lượng của người đó được chia sẻ cho tất cả; nếu cho dù một người đi tới nở hoa trong thiền, hương thơm của người đó sẽ trở thành một phần của toàn thể xã hội. Và cái lợi là vô cùng đến mức phương Đông chưa bao giờ nói, "Đừng có ngồi đó mà thiền. Ai sẽ nuôi ông, ai sẽ cho ông quần áo mặc, và ai sẽ cho ông chỗ trú ngụ?"

Hàng nghìn và hàng nghìn người - Phật có mười nghìn *sannyasin* đi cùng ngài, nhưng mọi người đều sung sướng được nuôi dưỡng họ, cho họ chỗ trú ngụ, cho họ quần áo mặc, chăm sóc họ, bởi vì họ đang thiền.

Bây giờ điều đó là rất, rất không thể được ở phương Tây để nghĩ theo cách đó. Thậm chí ở phương Đông điều đó cũng đang trở nên khó khăn. Ở Trung Quốc các tu viện bị đóng cửa, các phòng thiền bị chuyển thành bệnh viện hay phòng họp. Các bậc thầy lớn biến mất. Họ bị buộc đi lao động trên cánh đồng hay trong nhà máy. Không ai được phép thiền, bởi vì hiểu biết lớn lao bị mất - toàn thể tâm trí đầy những xem trọng vật chất, cứ dường như vật chất là tất cả mọi thứ tồn tại.

Nếu một người trong thị trấn trở nên chứng ngộ, toàn thể thị trấn được lợi. Việc hỗ trợ cho người đó không phải là phí hoài. Chẳng vì cái gì mà bạn sẽ có được kho báu mệnh mông thế! Mọi người đều sung sướng giúp đỡ.

Trong hai mươi năm người đàn bà này đã giúp nhà sư đang thiền và thiền và thiền, và chẳng làm gì cả. Ông ta ngồi đó tọa thiền. Bà ấy đã làm lều cho ông ta, bà ấy chăm sóc ông ta, bà ấy chăm nom mọi bề. Một hôm khi bà ấy đã trở nên rất già và sắp chết, bà ấy muốn biết liệu việc thiền này có nở hoa hay không, hay liệu con người này đã đơn giản chỉ ngồi và ngồi và ngồi thôi. Hai mươi năm là thời gian đủ dài rồi, người đàn bà này đã già rồi và sắp chết, cho nên bà ấy muốn biết liệu bà ấy đã phục vụ một con người của thiền thực hay chỉ là một kẻ bịp bợm.

Một hôm bà ấy quyết định tới xem

Người đàn bà này phải là người có hiểu biết lớn lao bởi vì việc kiểm tra, phép thử bà ấy định làm, đầy hiểu biết.

Một hôm bà ấy quyết định tới xem sư đã có tiến bộ gì sau cả thời gian đó.

Nếu việc thiền tiến bộ thế thì tiêu chí duy nhất về tiến bộ đó là tình yêu, tiêu chí duy nhất của tiến bộ là từ bi.

Bà ấy nhờ sự giúp đỡ của một cô gái với nhiều ham muốn, và nói với cô ấy, "Tôi và ôm lấy ông ta, và rồi bất ngờ hỏi ông ta, 'Bây giờ thì sao?'"

Có nhiều khả năng. Một: nếu trong hai mươi năm ông ấy đã không chạm tới người đàn bà đẹp, khả năng thứ nhất là ở chỗ ông ấy sẽ bị cám dỗ, sẽ là một nạn nhân, sẽ quên hết tất cả về thiền và sẽ làm tình với cô gái này. Khả năng khác là ở chỗ ông ấy sẽ vẫn còn lạnh lùng, bị kiểm soát và sẽ không bày tỏ lòng từ bi nào hướng tới cô gái này. Ông ấy đơn giản kìm mình lại, nghiêm khắc, để cho ông ấy không thể bị cám dỗ. Và khả năng thứ ba là ở chỗ nếu thiền đã đi tới kết quả, ông ấy sẽ tràn đầy tình yêu, hiểu biết, từ bi và ông ấy sẽ cố gắng hiểu cô gái này và sẽ cố gắng giúp cô ấy. Cô ấy chỉ là phép thử những khả năng này.

Nếu khả năng thứ nhất xảy ra, thế thì tất cả mọi việc thiền của ông ta đơn giản là phí hoài. Nếu khả năng thứ hai xảy ra, ông ta đã hoàn thành tiêu chuẩn thông thường của việc là sư nhưng ông ta đã không hoàn thành tiêu chuẩn thực của việc là con người của thiền. Nếu khả năng thứ hai xảy ra, điều đó đơn giản chỉ ra

rằng ông ta là người theo chủ nghĩa hành vi, rằng ông ta đã tạo ra thói quen, đã kiểm soát hành vi của mình.

Bạn phải đã nghe nói về tên của Pavlov, nhà hành vi học người Nga. Ông ấy nói rằng không có tâm thức trong con người hay trong con vật hay ở đâu cả - toàn thể mọi chuyện chỉ là cơ chế tâm trí. Bạn có thể huấn luyện cơ chế tâm trí và thế rồi nó bắt đầu làm việc theo cách đó - nó tất cả chỉ là vấn đề huấn luyện. Tâm trí vận hành như phản xạ có điều kiện. Nếu bạn đặt thức ăn trước con chó thì nó lập tức chạy tới, lưỡi nó thè ra, nhỏ dãi. Nó bắt đầu chảy nước dãi. Pavlov đã thử. Bất kì khi nào cho cho chó ăn ông ấy đều rung chuông. Dần dần, chuông và thức ăn trở nên được liên kết. Thế rồi một hôm ông ấy đơn giản rung chuông và con chó chạy tới, lưỡi thè ra, nhỏ dãi.

Bây giờ điều này là ngớ ngẩn, không con chó nào đã từng được biết có phản ứng với tiếng chuông rung theo cách này. Chuông không phải là thức ăn. Nhưng bây giờ sự liên kết đã huấn luyện tâm trí. Pavlov nói con người có thể được thay đổi theo cùng cách đó. Bất kì khi nào dục phát sinh trong bạn, tự trừng phạt mình đi. Nhịn ăn bấy ngày, tự quát mạnh vào thân thể mình, đứng giữa trời lạnh cả đêm, hay tự đánh mình, và dần dần thân thể sẽ học được thủ đoạn. Bất kì khi nào dục nảy sinh, nó sẽ bị kìm nén một cách tự động bởi vì nỗi sợ trừng phạt. Thưởng và phạt - đây là cách huấn luyện tâm trí nếu bạn theo Pavlov.

Sư này phải đã làm điều đó - nhiều người đang làm điều đó. Hầu hết chín mươi chín phần trăm mọi người trong các tu viện đều đang làm điều đó, chỉ huấn luyện lại tâm trí và thân thể họ. Nhưng tâm thức chẳng liên quan gì tới điều đó cả. Tâm thức không phải là thói

quen mới; tâm thức là sống cuộc sống với nhận biết, không bị giới hạn vào bất kì thói quen nào, không bị sở hữu bởi bất kì cơ chế nào - ở trên cơ chế.

và bà ấy nói với cô ấy, "Tôi và ôm lấy ông ta, và rồi bất ngờ hỏi ông ta, 'Bây giờ thì sao?'"

Bất ngờ là đầu mối cho toàn thể câu chuyện. Nếu bạn được cho một chút thời gian, tâm trí có thể bắt đầu làm việc theo cách được huấn luyện mà nó đã được chuẩn bị. Cho nên đừng cho thời gian nào: Đến vào giữa đêm khi ông ta một mình đang thiền. Đi vào ngay bên trong lều - ông ta phải đã sống bên ngoài thị trấn, một mình - đi vào bên trong lều và đơn giản bắt đầu vuốt ve ông ta, ôm choàng lấy ông ta, hôn ông ta. Và thế rồi lập tức hỏi, "Bây giờ thì sao?" Hãy quan sát phản ứng của ông ta, điều xảy ra cho ông ta, điều ông ta nói, sắc màu trên mặt ông ta, điều mắt ông ta chỉ ra, cách ông ta phản ứng và đáp ứng lại bạn.

Cô gái tới sư và lập tức bắt đầu âu yếm ông ta, và hỏi ông ta bây giờ ông ta định làm gì về điều đó.

"Cây già mọc trên đá lạnh trong mùa đông," sư đáp lại với vẻ thơ ca nào đó, "không đâu có hơi ấm nào."

Ông ta đã huấn luyện con chó của mình; ông ta đã huấn luyện thân thể-tâm trí mình. Hai mươi năm là thời gian đủ lâu để huấn luyện. Ngay cả sự tấn công bất thần này cũng không thể phá vỡ được hình mẫu thói quen của ông ta. Ông ta vẫn còn bị kiểm soát. Ông ta phải đã là con người của kiểm soát vô cùng. Ông ta vẫn còn lạnh lùng, thậm chí không một nhোঁang lên của năng lượng, và ông ta nói, "Cây già mọc trên đá lạnh trong

mùa đông." Không chỉ ông ta bị kiểm soát và lạnh lùng - ông ta bị kiểm soát, ông ta vẫn còn lạnh lùng đến mức trong tình huống nguy hiểm như vậy, bị khiêu khích, bị cảm dỗ như vậy, ông ấy vẫn còn có thể dùng những lời thơ để đáp lại. Việc huấn luyện phải đã đi rất, rất sâu, tới gốc rễ.

"Cây già mọc trên đá lạnh trong mùa đông," sư đáp lại với vẻ thơ ca nào đó, "không đâu có hơi ấm nào."

Đó là tất cả mọi điều ông ta nói.

Cô gái trở về và kể lại điều ông ta đã nói.

"Nghĩ xem tôi đã nuôi ông ta hai mươi năm nay!" bà già giận dữ kêu lên.

Việc thiền của ông ta đã không nở hoa. Ông ta đã trở thành lạnh lùng và chết, như cái xác; ông ta đã không trở nên chứng ngộ hay vị phật.

"Ông ta chẳng biểu lộ quan tâm nào tới nhu cầu của cô..."

Con người của từ bi bao giờ cũng nghĩ tới bạn, tới nhu cầu của bạn. Ông ta thì vẫn còn tự định tâm lạnh lùng. Ông ta đơn giản nói điều gì đó về bản thân mình - "Cây già mọc trên đá lạnh trong mùa đông, không đâu có hơi ấm nào." Ông ta đã không thốt ra được lấy một lời về người đàn bà này. Ông ta thậm chí đã không hỏi, "Sao cô lại tới đây? Tại sao? Cô cần gì? Và sao cô đã chọn ta trong bao nhiêu người? Ngồi xuống đây." Ông ta đáng phải nghe cô gái này chứ. Cô ấy phải đang trong sự cần thiết sâu sắc. Chẳng ai giữa đêm tới một sư đang

héo mòn, người đang ngồi thiền trong hai mươi năm. Sao cô ấy lại tới? Ông ta đã không chú ý gì tới cô ấy cả.

Tình yêu bao giờ cũng nghĩ tới người kia; bản ngã chỉ nghĩ về bản thân mình. Tình yêu bao giờ cũng quan tâm tới người khác; bản ngã tuyệt đối không quan tâm. Bản ngã chỉ có một ngôn ngữ thôi và đó là của cái ta. Bản ngã bao giờ cũng dùng người khác; tình yêu sẵn sàng được dùng, tình yêu sẵn sàng phục vụ.

"Ông ta chẳng biểu lộ quan tâm nào tới nhu cầu của cô, không có ý định giải thích hoàn cảnh của cô."

Khi bạn đi tới con người của từ bi và người đó nhìn vào bạn, người đó nhìn sâu vào trái tim bạn. Người đó cố gắng tìm ra vấn đề của bạn là gì, tại sao bạn lại ở trong tình huống đó, tại sao bạn lại làm những điều bạn đang làm. Người đó quên đi bản thân mình. Người đó đơn giản trở thành bị tập trung vào người đã tới với người đó - nhu cầu, vấn đề, nỗi lo âu của người này là mối quan tâm của người đó. Người đó cố gắng giúp đỡ. Bất kì điều gì người đó có thể làm thì người đó sẽ làm.

"Ông ta không cần phải đáp ứng lại đam mê..."

Điều đó đúng. Con người của từ bi không thể đáp ứng theo cách đam mê được. Người đó không lạnh lùng, nhưng người đó bình thản. Người đó có thể cho bạn sự nồng hậu, sự nồng nàn nuôi dưỡng, nhưng người đó không thể cho bạn cơn sốt nào. Người đó không có thể. Nhớ sự khác biệt giữa thân thể sốt và thân thể ấm áp. Thân thể sốt không mạnh khỏe, thân thể ấm áp đơn giản mạnh khỏe. Trong đam mê, mọi người đều phát sốt. Bạn đã bao giờ quan sát bản thân mình sâu trong

đam mê chưa? Bạn gần như kẻ gần dờ đăm đuối, điên khùng, hoang dại, làm điều gì đó bạn chẳng biết tại sao - và trong cơn sốt lớn, với toàn thân run rẩy, trong cơn lốc không có trung tâm.

Con người của ấm áp đơn giản lạnh mạnh. Cũng như khi người mẹ đưa đứa con lại bầu vú và đứa trẻ cảm thấy hơi ấm - được bao quanh bởi hơi ấm, được nuôi dưỡng bởi nó, được đón chào bởi nó. Cho nên khi bạn đi vào trong hào quang của người từ bi là bạn đi vào hơi ấm như của người mẹ, bạn đi vào trong chính trường năng lượng nuôi dưỡng. Thực tế, nếu bạn đi tới con người của từ bi, đam mê của bạn sẽ đơn giản biến mất. Từ bi của người đó sẽ mạnh mẽ, hơi ấm của người đó sẽ lớn lao, tình yêu của người đó sẽ mưa rào lên bạn nhiều tới mức bạn sẽ trở thành bình thản, bạn sẽ trở thành định tâm.

"Ông ta không cần phải đáp ứng lại đam mê, nhưng ít nhất ông ta phải kinh nghiệm từ bi nào chứ."

Bà ấy lập tức đi tới chiếc lều của nhà sư và thiêu trụi nó.

Đó chỉ là một cử chỉ tượng trưng rằng hai mươi năm kia mà ông ta đã thiền ở đó - trong thời gian đó họ đã hi vọng rằng ông ấy đã tiến bộ - đã là sự phỉ hoại.

Chỉ là một sự nông cạn thì không đủ, chỉ là một sự bị kìm nén và lạnh lùng - lạnh lùng là chỉ dẫn về kìm nén, sự kìm nén rất sâu.

Đó là điều tôi đã từng bảo bạn: Nếu bạn đi vào trong thiền, từ bi và tình yêu sẽ tự động tới, theo cách riêng của chúng. Chúng theo thiền như cái bóng. Cho nên bạn không cần lo nghĩ về bất kì sự tổng hợp nào -

sự tổng hợp sẽ tới. Tự nó sẽ tới, bạn không phải đem nó tới. Bạn chọn một con đường. Hoặc bạn theo con đường của tình yêu, sùng kính, nhảy múa, làm tan biến bản thân mình hoàn toàn trong tình yêu của bạn hướng tới điều thiêng liêng. Con đường đó là của tan biến, không cần nhận biết. Bạn cần bị ngất ngây, hoàn toàn say sưa với Thượng đế, bạn sẽ cần trở thành người say. Hoặc, chọn con đường thiên. Tại đó bạn không cần bị tan biến vào bất kì cái gì. Bạn cần trở thành rất được kết tinh, bạn cần trở thành rất được tích hợp, tinh tảo, nhận biết.

Theo con đường của tình yêu và một ngày nào đó, bỗng nhiên bạn sẽ thấy rằng thiên đã nở hoa bên trong bạn - hàng nghìn hoa sen trắng. Và bạn đã không làm điều gì cho chúng, bạn đã làm điều gì đó khác và chúng đã nở hoa. Và cùng điều đó xảy ra trên con đường của thiên. Chỉ quên hết về tình yêu, sùng kính. Bạn đơn giản trở nên nhận biết, ngồi im lặng, tận hưởng bản thân mình - có thể thôi. Và nhớ lấy, người biết cách ở một mình thì không bao giờ đơn độc. Những người không biết cách ở một mình, họ bị đơn độc.

Trên con đường của thiên, sự một mình được thăm dò, ham muốn, hi vọng, cầu nguyện. Hãy một mình. Một mình nhiều tới mức ngay cả trong tâm thức mình bạn cũng không có cái bóng nào của người khác chuyển động. Trên con đường của tình yêu, bị tan biến tới mức chỉ người khác mới trở thành thực và bạn trở thành cái bóng và dần dần bạn hoàn toàn biến mất. Trên con đường của tình yêu, Thượng đế còn lại, bạn biến mất; trên con đường của thiên, Thượng đế biến mất, bạn xuất hiện. Nhưng kết quả toàn thể và tối thượng là như nhau. Sự tổng hợp vĩ đại xảy ra.

Đừng bao giờ cố gắng tổng hợp hai con đường này ngay lúc ban đầu. Chúng gặp nhau ở cuối, chúng gặp nhau ở đỉnh, chúng gặp nhau trong ngôi đền.

Một trong các đệ tử của giáo sĩ Moshe rất nghèo. Ông ta phàn nàn với thầy rằng hoàn cảnh tồi tệ của mình là chướng ngại cho việc học và cầu nguyện.

"Vào thời buổi này," giáo sĩ Moshe nói, "sùng kính lớn lao nhất, còn lớn hơn việc học và cầu nguyện, bao gồm việc chấp nhận thể giới đích xác như nó xảy ra đang vậy."

Người đi vào trong thiên, hay người đi vào trên con đường của tình yêu, sẽ được giúp đỡ nếu người đó chấp nhận thể giới như nó đang vậy. Người trần tục chưa bao giờ chấp nhận thể giới như nó đang vậy - họ bao giờ cũng cố gắng thay đổi nó. Họ bao giờ cũng cố gắng làm điều gì đó khác, họ bao giờ cũng cố gắng lấp mọi thứ vào trật tự khác, họ bao giờ cũng cố gắng làm điều gì đó bên ngoài. Người tôn giáo chấp nhận bất kì cái gì ở bên ngoài như nó đang vậy. Người đó không bị rối loạn, người đó không bị phân tán bởi cái bên ngoài. Toàn thể công việc của người đó bao gồm việc đi vào bên trong. Người này đi qua tình yêu, người khác đi qua thiên, nhưng cả hai đều đi vào bên trong. Thể giới tôn giáo là thể giới của bên trong. Và bên trong là cõi bên kia.

Trong tiếng Latin *tội lỗi (sin)* có hai nghĩa: một nghĩa là "thiếu mục tiêu," và nghĩa kia thậm chí còn hay hơn - "bên ngoài." Tội lỗi nghĩa là ở bên ngoài, bên ngoài bản thân bạn. Đức hạnh nghĩa là ở bên trong - bên trong bản thân mình.

Chẳng bao lâu sau cái chết của giáo sĩ Moshe, giáo sĩ Mendel of Kotuk hỏi một đệ tử của mình, "Điều quan trọng nhất đối với thầy ông là gì?"

Đệ tử này nghĩ và rồi đáp, "Bất kì điều gì thầy tình cờ làm vào khoảnh khắc đó."

Khoảnh khắc này là khoảnh khắc quan trọng nhất.

Lời bạt

Nắm lấy nghịch lí

Sống một mình là đẹp, sống trong tình yêu, sống với mọi người cũng đẹp. Và chúng bù lẫn cho nhau, không mâu thuẫn. Khi bạn tận hưởng người khác, cứ tận hưởng, và tận hưởng tới sự tràn đầy nhất; không có nhu cầu bận tâm về sự một mình. Và khi bạn chán với người khác, thế thì hãy đi vào trong sự một mình và tận hưởng tới sự tràn đầy nhất.

Đừng cố chọn lựa - nếu bạn cố chọn lựa bạn sẽ gặp khó khăn. Mọi chọn lựa đều sẽ tạo ra phân chia trong bạn, một loại chia chẻ trong bạn. Sao lại chọn? Khi bạn có thể có cả hai, sao lại có một thôi?

Toàn thể giáo huấn của tôi bao gồm hai từ, "thiên" và "yêu." Thiên sao cho bạn có thể cảm thấy im lặng mênh mênh, và yêu sao cho cuộc sống của bạn có thể trở thành bài ca, điệu vũ, lễ hội. Bạn sẽ phải đi giữa hai điều này, và nếu bạn có thể đi dễ dàng, nếu bạn có thể đi mà không cần nỗ lực nào, thì bạn đã học được điều lớn lao nhất trong cuộc sống.

Trong suốt nhiều thời đại nó đã từng là những vấn đề lớn nhất: thiên và yêu, một mình và mối quan hệ, dục

và im lặng. Chỉ cái tên là khác; vấn đề là một. Và trong suốt nhiều thời đại con người đã đau khổ nhiều bởi vì vấn đề này đã không được hiểu đúng - mọi người đã chọn lựa.

Những người đã chọn mối quan hệ được gọi là phạm nhân, còn những người đã chọn sự một mình được gọi là sư, người thế giới khác. Nhưng cả hai đều khổ, bởi vì họ vẫn còn một nửa, và một nửa là khổ. Là toàn thể mới là lành mạnh, hạnh phúc; là toàn thể mới là hoàn hảo. Vẫn còn một nửa là khổ bởi vì nửa bên kia cứ phá hoại, nửa bên kia cứ chuẩn bị báo thù. Nửa bên kia không bao giờ có thể bị phá huỷ bởi vì nó là nửa bên kia *của bạn*! Nó là phần bản chất của bạn; nó không phải là cái gì đó ngẫu nhiên mà bạn có thể vứt bỏ đi được.

Điều đó cũng giống như ngọn núi quyết định rằng "ta sẽ không có thung lũng nào bao quanh ta cả." Bây giờ, không có thung lũng, núi không thể tồn tại được. Thung lũng là một phần của bản thể núi; núi không thể tồn tại mà thiếu thung lũng; chúng là phần bù cho nhau. Nếu núi chọn hiện hữu mà không có thung lũng, thì sẽ không có núi nào cả. Nếu thung lũng chọn hiện hữu mà không có núi, thì sẽ không có thung lũng. Hay, bạn sẽ trở thành kẻ giả vờ - núi sẽ giả vờ rằng không có thung lũng. Nhưng thung lũng có đó - bạn có thể che giấu thung lũng, bạn có thể chìm nó sâu vào trong vô thức của mình, nhưng nó vẫn còn lại, nó vẫn cứ kiên gan, nó vẫn cứ tồn tại, không có cách nào phá huỷ được nó. Thực tế, núi non/thung lũng là một thứ, tình yêu và thiên cũng vậy, mối quan hệ và sự một mình cũng vậy. Núi của sự một mình chỉ vươn lên trong thung lũng của các quan hệ.

Thực tế, bạn có thể tận hưởng sự một mình chỉ nếu bạn có thể tận hưởng mối quan hệ. Chính mỗi quan hệ mới tạo ra nhu cầu về sự một mình, nó là nhịp điệu. Khi bạn đã đi vào mối quan hệ sâu với ai đó, một nhu cầu lớn lao nảy sinh để được một mình. Bạn bắt đầu cảm thấy hết hơi, cạn kiệt, mệt mỏi - mệt mỏi một cách vui sướng, mệt mỏi một cách hạnh phúc, nhưng mỗi kích động đều làm cạn kiệt. Quan hệ thì cực kì hay, nhưng bây giờ bạn muốn đi vào trong sự một mình để cho bạn lại có thể thu về bản thân mình, để cho bạn lại có thể trở thành tuôn trào, để cho bạn lại có thể trở thành được bắt rễ vào bản thể riêng của mình.

Trong yêu bạn đi vào bản thể của người khác, bạn mất tiếp xúc với bản thân mình. Bạn trở thành bị nhấn chìm, bị say sưa. Bây giờ bạn sẽ cần tìm lại bản thân mình lần nữa. Nhưng khi bạn một mình, bạn lại tạo ra nhu cầu về yêu. Chẳng mấy chốc bạn sẽ tràn đầy tới mức bạn muốn chia sẻ, bạn sẽ tuôn trào tới mức bạn muốn có ai đó để bạn đổ bản thân mình vào, có người để đem cho bản thân mình.

Yêu nảy sinh từ sự một mình. Sự một mình làm cho bạn quá đầy, yêu đón nhận món quà của bạn. Yêu làm trống rỗng bạn để cho bạn có thể lại trở thành đầy. Bất kì khi nào bạn được làm trống rỗng bởi yêu, sự một mình có đó để nuôi dưỡng bạn, để tích hợp bạn. Và đây là nhịp điệu.

Coi hai điều này là tách biệt đã từng là sự ngu xuẩn nguy hiểm nhất mà con người đã chịu đựng. Vài người trở thành phạm nhân - họ bị hết hơi, họ bị cạn kiệt, trống rỗng. Họ không có không gian nào của riêng mình. Họ không biết mình là ai; họ chưa bao giờ bắt gặp bản thân mình. Họ sống với người khác, họ sống vì người khác.

Họ là một phần của đám đông; họ không phải là cá nhân. Và nhớ lấy: Cuộc sống tình yêu của họ sẽ không có sự hoàn thành - nó sẽ một nửa, và không một nửa nào đã bao giờ có thể là sự hoàn thành. Chỉ cái toàn thể mới được hoàn thành.

Và thế rồi có các sư đã chọn nửa kia. Họ sống trong tu viện. Từ sư (*monk*) nghĩa là người sống một mình; từ này bắt nguồn từ cùng gốc như *monogamy* (một vợ một chồng) *monotony* (đơn điệu), *monastery* (tu viện), *monopoly* (độc quyền). Nó có nghĩa là một, một mình.

Sư là người đã chọn sự một mình - nhưng chẳng bao lâu người đó quá đầy, chín muồi, và không còn biết chỗ nào để rót bản thân mình ra. Người đó rót bản thân mình vào đâu? Người đó không thể cho phép tình yêu, người đó không thể cho phép quan hệ; người đó không thể đi và gặp và hoà lẫn với mọi người. Bây giờ năng lượng của người đó bắt đầu bị lên men. Bất kì năng lượng nào dùng tuôn chảy cũng đều trở thành đắng. Ngay cả nước cam lồ, khi bị tù đọng, cũng trở thành độc - và ngược lại; ngay cả chất độc, khi tuôn chảy, cũng trở thành cam lồ.

Tuôn chảy biết cam lồ là gì và trở thành tù đọng là biết chất độc là gì. Chất độc và cam lồ không phải là hai thứ mà là hai trạng thái của cùng một năng lượng. Việc tuôn chảy là cam lồ; bị đông cứng nó là chất độc. Bất kì khi nào năng lượng nào đó có đó, và không có lối ra cho nó, nó đều bị chua ra. Nó trở thành đắng, nó trở thành buồn, nó trở thành xấu. Thay vì cho bạn cái toàn thể và lành mạnh nó làm cho bạn ốm yếu. Tất cả các sư đều ốm yếu; tất cả các sư đều nhất định bệnh hoạn.

Âm nhạc vĩ đại là sự tổng hợp giữa âm thanh và im lặng. Và sự tổng hợp càng vĩ đại, âm nhạc đi càng sâu.

Âm thanh tạo ra im lặng, và im lặng tạo ra sự cảm thụ để tiếp nhận âm thanh, và cứ như thế mãi. Âm thanh tạo ra nhiều tình yêu cho âm nhạc, nhiều khả năng để trở nên im lặng. Lắng nghe âm nhạc vĩ đại bạn bao giờ cũng cảm thấy tính cầu nguyện, cái gì đó toàn thể. Cái gì đó tích hợp trong bạn. Bạn trở thành được định tâm, được bắt rễ. Đất và trời gặp gỡ, chúng không còn tách rời. Thân thể và linh hồn gặp gỡ và hội nhập, chúng mất đi các định nghĩa của chúng.

Và đó là khoảnh khắc lớn lao, khoảnh khắc của sự hợp nhất huyền bí.

Đó là trận chiến cổ đại, và ngu xuẩn, cực kì ngu xuẩn, cho nên xin hãy nhận biết:

Đừng tạo ra trận chiến nào giữ dục và im lặng. Nếu bạn tạo ra trận chiến, dục của bạn sẽ xấu xí, ốm yếu, và im lặng của bạn sẽ dờ dẫm và chết. Để dục và im lặng gặp gỡ và hội nhập. Thực tế những khoảnh khắc lớn lao nhất của im lặng là những khoảnh khắc được đi theo sau bởi tình yêu, tình yêu lớn lao, các đỉnh của tình yêu. Và đỉnh của tình yêu bao giờ cũng được tiếp theo sau là những khoảnh khắc lớn lao của im lặng và một mình. Thiền dẫn vào tình yêu. Tình yêu dẫn vào thiền. Chúng là bạn tình. Không thể nào phân chia được chúng. Không phải là vấn đề tạo ra sự tổng hợp - không thể nào phân chia được chúng. Đó là vấn đề hiểu biết, thấy rằng chúng là không thể phân chia được. Sự tổng hợp đã có đó rồi, nó đã là hoàn cảnh rồi. Chúng là một! Hai mặt của cùng một đồng tiền. Bạn không cần tổng hợp chúng, chúng chưa bao giờ tồn tại tách rời. Và con người đã cố gắng, đã cố gắng vất vả, nhưng bao giờ cũng thất bại.

Tính tôn giáo vẫn chưa trở thành tâm quyền của trái đất; tính tôn giáo vẫn còn chưa trở thành chính lực sống, thủy triều trên thế giới. Và lí do là gì? - sự phân chia này. Hoặc bạn phải là người thế giới này hoặc bạn phải là người thế giới khác, chọn đi! Và khoảnh khắc bạn chọn, bạn bỏ lỡ cái gì đó. Dù bạn chọn bất kì cái gì, bạn cũng đang là người mất.

Tôi nói đừng chọn. Tôi nói, sống cả hai trong tính cùng nhau của chúng. Tất nhiên cần nghệ thuật để sống cả hai. Chọn và bị gắn bó với một điều là đơn giản. Bất kì kẻ ngốc nào cũng có thể làm được điều đó - thực tế, chỉ kẻ ngốc mới làm điều đó. Vài kẻ ngốc đã chọn thế giới này và vài kẻ ngốc khác đã chọn thế giới khác. Con người của thông minh sẽ thích cả hai. Và đó là điều tính chất sannyas tất cả là gì. Bạn có thể có cái bánh và ăn nó nữa - đó là thông minh.

Tĩnh táo, nhận biết, thông minh. Thấy nhịp độ và đi cùng nhịp độ, không chọn lựa nào. Vẫn còn nhận biết vô chọn lựa. Thấy cả hai cực đoan. Trên bề mặt chúng có vẻ đối lập, mâu thuẫn, nhưng chúng lại không thế. Sâu bên dưới có phần bù lại. Nó là cùng con lắc đi sang trái rồi sang phải. Đừng cố định nó vào bên trái hay bên phải; nếu bạn cố định nó, bạn đã phá hủy toàn thể chiếc đồng hồ. Và đó là điều đã được làm từ trước tới nay.

Chấp nhận cuộc sống trong mọi chiều của nó.

Và tôi hiểu vấn đề này: vấn đề là đơn giản, đã biết rõ. Vấn đề là ở chỗ khi bạn bắt đầu lập quan hệ, bạn không biết làm sao ở một mình - điều đó đơn giản chỉ là không thông minh. Không phải là mối quan hệ là sai, nó đơn giản chỉ ra rằng bạn vẫn còn chưa đủ thông minh, cho nên mối quan hệ trở thành quá nhiều và bạn không tìm thấy không gian nào để ở một mình và bạn cảm thấy

cạn kiệt và mệt mỏi. Thế rồi một ngày nào đó bạn quyết định mối quan hệ là xấu, nó vô nghĩa: "Mình muốn trở thành sư. Mình sẽ đi lên hang động Himalaya và sống ở đó một mình." Và bạn sẽ mơ những giấc mơ lớn lao về việc ở một mình. Nó sẽ hay làm sao - không ai xâm lấn vào tự do của bạn, không ai cố gắng thao túng bạn; bạn không phải nghĩ về người khác chút nào.

Jean-Paul Sartre nói, "Người khác là địa ngục." Điều đó đơn giản chỉ ra rằng ông ấy vẫn còn chưa có khả năng hiểu những tính bù nhau của tình yêu và thiện. "Người khác là địa ngục" - vâng, người khác trở thành địa ngục nếu bạn không biết cách đôi khi ở một mình. Trong tất cả các loại mối quan hệ, người khác đều trở thành địa ngục. Nó là chán ngắt, mệt mỏi, cạn kiệt, tẻ nhạt. Người khác mất đi mọi cái đẹp, bởi vì người khác đã trở nên được biết. Các bạn đã quá quen thuộc nhau; bây giờ không có ngạc nhiên gì hơn. Bạn đã biết lãnh thổ đó hoàn hảo rồi; bạn đã du hành trong lãnh thổ đó lâu tới mức chẳng có gì ngạc nhiên thêm nữa. Bạn đơn giản chán ngán với toàn thể mọi .

Nhưng bạn đã trở nên gắn bó, và người kia đã trở nên gắn bó với bạn. Người kia cũng trong khổ, bởi vì bạn là địa ngục của người đó, cũng như người đó là địa ngục của bạn. Cả hai đang tạo ra địa ngục cho nhau và cả hai đang níu bám nhau, sợ mất bởi vì... có cái gì cũng còn tốt hơn không cái gì. Ít nhất cái gì đó có đó để mà giữ, và người ta có thể vẫn hi vọng rằng ngày mai mọi sự sẽ tốt hơn. Hôm nay họ không tốt hơn, nhưng ngày mai mọi sự sẽ tốt hơn. Người ta có thể vẫn hi vọng và người ta cứ hi vọng. Người ta sống trong thất vọng và cứ hi vọng.

Thế rồi chẳng chóng thì chầy người ta bắt đầu cảm thấy tốt hơn cả là ở một mình. Nhưng nếu bạn đi vào sự một mình, trong vài ngày điều đó sẽ cực kì hay, cứ dường như nó là hay với người kia - trong vài ngày thôi. Cũng như có tuần trăng mật trong mối quan hệ, có tuần trăng mật trong thiên nữa. Trong vài ngày bạn sẽ cảm thấy tự do thế, chỉ là chính mình, không ai có đó mà đòi hỏi, không ai có đó để trông đợi điều gì ở bạn. Nếu bạn muốn dậy sớm buổi sáng, bạn có thể dậy sớm; nếu bạn không muốn dậy sớm buổi sáng, bạn có thể cứ ngủ. Nếu bạn muốn làm điều gì đó, được; nếu bạn không muốn làm gì, chẳng có ai ép buộc bạn cả. Trong vài ngày bạn sẽ cảm thấy hạnh phúc mệnh mông thế - nhưng chỉ vài ngày thôi. Chẳng mấy chốc bạn sẽ trở nên mệt mỏi vì nó. Bạn sẽ tràn ngập và chẳng có ai đón nhận tình yêu của bạn. Bạn sẽ chín muồi, và năng lượng cần được chia sẻ. Bạn sẽ trở nên nặng nề, bạn sẽ trở nên nặng gánh với năng lượng của riêng mình. Bạn sẽ thích ai đó đón chào năng lượng của bạn, đón nhận năng lượng của bạn. Bạn sẽ thích được làm nhẹ gánh. Bây giờ sự một mình sẽ có vẻ không giống sự một mình mà là đơn độc. Bây giờ sẽ có thay đổi - tuần trăng mật kết thúc rồi. Một mình sẽ bắt đầu biến thành đơn độc. Bạn sẽ có ham muốn lớn để tìm người khác. Trong giấc mơ của bạn người khác sẽ bắt đầu xuất hiện.

Cứ đi và hỏi các sư họ mơ gì. Họ mơ chỉ về đàn bà; họ không thể mơ được cái gì khác. Họ mơ về ai đó có thể làm nhẹ gánh cho họ. Hỏi các ni - họ chỉ mơ về đàn ông. Và điều này có thể trở thành bệnh hoạn. Bạn phải nhận biết về lịch sử Ki tô giáo. Ni và sư bắt đầu mơ ngay cả với mắt mở. Giấc mơ trở thành thực tại bản chất tới mức bạn chẳng cần phải đợi tới đêm nữa. Ngay cả ban ngày, ni đang ngồi đó và cô ấy thấy quỷ tới, và

quí đang cố gắng làm tình với cô ấy. Bạn sẽ ngạc nhiên: Nhiều lần điều đã xảy ra trong thời Trung cổ là nhiều ni bị thiêu sống ở cọc vì họ thú nhận rằng họ đã làm tình với quí. Bản thân họ thú nhận, và cũng không chỉ họ đã làm tình với quí, họ thậm chí còn mang thai với quí - mang thai giả, chỉ khí nóng trong bụng, nhưng bụng họ ngày một to lên. Việc mang thai tâm lý. Và họ đã mô tả quí chi tiết thể - quí đó là bịa đặt riêng của họ. Và con quí đó theo họ cả ngày lẫn đêm... Và đó cũng là trường hợp với đối với các sư.

Việc chọn lựa ở một mình đã tạo ra một nhân loại rất ốm yếu. Và những người sống trong thế giới này không hạnh phúc, và các sư không hạnh phúc - chẳng ai đường như hạnh phúc cả. Toàn thế giới là khổ thường xuyên và bạn có thể chọn - từ khổ này sang khổ khác, bạn có thể chọn khổ của thế giới này hay khổ của thế giới kia, nhưng khổ tất cả đều như nhau. Trong vài ngày bạn sẽ cảm thấy tốt.

Tôi đem tới cho bạn một thông điệp mới. Thông điệp này là không chọn lựa - vẫn còn tỉnh táo vô chọn lựa trong cuộc sống của bạn, và trở nên thông minh thay vì thay đổi hoàn cảnh. Thay đổi tâm lý của bạn, trở nên thông minh hơn. Thông minh hơn là cần có để phúc lạc! Và thế rồi bạn có thể có sự một mình cùng với mối quan hệ.

Làm cho người đàn bà hay đàn ông của bạn cũng tỉnh táo theo nhịp điệu này. Mọi người nên được dạy rằng không ai có thể yêu hai mươi bốn tiếng một ngày; thời kì nghỉ ngơi là cần thiết. Và không ai có yêu theo mệnh lệnh. Yêu là hiện tượng tự phát. Bất kì khi nào nó xảy ra, thì nó xảy ra, và bất kì khi nào nó không xảy ra thì nó không xảy ra. Chẳng cái gì có thể được làm về

nó. Nếu bạn làm bất kì cái gì, bạn sẽ tạo ra hiện tượng giả, việc diễn kịch.

Những người yêu thực, những người yêu thông minh, sẽ làm cho nhau tỉnh táo với hiện tượng này: "Khi anh muốn một mình điều đó không có nghĩa là anh bác bỏ em. Thực tế, chính bởi vì tình yêu của em mà em đã làm cho anh thành có thể ở một mình." Và nếu người đàn bà của bạn muốn được bỏ lại một mình trong một đêm, trong vài ngày, bạn sẽ không cảm thấy bị tổn thương. Bạn sẽ không nói rằng bạn đã bị bác bỏ, rằng tình yêu của bạn đã không được đón nhận và đón chào. Bạn sẽ kính trọng quyết định của cô ấy được ở một mình vài ngày. Thực tế, bạn sẽ hạnh phúc! Tình yêu của bạn nhiều tới mức cô ấy cảm thấy trống rỗng; bây giờ cô ấy cần nghỉ ngơi để trở lại tràn đầy.

Đây là thông minh.

Thông thường, bạn cho rằng mình bị bác bỏ. Bạn đi tới người đàn bà của mình và nếu cô ấy không sẵn lòng ở cùng bạn, hay không rất yêu mến bạn, bạn cảm thấy bị bác bỏ lớn lao. Bản ngã bạn bị tổn thương. Bản ngã này không phải là điều rất thông minh đâu - mọi bản ngã đều ngu ngốc. Thông minh không biết tới bản ngã; thông minh đơn giản thấy hiện tượng, cố gắng hiểu tại sao người đàn bà này lại không muốn ở với bạn. Không phải là cô ấy bác bỏ bạn - bạn biết cô ấy đã yêu bạn nhiều thế, cô ấy yêu bạn nhiều thế, nhưng đây là khoảnh khắc cô ấy muốn một mình. Và nếu bạn yêu cô ấy, bạn sẽ để cho cô ấy một mình; bạn sẽ không hành hạ cô ấy, bạn sẽ không buộc cô ấy phải làm tình với bạn. Và nếu người đàn ông muốn một mình, người đàn bà sẽ không nghĩ, "Anh ấy không còn quan tâm tới mình nữa, có thể anh ấy đã trở nên quan tâm tới người đàn bà khác nào

đó." Và người đàn bà thông minh sẽ để cho người đàn ông một mình để anh ta có thể thu lại bản thể anh ta, để cho anh ta lại có năng lượng mà chia sẻ. Và nhịp điệu này giống như ngày và đêm; mùa hè và mùa đông; nó cứ thay đổi.

Nếu hai người thực sự kính trọng - và tình yêu bao giờ cũng kính trọng, nó tôn kính người kia, nó là trạng thái rất tôn thờ, cầu nguyện - thế thì dần dần bạn sẽ hiểu lẫn nhau ngày một nhiều hơn và bạn sẽ trở nên nhận biết về nhịp điệu của người kia và nhịp điệu của bạn. Và chẳng mấy chốc bạn sẽ thấy rằng từ tình yêu, từ kính trọng, nhịp điệu của các bạn ngày một lại gần hơn. Khi bạn cảm thấy yêu, cô ấy cảm thấy yêu, điều này lắng đọng. Điều này lắng đọng theo cách riêng của nó, nó là sự đồng bộ.

Bạn đã bao giờ quan sát chưa? Nếu bạn bắt gặp hai người yêu nhau thực, bạn sẽ thấy nhiều điều tương tự trong họ. Những người yêu nhau thực trở thành dường như họ là anh em và chị em. Bạn sẽ ngạc nhiên - ngay cả anh em và chị em cũng không giống nhau đến thế. Cách diễn đạt của họ, cách họ đi, cách họ nói, cử chỉ của họ - hai người yêu nhau trở thành giống nhau và vậy mà vẫn khác nhau thế. Điều này bắt đầu xảy ra một cách tự nhiên. Chỉ ở cùng nhau, dần dần họ trở thành hoà hợp với nhau. Những người yêu nhau thực không cần nói gì với nhau - người kia lập tức hiểu, hiểu một cách trực giác.

Nếu người đàn bà buồn, cô ấy có thể không nói điều đó như vậy, nhưng người đàn ông hiểu và để cô ấy một mình. Nếu người đàn ông buồn, người đàn bà hiểu và để anh ta một mình - tìm cái cơ nào đó để anh ta một mình. Những người ngu làm điều đối lập lại. Họ chưa bao giờ

để cho nhau một mình - họ thường xuyên ở với nhau, làm mệt mỏi và chán ngán lẫn nhau, chưa bao giờ để bất kì không gian nào cho nhau hiện hữu.

Tình yêu cho tự do và tình yêu giúp đỡ người kia là chính bản thân mình. Tình yêu là hiện tượng rất nghịch lí. Theo cách này, nó làm cho bạn thành một linh hồn trong hai thân thể; theo cách khác, nó cho bạn tính cá nhân, tính duy nhất. Nó giúp bạn vứt bỏ cái ta bé nhỏ nhưng nó cũng giúp bạn đạt tới cái ta tối cao. Thế thì không có vấn đề gì: Tình yêu và thiền là hai cánh, và chúng cân bằng lẫn nhau. Và giữa hai điều này bạn trưởng thành, giữa hai điều này bạn trở thành cái toàn thể.

Về Osho

Osho sinh ra tại Kuchwada, Madhya Pradesh, Ấn Độ, vào ngày 11 tháng 12 năm 1931. Từ thiếu thời ông đã là một tinh thần độc lập và nổi dậy, nhấn mạnh tới việc chứng nghiệm chân lý cho chính mình thay vì thu nhận tri thức và niềm tin do người khác trao lại.

Sau khi chứng ngộ ở tuổi hai mươi mốt, Osho hoàn thành việc học tập hàn lâm và dành nhiều năm giảng dạy triết học tại Đại học Jabalpur. Đồng thời, ông đã du hành trong toàn Ấn Độ để nói chuyện, thách thức các nhà lãnh đạo tôn giáo chính thống trong các cuộc tranh luận công khai, đặt câu hỏi về những niềm tin truyền thống và gặp gỡ mọi người từ mọi nẻo đường cuộc sống. Ông đọc rất nhiều, mọi thứ ông có thể tìm thấy để mở rộng hiểu biết của mình về hệ thống niềm tin và tâm lý của con người hiện đại.

Đến cuối những năm 1960 Osho đã bắt đầu phát triển các kỹ thuật thiền động duy nhất của mình. Con người hiện đại, ông nói, bị quá nặng gánh với những truyền thống lạc hậu của quá khứ và những lo âu của cuộc sống hiện đại đến mức người đó phải trải qua một tiến trình tẩy rửa sâu sắc trước khi người đó có thể hi vọng khám phá ra trạng thái thanh thoi, vô suy nghĩ của thiền.

Trong quá trình làm việc của mình, Osho đã nói về mọi khía cạnh thực của việc phát triển tâm thức con người. Ông đã cô đọng tinh hoa của điều có ý nghĩa cho việc truy tìm tâm linh của con người hiện

đại, dựa trên không chỉ hiểu biết trí tuệ mà được kiểm nghiệm lại theo kinh nghiệm sống của riêng ông.

Ông không thuộc về tín ngưỡng nào cả - “Tôi là người bắt đầu cho một tâm thức tôn giáo hoàn toàn mới,” ông nói. “Xin đừng gắn tôi với quá khứ - điều đó thậm chí chẳng đáng nhớ.”

Bài nói của ông cho các đệ tử và người tìm kiếm tâm linh đã được xuất bản trong hơn sáu trăm năm mươi tập, và đã được dịch sang hơn bốn mươi ba thứ tiếng. Và ông nói, “Thông điệp của tôi không phải là học thuyết, không phải là triết lý. Thông điệp của tôi là giả kim thuật nào đó, khoa học về biến đổi, cho nên chỉ những ai sẵn sàng chết như họ hiện tại và được sinh ra lần nữa trong cái gì đó mới đến mức họ không thể nào hình dung ra được điều đó ngay bây giờ... chỉ vài người dừng cảm mới sẵn sàng lắng nghe, vì lắng nghe là sắp nguy hiểm.

“Lắng nghe, bạn đã bước đi bước đầu tiên hướng tới tái sinh. Cho nên đây không phải là triết lý mà bạn có thể chỉ choàng vào người và đi khoác lác về nó. Đây không phải là học thuyết mà bạn có thể tìm ra khuây khoả cho những câu hỏi phiền nhiễu. Không, thông điệp của tôi không phải là sự truyền giao bằng lời nào đó. Nó còn nguy hiểm hơn thế nhiều. Nó không gì khác hơn là chết và tái sinh.”

Osho rời khỏi thân thể ngày 19 tháng 01 năm 1990. Công xã không lồ của ông ở Ấn Độ tiếp tục là trung tâm trường thành tâm linh lớn nhất trên thế giới hấp dẫn hàng nghìn khách thăm quốc tế, người tới để tham dự vào việc thiền, trị liệu, các chương trình sáng tạo, hay chỉ để chứng nghiệm bản thể trong phát trường.

OSHO COMMUNE INTERNATIONAL

Pune, Ấn Độ

Công xã này là một trường phái kì diệu cho việc thám hiểm bên trong. Đó là cuộc phiêu lưu lớn lao nhất có đó, và cũng là cuộc liên hoan lớn nhất.

Con đường mà bạn phải đi qua, bạn sẽ phải đi qua một mình; nhưng việc biết rằng bao nhiêu người cũng đang du hành một mình sẽ đem lại cho bạn sự động viên lớn lao.

Một ốc đảo nhỏ trong đó cuộc sống đang diễn ra với một cái nhìn hoàn toàn khác; nơi cuộc sống diễn ra có mục đích, ý nghĩa, nơi cuộc sống diễn ra có phương pháp, nơi cuộc sống diễn ra trong tỉnh táo, nhận biết, tỉnh thức; nơi cuộc sống không phải chỉ là điều ngẫu nhiên, nơi cuộc sống bắt đầu trở thành ngày một trưởng thành hơn theo chiều hướng nào đó.

Và đây không phải là một tu viện Ấn Độ; đây là một công xã quốc tế, một nơi gặp gỡ của Đông và Tây. Công xã này đại diện cho toàn bộ loài người, không phải về quá khứ mà là về tương lai.

Nỗ lực của chúng tôi là để làm cho thiên trở thành có sẵn cho từng người và mọi người; bất kì ai muốn thiên, thiên đều sẵn có tương ứng với kiểu của người đó. Nếu người đó cần nghỉ ngơi, nghỉ ngơi cũng nên là thiên của người đó. “Ngồi yên lặng không làm gì cả, rồi xuân tới và cỏ tự nó vươn lên” - đó sẽ là thiên của người đó. Chúng ta phải tìm ra thật nhiều chiều hướng cho thiên, nhiều như số người trên thế gian này. Và khuôn mẫu phải đừng quá cứng nhắc, vì chẳng có hai cá nhân nào như nhau cả. Đây là cuộc

cách mạng. Cá nhân phải không bị đóng khít vào khuôn mẫu; nhưng khuôn mẫu thì phải vừa vặn với cá nhân. Đó là lí do tại sao bạn thấy có nhiều cách thiên thể đang diễn ra ở đây. Cách thức thì có thể là tích cực hay thụ động, cũng chẳng thành vấn đề gì, mục tiêu là một: làm sao làm cho bạn thành im lặng đến mức tất cả mọi việc suy nghĩ đều biến mất và bạn chỉ còn là tấm gương, phản chiếu cái đang đầy.

Đa đại học Osho

Trong công xã này có ít nhất năm mươi nhóm trị liệu đang tiến hành, bởi những lí do nào đó. Đây chỉ là cách làm cân bằng lại hàng nghìn năm kìm nén. Đây chỉ là để đem lại nhẹ nhàng cho tất cả những cái bạn đã kìm nén - như người Ki tô giáo, người Hindu, Phật tử. Nó chỉ hoàn tác lại cái hại của hàng thế kỉ cũ kĩ đã gây cho bạn. Các nhóm trị liệu này không phải là cứu cánh; chúng chỉ chuẩn bị cho bạn để thiên, chúng kiến thụ động về các ý nghĩ, tình cảm và hành động mà không đánh giá hay đồng nhất.

Sự bùng sáng của mỗi ngày lại là sự gặp gỡ vào buổi tối: một buổi lễ hai giờ với âm nhạc, nhảy múa và thiên, im lặng theo dõi một trong những bài nói của Osho.

“Đây không phải là bài học; đây chỉ đơn thuần là phương tiện để làm cho bạn thành im lặng, vì nếu yêu cầu bạn phải im lặng mà không nỗ lực gì, bạn sẽ thấy rất khó khăn. Tôi đang làm cho bạn im lặng mà không phải nỗ lực gì về phần bạn cả. Việc nói của tôi trước hết là để dùng như một chiến lược tạo ra im lặng trong bạn.”

Thông tin du hành mới nhất và các chi tiết chương trình đều có sẵn tại kho thông tin Web của Osho International, tại địa chỉ <http://www.osho.com>

<http://www.osho.com/oshointernational>

Để biết thêm thông tin

<http://www.osho.com>

Một kho thông tin Web đầy đủ trong nhiều thứ tiếng khác nhau về các phương pháp thiền, sách và băng của Osho, một chuyến dạo qua Osho Commune International, các trung tâm thông tin về Osho trên toàn thế giới, và các trích đoạn lời nói của Osho.

Osho Commune International

17 Koregaon Park

Pune 411 011 (MS)

India

Tel: + 91 (212) 628 562

Fax: + 91 (212) 624 181

Email: osho-commune@osho.com

Osho International

37 Upper Brook Street,

London W1K 7PR

United Kingdom

Tel. +44. (0) 207 493 5001

Fax. +44. (0) 207 493 1203

Office email:

oshointernational@oshointernational.com

“Lời thầy hàm chứa cái yên lặng quanh đó, lời thầy không phải là tiếng động. Lời thầy có giai điệu, có nhịp điệu, có âm nhạc và tại chính cốt lõi của lời thầy là im lặng hoàn toàn. Nếu bạn có thể hiểu thấu lời thầy, bạn sẽ đi xuyên vào cái im lặng vô hạn này. Nhưng để hiểu thấu lời của Phật thì cách thức không phải là phân tích, cách thức không phải là biện luận, cách thức không phải là tranh luận. Cách thức là chìm vào quan hệ với thầy, trở thành hoà hợp với thầy, đồng bộ với thầy. Trong hoà hợp đó, trong chân thành đó, người ta đi vào trong chính cốt lõi lời thầy. Và ở đó bạn sẽ không tìm thấy bất kì âm thanh nào, bất kì tiếng động nào; ở đó bạn sẽ thấy im lặng tuyệt đối. Và nếm trải nó là hiểu thầy.”

Osho, *Dhammapada: Con đường của Phật*, 5

“Từ lời tôi bạn có thể bùng cháy, nhưng bạn sẽ không thể nào tìm ra bất kì lí thuyết, học thuyết nào. Bạn có thể tìm ra cách sống, nhưng không tìm ra được giáo lí để thuyết giáo. Bạn có thể tìm ra tính cách nổi dậy hay tiêm nhiễm nhưng bạn sẽ không tìm thấy chủ đề cách mạng nào được tổ chức.

“Lời tôi không chỉ là ngọn lửa. Tôi đang đặt thuốc nổ đây đó, chúng sẽ nổ tung trong nhiều thế kỉ. Tôi đang đặt nhiều hơn là sự cần thiết - tôi chưa bao giờ tính hết cơ hội. Gần như từng câu đều dự định để tạo ra rắc rối cho bất kì ai muốn tổ chức tôn giáo quanh tôi.”

Osho, *Từ cá tính tới cá nhân*

Sách Osho đã dịch sang tiếng Việt

1. Con đường tôi con đường của mây trắng	1997
2. Biển chuyên Mật tông	1997
3. Ngón tay chỉ trăng	1997
4. Thiền là gì?	1997
5. Đi tìm điều huyền bí, tập 2	1998
6. Thiền: Tự do đầu tiên và cuối cùng	1998
7. Kinh Kim Cương	1998
8. Tôi là lỗi cố	1998
9. Nhịp đập của tuyệt đối	1998
10. Tâm Kinh	1998
11. Mưa rào không mây	1999
12. Nhạc cổ trong rừng thông	1999
13. Dhammapada: Con đường của Phật, t. 1	1999
14. Con thuyền rồng	1999
15. Tín Tâm Minh: Sách về cái không	1999
16. Từ đục tới Siêu tâm thức	1999
17. Từ Thuốc tới Thiền	1999
18. Cương lĩnh Thiền: Tự do với chính mình	2000
19. Vô trí: Hoa của vĩnh hằng	2000
20. Bò đê đặt ma: Thiền sư vĩ đại nhất	2000
21. Và hoa đã mưa xuống	2000
22. Đạo: Ba kho báu, tập 1	2001
23. Kinh nghiệm Mật tông	2001
24. Bản kinh cuối cùng, tập 6	2001
25. Chiều bên kia cái biết	2001
26. Kỉ luật của siêu việt, tập 3	2002
27. Con đường bên ngoài mọi con đường	2002
28. Không nước không trăng	2002
29. Om Mani Padme Hum	2002
30. Nansen: Điểm khởi hành	2003
31. Joshu: Tiếng gầm của sư tử	2003

32. Mã Tổ: Tắm gương trống rỗng	2003
33. Rinzai: Bậc thầy của điều phi lí	2003
34. Hyakujo: Đỉnh Everest của Thiền	2003
35. Isan: Không dấu chân trên trời xanh	2003
36. Kyozan: Con người thực của Thiền	2004
37. Dogen Thiền sư: Tìm kiếm và hoàn thành	2004
38. Yakusan: Thẳng tới điểm chứng ngộ	2004
39. Đi tìm điều huyền bí, tập 1	2004
40. Dhammapada: Con đường của Phật, t. 2	2004
41. Từ Thuốc tới Thiền (chỉnh lí)	2004
42. Trưởng thành: Trách nhiệm là chính mình	2005
43. Sáng tạo: Khơi nguồn sức mạnh bên trong	2005
44. Dững cảm: Vui sống hiểm nguy	2005
45. Tủ thuốc cho linh hồn	2005
46. Cân bằng thân tâm	2005
47. Ta là Cái đó	2006
48. Tình yêu, tự do, một mình	2006
49. Dhammapada: Con đường của Phật, t.3	2006
50. Dhammapada: Con đường của Phật, t.3	2006
51. Kỉ luật của siêu việt - tập 1	2006
52. Kỉ luật của siêu việt - tập 2	2006
53. Kỉ luật của siêu việt - tập 4	2007
54. Vui vẻ: Hạnh phúc từ bên trong	2007
55. Chuyển bay của một mình tới một mình	2007
56. Nhận biết: Chìa khoá sống trong cân bằng	2007
57. Tự do: Dững cảm là bản thân mình	2007
58. Dhammapada: Con đường của Phật, t.4	2007
59. Trực giác: Việc biết bên ngoài logic	2007
60. Dhammapada: Con đường của Phật, t.5	2008
61. Dhammapada: Con đường của Phật, t.6	2008
62. Thân thiết: Tin cậy bản thân mình và người khác	2008
63. Dhammapada: Con đường của Phật, t.7	2008
64. Từ bi: Việc nở hoa tối thượng của tình yêu	2008

65. Đạo: lịch sử và giáo huấn 2008
66. Dhammapada: Con đường của Phật, t.8 2009
67. Dhammapada: Con đường của Phật, t.9 2009
68. Cuộc sống, tình yêu, tiếng cười 2009
69. Dhammapada: Con đường của Phật, t.10 2009